

සිද්ධ වැද්ද

ආර්. එල්. ස්ටීවල් විසින්

අනුවාදක: ජයවීර විජයපාල

පිටු: රැල්ෆ් ටොම්සන්

ලේක් හවුස් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් ලිමිටඩ්

ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශකයෝ

41 ඇල්ස්ටන් පෙදෙස, කොළඹ 2

පටුන

	පිටු
කර්තෘ ගෙන්	x
අනුචාදක ගෙන්	xii
1. ඇතා ගේ පෙළහර	1
2. වන යහළුවෝ	11
3. සුදු ගෝනා	21
4. වේද හාමුදුරුවෝ	30
5. කපිතාන්වරු දෙදෙනා	41
6. අනාවැකිය	45
7. රන් සුරය	55
8. බකුසු හුව	60
9. රාජ උදහස	72
10. දඬුවම	84
11. දුර්ග තරණය	95
12. වන රජදහන	105
13. වැද්ද සහ කුමරිය	115
14. උලමා හැඩිම	130
15. ඇත ගමේ කම්මල	143
16. වැදි ලෙණ හැර යාම	150
17. නියහලා අලය	160
18. වන කෙළවර	167

විභු

ඇතා හැන්ස් ඔසවාගෙන මහ නගරය ද ඉක්මවා ඉදිරියට ගමන් කරන්නට විය	8
හඬක අසලට පැමිණි කොටියා, ඒ නුපුරුදු වස්තුව දෙස සැකයෙන් මෙන් බලන්නට විය	19
සුදු ගෝනා හැන්ස් පිට තබාගෙන විල් තෙර තැනි කලාව ඔස්සේ දික් පිම්මේ දුවන්නට විය	24
“වෝ! වෝ! වෝ! වී හෙව්වා! වී කෙරියා! පලයව් අහකට!”යි රනි යටි ගිරියෙන් කෑ ගසමින් වලසුන්ට පහර දෙන්නට වූවාය	31
මිදුලෙහි සිටගෙන හුන් රොඩ් ගැහැනිය වෙත එඩ්මන්ට් සිය අත දිගු කෙළේය	51
නුගේ සිටි නාගයාට හැන්ස් සිය අත්ලෙන් වතුර පෙවුවේය	64
රජු වළල්ල දෙස නෙත් හළේ එක වරකි... ..	88
ලේනාත් තලගොයාත් මේ ගස් බෙතය අසලට අවුත්...	110
දිනක් සෙල්ලා කිසියම් සලකුණක් පිරික්සීමට බිමට නැඹුරු වූයේය	126
බල්ලා පසු පස ගමන් කළ ඔවුනට බිම වැටි සිටි තරුණියක් දක්නට ලැබිණි	161

කරුණා ගෙන්

මෙම කතාව මනස්කල්පිත එකක් වුව ද එය ගොතා ඇත්තේ සත්‍ය කරුණු පසුබිම් කර ගෙනය.

සිංහලේ රජු පිළිබඳවත් ඔහුගේ රාජ සභාව හා මාලිගය පිළිබඳවත් මෙහි දක්වෙන කරුණු, වර්ෂ 1696 දී පළකරන ලද රොබට් නොක්ස් ගේ An Historical Relation of Ceylon නමැති ග්‍රන්ථයෙන් උපුටාගත් ඒවාය. රොබට් නොක්ස් ලංකාවට පැමිණෙන විට ගේ දහනව හැවිරිදි නැවියෙකි. ඔහු සේවය කළ නැවේ මහ කුඹ ගස අබලන් වී තිබුණු හෙයින් ඒ සඳහා ගසක් කපා ගැනීමට ඔවුන්ගේ නැව ලංකාවේ නැගෙනහිර වෙරළෙහි පිහිටි එක්තරා බොක්කක නැංගුරම්ලැව්වය. නොක්ස් ගේ පියා මෙම නැවේ කපිතන්වරයා විය. ගොඩ බට පියා සහ පුතා සිංහලේ රජු ගේ රාජ පුරුෂයන් විසින් කන්ද උඩරට රාජධානියට අල්ලා ගෙනයනු ලැබුවෝය. කන්ද උඩරට රාජධානිය මහා ගිරි සිබරයන් ගෙන් හා මහ වනයෙන් වටවී තිබුණි. මේ ගිරි සිබරයන් හා මහ වනය හරහා කිසිවකුට රාජධානියෙන් ගැලවී පලා යාමට නොහැක. සියලුම යුරෝපීය ජාතීන්ට අයත් වූවෝ රජු ගේ සිරකරුවන් වශයෙන් සිටියහ. රජු විසින් ගම් නියම් ගම්වල පදිංචි කරනු ලැබූ මොවුහු සුළු සුළු රැකියාවල් කොට ජීවත් වූහ. මොවුන් ගෙන් බොහෝ දෙනෙක්ම ස්වකීය ජීවිතාන්තය දක්වා එසේ ජීවත් වූහ.

එහෙත් රොබට් නොක්ස් දහනව වසක් පමණ රජු ගේ සිරකරුවකු වශයෙන් ගමක ජීවත් වී සිය මිතුරකුත් සමග පලා ගියේය. ඔවුහු එවකට වෙරළ බඩ පිහිටි ලන්දේසීන්ට අයත් අරිස්ටු නම් ස්ථානයට පැමිණියෝය. අවසානයේ ලන්දේසීන් ගේ උපකාරයෙන් නොක්ස් ආපසු එංගලන්තයට ගියේය. ඔහු එංගලන්තයට පැමිණ නොබෝ කලකින් ම ඔහුගේ සම්භාවනීය ඉතිහාස කෘතිය රචනය කොට පළ කළේය. එවකට ලංකාවේ ජීවත් වූ මිනිසුන් ගැනත් එහි ස්වාභාවික සෞන්දර්යය ගැනත් සත්‍ය තොරතුරු මෙම පොත්වලින් අපට කියවිය හැක. නාලිනි කුමරිය පිළිබඳව මෙම පොතෙහි එන සිද්ධිය පාරම්පරික සිංහල ජන කතාවල ඇති රන්ත වල්ලි කතාව ඇසුරෙන් ගොතන ලද්දකි.

මෙහි එන ඕලන්ද සහ පෘතුගීසි ජාතික කපිතාන්වරු දෙදෙනාද ඓතිහාසික චරිත දෙකකි. එඩමන්ට් වැන් ස්ටියර්වෙල්ට් සිංහලේ

රජු ගේ සිරකරුවකු වශයෙන් සිටිය බවක් ලන්දේසි රාජ්‍ය ලේඛනවල සඳහන් වේ. එමෙන්ම ගැස්පා පිගේරා, සුප්‍රසිද්ධ පෘතුගීසි යුද්ධ නිලධාරියෙකි. කොළඹ අල්ලා ගැනීම සඳහා ලන්දේසින් පෘතුගීසින්ට විරුද්ධව යුද වැදුණු විට හත් මසක්ම පෘතුගීසිහු බලවත් සටනක් කළහ. ගැස්පා පිගේරා මේ හත් මස තුළ ලන්දේසින්ට විරුද්ධව නිර්භීත සටනක යෙදුණේය. එහෙත් පෘතුගීසින්ට යටත් වීමට සිදු විය. කොළඹ කොටුව ලන්දේසින් විසින් අල්ලා ගනු ලැබූ වේලෙහි කොටුව තුළ පහර කා ඉතිරිව සිටියේ ගැස්පා ඇතුළු සිය දෙනාකු පමණි. කොටුව තුළ හුන් හට පිරිස් සුනු විසුනු වී ඇතැයි සිතූ ලන්දේසිහු ගැස්පා ඇතුළු පිරිස කොටුවෙන් එළියට පිවිසෙනු දැක විස්මයට පත් වූහ.

මෙහි ඇතුළත් වැද්දන් හා මහ වනය පිළිබඳ විස්තර ලේඛකයා ගේ පෞද්ගලික අත්දැකීමෙන්ම ලබා ගන්නා ලද ඒවාය. කතාවේ විස්තර වන සමහර සිද්ධීන් ද එසේමය.

මේ අනුව මෙම කතාව බොහෝ සෙයින් සත්‍ය කරුණු වටා ගෙතුණු කෘතියක් බැවින් එය හුදු මනස්කල්පිත එකකට වාඩා වැදගත් වනු නොඅනුමානය.

ආර්. එල්. ස්පිටල්

වර්ෂ 1957 ජූලි,
කොළඹ

අනුචාරක ගෙන්

ලංකාවේ වනගත ජීවිතය අලලා ලියවුණු නවකතා සිංහල සාහිත්‍යයෙහි ඇත්තේම නැතැයි කිව යුතුය. මෑත දී පරිවර්තනය කරන ලද කෘතීන් දෙක තුනක් හැරෙන්නට සිංහල ලේඛකයකු අතින් ලියවුණු එවැනි නවකතා මෙතෙක් බිහි නොවීම කනගාටුවට කරුණකි. ජෝන් ස්ටීල්, ලෙනඩ් චුල්ස්, ආර්. එල්. ස්ටීවල් වැනි අයට Jungle Tide, Village in the Jungle, Savage Sanctuary, Vanished Trails ආදී උසස් සාහිත්‍ය කෘතීන් බිහි කිරීමට ශක්තියක් ඇති වූයේ නම් මේ රටේම හැදුණු වැඩුණු සිංහල ලේඛකයන්ට එවැන්නක් කිරීමට නොහැකි මන්දයි සිතා බැලිය යුත්තකි.

මෙතෙක් බිහි වී ඇති සිංහල නවකතා බොහොමයක්ම එකම මාදිලියකින් ලියැවී ඇති බව කිව යුතු නොවේ. ලෝකයේ සෙසු පාඨකයන් මෙන් සිංහල පාඨකයෝ ද විවිධ මාදිලි ඔස්සේ ලියවුණු නවකතා, කෙටි කතා වැනි සාහිත්‍ය කෘතීන් කියවීමට ආශා ඇත්තෝ වෙති. වෙසෙසින් මෙවැනි වන කතා ප්‍රිය කරන පාඨක පිරිස ඉතා විශාලය. හැමදම එකම විදියේ සාහිත්‍ය කෘතීන් කියවීමෙන් පාඨක රුචිය හීන වේ. ඉන් සාහිත්‍යයේ ද දියුණුවක් නැත. අප පාඨකයන් තුළ හින්ත රුචිකත්වයක් ඇති කිරීමට නම් මේ වැනි කෘතීන් පමණක් නොව සමුද්‍ර ජීවිතය, සංග්‍රාම ජීවිතය ආදී විවිධාකාර ජීවිතයන් ඔස්සේ කතා නිපදවීමට සිංහල ලේඛකයා මහන්සි ගත යුතුය.

මා මේ පොත පරිවර්තනය කිරීමට තෝරා ගත්තේ හුදෙක් එහි ඇති රසවත්කම නිසාම නොව, යන්නම්න් හෝ ඉහත කී කරුණුවලට සිංහල ලේඛකයන් ගේත් පාඨකයන් ගේත් සිත් සතන් යොමුකරවීමේ අවියෙනි. මෙහි එන කථා ශරීරය මෙතෙක් සිංහල පාඨකයාට මුණ නොගැසුණු විදියේ රසවත් එකකි. වැදි ජීවිතය වඩ වඩාත් පාඨකයා ගේ මනසට ළං කිරීමේ අදහසින් මෙහි සමහර තැන්වල ඇතුළත් කොට තිබෙන වැදි වදන් මා විසින්ම යොයා ගෙන බහාලන ලද ඒවා ය. මේ වදන් වහරන අයුරු හැඳිරීමේ දී පාකර් මහතා ගේ Ancient Ceylon නමැති කෘතිය උපකාරී විය. මෙහි මුල් කෘතියේ ගැබ්වී ඇති රස උගුලුවා ගැනීමේදී, වේයන්ගොඩ මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයේ ආචාර්‍ය ආඡ. ස්ටීවන් සේරම් මහතා ගෙන් ලැබුණු අනුපම සහාය

නොවන්නට. මේ වැනි කෘතියක් හිංසල පාඨකයන් හමුවේ තබන්නට මා අපොහොසත් වන්නට තිබුණි. මෙහි සැකසිය යුතු තැන් බොහොමයක් සකසා නොගෙන උපදෙස් දීමෙන් මට කළ උපකාරය වෙනුවෙන් ඒ මහතාට මගේ මහත් භක්තියාදර ස්තූතිය පිරිනැමේ.

මේ පොත ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සඳහා භාරගත් ලාංකාරී සීමාසහිත එක්සත් ප්‍රධානත්ව පත්‍ර සමාගමයේ ග්‍රන්ථ ප්‍රකාශක ආයතන ද මගේ ස්තූතිය පිරිනැමේ.

ජයවීර විජයපාල

වේසන්තොඩි, දඩගවුටේ

'ජයගිරි' දිස.

1962 ජනවාරි

මෙ පොතෙහි

හැන්ස් හැන්ස් වැන් ද මීර් නමැති ඕලන්ද ජාතික
තරුණයෙක්

දිකුද් හැන්ස් ගේ මිත්‍රයකු වන ඇතෙක්
රන්දුනා හැන්ස් එකතු වූ වැදි පවුලේ නායකයා

පෙමා රන්දුනා ගේ පුතා
රනි රන්දුනා ගේ දියණිය

සුදු ගෝනා හැන්ස් ගේ මිත්‍රයකු වන ගෝනෙක්
බිම්බි වැදිරියක්

ටිකි මුගටියෙක්

දියා අලුත් දිව් දෙනෙක්

වෙද හාමුදුරුවෝ ආරණ්‍යවාසී හික්මුන් වහන්සේ නමක්

ගැස්පා පිගේරා පාතුගිසි කපිතාන්වරයා

එඩ්මන්ට් වැන් ස්ටීයර්වෙල්ට් ඕලන්ද කපිතාන්වරයා

නොක්ස් රොබට් නොක්ස්

සිමන් ද බස්ටෝ ලන්දේසින්ට විරුද්ධව සටන් කරද්දී

මියගිය පාතුගිසි හේවයෙක්

ඩෙමියන් පියතුමා කතෝලික පූජකවරයෙක්, ගැස්පා ගේ
හිතවතෙක්

අලුතලාව රාජ සභාවේ තරුණ නිලමේ කෙනෙක්,

කපිතාන්වරුන් ගේ මිත්‍රයෙක්

ගවරාන් දකුණු ඉන්දියාවේ දමිළ පඩිවරයෙක්

සාමන් කපිතාන්වරුන් ගේ මැලේ ජාතික ආවතේවකයෙක්

නාලිනි රජතුමා ගේ ලේලිය

රජතුමා කන්ද උඩ රජපුරුවෝ (2 වැනි රාජසිංහ රජ,
1635-1687)

සෙල්ලා රජ වාසලට මස් සපයන වැද්ද

නිල නාලිනි ගේ මස්සිනා

හමු වෙත්

ඇතා ගේ පෙළඟර

ඵක් මැදියම් රැයක ලක්දිව මහවන මැද ඇතෙක් ද කොලුවෙක් ද එක්ව නිද ගත්හ. මුළු දවසින්ම ඇතකු නිද ගන්නේ ඉතා ටික වේලාවකි. එද, රැහැයියකු පවා නොහඬන නිහඬ පාලු මැදියම් රැයේය.

ගත වූ දින කොලුවාටත් ඇතාටත් වැඩ බහුල මහත් වෙහෙස ගෙන දුන් දවසක් විය. දවසින් වැඩි හරියක් ඔවුන් ගත කළේ බිහිසුණු ගිරි සිබරයන් පසු කොට කන්ද උඩරට සිට පහළ මහ වනයට බැසීමෙනි. මිනිසකුට පවා අමාරුවෙන් වුවද පහළට බැසිය නොහැකි භයානක ප්‍රපාතයන් ගෙන් මේ හස්තියා පහළට බැස්සේය. ඇතැම් තත්හි උා පස්සා ගාත්හි දණ නමා ගැට්වලට තද කරගෙන ටික ටික පහළට ලිස්සුවේය.

කොලුවා ගේ ගමන ඇතා ගේ අඩි පාර ඔස්සේ විය. මේ ඇතාත් කොලුවාත් අතර ඇත්තේ සුළුපටු සම්බන්ධයක් නොවේ. භයානක මරණයකට ගොදුරු වන්නට සිටි කොලුවා මේ හස්තියා විසින් බේරා ගන්නා ලද්දේ මීට පෑ කිහිපයකට පෙරය.

දුමුල් සුදු පැහැති සිරුරින් ද තඹවත් හිස කෙසින් ද යුතු, එළඹ සිටි යොවුන් වියෙහි වූ කොලුවා කොටි සමකින් සැරසී වනදේවතාවකු මෙන් ඇතා සමග දින ගණනක් ම මහ වනයේ සැරිසැරුවේය. දවසේ ඉර මුදුන් වේලෙහි දිකුද් නමැති මේ ඇතා මහ ගස් සෙවණකට වී උගේ විශාල කන් සලමින් මැස්සන් ගෙන් බේරීමට වලිගය ද ඒ මේ අත ගසමින් කල් ගෙවයි. මේ අතර හැන්ස් නමැති මේ සුදු කොලුවා කෑම සොයමින් කැලෑ වදි. අල වර්ග, මීවද හා තලගොයින් වැනි සතුන් ඔහුගේ ආහාර විය. ලොකු සතුන් දඩයම් කිරීමට ඔහුට ශක්තිමත් තියුණු ආයුධ නොතිබුණි.

සවස දෙකට පමණ දිකුද් වෙත පැමිණෙන හැන්ස්, රාත්‍රියේ කරන සංචාරයට සූදනම් වීමක් වශයෙන් ගසක් යටට වී හොඳට නිදගනී. දිකුද් අතර ගන්නේ රාත්‍රි කාලයටය. ඒ ගසින් මේ ගසින්

ස්වකීය හොඳින් ප්‍රසිද්ධ කොළඹදී කඩමින්, ඒවා නිවිතිල්ලේ කට තුළට දමා විකා විකා දිකුද් ඉදිරියට යයි. හැන්ස් ද ඇතා සමග ගමන් කරයි. හැන්ස් විඩාවට පත් වී සිටිනු දකින ඇතා උගේ හොඳින් ඔහු සියවා පිට උඩ තබා ගනී. හැන්ස් නිදි කිරමින් පිට උඩට වී සිටී. මැදියම් රැයේ දී මොවුන් දෙදෙනා මග වන මැද නින්දට වැටෙති. එහෙත් දිකුද් පැයකින් හෝ දෙකකින් අවදි වී යළිත් කොළඹදී කන්තට පටන් ගනී. හැන්ස් දිගටම නින්දේ පසුවෙයි.

අලුයම් වලිකුකුළන් ගේ හැඩලීමෙන් අවදි වන හැන්ස් තම සගයා අසල නැති බව දකී. ඔහු, ඇතා විසින් අතු කඩා දමන ලද ගස්වල සලකුණු අනුව උතුරු සොයා යයි. මේ අතර ඔහු ද සිය ආහාරයට සුදුසු යමක් සොයා ගනී. පැකිපයක් ගමන් කිරීමෙන් පසු ඔහුට ඇතා හමුවෙයි. හැන්ස් හට ඇතා හමු නොවුව හොත් ඔහු හු හඬ දෙයි. මහ වනය හරහා දෝකාරය නංවමින් පැතිර යන ඒ හු හඬට සවන් දෙන ඇතා ඊට පිළිතුරු වශයෙන් කුචනාද කරයි. යම් විටෙක හැන්ස් ප්‍රමාද වුවහොත් පළමුකොට නාද කරන්නේ ඇතාය.

මිනිසා තද නින්දට වැටෙන මහ රූ, දළ රිකිලි බුදීමෙහි ඉමක් නොදන්නා මේ දෘවැන්ත සිවුපා රජුන් සමග සැතැපුම් දහයක් හෝ සමහර විට ඊටත් වැඩි ගණනක් මග වනයේ ගමන් කිරීම, වනවාරි කොල්ලකුට වුවද ලෙහෙසි පහසු කාර්යක් නොවේ.

දිනක් හැන්ස් ඇතා පිටින් යමින් සිටියේය. මෙසේ ගමන් ගත් ඔවුනට එක් මංසන්දියක් හමුවිය. හැන්ස් ඇතාට ඉදු මග හුදකලාව යන්නට හැර තමා අතු-පාරෙන් ගමන් කරන්නට පටන් ගත්තේය. වැඩි වේලාවක් යන්නට ප්‍රථම හේ විශාල ගල් කුළක් වෙත පැමිණියේය. අත්තක ආධාරයෙන් පැද්දී එහි තෙරා ගිය ගැටයක් මතට පැන ගත් හැන්ස් අබියස වූයේ ගල් ලෙණක දෙර වසා වැටුණු රුක් ගොමුවකි. හෙතෙම අතුටල එල්ලිගෙන ලෙණ දෙර රුක් ගොමුව මුලට පැත්තේය.

මහල්ලෙක් ද තරුණයෙක් ද තරුණ වියේ කෙල්ලන් දෙදෙනෙක් දැයි මිනිස් පවුලක් ලෙණ ඉදිරියේ වාඩි ගෙන සිටියහ. ඔවුන්ගේ සිරුරු අඳුන්වන් විය. හැන්ස් ගේ පතනයෙන් ඇතිවුණු ශබ්දයෙන් තැනි ගැනුණු ඔවුහු වහා හුන් නැතින් නැගී සිට හැන්ස් දෙස විස්මයාකූලව බැලුවෝය. පත් වූ බියෙන්

එකට පොදි ගැසුණු ධවුහු ගල් ලෙණෙහි පැරටුව හරහා සිට
ගෙන හැන්ස් දෙය බලා ගත් විනම් හුන්හ.

“පොකද ලට? පෙපමණ කලක් නොරට ගොස් සිට ආ
පට පට කදිට පිළිගැනීමක් පන මේ ගොල්ලන්තො”යි හැන්ස්
සිද්ධාන්තේ හැසිරීමෙන් විස්මයට පත් වී හඬ නැගුවේය.

පහෙන් ධවුහු බිය පත් වූවන් වෙන් සිහු දෙස බලා සිටින්නට
වුහ. පිද පෙලාවකින් සිද්ධාන්තේ බිය සහිත හැඟීම් තුළින් විස්-
මයත් සැකයත් මුහු හැඟීම් නැගී එන්නට විය.

“රන්දුනා! ඇයි බයවෙලා වගේ? පෙමා! බොට කෙල්ලක්
ලැබිල වගේ තේද?”යි හැන්ස් සිටුන් තට තවත් පුද්ගලයෙකුට පත්
කරපිත් නෙපලේය. “රනි! බොට මාව හඳුනාන්ට බැරි ද?”යි
සිහු තවත් කෙල්ලක් දෙසට හැරී කැගැසුවේය.

සියල්ලන්ගේ ම සැක දුරු වෙන්නට විය. ඔවුහු හැන්ස් වටා
පොදි කමිත් ඔහු අත පත ගාන්නට වූහ.

“අපේ හුදු හුරා නොවෙ ද මේ ඇවිල්ලා ඉන්නො!”යි ඔවුහු
ප්‍රතියෝගී හඬ නැගුවේය.

මහලු රන්දුනා සහ ඔහුගේ පුත් තරුණ පෙමාත් ගියක් ගයමින්
සිහු වටා තටන්නට වූහ.

මා මිනි මා මිනි මා දෙයියා
හුදම හුරා බලන්නෝ
මේ දුටුගෙන ආවේ මේ
තනන් තන්දිනා තනන් තදිනානෝ

“මං හිතුවේ මේ හුදු හුරා ගේ අවතාරයක් වත් ද කියල”යි
රන්දුනා කීවේය. “හදවල් කොට්ටරකට ඉස්සර ද අපේ හුදු
හුරා අපව දලා ගියේ!”

“අම්මේ අපි හිතුවේ ඇවිටො මැරිල කියලයි”යි පෙමා
කීවේය.

මේ අඳුන්වන් මිනිසුන් දෙස හැන්ස් මහත් ආදරයකින් බලා
සිටියේය. තුන් වසක් හැන්ස් හට මොවුන්ගේ ගල් ලෙණ
විනා අන් කිසිදු නිවහනක් නොවීය. මේ පුද්ගල මිනිසුන් විසින්
හැන්ස් පුහුණු කරනු ලැබූ දඩ ගිල්පයෙන් හා වනසෙහි ඇවිද
පලවැල ආදිය එකතු කිරීමෙන් ද ලබා ගත් ආහාරයක් හැරෙන්නට
අන් කිසිම දෙයක් ඔහුට ඒ තෙවස තුළ නො ලැබුණි. ඔවුන්

විසින් ඔහුට දෙන ලද පුහුණුවෙන් ඔහු විසින්ම දඩයම් කරනු ලැබූ වන සතුන් ගේ සම් හැරෙන්නට අන් කිසිවක් ඔහුගේ ඇඳුමවලට අයත් නොවීය. කොටින් කියනොත් ඔහු මේ වන වාරි මිනිසුන් ගේ ම එකකු මෙන් ජීවත් වූයේය. ඕලන්ද ජාතිකයකු වූ මේ කොලවා පාසල් ජීවිතයෙන් හොරා පැන ගොස් නැවත සේවය කරද්දී, ලංකාවේ වෙරළට කිට්ටුව එම නැව අනතුරකට මුහුණ පා විනාශ විය. එහෙත් කොලවා කෙසේ හෝ පිනා අවුත් වෙරළට වැදුණේය. ඔහු පුරා අවුරුද්දක් ම වන වැදි ඉබාගානේ ඇවිද්දේය. ඔහු අත කිසිදු ආයුධයක් නොවීය. එහෙත් ඔහු සතුන් විසින් කනු ලැබූ ගෙඩි වර්ග තෝරා කමින් කිසියම් විදියකින් හෝ ජීවිතය රැක ගත්තේය.

දිනක් ඔහුට මහ වනයේ දී කනට පුරුදු යම් බඳු වූ ගබ්දයක් ඇසෙන්නට විය. එය මිනිසකු යමකින් යමකට තට්ටු කරන ගබ්දයක් විය. ඔහු ඊට සවන් දෙමින් ඒ දෙසට ගියේය. මෙහිදීය ඔහුට රනි මුණ ගැසුණේ. ඇ කිසියම් ගෙඩි වගයක් ගලක් උඩ තබා තලමින් ඒවා ඒ අසල පිහිටි දිය හෙබකට විසි කරමින් සිටියාය. මෙම තැඬුණු ගෙඩිවල විෂයෙන් මත් ව දියමෙහි සිටි මාලුවෝ උඩට ආහ. රනි ගේ නැදෑයන්ට බියෙන් හැන්ස් සැහවෙන්නට තැත් කළ ද ඔහු ඔවුන් අතට හසු විය. ඔවුන් හැන්ස් මරන්නට තැත් කරද්දී, සිය පියා ගේ අත දරුණු ලෙස සපා කෑමෙන් රනි ඔහු මරණින් ගලවා ගත්තා ය.

මේ සිද්ධියෙන් හැන්ස් දරුණු ලෙස තුවාල ලැබීය. එසේ වුවත් මේ වනවාසි මිනිසුන් ගේ අනුකම්පාවට ලක් වූ ඔහු, කල් යෑමේ දී ඔවුන් සමග ඉතා කුලුපග විය. ඔවුහු ඔහුගේ තුවාල සුව වන තෙක් ඔහු හොඳින් රැක බලා ගත්හ. හැන්ස් මද කලෙකින් ඔවුන්ගේ ම එකකු මෙන් හැදුණේය, වැඩුණේය. කෝටු දෙකක් එකට මැදීමෙන් ගින්දර ලබා ගන්නා සැටි ඔවුහු හැන්ස් හට ඉගැන්වූහ. දුනු හී භාවිත කරන අයුරු ද හේ උගත්තේය. සැතපුම් ගණනකට ඇතින් පිහිටි කුඩා ගමක සිටි කම්මල්කරුවකු වෙත මුව මස් ගෙන ගොස් දී ඒ වෙනුවට ඊතල තනවා ගන්නා සැටි ද ඔවුහු ඔහුට කියා දුන්හ.

වැද්දෝ යන නාමයෙන් හඳුන්වනු ලබන මොවුහු ආදිම ශිලා යුගයේදී ඉන්දියාවේ සිට ලංකාවට ස්ථල මාර්ගයෙන් ම සංක්‍රමණය වූ ඕස්ත්‍රලොයිඩ්¹ නම් මනුෂ්‍ය වර්ගයට අයත් වූවෝය. දඩයමින් ජීවත් වූ මොවුහු මහ වනය තුළ පිහිටි ගල් ගුහාවල කණ්ඩායම් වශයෙන් වූහ. මෙම වැදි කණ්ඩායම්වලට ස්වාභාවික මායිම්වලින් වෙන් වූ දඩයම් තිබුණි. වැද්දන් සමග

1. Australoid

පිටත් වෙමින් ආදී කල්පික පීචන ක්‍රමයට ඇබ්බැහි වූ හැන්ස්, ඉතා ඉක්මනින් ඔවුන්ගේ භාෂාවක් 'විද්‍යාවනුත්' උගත්තේය. සැරැල්ලෙන් සහ වෙනත් වන සතුන් ගේ ඇසුරින් කෑමට සුදුසු පලතුරු වර්ග ඔහුට හඳුනා ගත හැකි විය. එහෙත් ඔහු තනිව වනයේ හැසිරෙද්දී කෑමට සුදුසු, වඩා හොඳ පලතුරු වර්ග ඔහු විසින්ම හඳුනා ගන්නා ලද්දේය. විෂ යහිත පලතුරු වර්ග සහ අල වර්ග ගැන ද ඔහු දැන ගත්තේය. ගේ සතුන් ලුහු-බැඳීමෙහි දක්ෂයෙක් වුවා පමණක් නොව හොඳ දුනුවායෙක් ද විය. නැවියකු වශයෙන් කලක් සිටීමෙන් ඔහු තුළ ඇති වී තිබුණු නිර්භීතකම ඔහුට මේ වනාහි පීචනයට පිටුබලයක් වූයේය. ඔහු මී කැසීම සඳහා වැල්වල සහ අතු වල එල්ලී බිහිසුණු කඳු බෑවුම් හා කඳු විවරයන් තරණය කළේය.

වන සතුන් හීලෑ කිරීමේ පුදුම හැකියාවක් නමා තුළ ඇති බව වනයේ තනිවම හැසිරෙන කාලයේ දී හැන්ස්ට අවබෝධ විය. වැදිරියක් ද අඳුන් දිවි පැටවෙක් ද සුදු ගෝනෙක් ද ඔහුගේ වන මිතුරන් අතර වූහ. කලක් ගත විය. හැන්ස්ට සිය පරණ වන මිතුරන් යළිත් දක්නා රිසියක් ඇතිවිය. දැනේ ඇහිලි දෙවරක් පා නමා ආපසු එන්නේ දින කියකින් දැයි වැදි පවුලේ අයට දන්වා, හැන්ස් සිය වන මිතුරන් දක්නට පිටත්ව ගියේය. සති ගණන් මාස ගණන් ඉක්ම ගියේය. එහෙත් හැන්ස් ආපසු නාවේය.

“අපි හුරා හැම තැනම සෙව්වා. මකාටින් කියනව නම් අපි කවදවත් ගියේ නැති රටවලටත් ගිහින් සෙව්වා” යි වැද්දෝ කීහ.

“අර බලන්ඩ. අර ගහේ තියෙන කැපුම් පාරවල්. අපි ගණන් ගත්තා ගණන් ගත්තා ඒත් ඉවරයක් නෑ” යි ලෙන ඉදිරිපිට පිහිටි විශාල ගසක ලකුණු වශයක් පෙන්වමින් රනී කීවාය.

“අපි හිතුවා ඇවිටො කෙරියාට! වත් අහු වුණා ද කියල. ඒත් ඇවිටොට දුන්ගායි¹ මොරියන් කෙක්කයි² හරු හින්ද අපි ඒක විස්වාස කළේ නෑ” යි පෙමා කීවේය.

“අපි හිතුවා ඇවිටො අපව දලා ඇවිටොගෙ නැදැයන් ළඟට යන්ට ඇති කියල” යි රනී කීවාය. “අපෝ හුරට දුන් බඩගිනි ඇති. කතා කරන්ට ඉස්සර වෙලා මං මොකුත් හද ගෙන එන්නම්” යි කී රනී ඔහුට කෑමට දෙයක් පිළියෙල කරන්නට වූවාය.

එදා වේලාවකින් රන් වියළි මුළු මස් කුට්ටි කිහිපයක් සහ පුළුස්සන ලද අලු වගයක් කැන්ද කොළයක තබා ඔහු ඉදිරියෙන් තැබුවාය.

හැන්ස් ඇය වෙත කෘතඥ පූර්වක බැල්මක් හෙළිය. “අපොයි! මම සේරම් මම කන්නම්. මං දවස් ගණනක් ගස්වල පොතු ඉතරක් කාලා ජීවත් වුණා.”

හැන්ස් කෑම කා අවසන් වූ විට ඔහුගේ ගමන ගැන විස්තර ඇසීමට වැද්දේ ඔහු වටා බිම හිඳ ගත්හ. හැන්ස් සිය කතාව පටන් ගත්තේය. සියා කෙනකු රස කරමින් කියන අදහන කතාවක් අසා සිටින කුඩා ළමුන් මෙන් වැද්දේ ඔවුන්ගේ කටවල් අයා ගෙන ඔහුගේ කතාවට සවන් දී සිටියෝය. ඇත්ත වශයෙන්ම එය අදහන කතාවක් බඳු විය.

“මං සුදු ගෝනා ඉන්න වනාන්තර ගිය වේලාවේ උං උගුලකට අහ වෙලා ඉන්නව මං දැක්කා. ඉතිං මං කරපු වැඩේ, රැ බෝ වෙලා හිඟින් උංව උගුලෙන් ගැලෙව්වා. එතකොටම දඩයක්-කාරයෝ වගයක් මා වෙතට දුවගෙන ආවා. ඔවුන් මාව අල්ලා ගත්තා. ඒත් ගෝනා බේරිලා කැලේට වැදුණා. ඒ මිනිස්සු මාව අල්ලා ගෙන කන්ද උඩරට රජපුරුවන් ළඟට අරන් ගියා.”

මේ බව ඇසූ වැද්දේ බියෙන් කැහැසුටෝය. ඔවුන් අසා තිබෙන හැටියට කන්ද උඩරට ආශ්වර්ෂවත් රාජධානියේ සිටින සිංහලේ රජු දුර්දන්ත දුෂ්ට යක්ෂයෙකි. එවැනි බේරිසුණු පුද්ගලයකු ඉදිරියට හැන්ස් ගෙන යනු ලැබී යයි ඔවුන් ඉදිරියේ මේ කතා කරන හැන්ස් ගෙන්ම ඇසීම ඔවුනට අදහා ගත හැකි නොවන තරම් දෙයක් විය.

හැන්ස් සිය කතාව යළිත් පටන් ගත්තේය. “රජපුරුවෝ මගෙන් නොයෙක් විදියේ ප්‍රස්ත ඇසුවා. මුදු බත් වුණු නැවකින් බේරිලා ගොඩට ඇවිත් මම කැලේ ජීවත් වෙනවා කිව්වම රජපුරුවෝ පුදුම වුණා. එතරම් කාලයක් කැලේ ජීවත් වෙලත් මං තවත් ජීවතුන් අතර ඉදිම ගැන රජපුරුවෝ පුදුම වුණා. මට හිතෙන්නෙ රජපුරුවෝ, මාව පුදුම සතෙක් හැටියට මාලිගාවේ කියා ගත්ට හිත හද ගත්තා. මාලිගාවේ හිටියා මගේම රටේ කෙනෙක්. එයා රජපුරුවෝ හිරබාරයට ගත්තු යුද්ද නිලදුරියෙක්. රජපුරුවන් ගේ හමුදාව පුරුදු කරන්නයි, මාලිගාව මුර කියන්නයි තමයි ඔහුට නියම වැඩේ. එයා තමා මගේ කතාව සිංහලෙන් රජපුරුවන්ට කියා දුන්නේ.

“ඊට පස්සෙ බොහොම හොඳට මට යාගරග ලැබුණා. ආලිගා ටලුවෙ සිර කාමරයකයි මට ඉන්නට වුණේ. ඒ පුණාට හුඟක් නිදහස තිබුණා. අර ඩිලන්දක්කාර නිලදරියාට නමා මාව බාර දිල තිබුණේ. රජපුරුවො යටතේ පාතුගිසි යුද්ද නිලවෙ කෙනෙකුත් හිටියා. එයා ඩිලන්දක්කාරය ගෙ ගජ යාච්චා. එයත් නිතර ආවා මාව බලන්ට. අපි තුන් දෙනා බොහොම ඉක්මනට අඹ යාච්චො වුණා.

“රජපුරුවො බොහොම ආසයි හොයාගන්නඩ අමාරු උන යතුන් ඇති කරන්ට. මාය ගාණක් ගියාට පස්සෙ දවසක් රජපුරුවො මට අණ කළා දඩයක්කාරයනුත් එක්ක ගිහින් සුදු ගෝනාව අල්ල ගෙන එන්ට කියලා. නමුත් මං බෑ කිව්වා.

“රජපුරුවො මට තර්ජනය කළා. මගේ යාච්ච එඩ්මන්ට්ටයි ගැස්පාරුයි, ඒ කියන්නෙ අර යුද්ද නිලදරීන් දෙන්නා ගෙන්වලා මාව ඊට නම්මා ගන්ට බොහොම ටීරිය කළා. නමුත් මං කොහොමද අප්පොව්වො ඒකට එකඟ වෙන්නෙ! ඇයි මං කැලේ නතියම ජීවත් වෙනකොට ඒ සුදු ගෝනා මගේ සහෝ-දරයෙක් වගේ නොව හිටියේ. ඉතින් එහෙව් කොට මං කොහොමද උපට හතුරුකම් කරන්නෙ! මගෙ මුරණ්ඩු ගතිය ගැන රජපුරුවන්ට බොහොම කේන්ති ගියා. මාව ඇතකු ලව්වා පාගලා මරා දමන්ට රජපුරුවො අණ කළා.”

මෙය ඇසූ වැද්දේ සංත්‍රාසයෙන් මුමුණන්නට වූහ. රනි දැනින් ඇගේ මුහුණ වසා ගත්තාය.

“මගේ අත පස් බැඳලා මාව වදක බීමේ දිගා කළා. මම උඩ බැලුවා. එතකොටම මට පෙනුණා දිග උල් යකඩ කොපු දැමූ දළ ඇතකු මා ළඟට එනවා. උගේ පිට උඩ ලිනිගෙක් හිටියා. ඒ බිහිසුණු ඇතා මා සුනා විසුනු කරන බව දැනගත් මම ඇස් දෙක පියා ගෙන ඊට සුදනම් වුණා. ඒත් සිදුවුණේ මහ පුදුම දෙයක්!”

හැන්ස් සිය කතාව නවතා බලාගත් වනම බලා සිටියේය. ඔහුට ඒ සිද්ධිය යළි මැවී පෙනෙන්නට විය. හේ බියෙන් ඇලලී ගියේය. සිදු වූ ආශ්ච්ඡාදීයත් දෙය ගැන ඔහු කල්පනා කරන්නට විය.

“ඇතා උගේ හොඬින් මාව ඉව කළා. උහ ඇත් ගොව්වාට මෙල්ල වුණේ නැහැ. ඇත් ගොව්වා ඇතාට හෙණ්ඩුවෙන් ඇත්තා. ඒකට ඇතාට බොහොම කේන්ති ගියා. උගේ පිට උඩ හිටිය ඇත් ගොව්වාට හොඬින් ගත්තු ගමන්ම බිම දලා පාගලා

ඇතැම් මිනිස් සතුන් මගේ නමය ද ඉක්මවා ඉදිරියට ගමන්
කරන්නට විය

පොඩි පට්ටළු කළා. ඊට පස්සෙ සිදු දණ දේ මගේ පණ බිංචනා තුටා අමතක වෙන්න නැහැ.”

සමස්ත හොඳින් හැන්ස් යයළා ගත් ඇතා, ඔහු රැගෙන, හිටියොන්නට් විස්වසයනත් ඇලලි, කුටකින් කුටක් සිදු වන්නට යාමෙන් දුබි පොයැලි බලා හත් මහා ජනකාය මැදින් අනභි-හවන්ය යෝධයකු පස් ගමන් කොට, මහ නගරය ද ඉක්මවා ඉදිවියට ගමන් කටන්නට වූයේය.

“කන්ද උඩරට ඇතුළු වන ගිවි දුර්ගයන් ඔස්සේ උෟ මා පිට කලා මහන ඇවිත් අතර මහ දිය ඇල්ලක් දක දිය බොන්නට යාමට වුණා. මා ඇතා පිටින් බැහැරා යනා ගොඳට පරික්ෂා කළා. උෟ මීට ඉස්සර වෙලා දකලා පුරුදු බවක් මට හැඟුණා. ඇතා මගේ පස්සා කැකුල වය වූ විට මා දක්කා උගේ පතුලෙ නිබණ් ලොකු තුටාල කැලැක්. බොලා මුණ ගැහෙන්ට බොහොම ඉස්සර මට හටු වූ ඇතෙක් උෟ. මට උෟ හමුවෙන පොට උගේ පතුලෙ හියක් ඇති විශාල තුටාලයක් තිබුණා. උෟ ඒ තුටාලය නිසා මහා වෙදනාවක් විඳිමින් සිටියේ. කෑම නැතුව උගේ ඇට කටුත් පැදිලා තිබුණා. උෟ දකපු මට බොහොම දුක හිතුණා. ඉතින් මා උගේ පයේ ඇති තිබුණු හිය ගලවලා කැලෑ කොළ වගයක් තුටාලයට බැන්ද. ඊට පස්සෙ ඇතා මා එක්ක යාම වුණා. අපි කලක් කැලේ ඇවිදිමින් එක්ව ජීවත් වුණා. පස්සෙ අපි දෙන්නා වෙන් වුණා යළිත් අපි දෙන්නා හමු වුණේ වදක බිමෙදිමි.”

හැන්ස් සිය කතාව අවසන් කළ විට වැද්දෝ පුදුම වී බලා සිටියහ. මෙම කතාව ඔවුන්ගේ පුරාණ දේව කතාන්තරයක් මෙන් ඔවුනට හැඟුණි. හැන්ස් දෙවියකු මෙන් ඔවුනට දැනුණි.

“අනේ මා නං මීට පස්සෙ බොදුකදාගේ පයට නං විදින්නෙ නැ” යි රන්දුනා කීවේය.

කන්ද උඩරට රජ වාසල පිළිබඳ හැන්ස් කී පුදුම කතා අසමින් වැද්දෝ බොහෝ වෙලාවක් ඔහු වටා ගත කළහ. රජ වාසල තිබුණු මහතුවස්තු ගැනත් එහි ගම්භීරත්වය ගැනත් වරින් වර රජ වාසලෙහි පැවැත් වුණු අසිරිමත් උත්සව ගැනත් විස්මය ජනක ඇත් පෙළපාළි ගැනත් ඔහු වැද්දන්ට විස්තර කළේය. රජ වාසල ගැන හැන්ස් කී කතාවලින් රන්දුනාට සහ පෙමාට ඉතාමත් රසවත් වූයේ, රජ වාසලට මස් සැපයූ, දුනු ශිල්පයෙහි මෙළු පැවිණි සෙල්ලා නමැති වැද්ද අභිගවා, දැන හරඹියකින් හැන්ස් ජය ගැනීම පිළිබඳ පුවතය.

“ඒ අතින් අපේ හුදු හුරාට කිට්ටු කරනාට කෙනෙක් නෑ” ඔ රන්දුනා කීවේය.

“වගදලාහි කෙළියට” කපු බැටුළුවලට බහින්නත් ඒ වගේ වැසි” පෙනා කීවේය.

හැන්ස් හට වන ගිල්ප උගැන්වුවෝ වැද්දෝ වූහ. හැන්ස් හේ වන ගිල්ප කුලකතාව වැද්දන් අභිභවා ගියේය. එහෙත් වැද්දන් ඔහු ගැන ආඩම්බර වූවා විය ඊට ඊර්ෂ්‍යා කළේ නැත.

කතා බහ අවසන් කළ ඔවුහු නින්දට වත්හ. සමහරෙක් ලෙණ තුළත් සමහරෙක් එළිපහනෙහිත් ට්‍රිව සම් හා කොළ අතු ආදිය අතුරා ගෙන නිදා ගත්හ. ලෙණ ඉදිරිපිට විශාල ගිනි වැලයක් විය. කණ්ඩායමක් ගත අලුරින් වැසි ගත් මහ වනයේ ඒ වේ අත පියාඳින අයුරු හැන්ස්ට පෙනුණි. රැහැටියෝ රැව් දෙන්නට වූහ. එහෙත් නිසල වන චෝගනයෙන් ඔවුන් හේ සිත් වැසි ගියේය. තමා ගෙදර අවුත් සිටින බව හැන්ස් හේ සිතට වැටහුණි.

අලුයම් අවදි වූ හැන්ස් හට රනි පෙර ද සවස ඇට වූ උගුලකට අසුවුණු සාවකු ඊතලයකින් හම ගසන සැටි දක්නට ලැබුණි. එදෙස බඩගින්නෙන් මෙන් බලා සිටින බල්ලන් වෙත රනි හාවා හේ බොකු බඩවැල් ආදිය විසි කළාය.

හාවා හම ගසන රනි දෙස හැන්ස් බලා සිටියේය. ඉකුත් ද රාත්‍රියෙහි ඇගේ මුහුණෙහි තිබූ ගෝකාකූල භාවය පහවී ගොස් තිබිණි. ඇය කෙරෙහි අමුතු එළියක් ඇති බැව් ඔහුට පෙනුණි. ඇය තුළ තමා කෙරෙහි යම් පමණ ආදරයක් ඇත්නම් එපමණ ම ආදරයක් ඇය කෙරෙහි තමා තුළ ද ඇති බව ඔහුට වැටහුණි.

පසු ද හැන්ස්, තමන් විසින් දඩයම් කරන ලද මුවකු ද දුන්නක් හා හී වීටියක් ද, වාඩි වී පොතු වටක් සපමින් හුන් රන්දුනා හේ දෙපා ළඟ වැදී සිටිනට අනුව තමා රනි විවාහ කර දෙන ලෙස ඔහුගෙන් ඉල්ලා සිටියේය. එතෙක් කිසිදු පියකු විසින් එ වැනි ප්‍රීතියකින් හා අභිමානයකින් යුතුව සිය දියණිය තරුණයකුට විවාහ කර දෙනු නොලද්දේ යයි කිව යුතුය.

විභ වෙනස්වීම

මහ කුමරු පැල අතරින් අතහැර දමන බව පෙනී ගියේ තුළුට පෙනෙද්දී කුමරුලාලෝ උන් ගේ සුසරුදු ගින ගසන්නට වූහ.

පලිකිකිලියක් අකුලක අස්සෙ වියලි කොළ එ වෙලෙහි පහර හා පැලි තලයක පාද පෙනා එ පත පාත් දුටාය. මුවෙක් ද පුටු පලකක ද අකුල අතර ද පිහි සහිත පකුටු දූල බිඳ දමමින් පසට පසට පි හා ගියාය.

පද නිසලතාවක පැතිටිනි. රූප දුටුලලෙට, අලින, විලින, පුටුන් හාදි සතුන් විසින් පාදක ලද විනක් සස්සේ රනි ද හැන්ස් ද උදිටියට යමින් සිටියෝය. හැන්ස් ගේ එක් උරයක පිල්ලා ගත් පොරොපකි. පත දුටුහිය. පනි අත කුඩා පොරොපක් සහ වියලි පැටුස් පොදියක් ද විය. දුටු ගෙනක් යන්නකු වෙත හැන්ස් ගලා කලේය.

“කොයිබද අපි වෙ යන්න?” යි රනි අසුවාය.

“අර සුදු ගෝනයි වගේ අපොක් වන විකුරනුයි ඉන්නා විල් තෙරට” යි හැන්ස් විළිකුරු දුන්නේය.

දින ගණනක් විභ වනය හරහා ගමන් කිරීමෙන් පසු ඔවුන් දෙදෙනා විල් තෙර වෙත පැමිණියෝය. එය වෙනද තිබූ සැටියෙන්ම නිබුණි. ධීලු, තෙළුම්, මානෙල් හා පත් පදුරු අතර මිහරක් ලැග සිටියෝය. විල්පතර තැන නලා බිමෙහි ලස්සන මුටු රංචු ගැවසෙමින් සිටියෝය. වනයේ අන් නැතක දි හැන්ස් විසින් මුටුන් විද පරණ ලැබුට ද මෙහි දි ඔහු ඒ ගැන සිතුවෙමින් නැත. විල් තෙර ඔහුට අබය බිමක් බඳු විය. ඔහු විල අවට පැතිරුණු පිරිසිදු වාතය වේගයෙන් ආශ්වාස කලේය. එහි සුසරුදු ගතියෙන් ඔහුගේ ගතත් සිතත් පිනා ගියේය. කලකට පෙර, හැන්ස් ද ඔහුගේ කුලපත බිට්බි නමැති වැදිරිය ද පිපාස-යෙනුත් බඩ සිසිනුත් විය යන්නට සිටිය දී දිකුද් විසින් ඔවුන් ගෙන එන ලද්දේ මෙතැනටය. දෙදෙනා විලෙන් දිය බි පණ රැක ගත්හ.

විල් තෙර ඇත කෙළවරෙහි විශාල තුරු වදුලකින් අඳුරු වූ නැතක ඇතකු සිට ගෙන සිටිනු හැන්ස් හට දක්නට ලැබිණි. ඔහු හඩක් නැගීය. ඇතා උගේ දූවැන්න හිස ඔවුන් දෙසට

හැරවූයේය. කන් විද්‍යා යෝධ ගමනින් උං ඔවුන් වෙත පිය නගා එන්නට පටන් ගත්තී. රනි බියෙන් තැතිගෙන හැන්ස් ගේ අත වැරෙන් අල්ලා ගත්තාය. එහෙත් හැන්ස් ඇය අස්වසා ඒ විශාල සතා ඔවුන් වෙත ළඟා වන තෙක් බලා සිටියේය. ඔවුන් අයලට පැමිණි ඇතා හැන්ස් වෙළා ගෙන ආදර දැක්වූයේය.

“මෙහෙ එන්න රනි. මේ මගේ පීචිතය ගැළ වූ දිකුද්” යි කී හැන්ස් රනි ගේ බිය පහ කළේය.

රනි ඉව කළ ඇතා උගේ හොඳ ඇගේ බඳ වටා යවා ඇය ඉහළට ඔසවා ඒ මේ අත පද්දවා යළිත් බිම තැබුවේය. ඇතා විසින් රනි ඔසවනු ලැබූ විට, උං එද උගේ ඇත් ගොව්වාට කළ හදිය හැන්ස්ට සිහි විය. ඔහු බියෙන් තැති ගත්තේය.

“දැක්ක ද රනි, උං අපට කොච්චර ආදරේ ද! දැන් අපි දෙන්නම උගේ යාළුවෝ” යි ඇතා රනි බිම තබනු දැකීමෙන් මහත් සැනසිල්ලට පත් හැන්ස් සිතා සෙමින් කීවේය.

එය අනුමත කරන්නාක් මෙන් ඇතා යළිත් හැන්ස් වෙත හොඳ දිගු කළේය.

“උං අපව පිට උඩ නංවා ගෙන ඇවිදින්න යන්නයි ඔය කතා කරන්නෙ. එන්න, මං බොට උගේ පිට උඩට නගින්න උදව් කරන්නම්.”

“අනේ, මට නම් බෑ” යි රනි බියෙන් කැගැසුවාය.

“ඒකට කමක් නැහැ දිකුද්. අපි බෝත් එක්ක පයින් එන්නම්” යි කී හැන්ස් සිය අතක් උගේ හොඳ මත තබා ගෙන උන් සමග ගස් සෙවණකට ඇදුණේය. රනි ඔවුන් අනුගමනය කළාය. එහෙත් ඇගේ සිත්හි තිබූ චකිතය පහවී ගොස් නො තිබුණි.

“මොකද උගේ දළ බාගෙට කපලා?” යි රනි ඇසුවාය.

“රජ්ජරුවන්ට අයිති ඔක්කොම ඇත්තුන් ගෙ දළ ඔය විදියට කපා දමනවා. එහෙම කපා දලා යකඩ කොපු සවිකරනවා” යි හැන්ස් ඇතා ගේ දළ අතගාමින් කීවේය.

රනි වෙච්ලා ගියාය. “අපොයි එද වෙන ඇතෙක් එහෙම ඇවිවො ළඟට ආව නම් ඇවිවොව ආයින් අපට බලන්ට හම්බ වෙන්නෙ නැහැ” යි කී ඇ මඳ කුලුපග ගතියක් පෙන්වමින් ඇතා ළඟට කිට්ටු වූවාය.

එදින සවස් වන තෙක් ඔවුහු ඇතා සමග ගත කළහ. ඉක්බිති ඇතා විලට බැස එහි වැඩි තිබුණු උස් තණ වර්ග බුදින්නට

ප්‍රයෝග. උතුරු කොළ අතු බුද්ධිමත් මහ වනයට වදින්නේ රාත්‍රී කාලයටය.

හැන්ස් නතරව මහ වනයේ සිටිද්දී බොහෝ විට රාත්‍රිය ගත කළ එක්තරා ක්‍රම ගසක් විය. ඔහු රනින් කැටුව එය වෙත ගියේය. මේ ක්‍රම රුක ඔහුට ගෙයක් මෙන් විය. කුරුල්ලන් සහ වෙනත් වන සතුන් සමග හැන්ස් මෙහි ගත කළ දවස බොහෝ විය. ක්‍රම රුකෙහි විශාල මුලක් යට තිබුණු බෙනයක හැන්ස් ගේ සුරතලකු වූ ටිකි නමැති මුහටියා වාසය කළේය. උතුරු ද මෙන් හිස බෙනයෙන් පිටතට දමා බලා සිටියේය. හැන්ස් ගේ ඇමතිවෙත් ප්‍රීතියට පත් මුහටියා බෙනය තුළ හුන් උගේ බිරියත් දරු කැලත් පෙරළා ගෙන එළියට ආවේය. හැන්ස් උතුරු අතට ගෙන උගේ ලොම් සහිත පිට පිරිමිදිවත් උතුරු හුරු කරන්නට විය. ටිකි හැන්ස්ට සිය ආදරය පැහැදිලිව "ටික්! ටික්! ටික්!" යි හැඬුවේය.

"මේ පුංචි එකා දවසක් මේ ගත යට දී මගේ පණ බෙරුවා. ඔව්, දවැන්ත නාගයකු ගෙන් මු මාව බෙරා ගත්තා" යි මුහටියා දෙසත් තමා දෙසත් ප්‍රද්‍රමයෙන් බලා සිටි රනි පෙනා හැන්ස් කීවේය.

මහ වනයෙහි විශාල පෙදෙයක් වසා පිහිටි ක්‍රම ගසේ විශාල අතුටලින් දවැන්ත මුල් පොළොවට ඇදී තිබුණි. ඔවුන් එද රාත්‍රිය ගත කළේ මේ මුල් වලින් වට වූ කුටියක් බඳු ඉඩකඩය.

අලුයම, කෝපයට පත් වඳුරකු ගේ ගෙරවීමකින් හැන්ස් අවදි විය. කුරු වඳුලු අතර තවමත් අඳුර පැතිරී තිබුණි. හුන් කැනීන් එළියට විත් උඩ බැලූ ඔහුට ක්‍රම ගස උඩ හුන් වඳුරකු සිය බිරිය සමීපයට හොරෙන් පැමිණි වඳුරු නාමිකයාට, ලොම් පුළුපා, දත් විලිස්සා, රුදුරු බැල්මක් හෙළාගෙන සිටිනු දක්නට ලැබුණි. උදෑසන මහ වනය පණ ලබන්නේ මෙවැනි සිද්ධීන්ගෙනි.

"ආ, ඒ බෝද? බෝ තවත් අනික් උනට කරදර කර කර ඉන්නව නේද? බෝ හරි දැනමුතු යකා" හැන්ස් වඳුරකු දෙස බලා කෑ ගැසුවේය.

මේ කලබලයට හේතු වූ වැදිරිය හැන්ස් ගේ කට හඬ ඇසීමෙන් වහා ඔහු වෙත පැන ගෙන ආවාය.

"මොකද බිම්බි මේ කලබලේ?" කී හැන්ස්, වැදිරිය ගසින් බිමට පතිත් ම අල්ලා ගත්තේය. "මොන රනි බෝ හඳුනන කෙනෙක්" යි කියමින් හැන්ස් වැදිරිය ඇස අතට දුන්නේය.

හැන්සට ප්‍රථමයෙන්ම පැද්දන් මුණ ගැසෙද්දී බිංබි යනු සමග
දූරාය. හැන්ස රජු ගේ දඩයක්කාරයන් විසින් අල්ලා ගත
ලැබුවේ යනු වෙ බැඳීරියන් යම්ග විල් තෙරම ආ අන්තිම
අවසානවේදය.

“දැන් අපට අපේ යාපවන් ගෙන් තුන් දෙනෙක්ම හමුදාණා.
හරි, ඉතින්, හමුවන්නට සිතා ගෙනම ආ එක්කෙනා ගැන
සොයා බලමු” යි හැන්ස යෝජනා කළේය.

“අර ලස්සන සුදු ගෝනා ද? අනේ වට හරි ආසයි ඌ
බලන්නට” රනි කීවාය.

“රනි මාත් එක්ක යමුකො අද. සමහර විට හෙවත් හොයන්න
වෙයි. එහෙමත් හොයලා හඬපුණේ නැත්නට බෝ වෙහේ
නැවතෙනට, වං ගිහින් ඌ සොයා ගෙන එන කල්. බොට
අමාරුයි නොව එව්වර දුර ඇවිදින්නට.”

යුරා සතියක් ම ගිරු උදවේ පටන් ඇඳිවි පැවෙන තෙක්ම
හැන්ස විල සෙවිල ද ඉක්මවා මහ ටනගේ සුදු ගෝනා සෙව්වේය.
එහෙත් ගෝනා හමු නොවීය.

හැන්සගේ සුදු ගෝනා උලින්ම මුණ ගැසුණේ ඌ කොටියන්
දෙදෙනකු යම්ග මාරාන්තික සටනක යෙදී සිටියදීය. එක්
කොටියෙක් උගේ නියුණු අංවල ඇටිණි සිටියේය. එහෙත්
අනෙකා ගෝනා ගේ පිට උඩට පැන උගේ බෙල්ල සපා ගෙන
හත්තේය. හැන්ස නමා අත නියුණු යකඩ පොල්ලකින් කොටියා
මෙල්ල කොට ගෝනා බේරා ගත්තේය. ඉන්පසු ඔහු ඌට
යාත්තු සජ්ජායම කොට ඌ භීලූ කර ගත්තේය.

සුදු ගෝනා සොයා ගැනීමට අසමත් වූ හැන්ස, ඌ යටකි
පිදියේ ඉරණමකට ගොදුරු වන්නට ඇත්දැයි සිතා බිය වූයේය.
මේ දැලට සතා වෙනුවෙන් ඔහු එද ඉදිරිපත් වූයේ පීඩිත පරිත්‍යාග-
යෙනි. සමහර විට, මැන දී වැටුණු වැසි නිසා වැටුණු තණ බිම්
සොයා ඌ වෙනත් පෙදෙසකට යන්නට ඇතැයි ද ඔහු සිතුවේය.

රනි ගේ ශාන්ත සමාගමයන් රාත්‍රියට ඔවුන් මෙන්ම නුග
ගසට එන මුගටියාත් යහළු වදුරනුත් නිසා හැන්ස ගේ සිතට
යැනසීම ඇති විය. දවල් කාලයේ පැය ගණනක් විල්ලිහිණි.
එකකු දෙන්නකු පිට ඇතිව විලේ සැරිසරමින් සිටි තෙමේ ආදී
රස පල පත් බුද්ධ දිනුද් දැකීම ද ඔහු සිත සතුට වැඩි කළේය.

දැන් තුරු වැලු මලින් පිරෙන, වට සරන මී මැස්සන් ගේ ගුමු
නාදය ඇසෙන කාලය ඉක්ම ගොස්ය. මොර, කෝන් ආදී ගඩා-

ගොඩ පහත සුදුසුම දැක්මක් දැන පිහිටි ගිවිසුම පොත්පලය. ගොඩ ගොඩ හදිසිම අවතර ආභාරයක් වශයෙන් හැන්සිට එහි දී ඉතාමත්ම මහත් කැමැත්තක් හෝ දැඩිම කරුණක් හැඩවනු නියතය. පැරණත් හැන්සි හා රනින් ඒ වන පෙත් බලා පිටත් වූහ.

හැන්සි, බිට්ටි ගෙන ගියේ ඔහු උරහිස තබා ගෙනය. උදේ තරම වොකුත් නොකෑ බිට්ටි බඩගිනි වී දහලනනට වුවාය. මහ පසෙක සිටිත් පලක් පෙනා වූ රනි එහි අලවත් භාරා බලන්නා දැඩි අසුපාය. හැන්සි අලව අල භාරන්නට ඉඩ දී ගසකට ගොන්නු වී බලා සිටියේ තමා බිට්ටි තැබූ වැදිරිය රනි පෙන වහා දිව ගොස් අල කුරුල්ලකු උදුරා ගන්නා සැටිය.

"එදා කනනට දෙයක් නැතිව නාවතේ වෙ කැපල් ඉතිහාසයේ ගිය වෙ වෙ බිට්ටි කන්නට සුදුසු දේ නොපෙන්වුණ නව මා අද පිළිතුරු අතර නැ" යි හැන්සි බිට්ටි දෙස බලා තොල් පිතුළේය.

හැන්සි ගෙ සිත අනිත්‍ය පකරෙහි යොමු විය. ධුලන්දයේ භාරතට කුරුම පාසල බිහිවෙමින් වශයෙන් තමා ගත කළ කාලය ඔහුට සිහි වූයේය. පාසලේ දී ප කියේ ගුරුවරයා තමාට අඩම්තෙන්විටි කළ සැටිත් නොයෙක් ඇතුට බැ කුමටවලට තමා මුහුණ පෑ සැටිත් ඉක්බිති ගුරුවරයාට ලිඟණ හරහා පහරක් දී ගෙදරින් ද පැන නොස් ඇවිස්ටර්ඩ්ස් කුරුමට අවුත් නැගෙනහිර ඉන්දියා කොලොනි බලා පිටත් වන්නට තිබුණ නැවත අතවැඩි කොල්ලකු හැටියට බැඳුණ සැටිත් ඔහුගේ මතයෙහි යළිත් මැටි පෙහෙන්නට විය.

ගත් මසක් තිස්සේ මුහුදේ යාත්‍රා කිරීම කොතරම් ක්‍රාසන්නක ද? අතර මහ මහ මුහුදේ බිහිසුණු කුණාටුවලට මුහුණ පෑ ඔහුත්, ජීවිතයත් මරණයත් අතර කළ සටන් බොහෝමි. මහ මුහුදේ අධික උෂ්ණ, තිසල පෙදෙස්වලට මැදි වූ ඔහු සති ගණන් සාගින්නෙන් පෙළුණේය. මාස ගණන් රෝගාතුරව සිටියේය. අන්තිමේ දී ගල් පරයක හැපුණ නැව සුනු විසුනු වී ගියාය. නැවේ සුන්බුන් සමග හැන්සි ලංකාවේ පාච්චේරලකට පාවිය. වෙරළට සේන්ද්‍ර වූ ඔහු සිහි මුළාවුවකු මෙන් වැල්ල දිගේ ගොඩට බඩ ගැවේය. අනතුරුව ක්ලාන්ත වූ හේ මළාක් මෙන් වැද ගොත්තේය. එදා රාත්‍රියෙහි මුහුදින් ගොඩට ආ කැස්බක් හැන්සි වැද හෝනා තැන් සිට අත පොවන හරියේ බිඳු ලැබාය. ඔහුගේ පණ රැකුණේ මේ කැස්බේ බිඳුවලිනි.

වෙරළෙහි කැටට තරම් දෙයක් නොතිබුණු හෙයින් ද කිසි ද මිනිස් වාසයක් උනක නො වූ හෙයින් ද ඔහු කොයි අත යා යුතු

දැයි නොදන බියෙන් ගැහෙමින් මහ වනයට වැදුණේ දෙවියන් කෙරෙහි පමණක් විශ්වාසය තබාගෙනය.

වල් උරන්, ඉත්තවුන් හා කුරුල්ලන් විසින් බුදිනු ලැබූ දේවල් ආභාරයට ගනිමින් ඔහු කෙසේ හෝ දිව් රැක ගත්තේය. නියං කාලය එළඹියේය. හැන්ස් පිපාසයෙනුත් බඩපයෙනුත් පෙළෙන්නට විය. බිම්බිට අයත් වදුරු රැළ ඔහුට මුණ ගැසුණේ මේ අතරදීය. එවකට කුඩා වැදිරි පැටවකු වුණ් බිම්බි විශාල ගල් තලාවක පිහිටි ගැඹුරු දිය වළක වැටී සිටියාය. හැන්ස් වැදිරි පැටවා ගොඩට ගත්තේය. මහත් කාංසි ගතියෙන් කල් ගෙවූ හැන්ස් හට ඒ කාංසිය මහ හරවා ගැනීමට මේ වැදිරි පැටවා ඉවහල් විය. වැදිරියට ඔහුගේ කතා බහ නොවැටහුණත් ඔහු ඇයට සිය හැඟුම් පළ කළේය. රුදුරු කොටියා ගොරවන හඬින් බොටකදා කුංචනාද කරන හඬත් හැන්ස් තුළ ජනිත කළ බිය මේ වැදිරිය ගේ සමාගමය නියා තුනී විය. ඔවුන් දෙදෙනා ඔවුනොවුන් ගේ බිය එකිනෙකා සමග සළසේ බෙදා ගත්හ.

බිම්බි හැන්ස් ගේ හුදු වන මිතුරියක්ම නොවටාය. කෑ යුතු අල මුල් පළ පත් මේවායයි හැන්ස් දැන ගත්තේ ඇගෙනී. නියං කාලයේ දී යාගින්නෙන් පෙළෙන විට අල හාරා ගෙන කන සැටි හැන්ස් හට ඇ පෙන්වා දුන්නාය. කන්නට පුදුසු පලවැල ද ඇ ඔහුට පෙන්වුවාය. ඒවා රසයෙන් තොර වුව ද සාගතයක දී කුස පුරවා ගැනීමට මහඟු ආහාර විය.

ගසකට හේත්තු වී බිම්බි දෙස බලා හුන් හැන්ස් හට, නුදුරින් සතුන් කෑගසන හඬ ඇසෙන්නට විය. ඔහු තිගැස්සිණි. ඔහු ගේ ඉරියව්ව වෙනස් වුණි. “හික්! හික්! හික්! හික්!” යි වූ හඬින් ඒ ගබ්දය බිය හා අනතුරු අඟවන්නක් විය. කැරලෙක් හඬමින් උස් පහත් වෙමින් පියාඹා ගියේය. අනතුරක් ළඟ ම තිබෙන බව අඟවමින් දඩු ලේනෙක් වේගයෙන් කෑගසන්නට විය. රනී හැන්ස් වෙත දිව ආවාය. කොටියකු ඔවුන් සිටින දෙසට එන බව ඔවුහු දැන ගත්හ.

බියෙන් ගැහෙමින් ඇඹරෙමින් බිම්බි නැග සිටි ගසට රනී ද නැංවූ හැන්ස් ගස මුල සිටියේය. හැන්ස් ද ගසට නොනැංග හොත් තමා ද බිමට බසින බවට රනී තර්ජන කරන්නට වූයෙන් ඔහුට ද ගසට නැඟීමට සිදු විය. මෙතෙක් රනී ගේ කුරුල්ලේ වෙවිලමින් හුන් බිම්බි හැන්ස් වෙත පැන ඔහු ඇඟ බදා ගත්තාය. බියපත් වදුරන් ගේ කැගැසීම ළඟ ළඟම ඇසෙන්නට විය. එක් වදුරු රංචුවක් කෑගසමින් හැන්ස්, රනී සහ බිම්බි සිටි ගස අසල වෙනත් ගසකට ආවේය. ඒ සමග කොටියෙක් ද උඩ බලමින් සෙමින් සෙමින් ආවේය.

හි පාරක් නොදින මානසේ කොටියා නතර විය. කොටියා හදිසියේම මහ හඩින් ගොරවා වදුරන් සිටි ගසට නගින්නට වෙත් ගස පහුටු ගාන්නට විය. හොඳටම බියපත් වූ වදුරෝ කැගසමින් ගසින් ගසට පනින්නට වූහ. මේ අතර එක් අවායනා-වන්න වදුරෙක් බිම් ඇඳ වැටුණේය. කොටියා බිම් වැටුණු වදුරා වෙත වගා පැත්තේය. දිග නිය සහිත පයින්. කොටියා වදුරා හේ සිරුර පාගා ගෙන උගේ හිස පොඩි කළේය. ඉක්බිති ටළ කඳ, අසල පදුරක් ළඟට ඇඳ ගෙන ගිල දමන්නට විය.

“රංචුවේ හිටියා නම් ලෙහෙසියෙන්ම කොටියාට අසු වෙත්ට නිවුණේ බොයි බිම්බි, තේද?” යි වදුරා ගිල දමා වනය තුළට ඇදෙන කොටියා දුටු හැන්ස් තම ඇකයේ වෙවිලමින් සිටි බිම්බි දෙස බලා කීවේය. වදුරෝ රංචු පිටින් අවට ගස්වල රැස් වූහ. ඒ ඒ රැළට අයත් වදුරෝ කිසි විටෙක අන් රැළකට එක් නොවූහ.

වදුරන් ගේ භයානකම සතුරා කොටියාය. කොටියා වදුරු මසට බලවත් ආශාවක් දක්වන බව පෙනේ. උෟ නිතර වදුරන් ගැසිරෙන පලතුරු සෙවණ යට හොල්මන් කළේය. ගඩාගෙඩි වාරය හොඳට පුරුදු කොටියා ඒ කාලයට නිතරම වදුරන් ගැවසෙන තුරු වදුලු අසල සැහවි බලා සිටී. කොටියා නොයෙක් උපක්‍රම යොදා වදුරන් අල්ලයි. ඇතැම් විටක දිය වළට දිය බිමට එන වදුරන් රැක සිටි කරුණානම් අල්ලා මරා ගනියි. සමහර අවස්ථාවල උෟ ගසකට නැග මළු එකකු මෙන් විශාල අත්තක් මත වැද හෝරේය. අවට රැස්වන වදුරෝ, මළාක් මෙන් සිටින කොටියා දෙස කුකුහලයෙන් බලා සිටියි. එහෙත් කොටියා නොවේ උගේ ලොම් ගසක් වත් සොලවනුයේ. මළ කොටියෙකැයි සිතා උෟ අසලට එන වදුරන් ගෙන් එකකු උෟ ඩැහැගත්තේ මෙවැනි කපටි කම්වලිනි.

“අපි මේ කොටියට මොකක් හරි කරන්ට ඕනෑ. ඒත් මොනව ද අපි කරන්නේ? උෟ හරිම කපටියා. කොයි වෙලාවෙත් මාව මග හරිනවා” යි දිනක් හැන්දෑවේ ගල් ලෙණක නවාතැන් ගත් හැන්ස් රනී අමතා කීවේය.

“ලොකු හබකයක් අටවමු” යි මඳ වෙලාවක් කල්පනා කළ රනී කීවාය.

“අන්න වැඩේ! ඒක තමයි කරන්ට ඕනෑ. භාවො, ඉත්තෑවො වගේ පුංචි එවුන්ට හබක අටවන්ට පුළුවන් නම් මොකද ලොකු සතෙකුට ලොකු හබකයක් අටවන්ට බැරි! රනී නුවණක්කාරි” යි හැන්ස් ප්‍රීතියෙන් කීවේය.

රනි යනුටන සිතා සුණය. පෙළැති පැයකටත් හැක්කේ පෙන නොව ලැබිම ඇ විශාල දෙසක් කොට සැලකුණය.

ඊ ලෙහ නෙදින තුළ සිටිනු හබන ඇටිවිටිව අවමය දෙ රැස් කලහ. විශාල ලී කරු, ලොකු පැල් හා චිතා කර ගල කිහිපයක ද, යටිතල කොටසා හේ ගොරු බිමක් අසලට කොටුවේය. යටතට සැහවි බලා සිටිය හැකි විශාල කෝන් ගසක් සිටි හැක්කේ හබන අවමනනට විය. ගසින්මත් ලී දැඩි යොදා තැනු පැස්සක් බඳ හබන හැනස් විසින පැළටලින් චිතාව බැඳ සකස් කරන ලද්දේය.

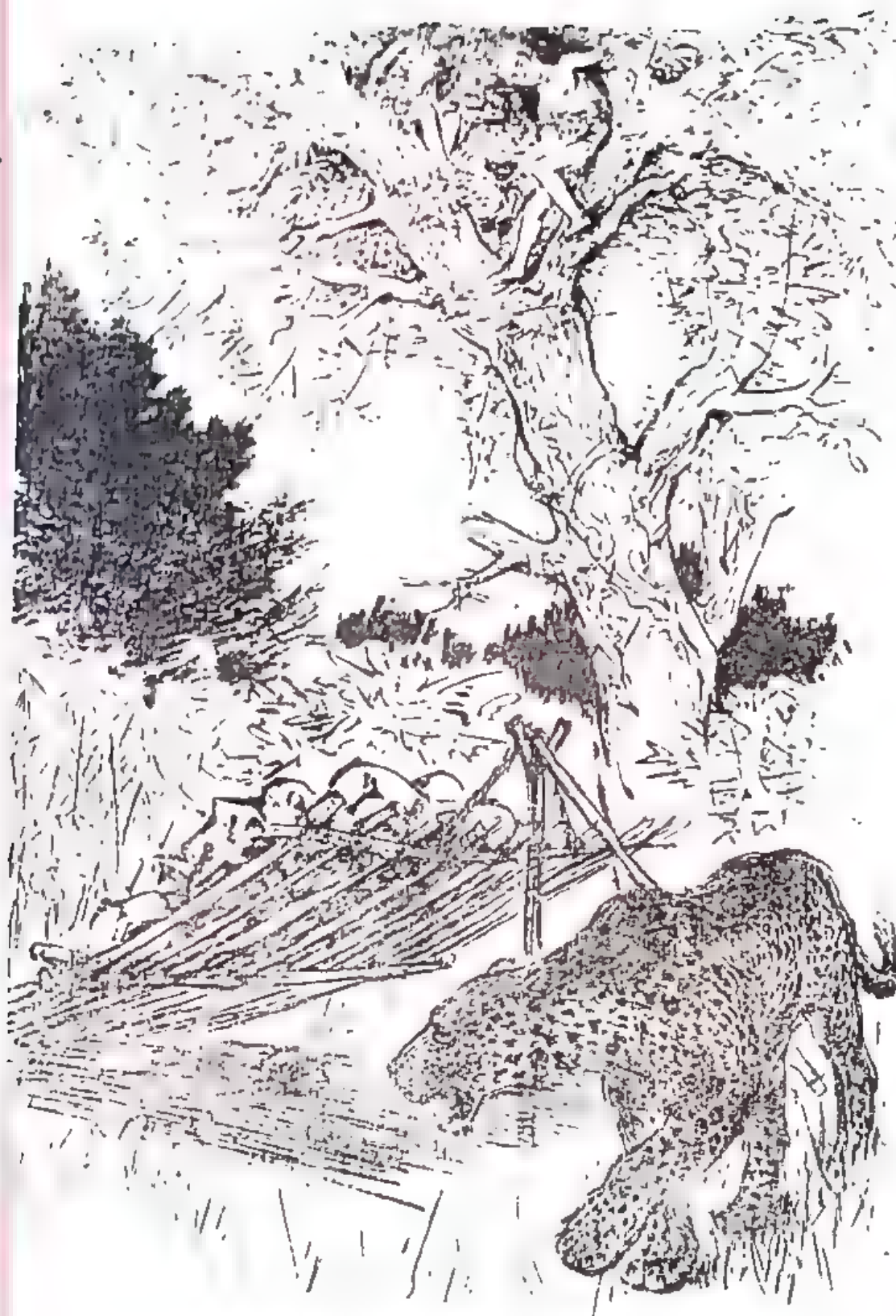
හබන අවමා අසන්නට විය. අඩි ගසක් පටණ දිග පළල ඇති, විහලක පලයක වෙන් හැඩය ඇති හබනෙහි ගසින්මත් ලී දැඩි වන විශාල ගල් පටිටා තිබුණි. හබනෙහි එක පැත්තක් බිටිවි හේන්තු වී තිබුණ අතර, යන්තට පසලවිමක වී බිටි පනින වින සේ අනෙක් පැත්ත ලැබිටි ලසසා ප ටිදින විකකුළක් ගසා තිබුණි. හබන යටින් තබනු ලබන ගොරු කහනට එන සිතැව් යනතු පොඩි පටටට වී යන තරට හබන බරපත් යන්නවිය.

හැක්කේ හේ ඊලෙහ කටයුත්ත වූයේ, කොටියාට සුදුසු ගොරුක් එහි ගෙනැවිත් තැන්පත් කිරීමය. ඒ කොටියා විසින්ම දෙ දිනකට පෙර මරා අඩක් කා දමන ලද විල ලාරු කුණක් සිහුටි හමුවිය. පණුවන් ගසා තිබුණු ලාරු කුණෙහි, ඇටකටු පටිණක් ඉතිරි වන තෙක් මස කා දැමීමට කොටියා නැවතත් එන බව හැක්කේ දන ගතවත්ය. ඔහු ලාරු කුණ වැලකිත් බැඳ හබන වෙත ඇදගෙන ආවේය. එය ඇද ගෙන ආ පාරෙහි ලාරු කුණ ඇතිල්ලීමෙන් කොටියාට ලෙහෙසියෙන්ම එය ඇති නැනට පැටිණිය හැක. හැක්කේ දිග රිටියක් ගෙන ලාරු කුණ හබන යටටම තල්ලු කළේය.

කෝන් ගෙඩි ඇඬුල් රසය. එහෙයින් ඔවුහු අවට ගසවලට නැග කෑමට වඩා රසැති පැණි මොර එකතු කර ගෙන කෝන් ගස උඩට අඩුත් ඒවා කටින් හබන වෙත නෙත් හෙළා ගෙන සිටියෝය.

ඔවුහු ගසේ සුළු පහසු අතු විටපවල වාසි ගත්හ. රනි අබරන ලද පටිටා ලනු පොටක් බිමිබි හේ ඉණ වටා බැඳ එහි කෙළවර අත්තක ගැට ගැසුවාය. එකතු කර ගත් මොර ගෙඩිවල පැණි උරන ඔවුහු වරින් වර කළු පැහැති කුඩා මොර ඇට බිමට දමති. ඒවායින් සට සට යන හඬ නැගුණේය.

යටිස්කරයේ කොටියා සෙවින් සෙවින් ඒ දෙසට එනු හැක්කේට දක්නට ලැබුණි. ඔහු මෙතෙක් වේලා බලා සිටියේ මේ මොහොත එළඹෙන තෙක්ය. හබන අසලට පැමිණි කොටියා

ආලක අකලට පැටිනි කොටියා ඒ කුපුරුදු එස්කුටි පෙයා සැකමයන්
මමත් බලන්නට විය

ඒ නුසුරු වස්තුව දෙස සැකයෙන් මෙන් බලන්නට විය. හබක අසල බිම් දිගා වුණු කොටියා හතල වෙක කටින්, වරින් වර හබක අස්සේ තිබුණු උරු කුණ වෙත ද එබිකම් කරන්නට විය. උරු කුණෙන් වහනය වූ තද කුණු මස් ගඳින් උගේ සිත තදින් ම ඒ වෙත ඇදෙන්නට විය. වැදගත්තා තැනින් තැනි සිටි කොටියා ඉතා ප්‍රවේසමින් හබක තුළට ඇතුළු විය.

සැණෙකින් හබක කොටියා මත ඇද වැටුණේය. හයානක ගෙරවීමක් හබක තුළින් ඇසෙන්නට විය. නොකඩවා බෙරිහන් දෙන්නට වූ කොටියා හබකින් ගැලවීමට මහත් තැනක් දරන්නට වූයේය. හබක මත තිබුණු ගල් සමහරක්, කොටියා ගේ දූහලීමෙන් ඉවතට පෙරළී ගියේය. එංගන් ඊමත තිබුණු විශාල ගල් එසේම තිබුණි. මද වේලාවකින් කොටියා වේදනාවෙන් නැගු හඬ සිඳි යන්නට විය. අන්තිමේදී කිසිදු හැලහොල්මනක් හබක තුළින් නිකුත් වූයේ නැත.

වුණු සිද්ධිය කෙරේ හැන්ස් ගේ සිත කොතෙක් දුරට ඇදී ගොස් තිබුණා ද යත්, බිම්බි හිඳ ගෙන සිටි අත්තෙන් ඇය පෙරළී ගොස් රනි ඉණ බැඳ අත්තේ ගැටලා තිබූ ලනු පොට නිසා බිමට නොවැටී එල්ලී ගෙන බියෙන් තනනන හැටි ඔහුට පෙනුණේ දැන්ය.

“බෝ ඇ අත්තේ ගැට ගහලා තිබුණු එක හොඳට ගියා” සි කී හැන්ස් රනි දෙස ආදරයෙන් බැලුවේය.

“මට බිම්බි ගැන සැක හිතුණා. ඒකයි මං එහෙම කළේ” සි රනි කීවාය.

හබක අස්සේ කිරීමට හැන්ස් එළි වෙත තෙක් බලා සිටියේය. වදුරෝ රංචු පිටින් මේ අමුතු දර්ශනය නැරඹීමට අවට ගස්වලට රොක් වූහ. කොටියා මත පතිත වී තිබුණු හබක මත තිබුණු විශාල ගල් ඉවතට පෙරළා දූවූ හැන්ස් හබක ඔසවා ඉවතට විසි කළේය. හබකට යට වීමෙන් කොටියා ගේ සිරුර තැළී පොඩි වී තිබුණි.

මළ කොටියාට වුවද බිය වූ වදුරෝ ගස් උඩට වී ඒ දෙස බලා සිටියහ. එහෙත් හැන්ස්, කිසි සැකක් නැතිව කොටියාගේ මළ කුණ ඉවතට අදිනු දුටු වදුරෝ වහ වහා ගස්වලින් බැස ඒ දෙසට එන්නට වූහ. උන් මළ කොටියා ගේ වලිගයෙනුත් රැවුලිනුත් අදින්නට වූහ. සමහර වදුරෝ මළ කොටියා ගේ සිරුර මත නැගී එහි මොළොක් සුව පහසු විඳිමින් වාඩි ගත්හ.

බිම්බි ඇගේ නැදැයන් ගෙන් වෙන් කරවීමට අසතුටු වූ හැන්ස් යන රනි ඇය රළට එක් කොට ඇට ආයුබෝවන් කීහ.

සුදු ගෝතා

සුදු ගෝතා හමු නොවීම ගැන හැන්ස් කනස්සල්ලටත් සුදු නොඉසිල්ලටත් පත් විය. ටිල් තෙර අට්ට පන පෙදෙසින් ඉවත්ව යාමට පෙර අන්තිම වරට සුදු ගෝතා සෙවීමට තැනක් ගත යුතු බව හේ කල්පනා කළේය. එහෙත් කලින් ටිල් තෙර අට්ට මහ වනය දෙසින් කරවීන් ගෝතා සොයා පලක් නොලද හැන්ස්ට උතුනුවන් සොයා ගැනීම ගැන යැක ඇති විය. වනයෙහි වෙඩිපොත් මුඩාවන දනෙක් වන සතුන් මෙන් නොව, සුදු ගෝතා, දුටු කල පහසුවෙන්ම අඳුනා ගත හැකි සතෙකි.

රනි තුගේ වෙත රැඳ වූ හැන්ස් ගෝතා සොයා යන්නට විය. ධන සතකුටත් වඩා නිහඬව ඔහු වනය පුරා ඇවිදින්නට විය. කලාතුරෙකින් ඇසෙන බිහිසුණු සතකු ගේ තර්ජනාත්මක ගෙරවීමක් හෝ අනතුරකට භාජන වූ අන් සතකු ගේ මර ප්‍රකාශයක් හෝ හැරෙන්නට මහ වනය පුරා පැතිර පවත්නා පාච්ච හයංකර විය.

සවස් භාගයේ හැන්ස් කැලෑ රොදකින් වැසුණු වැව් කණ්ඩියකට නැගුණේය. වැවේ අනෙක් පැත්තේ උගරන් සහ ගෝනුන් ලැග සිටින බව හේ දත්තේය. ඔහු ගේ බලාපොරොත්තුව සපල විය. දිග අං තට්ටුවක් සහිත ගෝනකු සහ ගෝන දෙකක මඩේ ලැග සිටිනු ඔහුට දක්නට ලැබුණි. ඔහු ඉතා සෙමින් නිහඬ වත් ඔඳින් වෙත ළං වෙන්නට විය. ඔහු කොතරම් නිහඬව උන් වෙත ළං වූයේ ද යත් උන් එකකුදු ඔහු දුටුවේ වත් උන්ට කිසිදු ගබ්දයක් ඇසුණේ වත් නැත. ඉඳ හිට කරන කන් සෙලවීමක් හැරෙන්නට උහු නිවිටිල්ලේ මඩේ ලැග සිටියහ. හසකට මුඩා වී බලා හුන් හැන්ස් හට ගෝතා, ගෝන දෙක ගේ මුහුණ ලෙව්කන සැටි පෙනුණි.

හැන්ස් වියලි කෝටු කැබැල්ලක් 'සටස්' යනුවෙන් කැටුවේය. අනතුරක්දෝ සි ගෝන්තු හිස් ඔසවා බැලූහ. උහු සිය දික් වූ කන් ගබ්දය නිකුත් වූ දෙසට යොටා ගෙන නොසැලී බලා උන්න. අනතුරක් අසල මානයේ නැති බව තේරුම් ගත් උහු යළිත් කලින් සිටි ඉරියව්වට වත්හ. හැන්ස් මඩ වහර වෙත කුඩා ගල් කැටයක් විසි කළේය. ගෝන්තු මඳ වෙළාවක් හිස් ඔසවා බලා සිට ඇතින් පිහිටි ඉවුර දෙසට ගියේය. නැගී සිටි

ගෝතා එඩිතර ලිලාවකින් හිස සියවා ඉටි අල්ලා ඔහුම සතුරකු වෙත මුහුණ දෙන්නට මෙන් හඬ නැගුවේය.

ගෝතා ගේ හැඩමට පිළිතුරු දීමට මෙන් ලක්ෂණ කළ පැහැති අඳුන් දිවියෙක් හිරු රැසින් නැහැටුණු මහ වනය තුළින් එළියට ආවේය. අඳුන් දිවියා ගෝතා අසලට ම අවුත් නැවතුණේය. එය සුපුරුදු සිද්ධියක් බඳු විය. ගෝතා ද කිසිදු අමුත්තක් නැතිව සිටි වන ම සිටියේය. මේ මඩ තවරා ගෙන වෙස් වළා සිටින්නේ අනියකු නොව තමා මේතරම් දිනක් සෙවූ තම මිත්‍ර සුදු ගෝතා බව හැන්ස් හට වැටහුණේ අන් කිසිදු ගෝතකු, දිවියකු ළඟට එන තෙක් බලා නොසිටින බැවිනි. මේ අඳුන් දිවියා ද හැන්ස් ගේ වන මිතුරන් ගෙන් එකෙකි. දියා නමින් හැන්ස් උෟ ඇමතිමට පුරුදුව සිටියේය.

මුඛා වී හුන් තැනින් හැන්ස් එළියට ආවේය. එවිට සතුන් දෙදෙනා ඔහු දෙස බලා සිටි ඔහු අභිමුඛට ආහ. ඔහු ගෝතා ගේ සිනිඳු ලොම සහිත ගෙල වටා අත දමා උෟ හුරුකළ කළේය. ඉක්බිති ඔහු අඳුන් දිවියාගේ ලොමවලින් ඒ මේ අත අදින්නට වූයේ උෟ සෙල්ලටට ඇද ගැනීමටය. ක්‍රියාශීලී දිවියා හැන්ස් ගේ ඇඟට පනින්නටත් ඔහු වටා දුවන්නටත් විය. වරක් උෟ ඔහුගේ උරය මතට පැන්නේය.

“වරෙන් දියා, මාව බොගේ දඩයම් ළඟට අරන් පලයන් මම සති ගණනකින් නොලැබුණු මුඛ ලස් ගඳක් බෝ ළඟින් එනවා” යි හැන්ස් දිවියා ඉවතට දමමින් කීවේය. ඔහු මහ වනයේ තනිව ජීවත් වෙද්දී මේ අඳුන් දිවියාත් සමග හවුලේ දඩයම් කරගත් සතුන් අනුභව කළේය.

හැන්ස් ගේ වචන වැටහීමෙන් දෝ අඳුන් දිවියා වනය තුළට යන්නට විය. හැන්ස් උෟ පසු පස ගියේය. අඩක් කා දුටු මුඛ පොව්වකු ගේ මළ කඳක් අසලට පැමිණි දිවියා නතර විය. තම හිසක තලයෙන් ඉන් වස් කුට්ටියක් ගලවා ගත් හැන්ස් එය වැලකින් එල්ලා ගෙන ගෝතා සහ දිවියාත් සමග සැතපුම් ගණනක් ඔබ්බෙන් පිහිටි විල් තෙර වෙත යන්නට විය.

හැන්ස් ගේ වන මිතුරන් දුටු රනි ප්‍රීතියෙන් හා පුදුමයෙන් බලා සිටියාය. ඇ අඳුන් දිවියන්ට බිය වූවත් දියා ඇගේ ගල් ලෙණෙහි ද ජීවත් වූ එකකු බැවින් උෟ බිය නොවූවාය. මේ මඩ තැවරුණු වන සත්‍ය රජකු විසින් ආසා කරනු ලැබූ ඒ සුදු ගෝතා නම් වන්නට නොහැකි යයි ඇ සිතුවාය.

“මේ තමා මගේ සුදු ගෝතා” යි හැන්ස් උගේ පිටට තට්ටු කරමින් කීවේය. “මට ඡේන හැටියට බෝ උෟ ගැන ඒ කරම්

උනන්දුවක් නොදක්වන හැඩයි. විකක් ඉන්න මං උගේ මඩ සෝද ගෙන එන කල්.”

වියළි නණ විටක් එකතු කර ගත් හැන්ස් උං විලට ගෙන ගොස් උගේ ඇඟ පුරා තැවරී තිබුණු මඩ සෝද හැරියේය. ගෝතෘ ගේ ගත සුදට සුදේ බබළන්නට විය.

“චොකද බො දැන් මු ගැන කියන්නේ?” යි හැන්ස් රනි ගෙන් ඇසුවේය.

රනි විස්මයෙන් දෙනෙත් විදහා ගෙන උං දෙස බලා සිටියේය. “උං හරිම ලස්සනයි” ඇ තොල් මතුළාය.

පුරුදු පරිදි හැන්ස් ගෝතෘ ගේ පිට උඩ නැංගේය. දහ නව හැටිරිදි හැන්ස් සැහෙන තරම් බර තරුණයකු දුටද සුදු ගෝතෘ සහුන් රැගෙන විල් තෙර තැනිතලාව ඔස්සේ දික් පිම්බම් දුටන්නට විය. මේ පුදුම හමුවීම ඔවුනට බෙහෙවින් සතුට ගෙන දුනි.

දිනක් ඇතා උගේ රාත්‍රී සංචාරයෙන් පසු ආපසු නොපැමිණියේ ය. උං රැළකට එකතු වී සිටින බවට කිසිදු සැකයක් නැත. දැන් සිය ගල් ලෙණ කරා ආපසු යාමට කාලය පැමිණ තිබෙන බව ද හැන්ස් හට වැටහුණි. දිකුද් උගේ කාලීන සංචාරයෙහිදී, අවුරුද්දේ එක්තරා වකවානුවකට විල් තෙර අවට පෙදෙසට පැමිණෙන බව හැන්ස් දැන සිටියේය. එවිට යළිත් ඔහුට උං හමු විය හැක.

හැන්ස් ද රනි ද ගල් ලෙණ වෙත ආපසු යන්නට වූහ. ගෝතෘන් දිවියාත් ඔවුන් පසු පස එන්නට වූහ. උන්ට ආපසු යන සේ හැන්ස් අතින් සංඥා කළේය. එහෙත් දියා නොනැවතී ඔවුන් පසු පස එන්නට විය.

“හා, හා, බො බොගේ යාළුවන් බලා ගෙන හිටපන්” යි ආපසු හැරී දිවියා දැනින් තල්ලු කළ හැන්ස් ආදරයෙන් කීවේය. ඔවුන් නොපෙනී යන තෙක්ම දිවියාත් ගෝතෘත් ඔවුන් දෙස බලා බේරීයහ. ආපසු හැරී බැලූ හැන්ස්හට සහ රනිට මේ පුදුම විනෝදයෙන් දෙදෙනා ඔවුන් දෙස ගෝකාකූලව බලා ගත් වනම බවත් සැටි දක්නට ලැබුණි. ඔවුහු අවසන් වරටත් උන් දෙස කරන තොපෙනී ගියහ.

බෙල්ලේස් යන රනි මගදී කතා කළේ කලාතුරෙකිනි. නිසල විසින් හ වනය තුළින් ඇසුණු ගබ්බරයෝ හැන්ස් හට සිය අතීතය

සුදු ගෝනා හැන්ස පිට තබාගෙන විල් තෙර කැනිතලාව ඔස්සේ
දික් පිටතේ දුවන්නට විය

සිහි ගැන්වූවා. අතට වගදි බහුව පැසුණු 'සර සර' ගබඳයක්. සතකු ගේ හැඩමින් බහුව දක්නට ලැබුණු පා ස්වභාවයක් ගබ්බා ගෙඩින් පිළුන් බහු සිහි සිය පතිතයට ඇද ගෙන ගියේය.

වැද්දන් හටු වීමට පෙර හැන්සේ පිටත් වූයේ බහුව බුදුරැදි වන සතුන් අතරය. මහ වනය, සාගින්නෙන් පෙළෙන්නාවූ ද සේ මාංසපලව ගිජු වූ ද වන ශාලයන් ගෙන් හා බිය ගෙන දෙන භූතයන් ගෙන් පිරුණු එකක් බව හේ සිතුවේය. එහෙත් බහුව සතුන් ගෙන් භාවිතයක් නොවීය. විසකුරු පහසු බහුව නිකර පැහැයේය. එවිට දරණ ලාංගන පහර දීමට සූදනටින් පිටින උන්ගෙන්, බියෙන් ගැටැසි සිටි හැන්සේ බේරුණේ යන්නටයි.

බිය වූ විට දරණ ලෙස පහර දෙන විසකුරු සහන් ද භාවිතයක් නොවැඩි එවන් ද හඳුනා ගැනීමට බහු සුරුදු වූයේය. ගැරඬින් අහරකුක්කන් වැනි පරි-සක සතුන් උන්ට හැකි ඉක්මනින් සැහවෙන බව හේ දැන ගත්තේය. නයා, පොළහා වැනි විසකුරු සපුහු වයේ නොවෙයි. උතු පිටිමින් පහර දෙන්නට සැරසෙයි. දරණ ගසා ගන්නා නයා උගේ පෙණය පර්පා ඒ මේ තෙ වනයි. නැවතත් හිස පහන් කරයි. යළිත් කෙළින් වී පහර දෙයි. ටිකි නැවැති මුහටියා සමග වරක් නයකුත් පොළහකුත් සටන් කළ හැටි හැන්සේ දිවුරුවේය. පොළහා පහර දෙන සමහර අවස්ථාවල දී උගේ මුඛ පිරුරම ඉහළට පනී. ධරලෝසුවක දුන්නක වෙන් දරණ ගසා ගන්නා පොළහා පහර දෙන්නේ අති බිහිසුණු අන්දමකිනි.

දිනක්, හැන්සේ ද වැද්දෝ ද එළිවිහනක පිහිටි තුරු සෙවණක් යටට වී මුළු පොව්වකු තණ කන අසුරු බලා සිටියෝ ය. සැණෙකින් මුළු පොව්වා උගේ හිස ඔසවා වේගයෙන් ඒ මේ අත වනන්නට විය. උගේ හොම්බෙහි අඩි තුනක් පමණ දිග සර්පයෙන් එල්ලි සිටියේය. මුළු පොව්වා සර්පයා ගළවා ගැනීමට බලවත් උත්සාහයක් දැරුවේය. එහෙත් සර්පයා උගේ හොම්බ කෘගන්තව සිටියේය. කුටියෙන් මුළු පොව්වා හේ ශක්තිය හීන වී යන්නට විය. අනතුරුව ඒ මේ අතට වැනුණු අසරණ මුළු පොව්වා මැරී වැටුණේය. වැද්දෝ මෙවැනි මළ මුටින් කෑමට නොගනිති. මුළු පොව්වා දුෂ්ට කළ සර්පයා පොළහකු බවත් උා නිල් තණ බිම්වල අවිච තැපීමට කෑමක් බවත් යම් සතකු උා වෙත පැමිණිය හොත් සැණෙකින් උා දුෂ්ට කරන බවත් වැද්දෝ හැන්සේට පහද දුන්හ. මහ වනයේ දී බේලල තුවාල වී මැරී සිටින මුළුකු හටු වුවහොත් උා කොටියකු විසින් මරනු ලැබුවෙයි. මෙවැනි මුළුන් හේ මස් කෑම අහිකකර

නොවේ. එහෙත් දිවෙහි හෝ ගොවිජනවි පමණක් කුඩා දළ සිදුරු ගනිනව වූහෙත් මැටි සිටිය හොත් උගේ එස් කැමට ගැනීම අනතුරුදායකය.

පොළහා පැටවුන් කෙළින්ම පදන අතර නයාන පිණිසාන අනෙක් බඩ හා යන සතුන් මෙන් බිජු ලා එ මන දරණ ලාගෙන සිටි බිජු රැකීමෙන් පැටවුන් බිහි කරන බව හැන්ස් දන ගත්තේය. පිණිසා සමහර අවස්ථාවල දී තෙවයක් පමණ කිසිදු අතරක් හෝ බිමට දියක් හෝ නැතිව බිජු රැකි.

දිනක්, බට්ටිවඩක කුඩා අතු රිකිල්ලක පැටව් ඉඟිලි යා ගත නොහැකිව අසරණව නටු ගසන සැටි හැන්ස්හට දක්නට ලැබුණි. ඒ අසලට ගිය ඔහුට සිහින් පැලක් රතු කොළ පැහැති ඇඟු-
වුල්ලකු කුරුල්ලාට අඩියක් පමණ නුදුරින් සිටින දක්නට ලැබුණි. හැන්ස් බලා සිටිය දිම ඇඟුවුල්ලා කුරුල්ලා වෙත ඇදී උගේ හිසින් බැහැ ගත්තේය. වේගයෙන් නටු ගැසූ කුරුල්ලා ගේ බරින් ඇඟුවුල්ලා අත්තෙන් පහළට වැටී පිළිලි ගත්තේය. කුරුල්ලාත් කටේ තබා ගෙන උතුරු ලෙස බට්ටකු පමණ පැද්දෙන්නට විය. ඔහු දර්ශනය කුතුහලයෙන් බලා සිටි හැන්ස් හට ඇඟුවුල්ලා පත් ගසා පළු වී යන සැටින කුරුල්ලා ටිකින් ටික උගේ කට ඇතුළට යන සැටිත් දක්නට ලැබුණි. යහු එහා කෝටුවක් ගෙන ඇඟුවුල්ලාට පහර දුන්නේය. උගේ කටින් කුරුල්ලා ගැළවී ගොස් බිම පතිත විය. හැන්ස් කුරුල්ලා අතට ගෙන උතුරු සාත්තු සප්පායම් කොට අලල මත තබා ඉහළට ඇල්ලීය. කිසිදු අනතුරකට මුහුණ නොපෑවකු මෙන් කුරුල්ලා සිහින් හඬක් නගමින් ඉඟිලි ගියේය.

ස්වභාව ධර්මය අනුකම්පා ටීර්ගිතය. එක් සතෙක් තවත් සතකු ස්වකීය ආහාරය පිණිස විනාශ කරයි. සමහර විට සිය ජීවිතය බේරා ගැනීමට ද අන් සතකු ගේ පණ නසයි. කිසිදු මන සතෙක් වයස් ගත වී නොලැරෙයි. ස්වෝත්සාහයෙන් ආහාර සොයා ගැනීමට නොහැකි වූ විට හෝ සතුරකු අතින් හෝ උගේ අවසානය සිදු වන්නේය.

යර්පයන් හැරෙන්නට තවත් විසකුරුවන් බොහෝ ගණනක් වනසේ වෙසෙති. කොළ රොඩු අතරේ සැහවී සිටින ගෝනුස්-
යන්, දිවිමකුච්චන්, පත්තැයන්, කුරුමිණියන් ආදිය උන් අතර වෙති. විශාල මදුරුවන්, දෙබරුන්, බඳුරුන් හා මිලියස්සන්

වැනි කෘතිය ද වනයේ සිටින තැනට වියතුරු සන්ධි කොටසාසං
යෙති. හැන්ස් මේ හැටි වියතුරුවකුට සිය අත්දැකීමෙන් හඳුනයි.

සන්ධි ලෝකයේ පටිණක් නොවී ගස් වැල් අතර ද බිහිසුණු
පස විය ඇත. මේවායින් ජිනිසාට අත්‍යායාසයෙන්ම විපත්
නොවැඩිත් කැපවීම හා සපයා දීමෙන් දරුණු විපත් සිදුවේ.
ගෙඩි, කොළ සහ අල මේ අතර වෙයි.

හැන්ස් හැකලාව වනයෙහි පිටතටනා විට වේවැනි දෙයින්
ඉතා පරිස්සම් වූයේය. ගසක කෙතරුම ප්‍රිය උපදවන ගෙඩියක්
තිබුණත් කුරුල්ලකු හෝ වෙනත් යනකු හෝ එය නොකඩි
තට බහු ව මත ලං වූයේ මත් නැත. කිසියම් සහජ හැකියාවක්
නිසා සතුන්ට මිස සහිත හා රහිත දෑ තෝරා ගැනීමට පුළුවන.
අපේ පෘථි කලමික මතුන් විත්තන් විය යහිත හා රහිත දෑ හඳුනා
ගැනීමට කොතරම් දකස් විදින්නට ඇත්දැයි කිව හැක්කේ
කාටද?

වැද්දන හැන්ස් මේ ගුරුන් වූ පස වනය පිළිබඳ ඔහුගේ දැනුම
පළමු වූයේය. මිස සහිත හා රහිත ගත වරග සහ අල වරග
හඳුනා ගැනීමට යහ ඉක්මනින් උගත්තේය. රිළවුන් සහ
වදුරන් විසින් කා දමනු ලැබූ ගොඩ කදුරු ගෙඩි, දිනක්, හැන්ස්
කෑවේය. ඉන් යහ නොමැරී ගැලවුණේ යන්නවිනි. ඔහු මේ
ගැන මහත් කුතුහලයෙන් කල්පනා කළේය. මිස ගතිය ඇත්තේ
කදුරු ගෙඩියෙහි ලෙල්ලෙහි නොව එ කුළ ඇති ඇටවල බව
ඔහු වැද්දන් ගෙන් දන ගත්තේය. වදුරෝ කිසි විටෙකත්
ගොඩ කදුරු ගෙඩියෙහි ඇට නොකනි.

අවට පෙනෙන්නට ඇති අලංකාර වස්තූන් විෂයෙන් වෙළී
ඇති බව හේ තේරුම් ගත්තේය. නලාවක හැඩය ඇති සුදු
මල් සහිත ගසක (අත්තන) හට ගන්නා ගෙඩි ඉතා විෂ සහිත
බව හේ දන ගත්තේය. වනයේ පිපෙන රතු හා කහ පාවිත්
යුත් කැටයමක් වැනි එක් පියකරු මලක් හට ගන්නා වැලේ
අලය විෂයක් බව හැන්ස් දන ගත්තේ අහම්බෙනි. වනයේ
ඇවිදින ඔහුට, දිනක් මේ මල් පොකුරක් දක්නට ලැබුණි. එහි
සුන්දරත්වයෙන් පිනා ගිය හැන්ස් මල් පොකුර වැලක් සමග
කඩා ගෙන රනි වෙත වූත් “මෙතරම් ලස්සන මල් පොකුරක්
මං කවදවත් දැක්කේ නෑ” යි කියා එය ඇය වෙත ලං කළේය.

“නියහලා! නියහලා! ඔවායේ අල කෑවොත් මැරෙනවා! වීසි
කරන්න! වීසි කරන්න!” යි ඇ කීවාය.

හැන්ස් සතුන් දඩයම් කිරීමේ දී ඉමහත් විනෝදයක් ලැබීය.
එහෙත් ජීවත්වීමට අත්‍යවශ්‍ය නිසා ම මිස හුදු විනෝදය සඳහා
කිසි දිනක ඔහු සතකු නොවැරුවේය. සතකු දඩයම් කිරීමට

හොඳ පළපුරුද්දක් තිබිය යුතුය. එමෙන්ම සතුන් දඩයම් කිරීම ක්‍රාමයක් වූත් සමහර විට අනතුරුදායක වූත් ක්‍රියාවකි.

දිනක්, තමාත් රන්දුනා සහ පෙමාත් සනාව වැඩුණු පසුරු සහිත කැලේ වල් උරකුට කිට්ටු කළ හැටි හැන්සට හොඳට මතකය. අඩි ලකුණු අනුව යටින් උරාට හොඳටම ලං වුණු ඔවුන්ට උරා බිහිසුණු ලෙස ගොරවමින් උගේ දළින් ගස් මුල් බිඳිනා හැටි ඇසුණි. හැන්සේ හෙවින් සිරුවේ උරා කිට්ටුවට රිංගා ගොස් සැඟවී සිටි තියක් විද්දේය. කෝපයෙන් ගෝර නාද කළ උරා ලොම් පුප්පා ගෙන ගිය ආ හැත්තට එළවාගෙන ආවේය. හැන්සේ විසින් විඳින ලද හිය උගේ ගරිරයේ අංශකට වැදී ඇතුළට එරී ගොස් තිබුණි. තමා එළවා ආ පාලේ සතුරකු නුදුටු උරා උගේ ගොට්ටානත් හිය ගලවා දමා ගොරවමින් වනය තුළට වැදුණේය.

“උරා ගෙන් ලේ ගලන කල් ටිකක් හිඳිමු” යි සිය උරේ එල්ලා තිබුණු වසුරු සහ පසුබිබියෙන්, කොටා කුඩු කළ පොතු විටක් හෙතෙකට තුළට දමමින් ගසක් මුලට වී හිඳගෙන සිටි රන්දුනා කීවේය.

“මොරියන් කෙක්ක හොඳට වැදිල යටට කා ගෙන ගොහින් තියෙනවා. ඒත් උරා ලොකු සතෙක්” යි ඔහු යළිත් කීවේය.

පැයකට පමණ පසු ඔවුහු උරා ගේ හි තුවාලයෙන් හැඳුණු ලේ පාර ඔස්සේ උරා සොයා යන්නට වූහ. හැන්සේ පෙරටුවෙන් ගමන් කළේය. සැතපුමක් පමණ දුර ගිය පසු රන්දුනා පෙරටුව ගත්තේය. හැන්සේ උමන් නොව මේ වයෝවෘද්ධ වැද්ද උරා ගිය පාර දෙස පටණක් නොව අසල තිබුණු පසුරු දෙස ද බලමින් ඒවා යටට එබෙමින් නැවත නැවත ගමන් කළේය. ඔදක් දුර ගමන් කළ රන්දුනා පසුරුක් වෙත එබී බලා, සෙසු පිරිසට සංඥාවක් කොට දුන්න ඇද ගත්තේය. ඔවුන් සිටි තැනට යාර දහයක් පමණ ඔබ්බෙන් පහර කෑ උරා ඔවුන් දෙසට හැරී සැඟවී සිටියේය. තිදෙනම හි තුනක් එක විට උරා වෙත විද්දෝය. මරණීය තුවාල ලැබූ උරා මරහඩ දෙමින් ඔවුන් වෙත එළවා ගෙන ආවේය. පණ බේරා ගැනීමට ඔවුන්ට ගස්වලට නැග ගැනීමට ඉඩ ලැබුණා පමණි. හි පහරවල් කා ලේ දමමින් එළවා ගෙන ආ උරා උගේ දළ කැඩී යන තරම් වේගයෙන් පෙමා නැග සිටි ගසට පහර දෙන්නට විය. ඇඟ ඇති සැලෙන හි ගැන ද නොතකා පහර දුන් උරා ගේ රෝද්‍ර වික්‍රමය අවසන් වූයේ උරා ගස මුල මැරී වැටීමෙනි.

“ඔට හි පාරවල් කියක් විද්දද!” යි හැන්සේ කීවේය. ඔවුහු ස්වකීය හි තල උරා ගේ සිරුරින් ගලවා ගත්හ.

“මං හිතුවා මං හිටපු ගහ උණ ඉදිරිවා තමා කියලා” යි හොඳට ම බිය වී සිටි පෙමා කීවේය.

“මං උණ කල නිසා දැක්ක හින්දා හොඳා. පැත්තට අපෙන් කවුරු හට් ඉවංයි” රන්දනා කීවේය. “දැන්ම එත්ඩි එක් එක්. මං ඇවට්ටාට හට් වැඩක් පෙන්වන්නෙමො” යි කී රන්දනා හැත්ස් කැට්ට ඇපසු යන්නට විය.

උණා දිව හා පාට්ට ගිය රන්දනා එක් තැනකදී නැවතුණි. උණා සොයා එද්දී රන්දනා පෙරටුව ගත්තේ මේතැනදීය. ඉක්බිති ඔහු යළිත් උණා සැහවී සිටි නැටාට හැත්ස් කැට්ට පැටිණියේය. “දැක්ක ද වැටෙ?” රන්දනා ඇසීය.

“මොකක්ද?”

“උණා ආ පාර දිගේම, වට පිට තියෙන පැරැව්ලට එබිකම් නොකොට අපි ආවා නම් අපි ඔක්කොම ඉරි කරනවා උණ. උණා මෙන්න මෙහෙම වට රවුටෙන් ගිහින් තියෙන්නේ” යි රන්දනා අත දිගු කරමින් පෙන්වූවේය. ස්වකීය සතුරා මුළාවේ දමා, සැහවී සිට පහර දීමට සිතූ උණා උණ සැහවී සිටි තැන පසු කොට ගොස් යළිත් ආපසු පැටිණ සැහවී බලා සිටියේය. මේ බැව් නොදන ලේ පාර ඔස්සේ ඔවුන් දිගටම ආවා නම ඔවුන් ලෙහෙසියෙන් ම වලේ උණා ගේ පහරට ලක්වන්නට තිබුණි.

“කුඩාල වුණු පොල්ලෙව්වා! කරන්නේත් ඔය දේමයි” රන්දනා තව දුරටත් කීවේය.

තමා පෙමාත් සමග දඩයම් කළ දවස් හැත්ස්ට සිහි විය. දිනක් කොට් දෙනකට විද්ද හැත්ස් ඇය ලුහුබදිමින් ඇගේ ලෙණ වෙත ගියේය. ආපසු හැරී ඔහු වෙතට කඩා පැත්ත කොට් දෙනට ඔහු මාරාන්තික හී පහරක් විද්දේය.

කොට් දෙන අලුත පැටවුන් වැදූ එකියක බැව් දන ගත් හැත්ස් ලෙණ භූලට රිංගා, බෙරිහන් දෙමින් සිටි කොට් පැටවුන් දෙදෙන අත් දෙකින් එල්ලාගෙන එළියට ආවේය. උන්ගෙන් එකෙක් පුල්ලි සහිත විය. අනෙකා කළු පැහැති එකෙකි. පෙමා පුල්ලි සහිත පැටවා අල්ලා ගත්තේය. උණ පෙමාගේ අත සපා කෑවේය. ඉන් කෝපයට පත් පෙමා කොට් පැටවා ගලක ගසා මරා දමුවේය. එහෙත් හැත්ස් කළු පැටවා වැදී ලෙණ වෙත ගෙනවුත් උණා දියා යන නම තබා ඇති දඩ කළේය. දියා වැද්දන් විසින් කොටියාට කියන නමකි.

“රනී මේ දියා දන්නව නම් මං මේ ඇඳගෙන ඉන්නෙ උගේ අම්මි ගේ හම් බව, උණ මොනවා හිතයි ද?” යි දිනක් හැත්ස් රනී ගෙන් ඇසීය.

“උණ එ් ගාණක් නෑ” යි රනී කීවාය.

වෙර හාමුදුරුවෝ

හැන්ස් සහ රන් විල් පහර වෙත ගොස් ආපසු ගුහාවට පැමිණ විසරාස් පවුලේ ඉක්ම ගිය ඉක්බිති, දිනක් රන්දුනා අයහප විය. එදින ලැංගොනි සිට මද දුරක් ඇතිත් පිහිටි කන්දක වැව් තිබුණු බිම් කොහොනදී ඔහුගේ අසනිඳු සඳහා හොඳ බඩ හැන්ස් කියා සිටියේය. ඔවුන් එක් වශයක් පුලුස්සමින් සිටි පෙමාටත් ඔහුගේ බිරියටත් රන්දුනා රැක බලා ගැනීමට භාර කළ හැන්ස් සහ රන්, බිම් කොහොනදී ගෙන එමට පිටත් වූහ.

කන්ද වෙත පැමිණි ඔවුහු වන ලැහැබින් ගැවසී ගත් කඳු බෑවුම් දිගේ ඉහළට නගින්නට වූහ. කඳු බෑවුමටල මෙම කුඩා පැළෑටිය සෙවීම සඳහා ඔවුහු සන අකල්වලින් සහ පර්වත විවරයන්ගෙන් ගහන කඳු බෑවුමෙහි ඇවිද්දෝය. ළං වීමට අසීරු කැනක බිම් කොහොනදී පැළ වගයක් තිබෙනු දුටු හැන්ස් ඒතැනට යාම සඳහා කුහ මුල්වලින් වැසී ගත් ගල් කුලකට නගින්නට විය. ඒ අසලට පැටවුන් සහිත වැලහින්නක් සිටිනු ඔහුට දක්නට ලැබුණි. හැන්ස් දුටු වැලහින්න ගොරවමින් ඔහු ඇසට කඩා පැත්තේය. මෙයින් කැළඹීමට පත් වූ හැන්ස් ගල් විවරයකට ඇද වැටුණේය. විවරය තුළ කොටුමුණු හැන්ස් වෙතට ගොරවමින් කඩා පැත්ත වැලහින්නක් පැටවුනුත්, ඔහුට දැණු අන්දමින් පහර දෙන්නට වූහ. වලසුන් ගේ බිහිසුණු නිය පහටලින් බේරීමට ඔහුට කළ හැකි වූයේ දැනින් මුහුණ වසා ඇතිම පමණි.

රන් සිය ජීවිතය පවා නොතකා හැන්ස් සිටි තැනට පැත්තාය. ඇ කැහසමින්, පහර කමින් සිටි හැන්ස්ටත් වලසුනටත් අතරට පැත්තාය. “වෝ! වෝ! වෝ! වී හෙවවා! වී කෙරියා! පලයව් අහකට!” යි ඇ යටි ගිරියෙන් කැහසමින් සිය අත තිබුණු කුඩා පොරොවෙන් වලසුන්ට පහර දෙන්නට වූවාය. සන ලොමින් ගහන වලසුන්ට ඇගේ කුඩා පොරොවෙන් වැදුණු පහරවලින් එතරම් වේදනාවක් නොදැනුණි. එහෙත් වලසුන් ගේ ගෙරවීම අහිමවා ඇසෙන්නට වූ රන් ගේ කට හඩට උණු බිය වූහ. ඇ වෙතට ළං වූ වලස් පැටවකුට ඇ දුන් පොරෝ පහරකින් උං මර හඩ දෙමින් පැන දිවිවේය.

“වෝ! වෝ! වෝ! ටි හෙව්වා! ටි කෙරියා! පලයව් අහකට!” යි රතී
යටි ගිරියෙන් කැගසමින් වලසුන්ට පහර දෙන්නට වූවාය

රනි හේ මැදිහත් වීමෙන් වළෙන් ගොඩ එවට මද අස්වැසිල්ලක් ලද හැන්ස් විභා විවරයෙන් ගොඩට පැන ගත්තේය. ඔහු ද වලසුනට නියුතු ගල් පතුරක් ගෙන පහර දෙන්නට විය.

"රනි බොට තුවාල ද?" හැන්ස් නොඉවසිල්ලෙන් ඇසීය.

"නැ. ඒත් ඇවිටො ලෙසින් නැව්ලා" යි ඇ හති ලමින් කීවාය.

වලසුන් හේ නියුතු නිය පහරවලින් හා දත් පහරවලින් මස් සහිත සම ගැළ වී ගොස් තිබුණු සිය දැත් දෙස හැන්ස් බැලීය. "ඒකට කමක් නැ. මගේ මුණ වත් බේරා ගන්නට පුළුවන් වුණා නොව. බෝ හරි නිර්භීත කෙල්ලක් රනි. බෝ නොහිටින්ට මාව උන් කිතු කිතු කරන්නවා" යි හැන්ස් සිය දැත් එකින් එක අත්ලෙන් තද කරමින් කීයේය.

එහෙත් හැන්ස් හේ තුවාල සුළුපටු ඒවා නොවීය. අත්වල මස් ගොබ ඉරි බොහෝ යටට තුවාල වී තිබුණි. තමා ක්ලාන්ත වී ගෙන එනු දැනුණු හැන්ස් බිම හිඳ ගත්තේය. වම් අතෙහි ඉරි ගැළවී ගිය මස් වැදලිවලින් ලේ වැහීම අඩුකරන අවියෙන් ඒවා දකුණු අත්ලෙන් තද කර ගත් හැන්ස්, අනෙක් තුවාලවලට ද එසේ කරන ලෙස රනිට කීවේය. පෑ බාගයක් පමණ ඔවුහු මෙසේ තුවාල තද කරමින් ලේ ගැලීම අඩු කිරීමට තැත් කළහ. අතනින් මෙතනින් කාන්දු වූ ලේ බිඳු හැර තදින් ලේ ගැලීම ඒ වනවිට නතර වී තිබුණි. එහෙත් තුවාලවලින් හැන්ස්ට බලවත් වේදනාවක් දැනුණේය.

දිගටි පළල පට්ටා වගයක් ගළවා ගෙන ඒමට රනි මෙහෙය වූ හැන්ස්, ඇගේ ද උදව් ඇතිව ඒවායින් තුවාල හොඳින් වෙළුවේය. දිග පට්ටයක් යොදා ඇටය දක්වා සපා කනු ලැබූ වම් අත ඔහු කරේ එල්ලා ගත්තේය. මෙහිදී හෙදියක මෙන් රනි ඔහුට සහාය වූවාය. හැන්ස් වත්තම් කරගත් රනි සෙමින් සෙමින් කන්දෙන් පහළට බසින්නට වූවාය.

ඔවුන් ගුහාවට ගිය විට ඔත්පළව සිටි රන්දුනා හැන්ස් හේ තුවාල දෙස බැලුවේ එක්වරකි. ඉක්බිති ඔහු පෙමා වෙත හැරුණේය. "මේ තුවාල බොහොම බරපතලයි. අපට මේවා සනිප කරන්නට බෑ. තුවාල පැසවන්නට ඉස්සර වෙලා අපි අපේ හුදු හුරාව අර කන්ද මුදුනේ ඉන්න සාමි ළඟට ඉක්මනට අරන් යන්ඩ ඕන. කෙරියා හේ නිය බොහොම විසයි." රන්දුනා සිය රෝගය අමතක වුවකු මෙන් කීවේය.

තමා හේ අසනීපය පවා අමතක කොට දැමූ රන්දුනා තම දියණියත් පෙමාත් කැටුව, ඔවුන්ගේ ගුහාවේ සිට සැතපුම් තිහක් පමණ ඇතිත් මහ වන මැද පිහිටි විශාල හුදකලා පර්වතයක් මුදුනේ ශාන්ත පරිසරයක පිහිටි ලෙණක තනිව වාසය

කළ ආරණ්‍යවාසී භික්ෂුන්වහන්සේ නමක් වෙත හැන්ස් උසුලා ගෙන ගියේය.

එදින මුළුල්ලේමත් රාත්‍රියේත් ගමන් කළ ඔවුහු යම්තම් එළිය වැටී ගෙන එද්දී කඳු පාමුලට පැමිණියහ. ඉක්බිති රනි කඳු පාමුල වෙත නවතාලූ ඔවුහු, පර්වත ප්‍රාන්තය පසෙක, පහත පේන තෙක් මානයේ විහිදුණු මහ වන පෙතට මුහුණ ලා පිහිටි ගල් ලෙණ වැසි යෝගාවචරයන් වහන්සේ වෙත හැන්ස් ඔසවා ගෙන ගියහ. මේ ලෙණ දෙරකඩ සිටගත් අයකුට සැතපුම් ගණනාවක් ඇතට විහිදී ගිය මහා වන පෙත දිස්වන්නේය.

මේ ආරණ්‍යවාසී භික්ෂුන්වහන්සේ හැන්ස් හට අමුත්තෙක් නොවේ. ගත වූ අවදියේ එක් දිනක, ඔහු වැද්දන් සමග දඩයමේ යද්දී හිරු බැස යමින් තිබුණි. යමකු ගේ ගිනවත් ශාන්ත කට හඬක් ඇසුණු හැන්ස් මවිත වූයේය. ඒ ශාන්ත කට හඬ ඔහුට ඇසුණේ ඉතා දුරින්. ඒ ගිනවත් කට හඬෙහි අමුතු ශාන්ත ගතියකුත් පුදුම මිහිරියාවකුත් ඇති බව ඔහුට හැඟුණි. ඔහු ඒ ගැන කුතුහලයෙන් වැද්දන් ගෙන් විමසුවේය. ඒ කට හඬ ඇත මහ වන මැද පිහිටි කන්දක හුදකලාව වාසය කරන ආරණ්‍යවාසී භික්ෂුන්වහන්සේ නමක ගේ බැව් වැද්දේ කිහි.

ඊට මඳ කලකට පසු හෙතෙම යෝගාවචර භික්ෂුන්වහන්සේ දෑක ගැනීම සඳහා කඳු මුදුනට නැංගේය. ගුරු පැහැති විවරයක් පොරවා ගෙන සිටි මේ ශාන්ත නිහතමානී උත්තමයා කෙරෙහි හැන්ස් ගේ සිත තදින් ඇදී ගියේය. උන් වහන්සේ ද ඔහුට බලවත් කැමැත්තක් දැක්වූහ. එතැන් පටන් හැන්ස් වරින් වර එහි ගියේය. සමහර අවස්ථාවලදී ඔහු සති ගණන් ආරණ්‍යයෙහි ගත කළේය. ඒ අතර ඔහු සිංහල භාෂාව ද උන්වහන්සේ ගෙන් සැහෙන තරම් දුරට ඉගෙන ගැනීමට සමර්ථ විය. මඳ කලෙකින් හැන්ස් උන්වහන්සේ සමග නිවැරදි සිංහලෙන් කතා කිරීමට උගත්තේය. මේ යෝගාවචර භික්ෂුන්වහන්සේ කතා කළ ශීර්ෂ භාෂා විලාසය ඔහුට ඉතා මිහිරි විය. වැද්දන් විසින් කතා කරනු ලබන අවුල් බසත් ඔවුන්ගේ නොදැමුණු සිතිවිලිත් මීට කොතරම් වෙනස් දැයි හේ සිතීය. එහෙත් ඔහු වැද්දන් ගේ සමාගමයම ප්‍රිය කළේ, ඔහු ගේ සහජ ගති, පාණ්ඩිතයට වඩා වනයෙහි ත්‍රාසජනක වික්‍රම ක්‍රියාවන්හි ඔහු ඇලුම් කර වූ බැවිනි.

මේ භික්ෂුන්වහන්සේ කිසි දිනෙක ස්වකීය පර්වත ගුහාවෙන් පහළට නොබැස්සහ. එමෙන් ම අන් කිසිවෙක් ද උන්වහන්සේ ගේ ආරණ්‍ය සේනාසනයේ නිහැඩියාවට හා ශාන්ත බවට බාධා නොකළහ. තවුස් ලෙණට සැතපුම් පහක් පමණ ඔබ්බෙන් පිහිටි සිංහල ගමකින් උන්වහන්සේට සිවුපසය ලැබුණි. මේ

ගම් වැසියෝ සතියකට දෙවරක් නවුස් ලෙණ වෙත අවුත් උන්-
වහන්සේට අවශ්‍ය ආහාර පාන උන්වහන්සේ ගේ තෝවාසික
ලෙණට පහළින් පිහිටි නටත් ලෙණක තැන්පත් කොට ගියහ.
මෙතැන දී උන්වහන්සේ ස්වකීය ආහාර පාන සියතින්ට පිළි-
යෙල කරගත්හ. උන්වහන්සේ පොරවා සිටි සිවුරන් අතර වැළඳු
පාත්‍රයන් ගැරෙන්නට උන්වහන්සේ සතුට තිබුණු සම්පූර්ණ
වස්තුව, මැටි බදුන් කිහිපයකටත් ගිනි ගලකවත් සීමා විය.
ලෙණ සමීපයේ පිහිටි ගැඹුරු ලීඳකින් උන්වහන්සේට අවශ්‍ය
ජලය ලැබුණි. පර්වත ගර්භයෙහි සිට නිරන්තරයෙන් ම ගලන
උල්පතකින් ලැබුණු පිරිසිදු සිසිල් ජලයෙන් මේ මනහර
පොකුණක් බදු ලීඳ පිරී තිබුණේය. නියං කාලයේ දී තැනිතලා
වන පෙතින් කොටි වලසුන් වැනි බිහිසුණු වන මෘගයෝ උන්ගේ
පිපාසය සංසිදුවා ගැනීම පිණිස වෙ පොකුණ වෙත පැමිණියහ.
එහෙත් උන්ගෙන් භික්ෂුන්වහන්සේට කිසිදු අනතුරක් සිදු
නොවීය. ශීත කාලයේ දී ස්වකීය මහලු සිරුර උණුසුම්ව තබා
ගැනීම සඳහා ලෙණ දෙර අවුලවා තබන ගිනි මැලය වටා සමහර
දිනවල පැටවුන් සහිත වැලහින්නක් සිටින සැටි අලුයම අවදි
වන උන්වහන්සේට දක්නට ලැබේ.

බොහෝ ආරණ්‍යවාසී භික්ෂුන්වහන්සේලාට මෙන් මුත්-
වහන්සේට ද වන ඖෂධ පිළිබඳව නිපුණත්වයක් තිබුණි. ගස්
පොකුවලින් තනන ලද භාජනවල තැන්පත් කොට තුබූ බොහෝ
වටිනා දුර්ලභ ඖෂධ උන්වහන්සේ වෙත තිබුණි. වන්ති රටේ
අස්සක් මුල්ලක් නැර පමණක් නොව වැද්දන් අතර පවා උන්-
වහන්සේ ගේ දක්ෂකම පතළේය. උන්වහන්සේ වෙත සිවු-
පසය සැපයූ ගම්මුතට මෙයින් ඉමහත් ප්‍රයෝජන ලැබිණි.
ගැමියෙක් රෝගාතුර වූ විට ගම්මු භික්ෂුන්වහන්සේ වෙත
දුකයකු එවිනි. මේ දුකයා උන්වහන්සේ ගේ තෝවාසික ලෙණට
පහළින් පිහිටි ලෙණ අසලට ගොස් සංඥාවක් කරයි. එවිට
උන්වහන්සේ එතැනට වඩිනි. දුකයා ගෙන් රෝගියා ගේ
රෝග ලක්ෂණ දැන ගන්නා උන්වහන්සේ ස්වකීය ඖෂධවලින්
ඒ රෝගයට සුදුසු වූවක් දුකයාට දී එය භාවිත කරන පිළිවෙළ ද
පහද දෙති.

මේ නිහතමාන උපශාන්ත භික්ෂුන්වහන්සේ ගේ සහාය
අපේක්ෂා කළ වැද්දෝ හැත්ස් ඔසවා ගෙන උන්වහන්සේ වෙත
ගියහ. කඳු මුදුනට නැඟ ගත් ඔවුහු පිටාර ගලමින් තිබුණු ගල්
පොකුණ අසලින් ඉතා පරිස්සමින් භික්ෂුන්වහන්සේ ගේ කුටිය
වෙත ගියහ.

කලකට පසු හැත්ස් දක්නට ලැබීමෙන් භික්ෂුන්වහන්සේ ගේ
වයෝවෘද්ධ උපශාන්ත මුහුණෙහි ඇති වූ සතුට ඔහු ගේ දරුණු

කුමාර දැනටමත් කල්පනාකාරී ස්වභාවයකට පෙරවේ. උන්වහන්සේ කුමාර මෙලා නිකුත් වන පටුන පහා ගලා දලා ඉතා උනන්දුවකින් කුමාර පිටික්කන්නට විය. තදව පිටිකි ඉදිලි රත්වැහැ නැගී කුමාර හැන්සේ බලපත් වෙදනාපස පහත දුන් බව උන්වහන්සේ පැවසී.

"කපද ද ඔබට වලසුන් පහර දුන්නේ?" යි උන්වහන්සේ හැන්සේ ගෙන් ප්‍රශ්න කළේය.

"ඊයේ උදේ."

"කල් ඇතිව ඔබ මෙහි පැටිණීම බොහෝම හොඳයි. කුමාර සැසවා ගෙන එන නිසා ඔබට උණක් තිබෙනවා. එය වෙනත් දරුවා! බොහෝම දර ඇතිව ඔබ විඩාවට පත්වෙලා බව පැවසෙනවා" යි හැන්සේ ගේ චුහුණ දෙස සාකච්ඡා බැලීමක් හෙළි හික්මුණවහන්සේ කීහ.

උන්වහන්සේ වහා පැත්ත කළයක් උණ පසාව හැන්සේ ගේ කුමාර සේදූහ. ඉක්බිති බෙහෙත් කුඩු වගයක් කුමාරවලට දලා උන්වහන්සේ ගේම සිවුරෙන් ඉරා ගත් සිවුරු පට්ටලින් කුමාර වෙළුහ.

"දැන් ඉතින් ඔබ නිදාගෙන විවේක ගන්න ඕනෑ. මේ යහපත් මනුෂ්‍යයන්ට කියන්න යුතුයි ඔබ මා වෙත කල් ඇතිව ගෙන ඊමෙන් කළේ පැයක පස්වයක් බව. ඔවුන්ට දැන් යන්න කියන්න. නැවතත් දෙසතියකින් ආපසු එන්නට කියන්න" යි හැන්සේට එවේලේ ප්‍රතිකාර කොට අවසන් වූ උන්වහන්සේ කීහ.

තමා වෙත ආපසු පැටිණිය යුතු කාලය සිය දෑතේ ඇඟිලිවලින් වැද්දන්ට ඇඟ වූ හැන්සේ හික්මුණවහන්සේ කී දෑ ඔවුන්ට පහද දුන්නේය.

"එහෙත්ම අපි යන්නම් සුදු හුරා. ඉක්මනට සනීප වෙන්ට ඕනෑ" යි රන්දනා කීවේය.

දින කීපයක් ගත විය. හැන්සේ ගේ කුමාරවල තත්ත්වය බරපතල විය. හික්මුණවහන්සේ සිය දරුවකුට මෙන් හැන්සේට සාත්තු සප්පායම් කළහ.

හික්මුණවහන්සේ වෙත තැබූ වගයෙන් මී පැණි සහ අල වර්ගත් හැන්සේ සඳහා වියලි මුඛ මසුන් රැගෙන වැද්දන් නැවත පැමිණෙන විට හැන්සේ ගේ උණ බැසී තිබුණි. එහෙත් ඔහු ගේ කුමාර පැසවා තිබීම නිසා ඔහු ඉතා දුර්වල වී සිටියේය.

හැන්සේ තව කලක් ප්‍රතිකාර ලබමින් තමන් වහන්සේ වෙත සිටිය යුතු බව උන්වහන්සේ වැද්දන්ට පහද දුන්හ. බරපතල ලෙස කුමාර වී තිබුණු හැන්සේ ගේ වම් අත නැවතත් දුන්න භාවිතය සඳහා සුව කළ හැකි බව ආපසු යන්නට සමුගත් වැද්දන්

අවතා භික්ෂුන් වහන්සේ කීහ. මෙයින් ඔවුහු මහත් සැනසිල්ලක් ලැබූහ.

වැද්දන් ගිය නොබෝ දිනකින් හැන්ස් ඉතා ඉක්මනින් සුවය ලබන්නට පටන් ගත්තේය.

දිනක් සැන්දෑ සමයේ උන්වහන්සේ හැන්ස් ඇමතූහ. "දරුවා, ඔබට දැන් කතා කරන්නට තරම් සුවයක් ලැබීල තියෙනවා. අවුරුදු ගණනකට පසුව නොවැ ඔබ මේ දැක්කො? මෙව්ව් කාලයක් ඔබ කොහේ ගියාද? මොනවද කළේ?"

"ඔබවහන්සේ පුදුම වෙයි ඒ ගැන ඇහුවොත්!" යි තම සයනයේ හිඳගත් හැන්ස් කීවේය.

"හැබැට!"

"ඔබවහන්සේට මතකද දවසක් ද ඔබවහන්සේ මේ කන්ද මුදුනේ දී අර ඇතින් පෙනෙන කන්ද උඩරට කඳුකරයට අත දික්කරල මට කිව්වා, කවදවත් එහි යන්ට තැන් කරන්ට එහා කියල?"

"ඔව් දරුවා මට මතකයි" යි තෙපලු මහලු භික්ෂුන්වහන්සේ ඉතා ඕනෑකමින් හැන්ස් දෙස බලා සිටියහ.

"මං එහි ගියා."

"මොනවා! ඔබට එහි ගොස් ආපසු එන්ට ලැබුණා?"

"ඔව්, නැත්නම් මං කොහොමද දැන් මේ ඔබවහන්සේ ඉදිරියේ ඉන්නෝ!" යි හැන්ස් සිනාසෙමින් කීවේය.

"ලට එය විශ්වාස කරන්ට බැහැ. මහලු මට ඔබ මේ විහිළ කරනවද?" යි උන්වහන්සේ නළල රැළි නැගූහ.

"කවදවත් මං ඔබවහන්සේට විහිළ කරන්නෙ නැහැ. මාව විශ්වාස කරන්ට හැමුදුරුවනේ. මං කියන්නේ ඇත්ත" යි භික්ෂුන්වහන්සේ වෙත ආචාරශීලීව නැඹුරු වෙමින් කීවේය.

"මොන දෙවියන් ගේ නාමෙටද ඔබ එහි ගියේ!"

"රජ්ජුරුවන්ගෙ දඩයක්කාරයෝ මාව අරන් ගියා. නැතුව මගේ ඕනකමින් නොවෙයි."

"වෙඩිව දේ ඔක්කොම මට කියන්න බලන්න" යි කුතුහලයට පත් උන්වහන්සේ කීහ.

“එක බොහොම දිග කතාවක් භාෂිතයට තේ.”

“කතාව දිග වැඩි වුණත් අපට කාලය නියෙන්මනෙ ඕන තරම්, කියන්න.”

හැන්ස් පුරා පැ දෙකක් ම ස්වකීය ක්‍රියාත්මක කතාව කියද්දී භාෂිතයට කල්පනා සහගතවත් නිශ්ශබ්දවත් එය අසා සිටියහ. “කර්ම නියාමය එහෙම තමා. කෙනෙකුගේ කර්ම විපාකය කිසිවකුට වළක්වන්ට බැහැ” යි කතාව අවසන් කළ හැන්ස් ඇමතු භාෂිතයට වහන්සේ වදාළහ.

අනතුරුව උන්වහන්සේ සෙත් පිරිත් සජ්ඣායනා කොට හැන්ස්ට සෙත් පැතුහ.

අහසේ තරු බබළමින් තිබුණි. තවුස් ලෙණ පහළින් ඇතට විහිදී තිබුණු මහ වන පෙත අහසින් වැගිරෙන පඬුවන් රැස් කැලැමින් වැසී තිබුණි. හික්සුන්වහන්සේ ද හැන්ස් ද නින්දට වත්හ.

පසු ද උදේ සුව වී ගෙන එන තුවාලවලට බෙහෙත් දැමීමෙන් පසු උන්වහන්සේ හැන්ස්ට කතා කළහ.

“ඔබ ඊයේ කතාවේ දී ගැස්පා පිගේරා කියා නමක් සඳහන් කළා වගේ මට මතකයි. ඔබ කිව්වේ ඔහු රාජ සේවයට බැඳීල ඉන්න වගක්ද?”

“ඔව්, මා ඒ වග කිව්වා.”

“ඒ ප්‍රසිද්ධ පෘතුගීසි කපිතාන්?”

“එයා කොච්චර ප්‍රසිද්දද කියල මට කියන්න බැහැ. නමුත් ඔහු පෘතුගීසි කපිතාන් කෙනෙක් තමා.”

“එයාගෙ හැඩ නිල ඔබට මතකද?”

“උසයි. හැඩි දෑඩයි. තඹවන් පාටයි. ඇඟ හැම තැනම වගේ තුවාල කැලැල්.”

“පුදුමයි හිතන්නත් අමාරුයි. මා ඔහු කිසි දිනක දක නැ. ඒ වුණත් ඔය කියන විධියට මිනිසා ඔහු වෙන්නට ඕනැ.”

“ඇයි ඔබවහන්සේ ඒ ගැන පුදුම වෙන්නෙ?”

“ඇයි කියල අහනවා. එක කාලයක් තිබුණා ඔය කපිතාන් වරයා පණ පිටින් හෝ මරා හෝ අල්ලා දුන් කෙනෙකුට රජ

තුමා විශාල වස්තුවක් දෙතවයි කියන අණක්. ඔහු සැහැසි රණ යුරයෙක්. ඔහු අපේ මිනිසුන්ට ලොකු තර්ජනයක් වුණා. නමුත් ඔබ දැන් කියනවා ඔහු රජපුරුවන්ට හිතවත්ව සේවය කරන බව. වරද කළවුන් වෙතක් නැර පළිගන්නා රජපුරුවෝ දැන් ඔහුගේ සේවයට කැමතිලද. ඉතින් චේක කොහොමද පුදුම නොවී විශ්වාස කරන්නේ?"

"ඔව්, එහෙම වෙන්ට පුළුවනි. නමුත් ඔහු දැන් රාජ සේවයේ ඉන්නවා. ඔහුත්, එහෙම ජාතිකයෙක් වන වැනි ස්වයං. චෙල්ලුන් රජපුරුවන් ගේ යුද්ද හමුදාව පුහුණු කරනවා. රජතුමා ගේ ආරක්ෂාවත් මේ දෙන්නා බාරේ නියෙන්නේ."

"රජපුරුවන්ට විශේෂ ආරක්ෂා වුවමනා බව නම් ඇත්තයි. වටේ ඉන්නො, නිතර වන කරන්ට බලා හිටින, බලය ලබා ගන්ට හදන නිලමෙලා නොවැ."

"මේ ඔක්කොම හමුදාවෝ දන්නේ පකාහොමද?" යි හැන්ස් පුදුමයෙන් ඇසුවේය.

"මා මෙහි එන්නට ඉස්සර, අවුරුදු ගණනක්ම වාසය කළේ කන්ද උඩරට පන්සලක. මා මෙහි එන්නට කීටුව නමයි රජපුරුවෝ පාතුගිසින් පලවා හරින්නට ඕලන්දක්කාරයන් එක්ක රහස් ගිවිසුමක් ඇති කර ගෙන විශාල යුද්ද සේනාවක් රැස් කරලා පහත රටට ගියේ. කුඩා සේනාවකුත් සමග පැමිණි ඔය ගැස්පා කපිතාන් තැන එක් වෙල් එළියක දී රජු ගේ සේනාවට පහර දුන්නා. රජපුරුවෝ යන්නම ගැලවිලා කන්ද උඩ රටට පැන ගත්තා."

"එතෙකින් සැහීමට පත් වුණේ නැ, මේ දරදඩු කපිතාන් වරයා, කන්ද උඩ රටට ද ඇවිත් රජපුරුවන්ට අභියෝග කරන්නට පටන් ගත්තා. කන්ද උඩරටට ඇතුළු වන හැම කපොල්ලකම රජපුරුවෝ හේවායන් නතර කළා ඔහු අල්ලා ගන්ට. නමුත් ඔහු අහුවුණේ නැහැ. මෙක රජපුරුවන්ට මදිකමක් වුණා. පසුව පිගේරා පහත රට විනාශ කරන්ට පටන් ගත්තා."

"මේ එක්කම වගේ ඕලන්දක්කාරයෝ විශාල සේනාවකුත් සමග දකුණු වෙරළට ගොඩ බැස්සා. එවිට පාතුගිසින් කරපු වැඩේ, රට හැම තැනම විසිරිලා හිටිය හේවා හටයන්, කොළඹ කොටුව ආරක්ෂා කරගන්ට කොළඹට ගෙන්නා ගත්තා. මා හිතන්නේ ඔය ගැන ඔබේ මිත්‍ර කපිතාන්වරු දෙන්නා ඔබට කියන්ට ඇති. නැද්ද?"

"දැඩි පොකුණක් කීව්වේ නැහැ. ඔවුන් තම තමන් ගැන කතා කළේ බොහොම ටිකයි. මාලිගාවෙන් පිටස්තර දේ ගැන ඔවුන් කතා කළේ නැ."'

"හිඳන්දක්කාරයෝ හිතුව වගේ නොවෙයි, ඔවුන්ට පෙනී ගියා කොළඹ දල්ලා ගැනීම බොහොම අසීරු වැඩක් බව. මේ හැරෙන්නට වෙන යමක් මට කියන්නට නැහැ ඒ ගැන."

"මාස හතරක්ට උන්දේසින් පෘතුගීසීන්ට පහර දුන්නා. නමුත් කොටුව ඇතුළේ උන්තු පෘතුගීසීන් යටත් වුණේ නැහැ. කොටුව වටේම සතරන් හිටිය නිසා කොටුව ඇතුළේ උන්තු පෘතුගීසීන්ට කෑම නැතුව ගියා. නොයෙක් වසංගත රෝග කොටුව තුළ පැතිරීලා බොහොම දෙනෙක් මළා. අපට ආරංචි හැටියට අන්තිමට හේපායෝ සියයකට දැඩිය ඉතිරි වෙලා නැහැ. ධය ගැස්පා පිපේරා ඒ ඉතිරිවුණු අයගෙන් කෙනෙක් වෙන්නට සිත. ඉතින් රජතුමා, ධය ගැස්පාවයි ඔබේ ජාතික-යෙකුයි කොහොම දල්ලා ගත්තද කියා කියන්නට මා දන්නෙ නැහැ. මේ කාලේ සමාජය අවිචාර කමවලින් පිරී ගියා. මට සමාජ ආශ්‍රයේ විසීම එපා වුණා. උඩරටින් පිට වෙලා, මගේ අවසාන කාලය භාවනා යෝගිව යාචයෙන් ගත කරන්නට මෙහි ආවා." කවුරුත් ටික මේලාවක් යන තුරු කිසිවක් කතා නොකොට කල්පනා කරන්නට වුහ.

"හාමුදුරුවනේ, දැන් මගේ යාච කපිතාන්වරු දෙන්නා රජු ගෙන් ගැළවීමට කාගෙවත් පිළිසරණක් නැතුව කන්දේ නුවර ජීවත්වෙනවා. මට හිතෙනවා ඔවුන්ට උදව් කරන්නට මට පුළුවන් කියල" හැන්ස් කල්පනා සහිතව බලා සිට සෙමින් කීවේය.

"මොන මෝඩ කතාවක් ද ඒ?" හාමුදුරුවෝ උස් ස්වරයකින් කිහි. "ඔබ කොපමණ දුක් වින්ද ද? කන්ද උඩ රටින් ඔබ බේරිලා ආ එක මහා ආශ්චර්යයක්. ධය වගේ සැහැසි සිතුවිලි හිතෙන් ඉවත් කොට මේ ශාන්ත වන පෙතේ සැනසීමෙන් ජීවත්වෙන්නට හිතට ගනින් දරුවා!" යි උන්වහන්සේ ඔහුට අවවාද කළහ.

හාමුදුරුවෝ හැන්ස් ගේ තුවාල දෙස නැවතත් බැලූහ. ඔහුගේ අත සම්පූර්ණයෙන්ම පුවවන තුරු පිළිපැදිය යුතු විධි, කළ යුතු පිළියම්, උන්වහන්සේ ඔහුට විස්තර කළහ. ඔහුගේ අනෙක්

තුඩාල සුවවී ඇති බවත් පිටි - නාවිකයා පිළියම් කිරීමෙන් අත ද
යනිපවී ඉක්මනින් ගෙදර යන්නට හැකි වන බවත් උන්වහන්සේ
කීහ.

සුවවී තිබුණ සිය තුඩාල කැලැල් දෙස බැලූ හැන්ස්, ඒවා සුව
කළ හාමුදුරුවන්ට මුළු නොසැහෙන සේ ප්‍රශංසා කළේය.

“ප්‍රශංසාව හිමිවිය යුත්තේ මට වඩා ඔබටයි” යි හාමුදුරුවෝ
හැන්ස් දෙස බලා මඳ සිනා පහළ කළහ.

මේ විශාරද වෙද හාමුදුරුවෝ වෙදකමට පැතිරී තුවණ
ඇත්තාහ. තුඩාල සුවවීම සඳහා ස්වභාව ධර්මයා කෙතෙක් දුර
බල පාත්තේ දැයි උන්වහන්සේ දන්නාහ. ස්වකීය සුව පිළියම්
හැරෙන්නට අමතර කිසිත් නොකොට හැන්ස් ගේ තුඩාල ඉබේ
සුව වන්නට උන්වහන්සේ ඉඩ හැරියහ.

වැද්දන් යළි ආපසු පැමිණෙන විට, හැන්ස් ඔවුන් සමඟ
යන්නට සූදානම්ව සිටියේය. මේ උපශාන්ත උත්තම පුරුෂ-
යාණන් කෙරෙහි ස්වකීය කෘතඥතාව ප්‍රකාශයට වචන නැතිවී
ගිය හැන්ස් එතුමා ගේ දෙපා වැළඳ හැඬුවේය. තමා, මේ
උත්තමයා මේ මග වන මැද පිහිටි පාළු කඳු මුදුනේ තනිකර දමා
දුන් පිටත්ව යන බව හේ දන්නේය.

“ඔබ නැති මෙහි පාළුව දනෙන්නේ මටයි දරුවා” හාමු-
දුරුවෝ ඔහුට යන්නට අවසර දුන්හ.

එපමණ කලක් වෙන්වී සිටීමෙන් පසු යළිත් සිය රනි වෙතට
එන්නට ලැබීම ගැන හැන්ස් ප්‍රීති වූයේය. භාවනානුයෝගීන්
වසන ආරණ්‍ය වාස භූමියකට ඇතුළු වීම ස්ත්‍රියකට නුසුදුසු බව
සිතූ වැද්දේ රනි තවුස් ලෙණ වෙත කැටුව නොගියේය. රනි
කෙරෙහි හැන්ස් තුළ තිබුණු ආදරය තව තවත් වැඩි විය. දුන්
දෙවරක්ම රනි ඔහුගේ ජීවිතය බේරා ගෙන තිබේ. පළමු වතාව
ඇගේම පියා ගෙන්ය. දෙවන වතාව රුදුරු වලසුන් ගෙන්ය.

කපිභාත්වරු දෙදෙනා

මට දන් මම මාලිගාව හොඳටම තිත්ත වෙලා. අපට මින් යන්නට ඉඩක් ලබා දෙන්නට කියල මා දෙවියන් ගෙන් ඉල්ලා සිටිනවා” යි එඩ්මන්ට් වැන් ස්ටියම්බෙල්ට් කීවේය.

මොහු රජු ගේ රාජකාරියක් සඳහා බැහැර ගොස් දින දෙකකට පසු ආපසු නිවාසය කරා පැමිණියා පමණි. එඩ්මන්ට් වාසය කළේ ගැස්පා පිගේරා සමග එකම නිවාසයකය. තම හිස පැළඳි තොප්පිය බිත්තියෙහි සවිකොට තිබුණු ගෝනා අංතට්ටුවේ තුඩකට විසි කළ එඩ්මන්ට් සිය සඩුව එල්ලා තිබුණු බඳ පටිය ගළවා දැමුවේය. හේ ඇඳ සිටි කබාය ද ගළවා දමා සිය ටිකුරා අසල තිබුණු යුව පහසු ඇති කැන්ට්ස් පුටුවෙහි දිගා වූයේය.

එඩ්මන්ට් කී දෙයට විළිතුරු වශයෙන් ගැස්පා කිසිත් නොකිටය. දෙදෙනා ගෙන් එක් අයකු විඩා පත්ව ආ විට ඔහුගේම කැමැත්තෙන් කතාව අරභා තෙක්, අනෙකා නිශ්ශබ්දව සිටීම මොවුන් දෙදෙනා ගේ සිටින වූයේය. එඩ්මන්ට් විසින් ඉතාමත් අප්‍රිය කරනු ලබන රාජකාරියක් සඳහා ගොස් ආපසු පැමිණ සිටි ඔහු අධික වෙහෙසටත් කෝපයටත් පත් වී සිටියේය. මහ රජු ගේ උදහසට ලක්වූ රදලයකු ගේ ගමකට රාජාඥ ගෙන යාමට ඔහුට නියමව තිබුණි.

“ගැස්පා” යි සිය පයිප්පයට දුම්කොළ ටිකක් ඔබමින් කී එඩ්මන්ට් “ඔබට මේ පිටිතේ එසා වෙලා නැද්ද? මට මේකෙ කෙළවරක් තියෙනවා නම් තව ඉවසතැකි. අවට ලෝකයෙන් වෙන් වෙලා හැමදම අපට මෙහෙම ඉන්නට පුළුවන්ද? මං හිතන්නෙ අපේ මුළු ජීවිත කාලෙටම මෙහෙම තමා.”

“එහෙම නොවන්නට අපි ප්‍රාර්ථනා කරමු” යි ගැස්පා කීවේය.

යළිත් කතාව නැවතු කපිභාත්වරු දෙදෙනා කල්පනාවේ නිමග්න වූහ. එඩ්මන්ට් නිශ්ශබ්දතාව බිත්තේදේය.

“මට ඊයේ තොක්ස් කියල ඉංග්‍රීසි ජාතිකයෙක් හමුවුණා. අප වැනි අසරණ යුරෝපීය ජාතිකයන් වගේ ඔහුත් කුඩා ගමක සිරකරුවකු විදියට ජීවත් වෙනවා. ඔහු ඉන්න ගම වටේම රැදුරු වන සතුන් ගෙන් ගහන මහ කැලේ. ඔහුට එයින් පිට වෙන්න කිසිම විදියක් නැහැ.”

“අපට විකක් හරි නිදහස් සේවයක යෙදෙන්නට තියෙනවා. නමුත් ඒ වගේ අය කොහොම පිටත් වෙනවා ඇත්ද?” යි ගැස්පා කීවේය.

“නිදහස් සේවයක් කරන්නට!” යි එයම් ප්‍රතිරාවය කළ එඩ්මන්ට් අරුළු හිතාටත් පළ කළේය. “වොකක් ද ඒ නිදහස් සේවය? අපට තියෙන මහ ලොකු නිදහස් සේවය නමා රජු ආරක්ෂා කිරීම, සිතුවම් දැමීම ආදිය ක්‍රියාවට යෙදීම. මේක නිදහසක් ද? ගැස්පා! තව අපි යුද සෙබලු. තව අපට සටන් කරන්නට තියෙනවා!!”

ගැස්පා ගේ මුහුණ අඳුරු පැහැයක් ගන්නා දුටු එඩ්මන්ට්ට, තමා වුවමනා පමණකට වඩා කතා කළේ යයි සිතුවේ. ඔහු වහා එතැනින් ඉවත් වී ගියේය. සිටින ගෙන් පිටස්තර ලෝකයේ, ස්වකීය ජාතීන් දෙක එකිනෙකාට විරුද්ධව අවි අමෝරා ගෙන සිටිති. පෙරදිග පාතුගිසි ආධිපත්‍යය ලන්දේසීන් අතට පත් වෙමින් තිබුණි. පිටිතයන් මරණයන් අතර සත් මසක් තිස්සේ කළ සටනින් ටීට් අවුරුදු කිහිපයකට පෙර පාතුගිසින් ගේ පෙරදිග තිබූ බලගතුම කඳවුර වූ ප්‍රංශය ලන්දේසීන්ට අයත් විය. මෙ සටනේ දී මේ කපිතාන්වරු දෙදෙනා ස්වකීය හමුදා ඔවුනොවුනට විරුද්ධව මෙහෙයවා සටන් කළහ. තමා සමග සටන් කළ සගයන් ගැන ගැස්පා තවමත් මෙනෙහි කරයි. තමන් හා එකට ලන්දේසීන්ට විරුද්ධව සටන් කොට මිය ගිය සිමන් ද බස්තෝ සහ තවමත් ජීවත්ව ඇතර සිටිය හැකි ඩේමියන් පියතුමා ද ඔහු ගේ හිතවත් මිතුරෝ වූහ.

තමා කිසිවක් සිතා නොබලා කතා කළ බව එඩ්මන්ට්ට ටිට්ටුණි. එහෙත් ඒ ගැන දැන් කුමක් කරන්නද? ඒ වෙනුවෙන් සමාව අයදින්න යාම එය තවත් නරක අතට හරවන්නකි.

මාස කිහිපයකට පෙර ඔවුනොවුනට සතුරුව සටන් කළ මේ කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා සිරකරුවන් වශයෙන් රජු ඉදිරියට ගෙන ආ අවස්ථාවේ රජතුමා ඔවුන් දෙස සෝපහාසයෙන් බලා දෙ දෙනාම එකම නිවාසයක සිර කොට තැබුවේය. ගැස්පා පාතුගිසියෙකි. එඩ්මන්ට් ලන්දේසියෙකි. නැගෙනහිර ලෝකයේ ආධිපත්‍යය පිළිබඳ ඔවුහු ඔවුනොවුනට පරම හතුරෝ වූහ. එහෙත් මේ කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා තම තමන් වෙත පැමිණ ඇති අභාග්‍යසම්පන්න ඉරණම සමසේ බෙදා ගෙන ඉතා කුප්‍රසංගව වීසූහ.

එඩ්මන්ට් ගේ සැලැණු හිත සන්සුන් කරනු වස් ගැස්පා කතා කළේය.

“කිසි ඒ ඉංග්‍රීසි ජාතිකයා සමග කතා කළා ද?”

“ආපොයි සිට. ඊයේ රාත්‍රී වා ගත කළේ ඔහුගේ පැලේ. හොඳ රහස්‍ය කාරිණිකයා. ඔහුගේ කුකුළු පැටවුන් ගෙන් එකෙක් මරා හොඳ හොඳයාක් හදලා තිබුණා. ඒත් මගේ අම්මේ ඔහු හොඳදට දුටු පිරිස් අහුරු කරමි! බත් කාලා පැය බාගයක්ම යන කල මගේ ඇස් දෙකෙන් කුකුළු ගැලුවා. ඒ තරම් මිනිස් කට දැලලා උගලන්නට බෑ.”

“උච්ඡා මොනවද ඔහු ගැන තොරතුරු?”

“ඔහු ජිවත් වන්නේ නියම සිංහල ගැමියෙක් වගේ. දක්ක ගමන්ට කියන්නට බෑ ඒ සුද්දෙක් කියල. අවිච්ඡා කළ වෙලා. හිස කෙස් දිගට වැටිලා. උඩකයේ ඇඳුමක් නෑ. ඉන්ට ඇඳි වතක් පමණයි ඔහුගේ ඇඳුම. දවස පුරාම ඔහුගේ වැඩේ බුලත් වීට හපන එක නවා. බුලත් කාල කෙළ ගහන හැටි! ආයෙ ඇරඹූ අතක් නෑ නියම සිංහල ගැමියෙක් වගේමයි. ඔහු යුරෝපීයයෙක් ද කියල හිතන්නටත් බැහැ. ඔහු මාව දකලා සිංහල විදියට ආයුරෝගීන් කියල ආචාර කරල, ඔහුගේ පැලට මාව එක්ක ගෙන යන කොට මං හිතුවේ ඔහු සිංහලයෙක් කියලමයි.”

“මං හිතන්නේ මිනිසා බොහෝම කාලෙක ඉඳන් ඉන්න කෙනෙක් වෙන්න ඕනෑ” ගැස්පා කීවේය.

“ඔහු මා එක්ක කි විදියට පුරුදු දහයක් විතර වෙනවා. මෙහෙමයි ඔහුගේ කතාව. ලංකාවේ නැගෙනහිර වෙරළේ ඔහුගේ නැව නැංගුරම්ලා නැවට කුඹ ගහක් කපන්න ඔවුන් කැලේට ඇතුළු වුණා. නැවේ කපිකාන් මිනිසා ගේ පියා. තවත් දහතර දෙනෙක් නැවේ උන්නා. කැලේදී මේ ඔක්කොම රජු ගේ හේවායන්ට අහුවෙලා රජු ළඟට ගෙන ගියා. එකකොට ඔහුගේ වයස දහ නවයයි. ඔවුන් කන්ද උඩරටට ගෙනැවිත් දවස් ගණනකට පස්සෙ ඔහුගේ පියා විය ගියාලු.”

“මොකද ඔහු ඒ විදියට ජීවිතේ ගෙන යාම ගැන කියන්නේ?”

“ඔහුට ඒ ජීවිතේ පුරුදු වෙලා තියෙන හැඩයි. මිනිසා විකක් ආගම ධර්මයට බර මිනිසෙක්. කොළඹ කොටුව වැටුණු වෙලාවේ ගෙවල් කොල්ල කන කොට සිංහල මිනිසෙකුට ලැබුණු පරණ බයිබලයක් ඔහු ළඟ තිබෙනවා. ඉන් ඔහු ලොකු සැකසිල්ලක් ලබනවා. පොත, ඔහු පාවිච්චි කරල තිබෙන විදියෙන් පෙනෙනවා, ඔහුට ඒකෙන් වැඩි හරියක් කට පාඩම් ඇති කියල. ඒ තරම්ම පොත ඇඟිලිවලට ගෙවිල ගිහිත්. බයිබලේ කියමනක් සිංහල කියමනක් ඔහු කතා කරන ඕනෑම වෙලාවක අහන්න පුළුවනි. මං පැය ගණනක් ඔහුගේ කතාවලට කන් දී ගෙන හිටියා. පස්සෙ ඔහු මට එහි රාත්‍රිය ගත කරන්නට

ආරාධනා කළා. ඒ එය ගෙවන දිනටම නැහැ. ඒ එය කපන්ට බැටි දෙසක් වෙන.”

“කහ වර්ග පායා ගන්නා පොත පොත පොතක් කපලද?” ගැස්සා ඇසීය.

“සුඛ නිසන්තර පොතක් කපුවා. කහ වර්ග ගැටියකුට අදේව දිලා නිසන්තර. තවත් පතක කපුවා කහ. ගැස්සා, ඔබ එක ඇසුවාත් හිතා වෙයි. කහ නොපිළි විසල විකුණුවා. විනිශ්චය වූවා. කහ අන්ත පැල වැටි ගතලා පිටුව ගතලා නිසන්තර කපුවා. කහත් එකක ව පැල. පිටත් වෙන අනෙක අය කපුද දන්තරද? කහ කපා ගියොත්, හතලේ වදනෙකුයි. එයාට හද ගතකු පිටපතක නිසන්තර විනිශ්චය. ඒ පිටපත පත්ත කපුවා හිතා ගතලා ලක ගතලා පසුර කිව්වාට උප දෙයට ගතලා පොත.”

“ඔබ අහ්මි පානියාට කපු හරි කපා ගැනි යන්ට ආශාවක් නැහැයි කියලා බලා ගියොත්?”

“ඔබ ඔහුගෙන් උගැන ඇසුවා. උප පටන ගතත් එසේ යන බලාපොරොත්තුවත් තවමත් අත්පත්” යි එඩ්මන්ට් කීවේය.

ගැස්සා හැට්ට මණ්ඩ දෙකකට අපකෘත වත් කළේය. එකක් එඩ්මන්ට්ට දන්තය. “උපකෙන් විකුණා ගන්නවා. අපට පෙනෙන හැටියට අපේ අත්පත් බලාපොරොත්තු යුත් වූ එකක් වෙන එකක් නැහැ” හේ කීය.

“විට අවුරුද්දකට අස්සර හැන්සේ වෙති සිටිද්දී අපට බේරිලා යන්ට ඉඩ තිබුණා. නමුත් ඒ අපස්ථාව නැති වුණා” යි එඩ්මන්ට් කල්පනා සහිත වෙමින් කීවේය.

“ඔව්, ඔබේ කිම හරි එඩ්මන්ට්. ඒ අරුම සිද්දිය නොවෙන්නට ඔහුගෙන් අපට උපකාර ලැබෙන්න තිබුණා” යි ගැස්සා කීය.

දෙදෙනාම සිහිනයක් බඳුව ඒ වනයෙන් ආ අමුත්තා ගැන කල්පනාවේ නිමග්න වූහ.

“ඔහු දන් කොහේ ඇද්ද?” එඩ්මන්ට් සෙමින් තොල් මතුළේය.

“අප ගලවා ගෙන යන්ට එන්නට ඔහුට හිත් දෙවා වදරන්න කියා මා දෙවියන් ගෙන් ඉල්ලනවා. ඔහුට එද මෙහිදී මුහුණ පාන්නට වුණු සිද්දිය කෙසේ වෙතත්, එවැනි අවස්ථාවක් එන කල් ඔහු උමතු වෙත් වගේ ඇති කියලා මට හිතෙනවා” යි එඩ්මන්ට් කීවේය.

“කවුද දන්නෙ ඔහු මොනවා කරයිද කියලා” ගැස්සා කීය.

මේ දින කන්දේ නුවර විශේෂාංගයක් වූයේ උභ පෙරහරකි. පෙරහර පෙරටුවෙන් වුවෝ මග දෙපස උභ සෙනඟ දෙපසට කරවන කස පුපුරවන්නෝය. ඔවුන් පසු පස දර්ශනීය ඇඳුම් ආයින්තම්වලින් සැරසී බෙර, දවුල්, තමට්ටටම් තාලයට නටන නළුවෝය. අනතුරුව ස්වකීය නිල ඇඳුමටලින් සැරසී මහා තේජාන්විත ලීලාවතීන් ගමන් ගත් නිලමේවරුය. මනහර ඇඳුම් ආයින්තම්වලින් සරඟන ලද දළ ඇත්තු ධාතුන්වහන්සේලා හා තවත් පූජනීය වස්තූන් ද ඔසවා ගෙන ඔවුන් අනුව ගමන් ගත්හ. ඊට පසු පසින් වූයේ පුද්ගල සුදු වතින් සැරසී බුද්ධ භක්තියෙන් ඇලලි සාදුකාර දෙමින් ගමන් ගත් ස්ත්‍රී පුරුෂ ළමා ළපටි ඇතුළු මහ ජන සන්නිපාතයකි. එය අනුපමේය මහා කලා සන්දර්ශනයක් විය. මෙම උත්සවය සමස්තයක් වශයෙන් ගෙන කල්පනා කරන අයකුට එය පෙනෙන්නේ සිංහලයන් ගේ රාජත්වයත් අද්ධ්‍යාත්මික පාරිශුද්ධ්‍යයත්, දමුණු විනෝදශීලී භාවයත් එක්තැන් කළ සංකීර්ණ ප්‍රදර්ශනයක් මෙනි. මෙම උත්සවය සඳහා දිවයිනේ දස දිගින් ගලා ආ සැදහැවතුන්ගේ පහසුව නකා මග දෙපස නානා මාදිලියේ ආපණශාලා සහ කඩ සාප්පු රාශියක් විය. පෙරහර අවසන් වූවායින් පසු මහජනකාය

මේ ආසනය බාලා හා වෙළඳ ගාලා වෙත රොක් වී තම තමන්
කැමති දේ පිළියට ගත්හ. සමහරු ඒවා තුළට වී සර්පායල
වූහ.

මේ මහා පරාක්රම රජතුමාගේ ස්වකීය පිත්ත අලුත්වන තෙක් සමග
ගැස්සා සහ එයමන්ට ද සිටියහ. අලුත්වන තෙක් සමග
තරුණ නිලමේ සෙවනෙකි. ඔහු මහ සෙනග දෙස බලමින්
වෙළඳ සැල් අසල නවතිමින් නිදහසේ ගැසුරුණාහ. එක් තැනක
පිතිසුන් රාශියක් රොක් වී සිටිනු බවට දක්නට ලැබුණි.
ඔවුන් එතැනට ප්‍රභා පත විය රොක් වී සිටියවුන් හිස් නම
ඔවුන්ට ආචාර කොට ඔවුන්ට ඒ අසලට යාම සඳහා ඇත් වූත්
වූහ. සෙනග වට වී සිටියේ රොක් නැටුමක් බැලීමටය. රොක්
ජනයා අන්ත කුලහිතයන් වශයෙන් ලාංකිකයන් විසින් සලකනු
ලැබේ. නැටුමට සහභාගි වී සිටි කෙලෙස් වෙත හෙළන එක
බැල්මකින් ඔවුහු කෙරෙහි ඇති සිත් ඇද ගැනීමේ ගතිය කානට
වුවත් වැටහේ. ඔවුහු එතරම් රූපත්ය. උන්ගෙන් එකියක්
පිත්තල තැටියක් සිය දබරුගිල්ලෙහි රඳවා එය වෙතයෙන් කර-
කවමින් ඉහළට ඇල්ලූ සැටි විස්මය ඉපදවිය. තවත් එකියක්
පිත්තල බෝල කිහිපයක් කරකවා උඩ දමා ඒවා බිම පතිත
නොවන සේ අහසෙහි රඳවා ගෙන සිටියාය. ඉක්බිති තවත්
කෙල්ලන් කණ්ඩායමක් නැටුම ඇරඹීය. නැටුම ඇරඹෙනවාත්
සමගම අලුත්වන නිලමේ කපිතාන්වරුන්ට කතා කළේය.
“මේ මහ සෙනග ගොඩේ හිට ගෙන අපට ඔබ බලන්ට බැහැ.
අපට නැටුම බැලීමට තරම් තැනක් නොවෙයි මේ. අද රට
මගේ වලව්වට එන්න. මම විශේෂ නැටුම කණ්ඩායමක්
ගෙන්වන්නම්” යි කී අලුත්වන සිය පරිණාමකාරයන් අමතා ඒ
සඳහා උපදෙස් දුන්නේය.

අලුත්වන නිලමේ තමන්ට වූ පොරොන්දුවේ කිසියම් අමුත්-
තක් ඇති බව කපිතාන් වරුන්ට වැටහුණි. කුල හේදය ඉතා
උග්‍ර ලෙස සලකන, උයස් යයි සම්මත කුලයකට අයත් අලුත්වන
වැන්නකු, ඉතා පහත් කුල හීනයන් වශයෙන් සලකනු ලබන
රොඩින් ස්වකීය වලව්වට ගෙන්වන්නට අදහස් කළේ මන්දැයි
කපිතාන්වරුන් පදනමට විසඳිය නොහැකි ප්‍රශ්නලිකාවක් විය.
අලුත්වන වැන්නකු පාරේ ගමන් කරන විට රොඩියකු මග සිටිය
ගොත් ඔහු ඒ කුලිකයාට නොපෙනී සැහවී ගත යුතුය. රොඩියකු
ගේ ඇසට ලක්වීම පවා කිඳුටක් කොට ඔවුහු සැලකූහ.

ඉතින් සමය ලැස්සා යන ඵලාභයට කුර්විත් යැනසුර කිහිපයක්
 සමයෙන් පිහිටි ඇතුළතට නිලමේ ගේ වලවටට ගියහ. කළු,
 ලොවනා සිටියත් ඇති ඇතුළතට අයික යුරු විහරණයට කැමති
 විනෝද කාට්ටයකි. යහ කළත් ස්වකීය යහළුවන් දහ පහළොස්
 ඇතුළු කැරැටා තිබුණි. එතෙක් කාන්තාවන් කිසිවෙක් ඒ අතර
 නොසිටියහ. පමණ අරක්කු පණසා කිහිපයක් පානය කළ ඔවුහු
 බත් පාද යහිත වගාලා කැප පටයකට වාඩි වූහ. කැම ගෙන
 අපසන් ප යුගල, පැටපට ඉදිරිපසින් පිහිටි යඳු එළියෙන්
 නැගැසුණු විශාල ගෘහාගණයට පුහුණු ලා ගැලින්දයේ අසුන්
 ගත්හ.

සායුවකින් පසු අසල වූ ගස් මුඩාවකින් රොඩ් කණ්ඩායමක්
 ආගණයට පැටිනියහ. කණ්ඩායමේ නායකයා, දික් වූ රැවුලක්
 ඇති පනයට වය ඉක්ම වූ හැඩ දැඩි පුරුෂයෙකි. ඔහු සමග ඔහුගේ
 බිරිය ද බෙරවායන පැරදෙනක ද නැට්ටුවෙන් ද තරුණ නාට්කා-
 වන් සය දෙදෙනක් ද දහ. පසාදොස් විය පටන් විසි විය අතර
 වූ මේ තරුණ නාට්කාවන් සියල්ලෝම ඉතා රූපත් වූහ. පෙළ
 ගැසී ඉදිරියට පැමිණි ඔවුහු තරමක් දුර තබා දෙකට නැවී දෙ අත්
 එක් කොට ආචාර කළහ.

ප්‍රථම දර්ශනය ඇරඹිණි. එය පහ බෙරහඬ අනුව පිරිමින්
 විසින් නටනු ලැබූ මෙහෙවන් ගෝත්‍රික නැටුමකි. අනතුරුව
 වූයේ, ළයානට්ටුව වැසුණු බෙර වාදනයට අනුව සිනිඳු සිහින්
 කය ලෙලවමින්, ගී හඬ දෙමින්, කළගෙඩි ගත් අත් ඇතිව
 තරුණියන් විසින් දක්වනු ලැබූ මනහර නැටුමය.

ඉක්බිති රොඩ් නායකයා පමණක් ඉදිරියට ආවේය. ඔහු
 ඉතා ළයානට්ටු හඬකින් ස්වකීය වර්ගයා පිළිබඳ කතා පුවත
 ඇතුළත් රත්තවල්ලි කාව්‍යය කියන්නට පටන් ගත්තේය.
 රත්තවල්ලි වූකලී නින්දිත අපරාධයක් හේතු කොට ගෙන රාජ
 බලයෙන් තෙරපන ලද කුමාරිකාවකි. ඇය පිළිබඳ කතාව
 රත්තවල්ලි කතාව වශයෙන් හඳුන්වනු ලැබේ.

ලඬු මහලෙන් බැහැපන් රත්න	වල්ලියේ
සම පළඳිත්ට බැහැපන් රත්න	වල්ලියේ
මුතු පළඳිත්ට බැහැපන් රත්න	වල්ලියේ
රොඩියට දෙත්ට බැහැපන් රත්න	වල්ලියේ

ඔහුත් සමාජයේ සෞභාග්‍යය පහත් තත්ත්වයක තිබියත් ඔවුන් සල්පතා කරනවා යැයිද කියා තිබෙන්නේ රාජ ලේ බව. ඔබ දෙදෙනාම දූන් ඇසුණා උගේ ඔවුන් රත්නවල්ලි කාව්‍යය ගායනා කරන්නේ උභයගාම ගක්කියකින්. ඔවුන්ට රත්නවල්ලි යන නම ඉතා උතුම් නමක්.

“මේ කාව්‍යයෙහි නටන් වැදගත් දේ බොහෝම අඩංගු වෙලා තිබෙනවා. ආදි කල්පික දඩයක්කාර ගෝත්‍රිකයන් අතර තිබුණු පැරණි ඇදහිලි ක්‍රමයක් පිළිබඳ සාක්ෂි මීට ඇතුළත් වී තිබෙනවා. මේ කාව්‍යයෙහි රත්නවල්ලි මුර්තිමත් කර තිබෙන්නේ තෙළඹු ගසක් සිය විමානය කොට වාසය කරන දේවතාවියක් හැටියට. මේ කාව්‍යයෙහි විස්තර වන ඒ දේවතාවිය ගේ නිල්වන් කෙස් කලඹ, දිස්නිමත් සිරුර, බිහිපුණු මාලය, නර්තන විලාසය සහ මිනිස් බිලි කෙරෙහි ඇති බලවත් ආශාව, යන මේ ලක්ෂණ කිසිදු සැකයක් නැතිව, බෙන්ගාලයේ සහ කේරළයේ පුදනු ලබන කාලි දෙවද්‍යාව හෝ එවැනිම තේජාත්විත පත්තිනි අම්මා හෝ සම්බන්ධ ඇදහිලි ක්‍රමයකට නැතම් කියන ඒවා විය යුතුයි. පත්තිනි අම්මා, ඉන්දියාවේ සිටින දුම්රිකයන් විසින් ඉතා ගෞරවයෙන් පුදනු ලබන දෙවි දුවක්. මේ ගයානක මිනිසුන් ඉන්දියාවේ නා නා ගෝත්‍රවලට අයත්. අවුරුද්දේ වැඩි හරියක් ඔවුන් ගත කරන්නේ සාමකාමී රැකියාවල්වල නිරත වෙලා. එහෙත් ඔවුන්ගේ රහස් සංවිධානයක් තිබෙනවා. මෙම රහස් සංවිධානය මගින් කරනු ලබන සංඥාවක් අනුව අවුරුද්දේ එක්තරා කාලයක දී කණ්ඩායම් වශයෙන් එකතුවන මේ මිනිස්සු, මග රැක සිට තවලට, විදේශික සංචාරකයන් කොල්ල කනවා. ඊට පසු ඔවුන් ඒ වස්තුව බෙදා ගෙන මොකුත් නොදන්නා මිනිසුන් වගේ තම තමන් ගේ ගෙවල්වලට ගිහින් ඔවුන්ගේ පුරුදු රැකියාවල යෙදෙනවා.

“අපි මේ කියන රොඩ් මිනිසුන් ගේ කාව්‍යයෙහි විස්තර වෙන හැටියට රත්නවල්ලි පිළිබිඹු කොට ඇත්තේ මිනිස් දුවක් හැටියටයි. එහෙත් ලේ පිපාසයෙන් පීඩිත වූ අනෙක් රත්නවල්ලි ගේ ඡායාව එහි ගැබ් වී තිබෙනවා. කාට ද කියන්නට පුළුවන් මේ කුමරිය කාලි අම්මාගේ අවතාරයක් ද නැද්ද කියලා. එසේත් නැත්නම්, සමහර විට මේ කුමරියට කාලි අම්මා ආවේශ වීමෙන් ලේ පිපාසා ඇති වෙන්ට ඇති.”

ස්වකීය බහුශ්‍රැතභාවය දක්වමින් කතා කරන්නට වූ ගවරාන් නානා විවිධ විශ්වාසයන් පිළිබඳ කතා අළුත් කියන්නට පටන් ගත්තේය. එහෙත් ඔහුට වැඩි දුර කතා කරන්නට ඉඩක් නොලැබුණි. අලුතලාව ඔපුන් පෙන පැවිණියේය. “ඔබ දෙන්නා මේ විදියට ගවරාන්ට බාර දුන්නොත් ඔබ කැලඹි වුවත් නොවුවත් යහ වළිවන තෙක් කතා කරාවි. එන්න ඔක්කොට—පොඩි අඩියක් ගන්න” යි අලුතලාව ඔවුන් ගැම කැඳවුයේය.

“රොඩින් බොහොම දක්ෂයා මන්ත්‍ර ගුරුකම්මලට. දුන් ඇ අවිත් ඉන්නවා ශාස්ත්‍ර කියන්න බොහෝම දක්ෂ එකෙක්” යි ඔවුන් කැටුව ගෙනුලා යමින් සිටි අලුතලාව කීවේය.

“මං කැමතියි ශාස්ත්‍රයක් අහන්න” යි එයාමත්තට කීවේය.

“ආ මං ඒක පිළියෙල කරන්නට. ඔක්කොටම ඉස්සර වෙලා අඩියක් ගහලා ඉඳිවුකො” අලුතලාව කීවේය.

ඔහු රොඩී නායකයා කැඳවුවේය. “උඹේ ගැහි මෙහාට එවා පන්! මේ මහත්තැන්ට ශාස්ත්‍ර අහන්නට ඕනැලු.” බැහැ ගහි දක්වා පසෙක සිටි රොඩී නායකයාට අලුතලාව කීවේය.

අළු පාට තියුණු තෙත් ඇති ඇ පන්සාලිස් විය පමණ වූ ගැහැනියකි.

“මහත්තයලා දෙන්නා ධනොම ඇඳිගන්ඩ” යි කී අලුතලාව නිලමේ ආලින්දය අයිතේ අයුන් දෙකක් කපිතාන්වරුන්හට දුන්විය. බරාදය අයිතේ පොල්තෙල් පහනක් දල්වෙමින් තිබුණි. “මහත්තයලට ඕනෑම දෙයක් ඒ ගැහි ගෙන් ඇසිය හැකියි.”

ආලින්දය අයිතෙහි තබා තිබූ අයුන් දෙක මත කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා වාඩි වූහ. රොඩී ගැහැනිය, උස් වූ ආලින්දය අයිතේ කපිතාන්වරුන්ට මුහුණ ලා විදුලෙහි සිටි ගෙන සිටියාය. එයාමත්තට ඇය වෙත සිය අත්ල දිගු කළේය. රොඩී ගැහැනිය ඔහු ගේ අත ස්පර්ශ නො කොට ඒ දෙය ඉතා පරීක්ෂාවෙන් බැලුවාය. ඉක්බිති ඇ ඔහුගේ අතීත ජීවිතය පිළිබඳව හැම දෙයක්ම අතුරුම කීවාය. යමහර විට කරදරකාරී අවදියක ඔහු යුද සෙබලෙකුට සිටීම නිසා ඇය ඒ තොරතුරු සිතින් මවා ගන්නට ඇතැයි සිතිය හැකි වුවත් ඇ විසින් අතුරුම කියන ලද යමහර අතීත සිද්ධීන් ගැන ඔහු විස්මයට පත් වූයේය. එකම අරමුණකින් යුක්තව ඇ අත බැලූ අයුරු ද ඇගේ දක්ෂකම් ගැන ඇ දුක් වූ දුඛ විශ්වාසයද ඒ කියමින් සත්‍යය සේ ඒත්තු ගැන්වීමට සමත් විය.

විදලෙහි සිටගෙන හුන් රොඩ් ගැහැනිය වෙත උඩමත්ට
| සිය අත දිගු කෙළේය

"උ... මගේ අතීතය ගැන හැම පදයකම සතුටට කිසි දුන් උනට පුළුවන් ද මගේ අනාගතය ගැන යමක් කියන්න?" යි එයාගේ බලාපොරොත්තු සහගතව ඇගයා ඇතිය.

"එහෙමයි අප්පෝ. මට පුළුවන්" යි ඇ බැහැරව කීවාය.

"එහෙනම් කියන්න බලන්න මට හැටුල මට කෑකපොල ඉන්න වෙයි ද, එහෙම නැත්නම් මට වෙනම යනට ලැබෙයි ද කියල."

ඇ ඇගේ නියුතු දෙයෙන් එයාගේ මග අත්ල පොතෙහි ද රේඛාවක් වෙත රූදෙව්වාය. "ලගදීම සිතුවාට වෙනම යනට සිදුවන බව පෙනේ. සිතුවා දානා පොතෙක් ඇතිත් සිතුවාට එක්ක යනවා ඇති."

"ඒ ගැන උච්ච හොඳම පිළිවෙත ද?" යි එයාගේ පැයියෙන් ඇතිය.

"දැන අප ඇඩ්වේ බස්සෙක් බව ඇත්ත නම්, අනා ඒ මගේ මා කී දේත් ඇත්ත."

"උම් අප ඉස්සර වෙලා කියාප ගොනා තරුණ මම මගේ නයා බලාපොරොත්තුවෙන් ඉන්නව ද?" යි ගැස්සා යටින් සිතාසෙමින් ඇසුවේය.

"එහෙමයි අප්පෝ, බලාපොරොත්තුව ඉන්නවා."

ඉක්බිති ගැස්සා ද සිය අත ඇස වෙත දිගු කළේය. "මගේ ඉදිරි වාසනාව ගැනත් කියපන් බලන්න. මගේ අතීතය මා දන්නවා. ඒ ගැන නම් ඕනෑ නැහැ" යි ටේ අත දිගු කරමින් කීවේය.

ගැස්සා ගේ හොරොස්සු අත්ල දෙස ප්‍රශ්නාංකයෙන් මිදි වෙලාවක් බලා සිටි ඇ අනෙක් අත්ල පෙන්නවන ලෙස පැයියාය. ගැස්සා අනෙක් අත පෑවේය. මද වෙලාවක් ඒ දෙස බලා සිටි ඇ යළිත් පළමු අත දෙසට නෙත් යොමු කළාය.

"දෙස්සෝ ඔබතුමා ගේ අත මට හොඳට බලාගන්න මේ පාන කිව්වුවට එන්න අවසර."

ගැස්සා පහත වෙත කිව්වු වුණේය. යළිත් ඇ ඔහුගේ අත දෙස විනාඩි කිහිපයක් නිශ්ශබ්දව බලා සිටියාය. අනතුරුව ඇ ගැස්සා ගේ මුහුණ දෙස කුතුහලයෙන් බැලුවාය. "අප්පෝ, ඔබතුමා ගේ අනාගතය මට පෙනෙන්නේ නැහැ" යි ඇ කීවාය.

“උඹේ ප්‍රේමයා හටි පදයක් මගේ අතින් හිතට වැදී ගිය බව
 උඹ මගේවා. උඹ මේ පදී පිළිකරනට කැපති නැ වගේ නේ ද?
 කළක නැහැ කියාපන්. මොනව බිණන් කියාපන්, එය කුමක් ද
 කියා. මම මහත්තයක් එක්ක එම යනට ලැබෙයි ද?” යි
 ඇස්තා මොහොතිලිපත්ව ඇසීය.

“ඉස්ලාම් විට එය සිදු වූ බැවින්” යි ඇ පිළිතුරු දුන්නාය.

“උදා. එම කියවැව්ව යිනා, උඩට මගේ අතින් පෙනෙන
දේ” යි ලැස්සා පැට බලාපර සිටියේය.

“සිහිනුමට මේ කැපැත්තක්. අප්පාසු, පළාසු මාරකයක් ප්‍රභව කිරීමටය. එහෙත් කැපි එම කියවීමට ප්‍රථමය.”

[illegible]

එඩ්වින්ට් විසින් අදාළ ෧෫ කාසිය ඇසතුටින් පිළිගන්නාය. එහෙත් ඇස්තමේන්තු කාසිය ඇසුරු පොතකින් නොමැත. එහෙත් ඇස්තමේන්තු කාසියෙහි ඇති නිසා ඇසුරු පොතකින් නොමැත. එහෙත් ඇස්තමේන්තු කාසියෙහි ඇති නිසා ඇසුරු පොතකින් නොමැත.

අලුතලාප හෝ පලපපට සිට නවතාත්පාත් හෝ නවානැනට සැතපේ තුනක් පමණ දැන. අවන් සිය නවානැනට පැමිණෙන විට පැදියම රැස ද පසුව තිබුණි. සඳ රැසින් අවට නැහැවී තිබිණි. කළකර මිනල සුළඟ ස්වුන්හෝ නවානැන තුළට ද පිවිසියේය. කපිතාන්වරු දෙදෙනා ගාස්ත්‍රඤ්ඤාරිය විසින් නියත ලද තීරණාත්මක පවිත පිළිබඳව කතා කරන්නට වූහ. ඔවුන් දෙදෙනා ගෙන් කිසිවකු තුළ ගාස්ත්‍ර දැසීම ගැන විශ්වාසයක් පොතිබුණි. එහෙත් රෝඩ් ගැහැනිය විසින් ගැස්පා පිළිබඳව කියන ලද කතාව සිටත් හෝ සිත් තුළ තදින්ම කාවැදි තිබුණි.

“ඔබට සිය නියෝගයට යයි කිව්ව මාරතේ කුමක් වෙන්ට
පුප්පින ද?” එකිනේට ඇසීය.

“කවුද දන්නේ. මම බව ගණන් ගන්නේ නැහැ” යි ගැස්පා සිය දෙපුට නටවමින් කීවේය. “ඇත්තටම ඒ ගැන කියනු දේවල් ඔක්කොම ධබට විශ්වාස ද?” ගැස්පා ඇසීය.

එහෙත් ලැස්සා ළමා කාලයේ පටන් ලංකාවේ හැදුණු වැඩුණු කෙනෙකි. ඔහුට ලංකාවේ භෞත්‍ය ජනයා ගේ ගැමියන් ගේ ඇඳිලි ක්‍රම හා විශ්වාසයන් පිළිබඳව වැටහීමක් තිබුණි. ලැස්සා යළිත් කතා කළේය. “එබිමන්ට්, ආ ඔබට කීවා නේද ඔබ දන්නා හඳුනන කෙනෙක් ඇවිත් ඔබව එක්ක යා වි කියලා? ඉතින් ඒ කවුරුයි කියලා ද ඔබ හිතන්නේ?”

“හැන්ස්” යි එකතොට කීවේය.

“පාත් එහෙළවමි හිතුවේ” යි ගැස්පා යනු හා පකහ විය.

“නමුත් අපි දන්නේ කොහොමද? ඔහු වන සතකු ගෙන් වැටුණ කාලය ඇති මෙලාකට” යි එකමන්ට කීය.

“ආත්, මොකද මන්ද මට නම් එහෙම හිතන්නෙම නැහැ, එයමන්ට. මට සිහි ගැන හරි පදවයි. අවුරුදු දහතුරක කොළඹ පස් මුදු බත් දුණු නැටකින ලබරිලා පාච්චි වෙරළකට ඇවිත් කිසිම ගායනයක් නැතුව වහ වනයට ඇතුළු වෙලා රුදුරු වන මාගයන් ගෙන් කිසිම අනතුරක් නැතිව ජීවත්වුණු එක ගැනෙයි ම. ගැම පෙලාවෙම කළපතා කරන්නො. මහ පුදුම දෙයක් ඒක.”

“ඒක නම් මහා ප්‍රාතිහාර්යයක්.”

“නමුත් ඒක මෙවෙයෙන්ම සිදුවුණු දෙයක් නොවෙයි. සිංහල කියමනක් නියෙනවා ‘පාසනාට ද වෙන්නො ඒකෙන් පල ගන්න සුදනට ලිහිගල කියල’. ඇත්තෙන්ම, හැන්ස් හොඳ සුර කුවණ ඇති එකෙක්. වන මාගයන් අරක්කන් මහ වනය ගැනයි එහි තනිපුණු කොළලකු ගැනයි හිතන කොට කොහොමද? එහෙත් හැන්ස්ට තිබුණා නොවැඩහට ගලුවන හැම අනතුරක්ම ජය ගන්නට පුළුවන් ශක්තියක්. කුපණක්.”

“ඔහුගේ වාසනාවක් තමා වැද්දන් ගේ පටුලකට එක් වෙන්න සිදු දුණ එක” යි එකමන්ට කීවේය.

“මට හැකි හැන්ස් අප සමග විස්තර කළ වැදි කෙල්ල ඔහුගේ බිරිය කර ගන්නා වන්ද කියල. ඔහු ඒ තරමටම ආව කැමති බව පෙනුණා.

“මට තේරුම ගන්ට බැරි එකම දේ තමයි එදා අර ඇතා ඔහු කෙරෙහි හැසුරුණු විදිය. උතුරු කවමදවත් කිසිම කෙනකුට අනුකම්පා කළේ නැ. ඒ තරම අරුමයකින් උතුරු හැන්ස්ට අර ගෙන ගියේ නැත් නම් අපට ඒ ගැන බහුගෙන් දැන ගන්ට නිවුණා” යි ගැස්පා විමෙතියෙන් කීවේය.

“ඒක නොවෙන්නම්. එදා ඒ සිද්දිය වෙච්ච හැටියට කිසිම දෙයක් දැනගන්ට වෙලාවක් තිබුණෙය.”

“ඔහු දැන් හරියට දේව කතාවකට සම්බන්ධ කෙනෙක් වගේ. එකිනෙකට, ඔබ ආඩම්බර විය යුතුයි ඔහු ගැන. ඔහු ඔබේ රට වැසියෙක්. ඔබේම ජාතිකයෙක්.”

“ඇත්තෙන්ම ගැස්පා මට ඔහු ගැන හරිම ආඩම්බරයි. මේ සතෝදර ප්‍රේමය ඔහු වෙත ඇදී යනවා.” කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා මෙසේ කතා කරමින් අවුත් ස්වකීය නවාතැන්වලට පිවිසෙන පටි පෙළ දිගේ නගින්නට වූහ.

රත් සුරය

රත් සුරය බිහිවුණු විටත්මම සිටි හැන්ස් ඉන්
 පැයකට වැඩි වැඩක් ඉතා ප්‍රීතියට පත් වුවත් නැතැත්තෙන් රජ
 වාලියෙහි සිටියේය. හැන්ස්, වාලියෙහි ගත කළ වික
 කාලය තුළ දී, සිහි විසින් පොරොන් රාජකීය ක්‍රියාවන්හි දී
 දැනට ලද දෘෂ්ටාන්තයන් නිසා වැඩි වැඩියෙන් නාලිනි කුමරිය
 හා සිත් සතන් සහ පෙන දැඩි වියේය. එම සුදු තරුණයා ගේ
 සුරැකුම් ගතියෙන් ක්‍රියා කොටුවෙහි පියවරට පත් ඇ
 යා සමග කතා කිරීමට අවස්ථාවක් ලැබෙන තෙක් පුළු පුළා
 සිටියේය. හැන්ස් වැඩි තරුණයකු ඇය නිසි දිනක දකින නැත.
 ඔහු ගේ හිතවිටින් ප්‍රේමය, ප්‍රේමය සහ කාර්යක්ෂමතාව නිසා
 සිහි වන හැටි තරුණයකුට ම එයා පොදින් කැපී පෙනුණේය.
 දැන් වාලියෙහි වූ සිංහල රජ විසින් ඔහු අත් අඩංගුවට
 ගැනීමට පෙර ඇ ඔහු ගැන පොරොන් විසින් ක්‍රියාත්මක කතා
 දැන නිබ්බි. පෙර පත්‍රපත් ඇ තුළ ඔහු කෙරෙහි බලවත්
 ඇලවීම හා කුතුහලයක් ඇති විය. එහෙත් මෙවැන්නකු හා
 හඳුන්වාදීමට හැක්කක්ද? එල් වැලිගු ධර්මානන්දාර තරුණයකු
 වූ පොහු දැන් ස්වකීය මාමණ්ඩිය ගේ සිරකරුවෙකි. එහෙත්
 හැන්ස් රජු අතින් වැරදීම කන්නට යනු දුටු ඇය තුළ ඔහු
 කෙරෙහි වූ අනුකම්පාව, ඇය තුළ රජු කෙරෙහි තිබූ බිය අහිමිව
 ගැබ් ඇවිය.

දිනක් රාත්‍රියෙහි හැන්ස්, සිය සිර කුඩුවෙහි කුස ගින්නෙන්
 පෙළෙවින් පිපාසයෙන් පීඩා විඳිමින්, රජු ගේ අවසාන තීරණය
 පෙන්වාදීමට සිටිය දී, හිස සිට දෙපා දක්වා වසා ගත් කටුපේ
 කෙනකු එහි දොරටුව අසලට අවුත් ඔහුට කතා කළේය, හැන්ස්
 යකඩ කුරු සවි කරන ලද සිරකුඩුවෙහි දොර වෙත අවුත් සිට
 ගත්තේය. “ඔබ රජතුමා ඉදිරියට යන විට මෙන්ම මෙක
 ඉසක් සහවා ගෙන යන්න. එය ඔබට ආරක්ෂාකරාටි.” ඔහු
 වෙත යමක් අනුමත දිනක් ප්‍රාණාන්ත නැතැත්තා කීවේය.
 එය පිරිමි කට හඬක් විය.

ඔහු කවරෙක් දැයි ඇසීමට හැන්ස් සැරසෙන්නේ දොර අසල
 නිදි කිරීමට සිටි කාපිරි මුර සෙබලා හඳිමියෙන් අවදිව බියෙන්

ගොරවා හඬ නැඟිය. එකෙකෙහිම ඔහු ඉදිරියේ වෙස්වලා සිට
රුව අතුරුදහන් වූයේය.

කෝපයෙන් හා බියෙන් නැගී සිටි මුර සෙබලා උභා සිර
කුඩුවෙහි දෙර හැර එහි ඇතුළු විය. අද්දර සිර කුඩුව තුළ
අනපය විහිදුවා, ඔහු, හැනස් එහි සිටින බව දැනී යැනසුම් සුසුමක්
හෙළිය. වඩාත් සැක හැර ගැනීමට හැනස් අල්වා ගෙන ඔහු
සිරුර අත් පා මුළුල්ල ද අත පත ගැවෙය. වෙහි දී හැනස් අත
නිබ්බ යමක් සෙබලා අතට හසු විය. කෝපයට පත් මුර සෙබලා
එය ඔහු අතින් උදුරා ගෙන හැනස්ට වෙගයෙන් පහරක් ගසා
සිර කුඩුවෙන් පිට වී එහි දෙරතුල ලැවෙය. තමා නිදි කිරීමට
සිටිය දී කිසිවකු සිරගෙට ඇතුළු වී නිවෙත බවත් ඉන් ඇති විය
හැකි අන්ටු පලවිහන ගැනත් සෙබලාට බිය ඇති විය. සෙබලා
මේ සිද්ධිය සිය ඉහළ නිලධාරීන් වෙත දැනවා සිටියේය. සිද්ධිය
සැබවක් වුව ද ඒ පිළිබඳ කළ විස්තරය ඔහු විසින්ම ගොනන
ලද්දක් විය. තමා ඉතා සෙවිල්ලෙන් හැනස් ගේ සිර කාමරය
මුර කරද්දී අවතාරයක් බඳු රුවක් ඒ දෙසට ආ බවත් එය දුටු
ඔහුට පෙළවී ගත නොහැකි වූ බවත් ඔහු නිලධාරීන්ට කියා
සිටියේය. ක්ෂණයකින් තමා බිය පහකර ගෙන ඉදිරියට පැන
රුව බඳු අල්ලා ගත් නමුත් හිස් අහස වනා අතට හසු වන අත්
කිසිවක් නොවීය. අනතුරුව තමා සිර කුඩුව තුළට වැදී හැනස්
පරීක්ෂා කළ විට ඔහු අත නිබ්බ උදුරා ගන්නට යෙදුණා යයි ගේ
රන් සුරයක් ඉදිරිපත් කළේය. තමා දුටුවේ ඉදුරා විනිස් රුවක්
නොව අවතාරයක්ම බව ඔහුගේ කිල විය.

එය නාලිනි කුමරියට අයත් පරම්පරාගත සුරයක් බව සිද්ධ
හැඳින් ගත්හ. සුරය රජු වෙත ඉදිරිපත් කෙරිණි. පසු ද උදාසන
මේ සිද්ධිය පිළිබඳ සියලු පවත් මාලිගය පුරා ආරංචි වීමෙන්, ඒ
ගැන රජතුමා කුමන තීරණයක් ගනිදැයි සියල්ලෝම බියෙන්
පසු වූහ. රාජ මාලිගයෙහි උසස් හෝ පහත් හෝ ඕනෑම
කෙනෙකු ගේ රාජපාක්ෂික භාවය කෙරෙහි රජතුමා තුළ සැක
පහළ වුවහොත් එය අවසන් වන්නේ බිහිසුණු දඩුවම් පැවිණි
වීමෙන්ය.

රජතුමා ස්වකීය අදිකාරම්චරුවන් දෙදෙනා කැඳවා මේ සිද්ධිය
ගැන වහාම පරීක්ෂණයක් පවත්වන ලෙස අණ කළේය.

සිර කුඩුටුවේ දී ගැන්ප් ගෙන් මේ ගැන ප්‍රශ්න කරන ලදුව, යහ න්‍යාය කිවීමට පවා නොහැකි දුර්වල තත්ත්වයක සිටින බව සදාකාලිකව පෙන්වා දෙයි. ඔහුගෙන් මේ ගැන තොරතුරක් ලබා ගනු ලබන්නේ යහට නොයෙක් තාක්ෂණික පිටින ද කරන ලදී. එහෙත් සුරය ගැනවත් එය ඔහු අතට පත් වූ පිළිවෙල ගැනවත් කිසිවක් නොදන්නා බව ඔහු කියා සිටියේය.

එම අතර නාලිනිව සුරය පෙන්වා ඒ ගැන ඇගෙන් ප්‍රශ්න කරන ලදී. ඇ, සුරය ඇගේ බැව් පිළිගන්නාය. එහෙත් එය බලන්ද ජාතික කොළවා ගේ සිර කුඩුවෙහි තිබේ නම් වූ බව ඇසීමෙන් ඇ පදම වන බවක් පල කළාය. ඔහුගේ සිර කුඩුව කොහේ තිබේදැයි කියාදන් ඇ නොදන්නාය. සුරයෙහි දම්වැල් පොට කැඩී තිබුණු නිසා රාත්‍රී නින්දට යද්දී ඇ එය ගලවා තැබූ බවත් උදේ අවදි වී බැලූ කල එය අතුරුදහන් වී තිබුණු බවත් ඇ කීවාය.

රජ නාලිනි ගේ කතාව විශ්වාස නොකළේය. රජු, දෙවඳු-යන් හෝ ශාස්ත්‍රකාරයන් හෝ විජ්ජාකාරයන් හෝ කෙරෙහි විශ්වාසය තැබුවත් ජප කරන ලද සුරයක් මිනිසකු ගේ සහයක් නැතිව යම්කිසි තැනකට අතුරුදහන් විය යි කීම රජුට විශ්වාස කළ නොහැක.

මේ කියුම් කෙරුම් රජු ගේ කෝපය දෙගුණ තෙගුණ කළේය. නාලිනි ඇගේ කාමරය තුළ සිර කොට, ස්ත්‍රීන් රැකවලෙහි සිටවිය. ගැන්ප් පිළිබඳ ආරක්ෂා සංවිධාන වඩාත් තර කෙරිණි.

පසු දින අලුයම එඩමන්ට් වැන් ස්ටියර්වෙල්ට් කපිතාන්වරයාට රජවාසල පෙනී සිටීමට අණක් ලැබුණි. අවේලාවක මේ වැනි අණක් ලැබීම ගැන ගේ පුදුම විය.

ඔහු වහා රජු ඉදිරියේ පෙනී සිටියේය. කිසියම් අසුබ දෙයක් සිදු වී ඇති බව රජු ගේ මුහුණ දුටු කපිතාන්වරයාට වැටහුණි.

යටපත් කර ගත් කෝප ඇත්තේ රජ කපිතාන්වරයා ඇමතුවේය. “එඩමන්ට් වැන් ස්ටියර්වෙල්ට් කපිතාන්, ඔබේ රට වැසියෙක් වූ අර වන වැදි කොල්ලා මා ඉදිරියේ එද නොහොඟනා වුවන කතා කරන තෙක් මාස ගණනක් ඔබ ළඟ හිටියා. ඔහු මෙහි අවුත් ගත වූ ඒ මාස කිහිපය තුළ දී ඔහු මගේ අණට කිකරු

විෂට වැළි වූ නිසා මා සහ දැඩි සිට අසස්සියට ගත් බව බල
ආවෙහිස. එසේ තිබියදීත් ඊසේ රැ සිහි තබා වෙනතට යිනුණේ
සිර කුඩුවට ස්ත්‍රියක් ගිය බව යන දැනටෙහිද?"

කපිතාන්වරයා පුද්ගලයෙකු සිය දෙවොන් අයාගෙන බලා
සිටියේය.

"සිහි කළ දැනටෙහි බලා සිටින ආකාරයෙන් එව් පෙනෙනවා
මේ ආර විය යුතු වස්තු තබාත් බව" යි රජ කීවේය.

"එහෙයයි පද්ධතිය පවත්වා, එව් පෙන වහ පුද්ගලයන්. සිහිව
එතරම් දායකයා සිටියාට යොදා තිබියදීත් වෙළුනි දෙයක්
වන්නේ කොහොට්ද?"

"ඊට සාකච්ඡා තිබෙනවා කපිතාන්!"

"එහෙයයි පද්ධතිය පවත්වා ප කොල්ලා කෙරෙහි වරද
තබන්න බැහැ. එහි ගිය ස්ත්‍රිය නමා. . . ."

"නවතිය!" යි රජ කෝපයෙන් හඟුරුවේය. "තොප කතා
කරන දේ හැන පරිසරයට පටිල! ප ස්ත්‍රිය අත් කිසිවකු නොව
මගේ ලෙලියි."

කපිතාන්වරයා සුදුසුලු විය. සිහි රජු ගේ දෙපා ලිහ දණ
ගැසුමේය.

"වැනි ස්වයංපාලය කපිතාන්!" යි රජ කපිතාන්වරයා
ඇමතුවේය. "ඊට පෙර කිසි දිනක මා තොප අත වරදක් දකි
නැහැ. මේ අවස්ථාවේ දීත් මා තොපගේ වරදක් කියන්නේ
නැහැ. එහෙත් ජේ වන වැදි කොල්ලා මෙහි ගෙනා අවසට මා
ශාප කරනවා" යි වේදයෙන් කී රජ සිය දෑත් අහසට විහිදෙව්-
වේය. "දෑත් තොපට මෙතැනින් යන්ට පුළුවනි. මා නැවත
තොප කැඳවන තෙක් මෙහි එන්ට ඕනෑ නැත."

රජඅණට අකිකරුව රජු ඉදිරියේ වහසි බිණිම ගැනත් රාජකීය-
යන්ට කැලලක් කිරීම ගැනත්, විශේෂයෙන් රජු ගේ ලෙලියට
කැලලක් වන අන්දමින් හැසිරීම ගැනත් හැන්ස් කෙරෙහි රජු
තුළ තිබූ කෝපය බුර බුරා නැංගේය. තම ලෙලිය හැරෙන්නට
අන් කිසිවකු මේ සිද්ධියට සම්බන්ධ වී නම් මේ පිළිබඳව රජු
ගේ අනතුකම්පා තීරණය එවලේම ලැබී අවසානය. අධිකරණ
සභාව කැඳවන තෙක් ඉවසා සිටියේ ස්වකීය ලෙලිය මීට
සම්බන්ධ නිසාය.

එදින සවස රජ රාජාධිකරණ සභාව කැඳවා ගත වූ රැයෙහි වූ ඒ රජ ප්‍රෝභි ක්‍රියාව පිළිබඳ මහ නිලමවරුන් හේ ද අදහස් බලා තම විනිශ්චය දුන්නේය. ඒ විනිශ්චය අනුව පසු ද උදෑසන ඕලන්ද ජාතික කොල්ලා ඇතැකු ලවා පාගවා මරණයට පත් කිරීමට නියම විය.

රාජාධිකරණය ඉදිරියට ගෙන ආ හැන්ස් ඉන් ඉවතට ගෙන යන විට ඔහුට විරුද්ධව සාක්ෂි වශයෙන් ඉදිරිපත් කොට තිබුණු රන් සුරය, කුඩා විල්ලූද මෙවිටයක් මත තිබෙනු රජු දුටුවේය. එය අහල් දෙකක් පමණ දිගය. එහි නූලක් හෝ දම්වැලක් ඇමිණීමට මුදු දෙකක් විය. රන් සුරය එසේ අමුණා ඉරිසේ හෝ කරේ බැඳ ගත හැකිය. එහි තුළ තඹ කොළයේ ඇඳ ලියා ජප කළ යන්ත්‍රයක් විය. එය මහානුභාව සම්පන්න යන්ත්‍රයක් බව කාගේත් ඇදහීම විය.

“ඔහෙ හිටු!”යි රජ මුර සෙබළුන්ට අණ කළේය.

“අර සුරය ඔය කොල්ලා හේ අතෙහි බඳිව්! කිසි කෙටොකුට එය උගෙන් ගැනීම තහනම්. උගේ අවසානය දක්වා උය එය පැළඳිය යුතුයි. එය බොහොම මහානුභාව සම්පන්න යන්ත්‍රයක්ලු. අපට බලා ගත්ට පුළුවනි එහි ආනුභාවයෙන් වත් වැදි කොල්ලා රැකෙව්ද කියා.” රජු පහළ කළේ නපුරු සිනහවකි.

යන්ත්‍රයෙහිම ආනුභාවය ඒ අරුම සිද්ධියට හේතු වී යයි සිතනු නොයෙදෙන්නේ නොවේ.

බකුසු හුව

ආලෝකය නිලමේ විසින් අමුත්තන් වෙනුවෙන් පවත්වන ලද රොඩ් නැවුමෙන් පසු මාස කිහිපයක් ඉකුත් වී ගියේය. කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා ගේ සාමාන්‍ය ජීවිතයෙහි කිසිදු වෙනසක් සිදු නොවීය. තවමත් ඔවුහු වෙනදා මෙන් රජු ගේ සේනා සංවිධානයෙහි හා රජ වාසල මුරකාවල් පාලනයෙහි නියුක්තව සිටිති.

එඩ්මන්ට් ස්වකීය කාමරයෙහි නිදා හුන්නේය. ඔහුගේ කාමරයට යාබදව ගැස්පා ගේ කාමරය පිහිටියේය. එඩ්මන්ට් නිදා සිටි කාමරයේ බරාදය පැත්තේ තිබුණු දොරවල් විවෘතව තිබුණි. කපිතාන්වරුන් ගේ වාසය පිහිටා තිබුණේ මාලිගාව ඉදිරිපස පිහිටි අක්කර පහක පමණ වත්තකය. මේ වත්ත වටා විශාල ගස් වටා තිබුණි. අතුගාන්නකු විසින් අතුගා පිරිසිදුව තබන ලද ගේ වටා වූ කුඩා මිදුල හැරෙන්නට වත්තේ ඉතිරි කොටස ගස්වල කොළ වැටීමෙන් හා උසට වැඩුණු වල් පැළෑටිවලින් ගහන වීමෙන්, පාඨවට හැර තබා තිබුණු බවක් පෙනුණි. රාත්‍රී වැඩ අවසන් වීමෙන් පසු කපිතාන් වාසයේ අරක්කුමියාත් අතවැසි කොළුවාත් ඔවුනොවුන්ගේ නිවෙස් කරා පිටත්ව ගියහ. එහි ඉතිරිව සිටියේ මැලේ ජාතික සාමන් නමැති ආවතේවකාර කොළුවකු පමණි. ඔහු සඳහා ගෙයි පිටුපස කුඩා කාමරයක් වෙන් කොට තිබුණි.

මැදියම් රැයේ බල්ලකු ගේ බිරීමෙන් එඩ්මන්ට් අවදි වූයේය. ඔහුට බස්සකු හඬනු ඇසෙන්නට විය. බස්සා හඬන්නේ ගෙට මඳක් ඇතින් පිහිටි විශාල නුග රුකෙහි සිට බව එඩ්මන්ට්ට වැටහුණි. හාත්පස විහිදී අතු වලින් රූරා වැටුණු මහා මුල් වටවලින් ගහන, සෙවණින් අඳුර දුන් මේ දූවැන්න නුගේට විශාල නාගයෙක් අරක්ගෙන සිටියේය. උෟ නිතර කපිතාන්වරුන් වසන ගෙය පිහිටි වත්තෙහි සැරිසරනු දක්නට පුළුවන. එහෙත් උගෙන් කිසිවකුට හානියක් නොවීය. මේ නුග ගසෙහි දේවතාවකු වාසය කරන බව ද බොහෝ දෙනා කියති. සාමන්

නමැති ටැලේ කොටුවා ද නුගේට මහත් හරසර දක්වුයේය. දිනපතා සවස නුග ගස මුල පොල් කෙල් පහනක් දැල්වීමට උයන්පල්ලා කිසි දිනක අමතක නොකළේය. ඒ පහන එහි වාසය කරන දේවතාවුන් විහන්සේ වෙනුවෙනි.

නොකඩවා හඬන්නට වූ බස්සා ගේ අවිහිරි නාදය නිසා එඩිමන්ටට නිදන නොහැකි විය. බස්සා හඬන හඬේ යම් කිසි අමුත්තක් ඇති බව ඔහුට හැඟෙන්නට විය. ඔහු ඇදෙන් නැගිට බරාදයට පැමිණියේය. විටින් විට හද වලාකුළුවලින් වැසී ගිය නිසා ගස්වලින් ආවරණය වූ ගේ අවට වරින් වර දඩ අඳුරකින් වැසී යමින් පැවතුණි. අහසේ තැනින් තැන තිබුණු තරු ඔහුට ගේ අතු පතර අතරින් පෙනුණේ කණමැදිරියන් මෙනි.

වරෙක හදිසියේම බස්සා නැගූ හඬෙහි අමුතු ස්වරයක් වූයෙන් ගේ කිහිපය් නුග ගස දෙස එක්වත් නෙත් යොමා සිටියේය. ගසේ අත්තක් සෙලවෙනු ඔහුට දක්නට ලැබුණි. අතු අතරින් රුරා කිසියම් රුවක් පහතට බසින සැටි දුටු ගේ කිහිපයුණේය.

ඔහුගේ සර්වාංගයම කිළිපොලා ගියේය. නුගේට අරක්ගත් දේවතාවා පිළිබඳ කතාව ඇත්තක් වෙන්ට පුළුවන්ද? අවතාරයක් බඳු ඒ රුව ගසින් බිමට බසින තෙක් ගේ බලා සිටියේය. වහා ගෙතුළට ගොස් කඩුව ගෙන එන්නට සිත් වුවද ඒ සඳහා යාමට ඔහු තුළ ධෛර්යයක් නොවීය. ඔහු සිටි තැනම ගල් ගැසී සිටියේය. රුව ගසින් බැස්සේය. එය ඔහු වෙත පා තබයි. එසින් ලැබුණේ සැක පහ කෙරෙන සංඥාවකි. දුන් රුව ඔහු සිටි තැනට යාර කිහිපයක නුදුරින් ඔහු වෙතට එමින් සිටී. එය ඔහු ළඟටම පැමිණියේය.

“එඩිමන්ට. . .”

“කවුද ඔබ?” එඩිමන්ට බියෙන් තැති ගෙන ඇසීය.

“හැන්ස්.”

මේ මොන පුද්ගලයක්ද අප්පෝ! මොහොතක් ගතවිය. කතා කර ගත නොහැකි වූ ඔවුන් දෙදෙනා ඔවුනොවුන් වැළඳ ගත්හ.

“ඔබ වන සතෙක් වගේ ගෙයි” එඩිමන්ට, දික් කළ අත්වලින් ඔහු උරහිස ගෙන සොලවා සිතාසෙමින් කීවේය.

“මට එයින්ම ඔබව හඳුනා ගන්නට තිබුණා. එන්න ඇතුළට. මේ රූ දෙගොඩ හරියේ ගැස්සා ඔබ දුටුවාම හරි පුදුමවේවි. ඔහුට කවදවත් මේ වගේ පුදුමයක් නම් හවු වන එකක් නැහැ.”

ඔවුහු ගැස්සා ගේ කාමරය තුළට පිවිසියහ.

“හේ, මේ බලපන්! මේ කවුද?” එඩ්මන්ට්, නිද සිටි ගැස්සා ගේ ඇඟ සොලවා කුද්දමින් කීවේය.

ගැස්සා බිය පත් වුවකු මෙන් නැගිට ඇඳ මත වාඩි වූයේය.

“කවුද මේ?” යි ඔහු නිදිකිරමින් ඇසුවේය.

“අල්ලා බලපන් ගැස්සා” යි කි එඩ්මන්ට් හැන්ස් ඔහු වෙත තල්ලු කළේය.

“මේ මොන පුදුමයක්ද! හැන්ස්! දෙයියනේ ඔබ කොහොමද මෙහි ආවේ!”

“මගේ දෙපාවලින්.”

නිදහසම සිතාසෙන්නට වූහ.

“හා හා, ඔය තරම් හයියෙන් හිනාවෙන්නට එපා! සාමන්ට ඇහෙයි” ගැස්සා අනතුරු ඇඟවීමක් කළේය. ඔහු බිත්තියේ ගසා තිබුණු පහන දල්වා එහි එළිය අඩු කළේය. ඉක්බිති කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා හැන්ස් මැදි කර ගෙන ඇඳ මත වාඩි වී ඉතා සෙමින් කතා කරන්නට වූහ.

“ඇයි ඔබ මේ විදියට මෙහේ ආවේ?” යි එඩ්මන්ට් ඇසීය.

“ඔබ දෙන්නා මාත් එක්ක යන්නට එනවා නම් ඔබ දෙන්නා මෙයින් මුද් ගෙන යන්නයි මං ආවේ.”

“මේ මොන පුදුමයක්ද!” ගැස්සා විස්මයාකූලව කීය.

“මොනවා! දැන්මම!” එඩ්මන්ට් කලබල විය.

“නෑ නෑ හෙට රෑ. පුළුවන් තරම් ඉක්මන් කරන එක හොඳයි. මට ඉන්න සුදුසු තැනක් නොවෙයි මේක.”

“මං එය නෑ කියන්නෙ නෑ. ඔබ මෙහි ආ එක තමයි පුදුමේ. නුත් පුදුමේ කියන්නෙ” යි එඩ්මන්ට් කීවේය.

“ඔබට බොහොම බඩගිනි ඇති. මොනවා වත් කාලා හිට්ටු ද?” යි ගැස්සා ඇසීය.

“බඩගිනි නම් නැහැ. ඒත් හරිම තිබෙනයි. මං එන කොට වියළු මුව මස් අරගෙන ආවා. ඉතුරු හරිය අර ගහ උඩ. නමුත් මගේ පුංචි කැටේ දිය රියේ ඉවර වුණා.”

“කොපමණ කල් ද ඔබ මෙහි ඇවිත්?” යි එඩ්මන්ට් ඇසීය.

සහ ඇද අසල තිබුණු ගුරුලේක්කුවකින් කෝප්පයකට වතුර එක් කොට හැන්ස්ට දුන්නේය.

"ඊයේ දෙගොඩ හරියේ ඉඳන් මං ලෙනේ. මං මගේ බකුසු හඬින් ඔබව අවදිකරන්ට කල්පනා කළා. එහෙත් ඔබ දෙන්නා මගේ ඉන්නට ද කොහොම ද දන්නා නැති නිසා මං නිකම් හිටියා. ඔබ කවුරුත් නැතුව වැඩකාරයෙකු එහෙම අවදිවෙයි කියලා මං සඳ්ද නැතුව හිටියා."

"එහෙනම් ඔබ ඊයේ අපි යන එන දිහා බලාගෙන හිටියා?"

"ඔව්, ඔව් දවස පුරාම."

"ඔබ කොහොම ද මේ කඳු රටට එන්ට පාර හොයා ගත්තේ?"

යි එඩ්මන්ට් ඇසීය.

"ඒක ඒ තරම් කාරියක් නොවෙයි. මං දැන් වැද්දෙක් නොවැ. වැද්දෙකුට පුළුන් ඔහු යළි නැතකට එක වතාවක් ගියොත් නැවතත් ඒ තැනටම නොවැරදීම යන්ට. ඒත් මං ආවේ එද රජපුරුවන් ගේ සෙබළුන් මාව අල්ලාගෙන ආ පාරේ නොවෙයි. වෙන පාරකින්" යි හැන්ස් කට කොනකට නඟා ගත් සිතාවකින් යුතුව කීවේය. "ඒ මීට කොච්චර කාලෙකට ඉස්සරද? කාලය මට නොදැනීම හෙවි ගියා."

"අවුරුදු එක හමාරක් වෙනවා" යි කපිතාන්වරු ඔහුට පිළිතුරු දුන්හ.

කන්ද උඩරටට ඇතුළු වන දුර්ග කපොලා හා ගම්මාන මග හරිමින් කුඩා හා මහත් කඳු තරණය කරමින් රාත්‍රියෙහි පමණක් ගමන් කොට මෙහි පැමිණි සැටි ඔහු විස්තර කරන්නට විය. මේ විධියට කන්දේ නුවරට ළඟා වීමට ඔහුට බොහෝ දිනක් ගත විය. නුවරට ළඟා වූ ඔහුට මුර සෙබළුන් මග හැර එහි ඇතුළු වීම තද ගැටලුවක් විය. ඔහු නගරය වෙත ළඟා වූයේ රාත්‍රියෙහිය. වියළි කඳක් ඉරන විට නැගෙන කොටි හඬ වැනි හඬකින් හේ සෙබළුන් බිය ගන්වා කෙසේ හෝ මාලිගා භූමියට රිංගා ගෙන නුග ගසට නැග ගත්තේය.

"මං භික්ෂුනෙ ඒ නුග ගස මට ම හැදුණු ගහක්. ගහ මුල පාන දල්වන මිනිසා හැරෙන්නට කිසිම කෙනෙක් එතැනට එන්නෙ නැහැ. මං භික්ෂුනෙ ඒ ගමේ ඉන්න මහා නාගරාජයාට බයේ වෙන්න ඇති කවුරුත් එතැනට යන්නෙ නැත්තෙ."

"එහෙනම් ඔබ ඒ නාගයා දැකලා තියෙනවා."

"නැත්නම්. උන් මාත් ගජ යාළුවෝ. උගේ බෙනය තිබුණේ මං හිටිය විටපයට පාතින්. මං මගේ අල්ලට වතුර අරන් උඹට පෙව්වා."

ආගම සිටි නාගයාට හැන්සි සිය අත්ලෙන් චතුර පෙළවෙයි

“ඒ නාගයාට ඔබ වතුර පෙව්වා!” යි ගැස්පා මහත් පුදුමයෙන් ඇසීය.

“හැන්ස්ට් දෑත් මෙහි කියාගන්න එක හොඳ නැහැ. දෑත් කතා කළා ඇති” යි එඩ්මන්ට් කෙළුරුවෙය.

කවුරුත් ඊට එකඟ වූහ. පසු ද රාත්‍රියෙහි පලා යන මානය ඔවුහු කතා කර ගත්හ.

“අපි මීට සැනපුම් තුනකට පමණ ඔබ්බෙහි තියෙන හන්දියේ දී ඔබව හමු වෙන්නට එන්නාමු. ඒ හන්දිය. . .”

“අපොයි එඩ්මන්ට් එහෙම කරන්නට බැහැ. මං ඒ ගැන ඔක්කොම සිතලා ඉවරයි. අප තුන් දෙනා එක්වම මෙහෙන් පිටත් වෙන්නට ඕනෑ. මා ඔබලා අරන් යන ඉසව්ව කිසිම කෙනෙක් දන්නේ නැහැ. කාටවත් හිතන්නවත් බැහැ ඒක. ඔබ දෙන්නටත් බොහොම අමාරු වෙයි ඒ මග නැග යාම.”

“කොහෙන් ද ඒ මග ටැට් තියෙන්නෙ?” යි එඩ්මන්ට් ඇසුවේය.

“මාලිගය පිටි පස්සේ තියෙන ගල් කුළු නැගල එහා පැත්තට බිහින්නට ඕනෑ.”

“චල් බළලෙකුට හැරෙන්නට ඒක කෘතීමයට පුළුවන් කාටද?”

“මොන තරම් නිර්භීත හිතක්ද! ඔබ හැරෙන්නට වෙන කිසිම කෙනෙක් ඔය ගැන හිතන්නේවත් නැහැ” යි ගැස්පා කීවේය.

“මාත් ඕනෑ නැත දී උදව් දෙන්නම. ඔබට ඔය ගල් කුළු නගින්නට බැරි වෙන එකක් නැහැ” යි හැන්ස් කීවේය. “වුවමනා නැති කෑම, මග ආම්පන්න එහෙම, මොකුත් ගන්ට එපා! තුවක්කු පිස්තෝල මොකුත් ඕනෑ නැහැ. ඒව ගමනට බාධයි. මට අන්න අර මලයානු කිරිච්චිය කොහොම හරි ගේන්නට ඕනෑ.”

“ආ ඒක සාමන් ඔබට දේව්; ඔහු නොදනුවත්වම සිහිවටනයක් වශයෙන්” යි ගැස්පා ඔලොක්කුවට සිනාසුණේය.

“කොහොමද මුර සෙබළුන් ගෙන් බේරිලා යන්නෙ? ඔවුන් හැට තැනම මුරකාවල් ගෙන ඉන්නව නොවැ.”

“ඒ ගැන මං බලා ගන්නම. මං මෙහාට එද්දී කළ වැඩේ කළාම හරි. හොර කොට් යුවළක් වගේ ගොරවන එක විතරයි.”

පලා යන අයුරු වෙසේ තිරණය කරගෙන හැන්ස් මහ ත්‍රූෆයාට නැග ගත්තේය. එහෙත් වැඩි වේලාවක් ඔහුට එහි නිශ්කලංකව ඉන්නට හැකි වූයේ නැත.

මාලිගයෙහි කාර්තාවන් ගේ සයනාගාරයෙහි කාමරයක තිදු සිටි නාලිනි කුමරියට ද ත්‍රූෆගේ දෙසින් එන බකුසු හඬ සිහිනෙන් මෙන් ඇසුණි. ඇ ඊට කන්දි ගෙන ඇදෙහි වැතිර සිටියාය.

බස්සා ගේ හැඩම නැවතත් ඇසෙන්නට විය. ඇට ද එහි අමුත්තක් තිබෙන බව හැඟුණි. කුමක් දෝ හෝසි කිව නොහැකි කිසියම් බන්ධනයකින් ඇ සිත් බකුසු හඬට ඇදෙන්නේය. ඇගේ පපුව ගැහෙන්නට විය. එළියට අවුත් ත්‍රූෆ ගස දෙස බැලීමට ඇට සිත් විය. ඇ නිසලව ඇදෙන් නැගිට කාමරයෙන් පිටවී සඳු තලයට පැවිණියාය. සඳු එළියෙන් තැනින් තැන හොඳින් ආලෝක වී තිබුණි. රජවාසල වටා තිබුණු උයනත් එහි නාප්පයෙන් එහා පාරෙන් අනෙක් පැත්තේ පිහිටි කපිතාන් නිවාසය අසල වූ මහ ත්‍රූෆ රුකේ අතු පතරත් ඇට හොඳට පෙනුණි. ජෙන තෙක් මානයේ පිහිටි එකම විශාල වාක්ෂය මේ ත්‍රූෆ රුක විය. බස්සා ගේ හැඩම නිකුත් වන්නේ ත්‍රූෆ රුක වෙතින්ම බව ඇට වැටහුණි.

ඇ ඒ දෙස පරීක්ෂාවෙන් බලා සිටියාය. යම් කිසිවකු ත්‍රූෆ අතු දිගේ බඩගානා බව ඇට පෙනුණි. ඒ දිවියකු බඳු විශාල සතකු විය හැකි ද මේ ත්‍රූෆ අත්තේ ඇදෙන්නේ?

වලාකුළකට මුවා වී තිබුණු හඳ ඉන් මිදී ආලෝක ධාරාවක් එව්වේය. සත්ව රූපය ඇට හොඳින් පෙනුණේය. ඒ එළලවත් සිරුර ඇති මිනිස් රුවකි. ගස් නැගීමෙහි රුසි හැඩ දඩ පුරුෂයෙකි. ඔහු ගස් නැග කෑ ගසා නොයෙක් සතුන් මුළා කරන හැටි දැන් ඇට සිහි විය. දැන් ඇගේ හඳ සුළඟේ වැනන නද එවක් මෙන් සැලෙන්නේය. ඇට ඔහු ගේ තඹවත් සෝබන හිස කෙස් ද පෙනෙන්නාක් මෙනි. ආ! ඒ රුව ත්‍රූෆ කොළ අතරේ නොපෙනී ගියේය.

ඇ සිය අතින් තෙත් පිය ද මුඛ වසා ගත්තාය. ඇ දත්තා එවැනි සිරුරක් ඇති වූයේ එක් කෙනකුට පමණි. කාලයකට පෙර ඔහු මාලිගයේ සිරකරුවකු වශයෙන් සිටිනු ඇට මතකය.

ඇ වහා සිය යෙහෙළි සුජාතා ගේ නිදි යහන වෙත ගොස් ඇ අවදි කළාය.

"සුජා! සුජා! සුජාතා! නැගිටින්න! නැගිටින්න!" ඇ තොර මතුළාය.

සුජාතා නිදිසිනින් ඒ මෙ අත පෙරපිණය. “මොකද නාලිනි? උට පිදුනන්න ඉඩ හරින්නකො.”

“සුජාතා මෙහෙ එන්නකො. ඔබට යමක් පෙන්වන්න” යි ඇ කලබල ගනියිනින් කීවාය. ඇ සුජාතා කැටුව සඳුළු තලය වෙතට පාවාය.

“ඔබට පේනවා ද අර කපිතාන් ගෙය ලග කියෙන මහ නුගේ?”

“කියන්න ඔහු ද? ඔබ මා අවදි කළේ ඔබ පෙන්වන්නට ද?” යි සුජාතා නිදිකිරමින් ඇනුවාය.

“අර අර දකුණු පැත්තෙ කියෙන අන්න දිගා බලා ඉන්න. හොඳට බලා ඉන්න. ඔයාට එහි යමක් පෙනෙනවාද?”

“කෝ, මොකුත් පෙනෙන්නේ නැහැ. ආ ආ ඉන්න! ඉන්න! මොකක්ද සෙලවුණා මොකක්ද ඒ නාලිනි?” යි කි සුජාතා බියෙන් නැති ගැන්වියක මෙන් බලා සිටියාය.

“ඔබට මතකද අර ඔලන්ද ජාතික තරුණයා, හැන්ස්?”

සුජාතා නාලිනි ගේ අත වැරෙන් අල්ලා ගත්තාය. “අනේ කුමරි, ඔහුගේ නමවත් සඟහන් කරන්ට එපා මේ මාලිගාව ඇතුළේ. දෙවියෝ බලා ගනිවි ඔහු නැවතත් මෙහි නොඑන්නට.”

“මම හද එළියට දක්ක හැටියට ඒ නම් ඔහු තමා. ඔහුගේ එළලුවන් යොවුන් සිරුර තබවන් හිස කෙස් මට පෙනුණාමයි වගේ. ඔහු අත්තක් උඩ ඉදලා තවත් අත්තකට මාරු වුණා ඒ වෙලාවේ” යි නාලිනි දිග සුසුමක් හෙළවාය.

සුජාතා නාලිනි දෙස රවා ගෙන සිටියාය. “කුමරිය, ඔබ කියන දේ ඇත්ත නම් අපට නැවතත් කරදර වෙව්. ඒත් ම. හිතන්නෙ නැහැ ඒ ඔහුයි කියල.”

චික වෙලාවකට ඔවුන් ගෙන් එකියක්වත් කතා නොකළාය.

“මම යනවා එතැනට ඒ ඔහුද කියල බලන්න.”

සුජාතා ගැහෙන්නම් පටන් ගත්තාය. “කුමරිය මොනවද ඔබ මේ දෙඩවන්නේ? ඔබේ මාමණ්ඩි මේ ගැන දැන ගත්තොත් ඔබ මරාව්. රජතුමා අල්ලා ගෙන එන්ට අණ කළ සුදු ගෝනා ඔය හැන්ස් තමා මුදු හැරියේ. අන්තිමට රජතුමා ගේ ඇතාක් අරගෙන ඔහු වල් වැදුණා. රජතුමා එවෙලේ ඒ වළක්වාලීමට උත්සාහ නොගත්ත ඔව් ඇත්ත. නමුත් අපි දන්නවා නොව ඔබේ මාමණ්ඩි ගේ හැටි. කුමරිය මේ පිස්සු වැඩ කරන්න එපා. අනේ වදින්නම්. . .”

"ඔබ කියන්න පවා සත්‍යය. ඒ එහි යන්නට යිනි. ඒ නිශ්චය කරනු ලබයි. ඒ යන හැටිමට යා යුතුයි" යි කිනාලිනි පවා පවා හැඳුනක් ඇති ලාභන්නට වුවාය.

"මොන හෙළිම. මොකද යිබ් මේ කරන්නට හදන්නේ? යිබ් මොන හෙළිම හෙළි යයි හදන්නේ! විකක් කල්පනා කරන්න පවා!"

නාලිනි හා සුසානා මේ ගැන නොයෙක් අයුරින් කතා කළහ.

හැන්ස් ගිසින් බැස කපිතාන් මැදුර වෙත ගොස් ආපසු නුගාසට හා විට යනු හැටිමට යන්නට නාලිනි නිර්ණය කළාය. සුසානා අනුමතයෙන් එයට එකඟ වූවාය. යටුහු, හැන්ස් කපිතාන් මැදුරේ සිට ආපසු එන තෙක් බලා සිටියහ.

නාලිනි ඇගේ යෙදවුමට හේ වුව හේන සිමියනාය. "මා එහි ගියාම කපුරුන් පාවෙන් මොහොත් හරි කියල වසන්ගන්න එකයි යිබ්ට නියමය කාරිය" යි නාලිනි කීවාය. "මම හොඳට පරිස්සම් වෙන්නෙමි. මාව කපුරුන් දකින්නාන් ඒ මගේ කරුමට තමා. ඒක වළක්වාලා කාටවත් බැහැ. මා කිසි දෙයකට බිය නැහැ. මා යිබ් හවු වි කතා කළ යුතුයි. මොහොතක් වත් ඔහු සමග කතා කළ යුතුයි. වාස ගණනක් සිහු මෙහි සිටියා. නමුත් මට සිහු සමග කතා කරන්නට බැරි වුණා. මට ඕනෑ සිහු මෙහි ආවේ ඇයි ද කියා දැන ගන්නට" යි ඇ කිසියම් ක්‍රියාවකට සැරසෙන්නියක මෙන් කීවාය.

ගිසින් පොටින් යිය හිස ආවරණය කරගත් නාලිනි පඩි පෙළ දිගේ උඩු මහලින් පහළට බසින්නට වුවාය. මුඛ දෙතක මෙන් ඇ පරිත්‍යාසාරී වුවාය.

මාලිගා පරිසරය මුළුල්ලම නිසලතාව පැතිර තිබුණි. නාලිනි මාලිගය වටා තිබුණු තාප්පය අසල පිහිටි විශාල වාක්ෂයක් වෙත ගියාය. එහි අතු ඉති ඉතා පහතට නැමී තිබුණි. ඇට මේ ගස හොඳට පුරුදුය. මාලිගා භූමියෙන් ඉවත යාමට වුවමනා වූ විට ඇ සුසානාත් සමග මේ ගසට නැග තාප්පයෙන් අනෙක් ගත්තාය. මෙහි දී ද ඇ ඉතා පහසුවෙන් පවුරෙන් පැන ගත්තාය.

කපුරුන් විසින් හෝ දකිනු ලැබේදෝයි යන මර බියෙන් ඇ තාප්පය අසල දිගේම ගමන් කොට පාර වෙතට ඇදුණාය. තාප්පය අසලින් මුඛ වි සිට ගත් ඇ යමකු ඇත්දැයි පාර දෙපස සොදිසියෙන් බලුවාය. කිසිවකු නොදුටු ඇ වහා පාර හරහා පැන කපිතාන් වාසය පිහිටි වත්තට රිංගා ගත්තාය.

එන්නට පැන ගත් පසු කිසිදුදව දැය නොපෙනෙනු ඇතැයි
ඒ සිතුවාය. එහෙත් ඇ තුළින් අඩුතු බියක් හටගන්නට විය.
දැනටත් නුග රුක වුල තවමත් සොල් තෙල් පහත දැල්වෙමින්
ගියා. එහි චන්ද්‍රලෝකයත්, ගස වසා සිටි අඳුරු ගනියත්, නුග
ගස ඇතැ ඇතුළු වූ සංකීර්ණ ගැහැටින් ඇතුළු අඩුතු බියක් ජනිත
කළේය. ඒ දැනටත් නුග රුක දේවතා විමානයක් බව දැ
දනා සිටියාය. ඇගේ හඳු ගැහෙන්නට විය. ඇ නැවති කල්පතා
කරන්නට වූවාය. තමා නින්දෙන් පිබිදීමෙන් පසු තමා තුළ වූ
කිසියම් මානසික විපර්යාසයකින් ගස උඩ යමකු සිටින්නා සේ
තමාට පෙනුණාවන්දැ යි ඇට සිතුවේ. කෙසේ වුවද තමා දැන්
නුගේ අසලටම පවුන් ඇති ගෙයින් නිකම්ම ආපසු යා යුතු
නොවේ. ඇ කපිතාන් වාසයට වුවා වී නුග ගස වෙත බියෙන්
සැලෙමින් ළඳවුරාය. ගස වුලට ගොස් නැවතුණු ඇගේ මුළු
සිරුරම ගැහෙන්නට විය. ඇ ගැහෙන හදින් යුතුව ගස උඩට
දෙනෙත් යොමු කළාය.

“හැන්ස්!” යි ඇ කොළලාය.

අතුපතර අතර පැවැති නිසලතාව වනා කිසිදු හැලහොල්මනක්
නොවීය.

“හැන්ස්!”

අතු සෙලවෙන ශබ්දයක් තම දෙසට නැවතත්
ඇ කතා කළාය. “හැන්ස් මා දන්නවා ඔබ මෙහෙ ඉන්න බව.
එන්න පහළට බය වෙන්න කිසිත් නැහැ.”

මේ වර යමෙක් ගස උඩ සිට ඉක්මනින් පහළට බසිනු ඇසුණි.
හැන්ස් ගේ උත්තුංග ශක්තිමත් රූපකාය නාලිනි ඉදිරියේ සිට
ගත්තේය. ඇ මීට බොහෝ කාලයකට පෙර හැන්ස් දුටු
අන්දමටම ඔහු කොටි සමක් ඇඳ ගෙන සිටියේය. තමා දෙස
බලා සිටින හැන්ස් ගේ දෙනෙතෙහි ප්‍රහේලිකාත්මක හැඟීම්
පිළිබිඹුවී ඇති බැව් ඇට පෙනුණි.

“ඔබට මා මතක නැද්ද?” යි ඇ ඇසුවාය.

හැන්ස් ගේ අතෙහි බැඳ තිබුණු සුරය ඇ ඇල්ලුවාය. “ඔබට
මේ සුරය එව්වේ මමයි. මට හරිම සතුටක් ඔබ එය තවමත්
පැළඳගෙන ඉන්න එක.”

“මේක ඔබේ එකක්ද?” යි ඔහු පුද්ගලයෙන් ඇසීය. “ඉන් මගේ
වාසනාව උදවුණා.”

“ඔබ මාලිගාවේ බොහොම කාලයක් සිට කොට සිටියත් ඔබ ඔබ සමග කතා කරන්නට බැරි වුණා. මා රජතුමා ගේ ලේඛි මගේ නම නාලිනි. මා දන්නවා ඔබේ නම හැන්ස් බව.”

“ඔබ කොහොමද දැන ගත්තේ මා මෙහේ ඉන්න විත්තිය?” හැන්ස් කැළඹිලි ස්වභාවයකින් ඇසුවේය.

“මට ඊයේ රෑ නින්ද ගියේ නැහැ. නිතරම වගේ බස්සෙක් හඬන්නට පටන් ගත්තා. මේ ගහ පැත්තෙනුයි ඒ හඬ ඇසුණේ. මා සඳලා තලයට ඇවිත් මේ ගහ දිහා බලා සිටියා. එවිට මා හද පළියෙන් දැක්ක ඔබේ අවතාරය. ඔබේ සිය ලස්සණ සිරුර, රන්වන් හිස කෙස් මට හිතේ මැව් පෙනුණා.”

හැන්ස් චූරුක් කවසා වී සිහිපුණේය. “මගේ හිස කෙස්වලට මොනවා හරි කරන්නට ඕනෑ. මං මේ වන තෙක් හිතා හිටියේ බැඳ්දේ දුට්ටල වැදි ඒවා කළු වෙලා ඇති කියල.”

“හැන්ස් ඔබ මට තව කිව්වේ නැහැ නොවැ ඔබ මොකද මෙහේ කරන්නෙ කියල!” යි ඇ සැකයෙන් නොඉවසිලිමත්ව ඇසුවාය. “ඇයි ඔබ දන්නෙ නැඳ්ද ඔබ මෙහි සිටීමෙන් ඔබේ ජීවිතේ අනතුරේ බව?”

“මා මෙහි ඉන්නෙ කුමට ද කියා ඔබ දැන නොගන්නවා නම් වඩා හොඳයි කියල මා හිතනවා” යි හැන්ස් කිය.

“හා හොඳයි. මා මෙහි ආවේ ඔබට ඉක්මනට මෙහෙන් යන්නට කියන්නයි. මගේ මාමණ්ඩි ගේ ජීවිතේටම ඔබ වැඩි කෙනෙක් මුණ ගැහිලා නැහැ. ඔබ පමණයි ඔහුගේ අණට අකිකරු වුණු එකම තැනැත්තා.”

“එහෙනම් ඔබත් මා සමග කතා කරන හැම මොහොතකම අනතුරේ ඉන්නෙ” යි හැන්ස් කීවේය.

“මාමණ්ඩි ඒ රාජද්‍රෝහි. ක්‍රියාවක් හැටියට සලකාවි. ඒකට කමක් නැහැ. මා එනවා කවුරුත් දුටුවේ නැහැ.”

“ඉක්මනට ආපසු යන්න! ඔබ මා දුටු බව අමතක කර දමන්න. මා වැඩි වෙලාවක් මෙහි ඉන්නේ නැහැ” යි හැන්ස් කිය.

“ඔබ වෙනුවෙන් මට කරන්නට පුළුවන් උදව්වක් එහෙම කියෙනවද? ඔබට කන්නට කැම කියෙනවද?”

“ඔං වනයෙන් එන කොට වියළි මස් ගෙනාවා. යන්න නාලිනි! යන්න! ඉක්මනට යන්න! හඳු වැහිල නියෙන වෙලාවේ යන්න. අපි හුඟක් වෙලා කතා කළා. හෙට අනිද්ද මොන මොනවා වුණත් ඔබ ඒ ගැන කිසිම දෙයක් නොදන්නා වගේ ඉන්න. කිසිම කෙනෙකුට මා ගැන වචනයක් වත් කියන්න එපා! ඔබේ ආරක්ෂාවටයි මං මේ කියන්නේ.”

“ඔබට ඕනෑද මේ සුරය ආපසු?” හැන්ස් ස්වකීය අතෙහි බැඳි සුරය අල්ලමින් ඇසීය.

“එපා, ඔබ එය කියා ගන්න.” ඇ හිස වැනුවාය. “එය ඔබ ආරක්ෂා කරාවි.”

නාලිනි ආපසු එන්නට වූවාය. ඇය නොමැති යන තෙක් හැන්ස් නොසැලී බලා සිටියේය. මාලිගයේ සඳු තලයට පැමිණි නාලිනි, හැන්ස්ට තමා තව වරක් දක්වන රිසි වූවා උර සඵව වැනුවාය. ඇ එහි පැමිණි බව දුටු හැන්ස් සැනසුම් සුසුමක් හෙළුවේය.

රජවාසල රැකවල් ගත් උර සෙබළා නිදි කිරමින් සිට දෙනෙත් හැරියේය. කිසියම් අවතාරයක් බඳු රුවක් එව්ට පාර හරහා පාවෙනු ඔහුට දක්නට ලැබුණි. ඔහු සියොළඟ වෙව්ලා ගියේය. මාලිගය අවට අවතාර, හොල්මන්, බකුසු, බක මුහුණු ඇ අසුබ හඬ පවතින බව හේ දැනි. රාජ සේවය සඳහා මාලිගයට පැමිණි තෙක් ඔහුට මෙතරම් නරක දිනයක් නොතිබුණි. එය මහා අසුබ දිනයක් හැටියට හේ සිතීය.

රාජ උද්භස

හින්ස් කන්දේ නුවරට පැමිණ ගතවූයේ පෑ හතළිස් අටකි. මුළු රාජ මාලිගයම එකට ගාල ගෝට්ටියක් බවට පත් විය. මෙදින උදෑසන ගැස්පා පිගේරා හා වැන් ස්ටියර්වෙල්ට් කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා අතුරුදන් වී සිටියහ. ඔවුන් කෙසේ අතුරුදන් වී ද යන්න එහත් අඛණ්ඩයක් විය. කපිතාන්වරුන් සෙවීමට ලහි ලහියේ දුරු තැනින් කිසිදු පලක් නොවීය.

මහ අදිකාරම් වෙවුලටින් රජු ඉදිරියට පැමිණ වැඳ නමස්කාර කොට සිදු වී ඇති පටන් සැලකර සිටියේය. “මොනවා! වැන් ස්ටියර්වෙල්ට් හා පිගේරා පැය ගිනින්!” රජ කෝපයෙන් ගුගුළේය. රජු ඉහළ ගත් කුසට පහළ හෙළුවේ අමාරුවෙනි. ඔහුගේ ඇස් ගිනි පුළිඟු මෙන් රත් පැහැ ගැනීය. ඉක්බිති ඔහු කෝපය යටපත් කොට තේජාත්වන රාජ උද්භසින් බැලුවේය. මේ බැල්මෙන්ම බොහෝ දෙනා බියට පත් වූහ. රජ වේග ස්වරයෙන් කතා කළේය.

“වහා උහු සොයා අල්වා ගැනීමට හැම පැත්තකින්ම මිනිසුන් පිටත් කරව්” යි හේ අණ කළේය. “පලා ගියවුන් අල්වා ගෙන මා ඉදිරියට ගෙන ඒම කොපට බාරයි. එය කළ නොහැකි වුවහොත්, තොප හැම ඊට වගකිව යුතු බව සිතුවෙයි” යි ආඥා ස්වරයෙන් කී රජු හේ ගත කෝපයෙන් සැලෙන්නට විය.

දින ගණන් ගෙවී ගියේය. කපිතාන්වරුන් පිළිබඳව කිසිදු හෝඬුවාවක් නොලැබුණි. රජු හේ කෝපය එන්ට එන්ට ම උත්සන්න වන බව නිලමවරුන්ට පෙනී ගියේය. ස්වකීය කෝපාශ්ඨිය ඉවසාගත නොහැකි වූ රජ නිලමවරුන්ටත් මාලිගයේ සිටි අවශේෂ අයටත් බැණ වදින්නට විය. තවත් විටෙක හේ අසුනක වාඩිගෙන කිසිත් කතාවක් නැතිව බලාගත් වනම බලා සිටියේය. කපිතාන්වරුන් ගෙන් පළි ගන්නා සැටි හේ කල්පනා කළේය.

දෙසතියක් ඉක්ම ගියේය. දැඩි මුරකාවල් යොදා කපිතාන්වරුන් සෙවීමට ගත් තැනින් පලක් නොවන බව පෙනී යන්නට විය. මේ ගැන තවත් බලා සිටිය යුතු තැනි බව රජ තීරණය කළේය. පලා ගිය කපිතාන්වරුන් සෙවීමේ කාර්ය භාර වී සිටි අදිකාරම්වරු හා නායක මුර සෙබළු රජු ඉදිරියට කැඳවන ලදහ.

කපිතාන්වරුන් ලග් අබිරහස් අතුරුදහන් වීම පිළිබඳව යළිතව හෝ හෝඩුසාවක් රජු ඉදිරියේ නොනැඟිටිනොත් ඒ වෙනුවෙන් තම තමන් වෙත පිටින පවා බිලිදීමට සිදු වෙනැයි බියට පත් තිලවරු. ඔහු ගැන රජුට කුඩා කරුණක් ඉදිරිපත් කළ යුතු දැයි සාකච්ඡා කිරීම සඳහා රැස්වුණ.

බටහු ලබාහෝ වෙලා සාකච්ඡා කළහ. එහෙත් ඉන් කිසිදු පලක් නොවීය. කපිතාන්වරුන් හේ පලා යාම සම්බන්ධයෙන් රජුට දැනිය හැකි හෝ පිළිගත හැකි කිසියම් සාක්ෂියක් සොයා ගැනීමට සිදුහු සමත් නොවූහ. යියල්ලෝට බියෙන් සැලෙවින් කල්පනා කරන්නට වුණ. රජවරයාට එස් සපයන සෙල්ලා නමැති වැද්ද මේ ගැන යමක් දැන සිටින්නට අළුවත් බවත් සමහර විට සිහුගේ ආධාරයෙන්ම කපිතාන්වරුන් පලා යන්නට ඇති බවත් එතෙක් කිවේය. කළ රටින් පිට වීමට ඇති අප්‍රසිද්ධ මාර්ග ගැන දන්නා එකම තැනැත්තා සෙල්ලා බැවින් සිහුගේ ආධාර නියත වශයෙන්ම කපිතාන්වරුන්ට ලැබෙන්නට ඇතැයි ද හේ තවදුරටත් කියා සිටියේය.

“පුද්ගලික අපට මුලදී මේ ගැන කල්පනා නොවූ එක.”

“වැද්ද ගෙන් මේ ගැන ප්‍රශ්න කළ යුතු බව, වද දීමෙන් වත් මේ ගැන තොරතුරු වැද්ද ලබා ගැනීම කළ යුතු බව අපි රජතුමාට යෝජනා කරමු” යි නව්‍යෙකක් කිවේය.

“හරි, හොඳයි යෝජනාට; අඩු ගණනේ අප කෙරෙහි ඇති රාජ උදහසවත් මෙයින් තුනී වී යාවි” යි තෙවැන්නෙක් කිවේය.

බරටම මස් කඳක් කර නබා ගත් වැද්ද කළු හෙල් හරහා මාලිගය වෙත වැටී ඇති අඩි පාරක් දිගේ හතලිහින්, විඩාව නිසා තැනින් තැන නවතිමින් ගමන් ගත්තේ එදා උදේමය. හේ මාලිගයට අවශ්‍ය මස් සපයා ගෙන මේ එන්නේ දින කිහිපයකට පසුවය. හැඩි දැඩි මස් ගොබ ඇති, මිටි සිරුරකින් ද රැළි ගැසුණු අවුල් හිස කෙසින් ද යුත්, මොහුගේ එකම ඇඳුම වූයේ ඉණ වටා ඇඳි දණ පමණකට වත් නැති දළ රෙදි කඩකි. සතියකට වරක් හෝ දෙවරක් මාලිගයට සැහෙන මස් කඳක් ගෙන ඒම මොහුට අයත් මෙහෙවරක් විය. සිහුගේ මුහුණේ ගණන් කළ හැකි තරම් තුනීව රැවුල් ගස් ඇත. එහි වලසකු හේ නිය පහර-වලින් වූයෙහි සිතිය හැකි කැලැල් බිය උපදවන සුළුය. පිටතට තොරා ගිය රන් වූ තියුණු දෙතෙන් යනව වැඩුණු ඇසි බැමින් වැසි ගියේය. මොහු දකුණින් කුඩා ලමෝ බියෙන් සැහවෙහි. සිහු වැනියකු දකුණු ඔවුන්ගේ නිජ බිම වූ මහ වනයෙහි දී මිස නගරයක දී නම් සිදු නොවන්නකි. සිහු වෙත පැවරී ඇති රාජ මෙහෙවර නොවන්නට හේ කිසි දිනක මෙහි නොඑන්නේය.

එහි ප්‍රධාන ස්වකීය පාඩම නිවහන කොට සලකන මොහු දක්ෂ දුන්ද්‍රායක ද දඩයක්කාරයකු ද වූ නිසා මේ රාජ මහාමාත්‍ය ඔහුට පැවරුණේය. මස් සැපයීම පමණක් නොව රජු කැමති දුර්ලභ පාන සතුන් සැල්ලීම සඳහා රජු හේ දඩයක්කාරයන් සමඟ යාල ද පොහොට් පයන් කාරියක් විය. රජු හේ දඩයක්කාරයන් විසින් උගුලකට හසු කරන ලද සුදු ගොනා වූද හැටිමේ වරදට එහි ව්‍යාය තුළ දී හැන්ස් පත් අඩංගුවට ගැනීම සඳහා සෙල්ලා බොහෝ වෙහෙසුණේය. එදා සෙල්ලා නොසිටින්නට හැන්ස් සැහවි පලා යන්නට තිබුණි. එහි ව්‍යායේ සිට කඳු රට දක්වා ඇති දුර සුළුපටු නොවේ. එදා මේ දුරේ මාර්ගය හරහා හැන්ස් මාලිගය වෙත ගෙන ආවේ සෙල්ලා නිසාය. සෙල්ලා හේ ආධාරය නොලැබෙන්නට ඔහු එහි දී ගැලවී යනු නිසැකය.

වැද්ද කිසි විටෙක වචන තුන හතරකට වඩා කතා නොකරයි. ඔහුගේ නියුණු බැල්ම සිතෙහි ඇති රුදුරු බව පළ කළේය. කන්දේ නුවර දුනු සිප් නරභයක දී වරක් හැන්ස් විසින් වැද්ද පරදවන්නට යෙදුණි. මෙයින් සෙල්ලා ඔහු කෙරෙහි නො-පිනාප විය. එහෙත් වැඩි කාලයක් එය නොපැවැත්තී.

හැන්ස් සිර කුඩුවේ ලත්තට යෙදුණේ රජුගේ රජුට හා එක-වෙක කතා කළ දවසින් පසුවය. ඊට පෙර හැන්ස් සිර භාරයේ සිටියේ නම්ම පමණකි. ඔහු මාලිග පරිසරයේ කැමති පරිද්දෙන් නිදහසේ ගැසුරුණි. සතියකට වරක් දෙවරක් මාලිගයට මස් ගෙනෙන වැද්දට ඔහු මුණ ගැසුණේය. මේ හේතුවෙන් ඔවුන් දෙදෙනා අතර නරභය විත්තවයක් හට ගත්තේය. මස් කඳු මාලිගයේ මුළුතැන් ගෙට භාර දෙන සෙල්ලා අසල උයනේ සෙවණැති ගසක් යට බුලත් වීටක් හෝ කමින් දවල් වන තුරු ගත කරයි. මේ අතර හැන්ස් ඔහු ළඟට වී සිටී. ඔවුන් කතා කළේ ටිකක් වුව ද ඔවුන් සිතු කියු දේවල් ඔවුනොවුන්ට බෙහෙවින් ගැලපුණේය. වැදි කුලයේ ජනයාට බෙහෙවින් සමාන ගති ගුණ හැන්ස්ට ඇත්තේය. විදීමෙහි ඔහු වැද්දන්ටත් වඩා පුරුය. වැද්ද හේ ගතිය රථ වුවද හැන්ස් කෙරෙහි ගරු සරු සුභද බව ඔහු හද තුළ වැඩුණි.

එදා බරටම මස් කඳක් ඔසවා ගත් සෙල්ලා මාලිගාවේ පිටුපස ලිදුලට පිවිසියේය. හේ මස් කඳ මුළුතැන් ගෙට භාර දුන්නේය. සිරින් පරිදි හේ මුළුතැන් ගෙය අසල ගස යටට වී වාඩි ගත්තේය. ඉක්බිති වදුරු සමින් කළ සිය බුලත් මඩස්සලයෙන් කිසියම් පොතු වගයක් ගෙන සපන්නට විය. මාලිගයට අඩු වැඩිය සපයන කාහටත් දෙනු ලබන දහවල් ආහාරය ඔහුට ද ලැබෙන තෙක් සෙල්ලා එතැන වාඩි ගෙන සිටියේය.

රජ ගෙදර පුළුන්ගේ ගෙය භාරය සිටියේ පස්සට නිල්ලෙය. පුළුන් ගෙය පිළිබඳ සියලු කටයුතුමට ඒ වග කිසි යතුය. කුලයේ පුළුන්ට ගෙයේ නිමැවී ගොස් ඇති පිටිට ගෙයකට රජ ගෙදර පුළුන් ගෙයේ ස්වයං කළහ. එය කුලයට අයත් වාස යුක්තිය ගෙය බැලීමට මහා කණ්ඩායමක් වූයේ එයට ඉතා කිසිවක් වුවද සැලකිලි ඇතිව.

පුළුන් ගෙය පිටිසිසුවා පිළිබඳව විශේෂ නීති පනවා තිබුණි. එහි භාවිත වූ නිතින්ට හා තමා සිදු කර ඇති කිසිවක් පාරයක් පොදු සඳහා ඇතිවිටි උලා ලද විටාල වෙසෙස් වන තරම් තිබුණි. කුම පිසීමටත් සඳහන් කර ඇති සෑම නිමැවීමක් පනවා ඇති බැඳ සිටියහ. ඒ කෙටිපොදුත් සහලා පොලා පිටිසිසු කිසිවක් සහලා ගැටීමෙන් පස්සටත් ඉතා පරික්ෂාකාරී වූහ. රජ භාරය ගන්නා විට ඒ පොත්තක් ගත් දරුවන් සහලා ඇසක් ගත් පසු වටපොත් රට පොත්ති සන්නිවේදන පොත්තක් තදබල දැඩිව ලැබේ. සහලා, පිසීම සඳහා වුවද පිසීමට පෙර මහා සත් වරක් පොලා සත් වරක් ගරා විශේෂ ලෙස පිළිසෙල කිරීමට මිනිසුන් කිසිව දෙනෙක් පත්කොට සිටිති.

රජුට භාරය විවිධ වස්තු සඳහා වූවා පිය අවසන් වූවායන පසු අතු බලන නිලමේ පිසින් භාරය පළවූයෙන් අනුභව කොට රජ බලනු ලැබේ. ඒ රජ බලා පැයක් පමණ ගතකොට භාරවල අඩුත්තක් නොමැති නම්, රජ වෙත භාරය අනුභවය සඳහා මහත් ගෞරව සුරුවකට සැලකේ සිටී.

රජු භාරය ගන්නේ තනිවිසය. කුම වෙසෙස් වාසි වූ පසු කිසිවකුටත් ඔහුට කතා කළ නොහැක. රජු භාරය අනුභවය සඳහා පැමිණෙන්නන් මහත් ගෞරවාකාරයෙනි. ඔහු ගමන් කරන බිම් පුරා සුවිද මල් අතුරනු ලැබේ. සිහින් සංගීත නාදය ඇසෙන්නට වේ. අනුභවය සඳහා ඔහු පුදු ඇතිවිලලකින් සරසන ලද කුඩා වෙසෙස් වාසි ගනියි. ඔහු වැනික ඔබ්බට ලද විශාල රන් පළහානක් වෙසෙස් වාසි ගත් රජු දිවියේ තබනු ලැබේ. ඉක්බිති රන් කෙණ්ඩියක් හා කුඩා නැටියක් අනුභව, දියවඩන නිලමේ රජු වෙත එළවෙයි. සත් වරක් පෙරන ලද පැත් කෙණ්ඩියෙහි වෙයි. දියවඩන නිලමේ කෙණ්ඩියෙන් රජු ගේ අතට පැත් වත් කරවින් අත සේදී වැහෙන පැත් වැටීමට කුඩා තැටිය අල්ලයි. අනතුරුව ඔත් වඩන නිලමේ වටකුරුව කපා තවන ලද කෙසෙල් කොළයක් රැගෙන රජු වෙත එළවෙයි. ඒ ඉතා පිරිසිදු සුදු වතින් සැරසී වැඩවාසිත් බැඳ සිටී. ඔත් වඩන නිලමේ වටකුරු කෙසෙල් කොළය රන් පළහාන මත එළා ඒ මතට ඔත් හැන්සක් සහ එක් වැස්සනයක් බෙදයි. රජු

සිය ඇතිලි කුසුපලින් එය අනුභව කොට නිව වෙයි. ඉක්බිති
 තත්පරයක නිලමේ එම කෙසෙල් කොළය ඉවත් කොට තවත්
 පවැනි කෙසෙල් කොළයක් රන් පළඹාන මතට එළඹේ. දිය
 පය නිලමේ පෙර පරිදි රජු හේ අත සේදීම කරයි. අනතුරුව
 තත්පරයක නිලමේ ඇතිත් එලන ලද කෙසෙල් කොළය මතට
 තවත් සත් හැත්තක් යන වෙනත් වැස්ඳ්පනයක් බෙදයි. මේ
 ආකාරයට රජු අවසාන තරට ආහාර ගන්නා කෙසේ බත්වඩන
 නිලමක් දියවඩන නිලමක් දිගටම ක්‍රියාකාරීව සිටිති.

ප්‍රධාන වශයෙන් පළතුරු, එළඬු හා පලා වර්ග රජු හේ
 දෛනික ආහාරවලට අයත් විය. මේ ආහාරයන් ගෙන් බොහෝ-
 මයක් රජු මගේර මෙදෙව්වයා විසින් නියම කරනු ලබන ඒවා
 වෙයි. රජු හේ ආහාර වලින් සඳහා කළ පාඨ නිහක් පිළියෙල
 කරනු ලැබේ. පෙරාසින් රජු පයින් කැටනි පාඨ අනුභව කරයි.
 ආහාරයෙහි පෙළපරණ රජු පසුව රජු තෘප්තිමත් කිරීම එතරම්
 පහසු නැත. රටේ ඒ ඒ පලාත්වල වගා කරුවන් ඒවායින්
 තෝරා ගෙන විශේෂයෙන් පිළියෙල වුණු කිසියම් මී වර්ගයක
 බත් බෙදනු ලැබේ. මේ බත් පර්ගවලින් රජු වඩාත් ප්‍රිය
 කළේ සරිලන වැස්ඳ්පන හා සුපඳු ඇල හාලේ බත්වය. ඉස්ම
 සිඳෙන්නට පිසන ලද එළඬු සහ මාට, ඇඬුල් කියා පිසන ලද
 වැස්ඳ්පන, බැදුම, ඉතා රසවත් තැඬුම් හොඳ්දක් (සුප්) හා
 අව්වාරුක් ද රජු වඩාත් ප්‍රිය කළ වැස්ඳ්පන අතර වෙයි.

බත් කෑමෙන් පසු, මී කිරි සහ වනයෙන් ගෙනා අලුත් මී පැණි,
 පොල් සකුරු හෝ කිතුල් සකුරු හෝ රජුට පිළිගන්වනු ලැබේ.
 කැවිලි හා පළතුරු වළඳා අවසන් වන රජතුමා අනතුරුව අහර
 දිරවීමට උපකාරී වන ධාන්‍ය ලේභයක් හා පැණියක් ද ගනී.

අවසානයට පණිවිඩකරන නිලමේ විසින් රන් තැටියක බහා-
 ලූ බුලත් රජු වෙත පිළිගන්වනු ලබයි. පසුව පහසු අන්දමට
 ස්වකීය අසුනෙහි හරිබරි ගැසී වාඩිවන රජු තෙමේ නිව්හිල්ලේ
 බුලත් සපන්නට වෙයි. ඉක්බිති සේවකාදිප් විසින් රජු තෙමේ
 ආසනයක හිඳවා යහන් ගබඩාව වෙත සිසවා ගෙන යනු ලැබේ.
 ආහාර අනුභවයෙන් පසු හේ සුව පහසුව මද වේලාවක් නිදා
 ගනී.

මේ ධුකලි රජු හේ දෛනික ආහාර ගැනීමේ සාමාන්‍ය පිළි-
 වෙලයි. එහෙත්, පලා ගිය කපිතාන්වරුන් සෙවීමේ කටයුතු
 හාර වූ අදිකාරම්වරුන් හේ සහ නායක සෙබළුන් හේ සාකච්ඡා
 සහ දිනයෙහි රජතුමා ආහාර අනුභවය සඳහා වාඩි ගත්තේ
 ඉතා ගැඹුරු කලපනා සහගත ස්වභාවයකිනි. එදින රජු අහර
 ගත්තේ ඉතා ස්වල්පයකි. රාජ සභාවට යාම සඳහා රජතුමාට

ඇපුරු පැන්දවීමට රැස්වකයන් පැමිණෙද්දී, අහර ගැනීමෙන් පසු වෙනද සිටින විවේක සුවයෙන් රජ නොසිටියේය.

රජතුමා රාජ සභා ශාලාවට ඇතුළු විය. ඔහු බලාපොරොත්තු වූවේ එහි රැස් වී සිටියහ. පිරිස දෙළොස් දෙනකු ගෙන් සමන්විත විය. රජු සභා ශාලාවට පිවිසෙද්දී සියල්ලෝම නැමී සිටිනු ලබන ආචාර කළහ. රජු අසුන් ගන්නා තෙක් ඔවුහු එසේම නැමී සිටියහ. රජු අසුන් ගත් ඉක්බිති ඔවුහු නැවතත් රජුට ආචාර පවත්වා අසුන් ගත්හ.

රජතුමා මහා තේජස්වී පුරුෂයෙක් විය. සැත්තෑ විය ඉක්ම වුවකු වුවත් එතුමාගේ පුංචි දේහය තරුණ යෝධයකු ගේ මෙන් විය. දෙපසට පුළුල්ව විහිදී ගිය උඩු රැවුලක් පහතට වැටුණු යටි රැවුලක් දිව්නිමක් දෙනෙතක් නිසා එතුමා ගේ මුහුණෙහි මහා ගාමිණීර බවකුත් තේජස්වී ගතියකුත් රැඳී තිබුණි. පළල පටියකින් පිටු පසට එල්ලා වැටෙන සේ පැළඳ සිටි රන් ආලේප කරන ලද කඩුව රන් කොපුළක බහා තිබුණි. බල පරාක්‍රමයක් තේජානුභාවක් කැටි කොට නිමවන ලද මහා යෝධ පිළිරුවක් මෙන් රජ තෙටට රාජ සභාව ඉදිරියේ සිංහාසනාරූඪව සිටියේය.

රජ තෙමේ රැස්ව සිටියවුන් දෙස සිය දෙනෙක් යොමු කළේය. රජු ගේ මුඛින් කුමන නියෝගයක් නිකුත් වේදැයි ඔවුහු බියෙන් බැහැර ගෙන සිටියහ. රජ මහ අදිකාරම් වෙත හැරුණේය.

“තොප කපිතාන්ත්‍රා ගේ පලායාම ගැන සොයා ගත් තොරතුරු දන් සැළකරව!” යි ගේ කිය.

මහ අදිකාරම් තෙමේ ඉදිරියට ගොස් ආචාර වීඩි පවත්වා එකත්පස්ව සිට ගත්තේය. “දේවයන් වහන්ස! මට මෙපමණයි කියන්නට තිබෙන්නේ. අප මෙතරම් කාලයක් තුළ ගන්නා ලද සෑම ප්‍රයත්නයක්ම ව්‍යර්ථ වී ඇත. හැම දෙයකටම රාජ පුරුෂයන් යවා ගම් නියමිතවල අණ බෙර ලවා කළ සෑම උත්සාහයක්ම නිෂ්ඵල වී තිබේ. කපිතාන්වරුන් ගේ පලා යාම ගැන කිසිම හෝච්චාවක් දන්නා කිසිම කෙනෙක් නැත.”

“තොප ඔය ටික කියන්ටද මෙතැනට රැස්වුණේ?” යි රජ කෝපයෙන් දූවෙමින් ගුහුළේය.

“අවසර දේවයන් වහන්ස, තව එක දෙයක් කියන්ට තිබේනවා. මේ පලා යාම මහා අබිරහසක් නිසා අප කල්පනා කරනවා එය සිදුවන්නට තිබෙන්නේ එකම මගයි කියා. එනම් මහ වනය ගැන හොඳට දන්නා කියන අයෙකුගේ උපකාරය නැතුව මේ වීදියට අයු නොවී පලා යාමට කිසිම ඉඩක් නැතැ දේවයිනි.”

“ඔහුම මොඩයෙකුට ඒ බව වැටහෙනවා. තොප ඔය මහලොකු නිගමනයට බැස්සේ කෙසේද?” යි කෝපයෙන් රත් වී සිටි රජ උපහාසාත්මකව විචාළේය.

“දේවයන් වහන්ස මේ පලා යාම ගැන සෙල්ලා නමැති වැද්දුගේ සම්බන්ධයක් තිබෙන්නට පුළුවන්.”

“තොප උගෙන් ප්‍රශ්න කළාද?”

“එසේය දේවයන් වහන්ස. එහෙත් උහ කිසිවක් නොදන්නා බව කියනවා. ඔබ වහන්සේ ගෙන් අවසර ලැබෙනවා නම් උහ මේතැනට ගෙනැවිත් ප්‍රශ්න කළොත් සමහර විට යමක් කියනට පුළුවන්.”

“උහ දන් කොහිද?”

“මුරකාවල් පිට රාජාංගණයේ සිටි. දේවයන් වහන්ස, උහ වස් ගෙනා අවස්ථාවේ අපි උහ අත් අඩංගුවට ගත්තා.”

“උහ මෙහි ගෙන එව.”

හැඩිදැඩි සෙබළුන් දෙදෙනාකු විසින් රැකවල් කරනු ලැබූ සෙල්ලා රජු ඉදිරියට ගෙනෙනු ලැබුවේය. සෙබළුන් දෙදෙනා අතර සිටි සෙල්ලා කාභටත් කැපී පෙනුණේය. සෙල්ලා ගේ මුහුණෙහි වෙන ද තිබුණු ගතියම විනා එහි කිසිදු වෙනසක් දක්නට නො තිබුණි. ඒ හැඩි දැඩි පෙනුම ඔහුගේ මුහුණෙහි එසේම තිබුණි.

රජු ගෙන් ලැබුණු සංඥාවක් අනුව සෙල්ලා ගෙන් ප්‍රශ්න ඇසීම ඇරඹිණි. කුමන අයුරකින්වත් ඔහුගෙන් ඒ ගැන කිසිවක් දන ගැනීමට නොහැකි විය. රජු ඉදිරියෙන් රාජ සභාව ඉදිරියෙන් හැසිරිය යුතු අත්දම ගැන අබ මල් රේණුවකවත් දැනුමක් නැති සෙල්ලා තමාගෙන් අසන ලද ප්‍රශ්නවලට වචනයෙන් හෝ දෙකින් පිළිතුරු දුන්නේය. නැවත නැවතත් එකම ප්‍රශ්න ඔහු ගෙන් ඇසීම නිසා හේ ඉන් විඩාවට පත් විය. ප්‍රශ්න ඇසීමේ කෙළවරක් නුදුටු සෙල්ලා කතා කළේය. “දෙසියො ඉර බහින කල් ඒ ප්‍රශ්න මගෙන් ඇසුවත් මගේ පිළිතුරු ඒකමයි. සුදු මුරලා ගේ අතුරුදන්වීම ගැන මං මොකුත් දන්නෙ නැහැ.” සෙල්ලා මේ වදන් තෙපලා අවසන් වනවාත් සමගම මුහුණ හරහා වැරෙන් පහරක් වැදුණි.

“දේවයන් වහන්ස” යි අදිකාරම රජු ඇමතුවේය. “මුට වද දී හෝ මුගෙන් මේ ගැන ප්‍රශ්න කිරීම යහපත. මු මේ ගැන යමක් දන්නා බව පෙනෙනවා.”

“මු ඉවතට ගෙන ගොස් තොපට විනාප දෙයක් කරව. උතුරු ගැන යමක් කීමට සුදුනම් මු විට නැවත මෙහි රැගෙන ඉව” යි රජු අණ කළේය.

රජු රතමේ සිහසුනෙන් නැගිට ගියේය. පැයකට පමණ පසු කපිතාන්වරුන්ගේ පලා යාම ගැන පාපෝව්වාරණයක් කිරීමට වැද්ද සුදුනම් බව රජුට දන්වන ලදී. නැවතත් රජු සභා ශාලාවට පිවිස වාඩි ගත්තේය.

මීට පෙර වතාවේ දී රජු ඉදිරියේ පෙනී සිටි සෙල්ලා නොවේ දැන් රජු ඉදිරියේ සිටින්නේ. ඔහුගේ බැල්ම කා කුළක් අනුකම්පාව උපදවන්නක් විය. අධි පණවී ගිය සෙල්ලා වෙළලමින් රජු ඉදිරියේ සිටි ගෙන සිටියේය. රජු ගේ වඩකයන් විසින් ඔහුට නොයෙක් වඩ තිංසා කොට ඇති බව පෙනෙන්නට තිබුණි. ඔහුගේ සිරුරෙහි බොහෝ තැන්වලින් ලේ වැහෙමින් තිබුණි. ඔහුට සිට ගෙන සිටීමට පවා වාරදක් නොවීය. සෙබළුන් දෙදෙනාද විසින් ඔහු වත්තම කරනු ලැබ සිටියේය.

රජු ඉදිරියේ අධි පණට සිටි සෙල්ලා ගෙන් අදිකාරම ප්‍රශ්න කිරීමට පටන් ගත්තේය. වනයෙන් පැවිණි සුදු වැදි කොල්ලා කපිතාන්වරුන් රැගෙන ගොස් ඇති බව හේ වෙවල වෙවිලා ගොත ලැවේය. ඔහුට කතා කිරීමට පවා ශක්තියක් නොවීය. සුමයෙන් ඔහුගේ මුහුණත් කයත් ලෙසින් තෙත් වන්නට විය. “කුමක්ද බල නා මේ කියන්නේ?” යි රජු සිහසුනෙහි කෙළින් මෙමින් වේගයෙන් ගුලුළේය. වාඩාගත නොහැකි කෝපයකින් දවෙන රජු ගේ ස්වභාවය දුටු රාජ සභාවට පෙනුණේ රජු විශංඤ වන්නට යන්නාක් මෙනි. ඔහුගේ මුහුණෙහි ලේ නහර සහ මස් ගොබ ඉල්පි ගැහෙන්නට විය. ඔහුගේ දැන් සිංහාසනයේ ඇඳි දෙකෙහි වැරයේ ගැටී තිබුණි.

“කුමක් ද උතුරු කීවේ?” යි රජු ගොරෝසු හඬින් යළිත් ප්‍රශ්න කළේය.

“දේවයන් වහන්ස” යි අදිකාරම රජු ඇමතීය. “උතුරු කියනවා අර සුදු වැදි කොල්ලා, හැන්ස්, වනයෙන් ආපසු අවුත් කපිතාන්වරුන් රැගෙන ගිය බව.”

තමා තුළින් දුර බුරා නැගී ආ අසීමිත කෝපය රජ ඉතා අමාරුවෙන් පැඩ පටන්වා ගත්තේය. රජු ගේ කෝපයෙහි තරම සූර්ය ගිනි පුළිඟු මෙන් දිලිසෙන දෙනෙත්වලින් රැස්ව සිටියහු පැනටින් පටහා ගත්ත.

කෝපයෙන් රත් වී සිය රාජ ගරුත්වය පවා අමතක වූ රජු තෙවෙ නමාම වැද්දු ගෙන් ප්‍රශ්න ඇසීමට පටන් ගත්තේය. කිසි දිනක, පෙවැනි තේජාන්විත සැඩ පරුෂ පුද්ගලයකුට මුහුණ තුදුන් වැද්දු මෙයින් තවත් බිය පත් වූයේය.

“තා ඒ කොල්ලා දුටුවාද?”

“නැ.”

“කෙසේද ඊගෙනට තා ඒ ගැන දන්නේ?”

“පට ඒ බව කිවා.”

“කවරෙක්ද ඒ?”

වැද්දු නිශ්ශබ්ද විය.

“කිමෙක්ද බල! තා තමේ රජතුමා අසන ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු නොදී නිහඬව සිටිනවාද? නිවසා! වූ පෙනැනින් වහා ඉවතට ගෙන යව! කතා කරන්නට උගේ දිව බුරුල් වන තෙක් නිසි දා කරව!” රජු උත්සන්න වූ කෝපයෙන් ගුහලේය.

දුර සෙබලෝ වැද්දු ඇදගෙන යන්නට සූදානම් වූහ.

“අනේ නැ නැ අප්පෝ” යි වැද්දු මරහඬ දෙන්නට විය. “අනේ මම ඒ වද නම දෙන්න එපා! මා මෙනන විද මරා දමන්න හොඳා. මම එව්වර වදාක් නම දෙන්න එපා දෙයියනේ! මා මෙනන එක විටම මරා දමන්න හොඳා. අනේ දෙයියනේ මම වද දෙන්න එපා!” යි වැද්දු වේදනාවෙන් හා බියෙන් විලාප කියන්නට විය.

“කැ නොගසව!” යි දුර සෙබලෝ ඔහු ඉවතට අදින්නට වූහ.

“අනේ—දෙයියනේ—එපා එපා—මා දන්න ඔක්කොම කියන්නට. අනේ දෙයියනේ” යි සෙල්ලා හෙ හඬින් විලාප කියමින් හඬන්නට විය. වේදනාව ඉවසා ගත නොහැකිව මිරිකෙමින් බියෙන් තැනී ගෙන සිටි සෙල්ලා යළි මදක් ප්‍රකෘති තත්ත්වයට පැමිණෙන තෙක් සියල්ලෝම බලා සිටියහ.

ඉක්බිති වැද්දු ඉතා අමාරුවෙන් කතා කිරීමට පටන් ගත්තේය. ඔහුගේ මුඛින් වචන පිට වූයේ ඉතා සෙමින්ය. එමෙන්ම

අකමැත්තෙන්. ඔහු කතා කළේ පහත් ආයාසයකිනි. දිනක් තමා මාලිගයට පස් ගෙනා අවස්ථාවේ එක්තරා තරුණියක් තමා පසසකට කැඳවා තමා ඒ සිලන්ද ජාතික තරුණයා දුටුවේ දැයි තමාගෙන් ඇසූ බව හේ කියා සිටියේය.

“ඒ ටිට කොපමණ කලකට පෙරද?” යි අදිකාරම ඇසීය.

“සුදු හුරලා පලා ගියාට දවසකට පස්සේ.”

“ඒ තරුණිය නොපෙනේ ඒ ගැන විමසුවේ ඇයි?”

“ආ දන්නේ නැහැ. ඒ ඇත්තෝ මට කැලේදී හමුවෙන්නට ඇති කියා ඒ ඇත්තෝට කල්පනා වුණු බව ඒ ඇත්තෝ කීව්වා.”

“තොට ඒ වැදි කොල්ලා හමු වුණාද?”

“නැ.”

“කවුද ඒ තරුණිය?”

“ඒක මට කියන්නට බැහැ. මාලිගාවේ ඉන්න හැම ඇත්තෙක්ම මට පෙනෙන්නේ එකටිගේ.”

“ඌ කියන්නේ බොරු. කැත බල්ලා!” යි රජ බෙට්සන් දුන්නේය.

“මේ ගැන මට තවත් කතා කරන්නට වුවමනා නැහැ. මු ඉවතට ගෙන යමි.” එක් මුර සෙබලෙක් සෙල්ලා හේ අතක් අල්ලා ඇඟරුවේය. සෙල්ලා වේදනාවෙන් විලාප කියන්නට විය.

“මට මේ මාලිගාවේ ඉන්න ඒ ඇත්තෝ සියල්ලන්ම බලන්ට සැලැස්සුවොත් මට ඒ ගැන කතා කළ තරුණිය කියන්ට පුළුවන් වෙයි” යි සෙල්ලා තනනමින් කීවේය.

කෝපයෙන් දූවෙමින් වැද්ද දෙය බලා සිටි රජ නැවතත් කතා කළේය. “හොඳයි, ඌ කියන දේ අපි දෙහමු.”

මාලිගයේ සිටින කාන්තාවන් රාජාභිෂේකයට රැස් කරවන ලෙසත් එහි දී සෙල්ලාට ඔවුන් පෙන්වන ලෙසත් රජ අදිකාරමට අණ කළේය.

මේ ගැන කිසිවක් නොදත් මාලිගයේ සිටි ස්ත්‍රීහු කුමක් වන්නට යන්නේ දැයි බියෙන්, එකා බැගින් වැද්ද පසු කරමින් පෙළට ගමන් ගත්හ. ප්‍රථමයෙන් මුළුතැන්ගෙයි සුරූපී තරුණියෝ ද අනතුරුව අනෙක් සේවිකාවෝ ද සෙල්ලා පසු කොට ගියහ.

එහෙත් සෙල්ලා සොයන තරුණිය ඒ අතර නොවූවාය. ඔහු යළිත් රාජ සභා ශාලාව වෙත ගෙන යාලදී. වැද්ද කිසිවකු හඳුනා ගැනීමට අසමත් වූ බව අදිකාරම රජුට සැලකට සිටියේය.

“දැන් තොට කියන්න තිබෙන්නේ කුමක්ද බල?” රජ බලවත් කෝපයෙන් කැහැසුටේය.

“මට එද කතා කරපු ඇත්තෝ ඒ අතර තිටියේ නැ. මා නුදුටු නවත් ඇත්තෝ මාලිගාවේ ඉන්න පුළුවන්.”

“මාලිගාවේ සිටින සියලුම ස්ත්‍රීන් මුට පෙන්වුවාද?” රජ අදිකාරම ගෙන් ඇසීය.

“එසේය දේවයන් වහන්ස, කුමාරිකාවන්ගේ දේවින්වහන්සේලාත් හැර සියල්ලන්ම පෙන්වුවා.”

“මට කතා කළ ඇත්තෝ උසස් කෙනෙක් වගෙයි පෙනුණේ” වැද්ද කිසි සැකක් බියක් නැතිව කීවේය. මෙය ඇසූ රජු ගේ කෝපය උත්සන්න වුවත් ඉන් රජු ගේ සිත අත් අනකට යොමු වන්නට විය. රාජකීයයනට හෝ සාමාන්‍ය කෙනෙකුට හෝ විරුද්ධව චෝදනාවක් ඉදිරිපත් වූ විට රජ තෙමේ කිසි විටෙකත් පක්ෂයක් නොගත්තේය. මේ කාරණය පිළිබඳ ඇති තතු සියල්ල සොයාගත යුතු බව රජ අදිකාරම කරගත්තේය.

රජ ස්වකීය රැවුල පිරිමැද්දේය. ඔහුගේ දෙනෙත් කෝපයෙන් දූවෙමින් තිබුණි.

“තට ඒ උසස් ඇත්තෝත් බලන්නට ඉඩ දෙනවා. එහෙත් තා ඒ වර යමක් කියන්නට අසමත් වුවහොත් තා කැලිවලට පෙනී ගසනවා. අදිකාරම, කුමාරිකාවන්ටත් දේවින්වහන්සේලාටත් මෙහි එන්නට කියව! එවිට මුට බලන්නට පුළුවනි.”

“අවසර දේවයන් වහන්ස, මේ කාලකණ්ණියා ඉදිරියට කුමාරිකාවන්ගේ දේවින්වහන්සේලාත් කැඳවාගෙන ඒම උත්-වහන්සේලාට අවනම්බුවක් නොවන්නේද? ඔබ වහන්සේ තවත් මුගේ කපටි වදන් ඉවසන සේක්ද?” රජු ඉදිරියේ නැමී අදිකාරම කියා සිටියේය.

“මා කියන්නක් කරව!” යි රජ ගුහුළේය.

එය ඉතා අමිහිරි දර්ශනයක් විය. මහාර්ඝ වස්ත්‍රාභරණයන් ගෙන් සැරසී ගත් රාජකීය කාන්තාවන් විසි දෙනෙක්, ලෙසින් තෙත් වී ගිය ගතින් යුත් අඩ නිරුවත් වැද්ද ඉදිරියේ සිට ගෙන සිටියහ. වැද්ද කැති ගෙන සිටියේය.

වැද්ද සියල්ලත් දෙසට පරීක්ෂාවෙන් බැලිය යුතුව කිසිවකු
ඉන්නා ගත නොහැකිව තිය වැනුවේය.

“දැන් තා වොකද කියන්නේ?” රජ ඇසුවේය.

“මං නවම ඒ ඇත්තො දුටුවේ නැහැ” යි වැද්ද සෙමින්
කීවේය.

අනෙකුත් වැඩි පොඩි වී බරපතල ලෙස තුවාල ලැබ සිටි වැද්ද
වැඩිපුරම ජීවිතෙහිත් බලවත් සේ තෙහෙට්ටු වී සිටියේය.

“අදිකාරම නොපටි හොදටම විස්වාසද මේ කාලකණ්ණියාට
රජ පාසල සිටින සියලුම කාන්තාවන් පෙන් වූ බව” යි රජ
අදිකාරම වෙත හැරී ඇසුවේය.

වැද්ද නුදුටු තව එක් අයකු පමණයි මාලිගාවේ සිටින්නේ.”

“කවුද ඒ? ඇයි නොප ඇය අත් හැරියේ?”

“දේවසිනි, ඒ ඔබටගන්නේගේ ලේලි නාලිනි කුමරියයි. ඇප
උද විකක් අසනිප වගේ.”

රජ මඳක් කල්පනා කළේය.

“දේවියන් උගන්ස, මූ කාලය කා දමන්නට බොරු ගොතා
කියනවා. අපි උට ඕනෑවට වැඩිය නිදහස දුන්නා” යි අදිකාරම
කීවේය.

අදිකාරම කියූ උද් යැබෑ බව හැඟුණු රජ වැද්ද වෙත
හැරුණේය.

“කාලකණ්ණි හිවලා, තා අප සමග සෙල්ලම් කරන්නට හදනව
ද? තට සුදුසු එක ම දෙය ගහලයා ගේ දිවස් උලට යැවීමයි.”
කෝපාවිෂ්ටව මුර ගෑ රජ මුර සෙබළුන් වෙතට අත දික් කොට
“මු රැගෙන යව්! මැරෙන තුරු මුට වද දෙව්! හෙට උදෑසන
දිවස් උල කියව්!” ගුහුළේය.

පමණ ඉක්මවා කරන ලද වද හිංසා නිසා දැන් වැද්ද ගේ
ශරීරයට වේදනා නොදුනේ. “දෙසියෝ දැන් මගේ වද දෙන්නට
දෙයක් නැහැ. ඔබවගන්සේට ඕනෑ දෙයක් කරන්නට මේ සරීරයට.
දෙසියෝ බලා ගනින්න, දිවුරලායි මේ කියන්නේ. මා කී හැම
වචනයක්ම ඇත්ත” යි වැද්ද කැහැවේය.

“මගේ ලේලිය මෙහි ගෙන එව” යි රජ එකෙණෙහිම අණ
කළේය.

දැඩුවම

මේ සිදුවන කිසිවක් නාලිනි නොදන්නාය. ඇදේ අඩ නින්. දෙන් මෙන්. පසුවුණු ඇ වහා අවදි කරවනු ලැබුවාය. රාජ සභාව ඉදිරියට යන හෙයින් ඇ ඊට සුදුසු ඇඟලුමකින් සැරසුණාය. අදිකාරම ඇය සභාව ඉදිරියට එක් කරගෙන ගියේය. එතෙක් අතෙක් රාජකීය කාන්තාවෝ ද රාජ සභාවෙහි නැවතී සිටියහ. තැනිගත් මුවැත්තියක මෙන් නාලිනි කුමරිය රජු ඉදිරියට පැමිණියාය. එහෙත් පෙණද සිය මාමණ්ඩිය ගේ ඇ දකින, ප්‍රේමාවනද්ධ බැල්ම අද නැත. වැද්දු බිමට නමා ගෙන සිටි හිස සිසවා නාලිනි දෙස නෙත් යොමා බැලුවේය. ඇය හඳුනාගත් ලකුණු ඔහුගේ මුහුණෙහි දිස්විය.

“මේ ඇත්තෝ නමා මට කතා කළේ” යි ඔහු ගොතලමින් ඉතා අමාරුවෙන් කීවේය. නාලිනි, වැද්දු එහි සිටිනු දුටුවේ එවිටය. ඔහුට ලැබී තිබුණු භයානක හිංසා පිඩා දැක ඇගේ මුළු සිරුරම අනුපේදනයෙන් ඇඹරී ගොස් ඇට ඉබේටම කැහැසුණි. ඇ නමා අවට සෙස්සන් දෙස බැලුවාය. කවුරුත් මහත් අතිශ්ට දෙයක් සිදුවන්නට යන කලක මෙන් බියෙන් ඇලළී සිටියහ. දැඩි නිසලතාව රාජ සභාව තුළ පැතිර ගියේය. බියෙන් තැනිගත් නාලිනිට නමා එහි හුදකලා වුවා සේ දැනිණි.

“මේ වැද්දු කියන දේ ඇයට කියනු!” යි රජ අදිකාරමට අණ කළේය.

මහ අදිකාරම නාලිනිට ඉතා කරුණාවෙන් කතා කළේය. “දියණියනි, මේ කැන වැද්දු කියනවා, කපිතාන්ලා පැන ගිය දිව පසු ද ඔබ උතුර කතා කළාලු. එද මහ වාසලට මස් ගෙනා වෙලාවේ ඔබ උතුර හසින් ඉවත කැඳවා කීවාලු ඉකුත් වූ රු ගත වූ මැදියම් වෙලේ ඔබ සුදු වැදි කොල්ලා දුටු බව. උගේ ඒ කීම ඇත්තද? එහෙම දෙයක් ඇත්තෙන්ම සිදු වුණාද?”

මේ පැනය අසත්ම ඇගේ මුහුණෙහි ඇතිවූ හදිසි විපර්යාසය නිසා ඇගේ සාවද්‍යතාව කානටත් වැටහුණි. ඇ රාජ සභාව වෙත නෙත් යොමු කළාය. ඇය දිරිගන්වන කිසිදු නිමිත්තක් ඒ අවට නොවීය. රජ ස්වකීය රැවුල පිරිමදිමින් ඇය දෙස රවා ගෙන සිටියේය.

"කතා කතන්තා කුටිය" යි අදිකාරව ඇලොන් කථානාලයන්
ලියාලිය. "වැද්ද හේ කිව බොහොමත් නව ඒ බව කියන්න. මා
නිවෙල කරන විටදීද මම වැද්ද කියන අදිටලයි."

ඈ සළුන වැද්ද දෙස බලාලිය. දින බලලන් එලවා දඩයම
කොට අල්ලා ගන්නා ලද වන සතකු මෙන් හේ ලෙසින් කෙන්නි
වෙ පෙන්ව සිටියේය. ඔහුගේ බැහැරත් බැල්ම හද කකියවත්-
නත් විය. සහ කෙරෙහි ඈ තුළ බලවත් අනුකම්පාවක් හට
ගත්තේය. තමා නිසා මෙ අසරණ වැද්ද මෙවැනි දරුණු
ඉරණවකට පැටි සිටින බැව් ඇට කල්පනා වුණි.

"සිටි. මා සමුට කතා කලා" යි ඈ කියාය.

"ඔබ උගත කිවවා ඔබ ඒ ඩිලන්ද ජාතික කොලාලා දුටු බව?"

"සිටි." වැද්දිය කොහෙකි තමා වූ දැන මෙ විළිතුරෙන්
සන්ත්‍රාසයන් තියත් සහා ගමනය තුළ පැතිර ගියේය.

"කවදද? කොහෙදද?" යි අදිකාරව විචාත් උනන්දු විය.

නාලිනි සෙටින් කතා කතන්තාව වුවාය. "මීට සති දෙකකට
පමණ ඉහත දිනයේ රෑ වට නින්ද ගියේ නැහැ. එම නිසා මම
ඇදෙන් නැඟිට ගොස් කවුළුවෙන් පිටත බලාගෙන ගිටියා.
එසේ බලා සිටින විට හද එළියේ වට පෙනුණා අර කපිකාන්
වැද්දර අසල නිබෙන ලොකු තුග ගත් පතු පතර අස්සේ ඒ
ඩිලන්ද ජාතික තරුණයා කියා සැක කරන්ට පුළුවන් කෙනකු
ඉන්න බව. පළමුවෙන් මා හිතුවේ එය මායාවක් නැත්නම්
සිතියක් වක්ද කියල. නමුත් පසුව ද උදේ කපිකාන්වරු පලා
ගොස් සිටින බව ආරංචි වුණාම මා හිතුවා ඔහු වෙන්ට ඇති
කපිකාන්ලාට පලායන්ට උදව් කළේ කියලා."

"මොනවා! ඒ ඒ ගැන මට කිසිවක් දැන්නුවාද?" යි රජ උදහස්
විය.

නාලිනි බිම බලා ගත්තාය.

"ඔබ ඒ බව වැද්දට පමණක් කියන්නට සිදුවුණු හේතුව
කුමක් ද? ඒ ගැන කිසිවක් අපට දනුම් නොදන්නේ ඇයි?" යි
අදිකාරව පුද්ගලයෙන් ප්‍රශ්න කළේය.

“එද මා වැද්ද දුටුවා. ධුන්ගෙන් මා ඇසුවා කපිතාන්වරුන් ගේ පලා යාම ගැන මොකක් දන්වාද කියල.”

“ඉතින් වැද්ද මොකද කිව්ව?”

“ධුන් ඒ ගැන මොකක්ම නොදන්නා බව කීවා.”

“නි මොනවද ටේ දෙඩවන්නේ?” යි රජ උත්සන්න වූ කෝපයෙන් ගුලුළේය. “නි දැන් කිව්වාට වඩා දේවල් තී මේ ගැන දන්නවා. අදිකාරම වැද්ද ගෙන් පසුව මගේ ටේ ලේලිය උඩ නව මොකක් කීවාද කියා.”

සෙල්ලා ගෙන් අදිකාරම ට ගැන අසනවාත් සමගම සෙල්ලා නාලිනි දෙස බැලුවේය. ඇගේ බියපත් බැහැ දෙනෙත් දුටු ඔහු නමාට ඇ වෙත කිසිම දෙයක් නොකි බැව් කිවේය.

“මු කියන්නේ බොරු” යි රජ මග හඬින් ගුලුළේය.

රජු ගේ සැකය හේතු සහිතය. ධුන්ට නාලිනි මේ ගැන කතා කළ බව කිසිවකු හට නොකියන ලෙසත් හැන්ස් පිළිබඳ තොරතුරු සොයා ගෙනැවිත් ඇයට දන්වන ලෙසත් ඒ වෙනුවෙන් ධුන්ට තෑගි දෙන බවත් නාලිනි විසින් නමාට කියන ලද බව සෙල්ලා දනි.

ළඟ සිටි රැකවල්ලු දෙදෙන වැද්ද ගේ දැන් අභිරවන්ටත් ඉල ඇටවලට අනිත්ටත් පටන් ගත්හ. එහෙත් සෙල්ලා ගෙන් පිට වූයේ සිරුර මස් ඇඟරෙන ගෙළෙහි හුස්ම හිරවෙන වේදනා හූකාරය පමණි. අන්තිමේදි ඔහු සිහිසන් නැතිව බිම ඇඳ වැටුණේය.

එකෙකෙහි සහා ගාලාවේ දෙරටුව දෙසින් ගාලගෝවටියක් ඇසෙන්නට විය. ඒ සමගම සෙබළුන් දෙදෙනෙක් රැකවලෙහි සිටි වෙනත් සෙබළකු බලෙන් අල්වාගෙන රජු ඉදිරිපිට ගෙනාවෝය.

“කිමක්ද මේ?” යි රජ උදහස් පළ කළේය.

“මේ විදියටත් පුළුවන්ද කොපට මා ඉදිරියේ හැසිරෙන්න?”

සෙබළෝ රජු ඉදිරියේ දණ්ඩ නමස්කාරයෙන් වැටුණෝය. එකෙක් මෙසේ සැල කළේය.

“දේවයන් වහන්ස, අවසරයක් නැතිව මෙහි ඇතුල්වීම ගැන අපට යමාවන සේක්වා! දේවසිනි, අප මෙහි ආ කාරණය පමා කළ යුත්තක් නොවේ. කපිතාන්වරුන් පලාගිය දින ඉකුත්

රාත්‍රියෙහි මාලිගාවෙහි පහ පාසල රැකවලේ සිටියේ මොහුයි. මොහු දැනුම කියන්නේ එදා රෑ අවසන් වැදියම සුදු වතක් තියේ සිට පොරවාගත් ස්ත්‍රී රූපයක් කපිතාන් වාසය පැත්තේ සිට පාර තරහා බිහෝ මන්දිරය දෙසට එනු දුටු බව. අවතාරයක් යයි සිතා ඔහු හුන් තැනට දෙඇස් පියා ගෙන ඇතිව සිටියාලු. පසුව ද උදේ මොහු ඒ ස්ථානය පසු කොට යද්දී පද්මරාග මැණික වලට මේ වළල්ල ඔහුට ගවුටුණාලු. දැන් විකකට පෙර මේක මොහු ලග තිබී අපට දකින්නට ලැබෙන තෙක් මොහු ඒ ගැන කතාවත් කිසිදු කියා නැහැ. මේ තරම් වටිනා වස්තුවක් ඔහුට ලැබුණේ කෙසේ ද කියා පිළි ඔහුගෙන් ප්‍රශ්න කළා. ඔහු කියා සිටියා එය අවතාරයක් දවා ගිය නැග්ගත් කියා. අපි ඔහුට බල කර සිටියා මේ ගැන ඇත්ත සිද්දිය කියන්නට. ඊට පසු තවයි ඔහු මෙකන්දරේ කිව්වේ. දෙවියන් ඉදිරියෙහි ගැත්තන් අනවසරයෙහි පැවිණීම ගැන ගැත්තන්ට සමාවී වදරනවා නොදයි."

"ඔය වළල්ල වෙහි දෙව!" යි රජ වළල්ල ගන්නට අත පෑය.

අදිකාරම් එය සෙබලා අතින් ගෙන රන් තැටියේ තබා රජ ගට දුන්නේය.

රජ වළල්ල දෙස නෙත් හළේ එක් වරක්. කෝපාග්නියෙන් දිලිසෙන්නට වූ ඔහුගේ දෙනෙත් නාලිනි වෙත යොමුවිය. නාලිනි, රකවල සෙබලා දුටු අවතාරය මෙන්ම සුදුමැලි වූවාය. මේ වළල්ල රජු විසින් ඇට තැගි දෙන ලද්දකි.

දැඩි නිහඬතාවක් සහා ගර්භය තුළ පැතිර ගියේය. රජ තෙමේ ද කිසිවක් කීරණය කර ගත නොහැකිවූවක් මෙන් බලා සිටියේය.

නැවත ප්‍රකෘති සිහිය ලද රජ තෙමේ සිය අදිකාරම් නිලමෙ-වරුන් සය දෙන හැර අන් සියල්ලන්ම සහා ගර්භයෙන් පිට කරවීය.

ඉක්බිති රජ කතා කළේය. ඔහුගේ කට හඬෙහි වෙන ද පුරුදු සෙනෙහෙබර ස්වරය යළිත් හටගෙන තිබුණි. හේ කරුණාවෙන් කතා කරන්නට විය.

"දරුව, කපිතාන්වරුන් පළායන ද ඉකුත් රාත්‍රියෙහි ඔබ ඔවුන්ගේ වාසය අසල උන් බව ඇත්තක්ද?"

නාලිනි සිය හිස වඩාත් බිමට හරවා ගත්තා විනා කතා නො කළාය.

"ඔබට ඒ ගැන කියන්නට දෙයක් නැද්ද?" යි රජ තව දුරටත් සෙනෙහෙබරව ඇසුවේය.

ରାଜା ପିତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଯେତେବେଳେ ଚିତ୍ତ ଚଳିଲା

“උප දෙයක් පනතට බැහැ. යඛ, එහේ දයාබං. ලේලිය—සිද්ධාලි කුමරිය— ඒ ගනු මැදියට රැයේ වැදි කොල්ලා සමග එසේ කතා කරන්නට ගියා කියා හිතන්නට බැහැ. යඛ දෙයේ වුව රජ පඩිලි නියා දෙන වෙට්තන්නක් කෙසේ නම් කරාදි? වැදි පොල්ලා එහි සිටි බව යඛ දන ගන්නා නමුත් ඒ පොළි දන්වා නොසිටින බව මා දන්නවා. මහේ දුටු මේ ලේලියක් පත්තට බැහැ. එසේ නම් ඒ බව කියන්න.” සිය පාදරණය ලේලියට අහස දිය හැකි චිත්තා මාත්‍රයකින් රජ බලා සිටියේය.

එහෙත් කුමරිය නොසැලි නිහඬව සිටියාය.

“නිට වෙ ගැන කියන්නට මොකුත්ම නැද්ද?” යි හඳු කළ කරුණාව නොසිදිය ද රජ පැහැදිලි තෙවලෙන් ඇසුවේය.

පාලිනි රජු ඉදිරියේ දකින්නට වැටුණාය. “මා හිතුවා ඉන් විපතක් වන එකක් නැහැ කියා. මා ඇසුවා ඒ ඕලන්ද ජාතික කරුණයා අපේ යුග පාවේ ඇයි ද කියා. නමුත් සිහු ඒ ගැන කිසිත් කිවේ නැහැ. මා සහුව කතා කළේ වචන දෙක තුනයි” යි ඇ ඉතා බැලූපත් හසිනා කිව්වාය.

“කොප සියලු ලන්ට වෙතැනින් ඉවත්ව යව්! මට නිදහසේ සිටින්නට ඉඩ හරිව්!” යි කියමින් සියල්ලන්ටම ඉවත්වන ලෙස රජ අතින් ද සාදා කළේය. “මේ ගැන එහේ තීරණය හෙට මේ වෙලාවටම ප්‍රකාශ කරන්නෙමි” යි හේ නැවතත් වේගයෙන් කීවේය.

ඉන්පසු රජ පහන් යයි මහාකාශයට පැහැර වසා අන හිය තබා ගත්තේය.

සිය නළල අත නබාගත් රජ කෙටේ සිංහාසනයේ වාඩිගෙන බොහෝ වෙලාවක් කල්පනාවේ නිමග්නව සිටියේය. ඔහුට දන් සිහුයේ කපිතාන්ටාන් ගෙන් වැඩක් නැත. ඒ වෙනුවෙන් දන් සිහුට සිය ලේලිය ගෙන් ද වෙන්වීමට සිදුවී ඇත. මුළු මහත් මාලිගය තුළට රජු ගේ ආදරය දිනා ගෙන සිටි එකම කැනැත්තිය පාලිනි කුමරියයි.

මීට ප්‍රථම ඇ. රජු ගේ සිරකරුවකුට සිටි ඕලන්ද ජාතිකයාට ඇගේ සුරය දිවෙන්නේ ඔහු හා සබඳකම් පවත්වා රජුට ප්‍රෝතිකම් කොට ඇත. දන් සහ යළිත් අවිහාරයක් මෙන් මෙහි අවුත් රජුට විරුද්ධව කුමන්ත්‍රණයකට ඇ ද හවුල් කරවා ගෙන තිබේ. මේ ගැන තව දුරටත් කල්පනා කිරීමට තෝරාගත් නැති බව රජුට පෙනී ගියේය. කමා පිසින් කළ යුතු රජු දන් රජුට පැහැදිලිය. රජු කෙතෙකු වශයෙන් යහ මෙහි දී අපත්පහතිව ක්‍රියා කළ යුතුය.

මෙවැනි අපයාසක දී රාජ නීතිය අකුරටම පිළිපදින මේ රජ තෙවෙල යළිත් කල්පනා කරන්නට වූයේය. එදින මුළු දවසත් එදා රාත්‍රියත් රජ මේ ගැන ස්ථිර නිගමනයකට බැස ගත නො ගැනිමට වද වින්දේය.

කෝපය මැඩපවත්වා ගැනීමෙන් රජුට නිව් සැනසිලිලෙ කල්පනා කළ හැක. බලවත් සේ කෝපයට පත් ඔබ්බෙන් අවස්ථාවල දී බොහෝ දෙනෙක් රජු අතින් දරුණු වදා හිංසාවලට ගොදුරු වූහ. ඔහු බරපතල වරදට අසුරි සිටින්නේ තමාගේම ලේලිය බැවින් ඒ ගැන හදිසියේ තීරණයක් ගැනීම රජ අත් හළේය. අනුකම්පා සහගතව මේ ගැන යුක්තිය පසිඳා ගත හැකි මහත් ගැට හේ කල්පනා කළේය. සාමාන්‍යයෙන් ගැහැනියක මෙවැනි වරදකට අසු වුවහොත් ඒ වෙනුවෙන් රජු ගෙන් ලැබෙන දඩුවම බිහිසුණු එකකි. එය බෝගෙබර වැටේ හිල්වා වැරිදි රෝ ඇතැම් විට ඊටත් වඩා දරුණු එකක් විය හැක.

නාලිනි, රජුගේ ලේලියයි. එහෙත් හේ රජ කෙනෙකි. එහිදී කාට වුදු විශේෂයක් කිරීමට ඔහුට ඉඩ නැත. මෙතරම් කාලයක් තමන් විසින් අකුරටම පිළිපදින ලද පාරම්පරික රාජ නීතියෙන් ඔහුට ගැළවී ගත නොහැක. නාලිනි වරදකාරිය හැටියට ඔප්පු වේ නම් තමා ඒ රාජ නීතිය අනුව නිසි දඩුවම ඇයට දිය යුතුමය.

පසු ද නියමිත වේලාවට රාජ සභා ශාලාව විශාල ප්‍රභූ පිරිසක ගෙන් පිරී තිබුණි. මහ අදිකාරම්චරුන්, මහ නිලමේචරුන් හා රාජකීය කාන්තාවන් ආදී රාජකීයයෝ තම තමන්ට නිසි නිසි නිල ඇඳුම්වලින් සැරසී වාඩිගෙන සිටියහ.

සභා ශාලාවට යාබද කාමරයක නාලිනින් ඇගේ සෙහෙළිය එන පුතාතාත් සිටියහ. දෑත් මුළු මහත් මාලිගයේම සිත් සතන් යොමුවී ඇත්තේ එකම දෙයක් කෙරෙහිය.

රජ තෙවෙල රාජ ගෞරව සහිතව සභා ශාලාවට පිවිස රාජා-සනයෙහි වාඩි ගත්තේය. රාජාධිකරණයේ මූර්තිමත් ලක්ෂණය වන කඩුව හා හෙල්ල බැගින් ගත් අත් ඇති කාපිරි හේවක්කාර-යන් දෙදෙන රජු දෙපස සිට ගත්හ. රාජාභරණයෙන් අලංකාර වූ සිය දකුණත ඔසවා රජ සංඥාවක් කළේය.

මහ අදිකාරව රජු ඉදිරියේ නාමස්කාර පූර්වකව සිට ගත්තේය.

ඉක්බිති රජාධිපති ගැහැනුන් දෙදෙනෙක් විසින් එක්වී, පුතු වැද්ද සහ පුතියා සැමසුන් නාලිනි කුමරිය වූ ඉදිරියට ගෙන වැටී ලැබුණි. ඒ සමඟම මුර සෙතැන් දෙදෙනෙක් විසින් පනවන සාදා ලී වැද්ද ද එහි ගෙන එවා ලැබීය. වැද්ද ගේ නන්ද්‍රවය ඉතා තව්‍යවල විය. නාලිනිත් වැද්දත් පරිකාල සහිතව වූ ඉදිරියට සිටගෙන සිටියහ. ඉදිරිපසට වැටී ද මහ නිලපවුව ද රාජකීය කාන්තාවන් ද සහා ගුණයෙහි රැස්වී සිටින දෙය බලා සිටියහ.

නාලිනිත් වැද්දත් අතට ඇති පටකපය කෙසේ නව විස්තර කරන්න ද? අපට රූපත් තරුණියක ව නාලිනි ඉතා පටිනා ඇඳුම ආශින්නවලින් සැරසී හිනියෙන් සැදැලිව හිස බිමට හරවාගෙන සිටගෙන ඉන් අතර සෙල්ලා ලෙසින් තෙත්වූ හිනිත් අඩ නිවැරැත්ව අඩ පණත සෙසුන්ගේ පාරුවෙන් සිටි ගෙන සිටියේය.

ප්‍රථම සහා ගුණයට බිහිසුණු නියලනාවකින් පෙළී ගියාය. ඉක්බිති රජ තෙමේ රාජ සහාව අමතන්නට විය. "ඒට කලකට පෙර මෙහි සිටිනවැන්නට සිට ගැලවී ගිය කලාද පානික තරුණියා මම මුළු දිනම ආ තව අපට දැන ගන්නට ලැබී තිබේ. දිවා රූ ඉතා පටිකපයකාරිව පුරකාවලෙහි පසේ සිටින්නෝ සැසි කියනු ලබන අතර සංඛ්‍යාත රිකියා පුර සෙතැන් පස්සක් මුල්ලක් නැර මෙහි සිටිය දී ඒ කලාද පානිකයා මෙම රාජ-ධානියේ කේන්ද්‍රස්ථානයටම ඇතුළු වී කපිතාත්පරයන් දෙදෙනා රැගෙන පලායාට පහත් පරිහසකව පවතී. මෙවැනි දෙයක් සිදුවීමට ඉඩ තැබීම ගැන පහකියුතු පවතින නිලධාරීන් ගැනවත් පලා ගියදුන් සොයා ගැනීමට අසමත් වූ නිලධාරීන් ගැනවත් නොවේ මා දැන් කතා කරන්නේ. දැනට සිටින ගැන යමක් මම නොකියමි. යථා කාලයෙහිදී මම සිටිනට නිසි දිනවම් දෙන්නෙමි."

රජු ගේ බිහිසුණු කට හඬින් රාජ සහාව වෙළලා ගියාය. බලවත් සේ උණුසුම්ව නැගී එන්නාවූ ස්වකීය ගැහිට නැවතත් පාලනය කරගත් රජ තෙමේ ගැඹුරු දුක්ප්‍රිය හඬකින් කතා කරන්නට විය. "අද අප මෙහි රැස්ව සිටින්නේ මේ රාජකීය තරුණියටත් මේ වැද්දටත් විරුද්ධව තීන්දුවක් දීමටයි. හැත්පස් වැනි හඳුන්වනු ලබන ඒ වනවාරි ඕලන්ද කොල්ලා මගේ සිරකරුවකුට සිටිය දී මේ අප ඉදිරියේ සිටගෙන සිටින නාලිනි කුමරිය සිහි කෙරෙහි ඇදියාවක් දක්වා බව සිහි වී තිබේ. ඇගේ

කළු තිරිසන සුදුසු වූයේ ඒ කොළලා වෙත යිටකුසුමෙහි නිසි පිටු හමු විය. එය පිටුකොළ පතෙහි ගිණිදි සිසා අපට පොසාගත නො වැඩි විය. පොත එය ඒ යිටකුසුමෙහි තිබුණි. එහෙත් ඊට පා අයට සැලකුණා. එම අය පාලිතයෙහි සිටින අන් කිසිදු පොතකුට නොපෙන සොයන්නා අය ඒ අවස්ථාවේ දී දුන්නා."

පසු වූයේ පොතෙහි යුගල විලසට සියන්තට ඇති දේවල පොසාගත පොතෙහි පෙනී. සහ කතාව නවතා අනිත් දෙබිම පිටිනුදීමය. කිසියම් සැකසිලියක් පසිඳිලිකට තුඩු දෙන්නක් කාමෙන් පත් වෙද්දී බලාපොරොත්තුවෙන් හේ රාජ සභාව වෙස පොත් පොළපය. එවැන්නක් වෙති නැත. හේ බලාපොරොත්තුව අන් හෙය. හතරුසය පොළපොත් පත් දෙකකි. රජු හේ හද යළිත් දැඩි කතා කරන්නට පටන්ගියේය.

"ඒ සැකසිලිය යළිත් මෙහි පැටිනි පෙස්සාවෙ මගේ පට පැලිය යුතු කතා කළ බව දැ විසිනට පිළිගෙන ඇත. යුග කන්දේ නැටුම හා බව ඇ අපට නොදන්නාමෙන් ඒ සිලන්ද නොල්ලා හේ කුසන්ත්රණ ප්‍රසාරය පොළපොත් පොළ ලාව සැසි දැක්වීම පෙස්සාවක අපට පොළලි ගියේය. කපිතාන්-වරුන් පැන යාමින් මට අවමානයන් වෙති පැටිනාක වී තිබේ. නද බල රාජප්‍රේමි ක්‍රියාපත්."

පසු වූයේ පොත පොළලිනා වාස සභාව හිනියන් ඇලි ගියාය.

බිසෝන පුසන්ත සිටි නාලිනි පිටුපසින සිටි ලැගේ සෙහෙළිය යුතුනා. සිය වැලටිටින් නාලිනිට පෙටින් ඇත්තාය. නාලිනි රජු හේ දෙපතුල් පුහ ඇද වැටී හඬන්නට දුටාය. "මාමණ්ඩිය, ඒ නොදනුවන්ට කළ වරදට සටාපන්නා වාමණ්ඩිය. මාමණ්ඩිය ඒ දූත සිටියේ නැහැ යුග පැටිණ සිටියේ කපිතාන්වරුන් හෙතෙන්නට බව. මගේ අවමාන් තාත්තන් ගැන දිවුරන්නම්. මා ඒ බව දූත සිටියේ නැහැ මාමණ්ඩිය."

නාලිනි හේ මේ වදන්වලින් පසු හේ ගැක් බඳු හද උණු විය. එහෙත් හේ එය පොළලිවෙන් යටපත් කර ගත්තේය. නාලිනි සසලන පැය රැකවල ගැහැනන්ට හේ පණ කළේය. රජ විනාසියක් පමණ නිශ්චයට බලා සිටියේය. තැනිගෙන සිටි රාජ සභාව එය පැයක් බඳු විය. රජු හේ නළල් තලය අඳුරු පැහැනැති නොල් එකට තැටි තිබුණි. යුග මොලය එකම අවුල් ජාලයක් බවට පත්විය.

යළිත් ඔහුගේ ස්වභාවය වෙනස් විය. හේ කෝපයෙන් කතා කරන්නට විය.

“නවත් එයා!” යි රජ වැද්ද දෙසට අත දික්කරමින් කතා කරන්නට විය. “අප කිසිවෙක් ගැන නොනසා වූ මේ ගල් වැද්දට ඒ බව කියා. සිද්දිය පිළිබඳ කිසිවක් ඇය අපට දන්නාවේ නැහැ. මේ නම් බරපතල වරදක්. යුක්තිය නව ඉටුකළ පරිද්දෙන්ම ඉටුකළ යුතුයි.”

යළිත් ස්වකීය හඳු තුළින් නැගී එන හැඟීම යටපත් කිරීමට රජ කතාව අත්හිටවූයේය. නැවතත් වේගයෙන් කතා කරන්නට විය. “මේ තරුණියත් වැද්දත් පෙළට සිටුවුව!” යි හේ අහ කළේය.

ඉර සෙබළුන් හේ ඇණවුමෙන් වැද්ද පොරොපෙන් නැගීම සිටියේය. වැද්ද හේ නැළුණු බිඳුණු අත් පා යනුට නඳ වේදනාවක් ගෙන දෙන්නට විය. නාලිනීත් වැද්දත් පසෙක සිටුවනු ලැබුවෝය. වඳ වේදනාවට පත් ප්‍රච්ඡාද වැද්ද හේ දර්ශනය බිය ඵලවත්තෝය. ඔහු පසෙක ලද වයසේ සිටිමැලි රූපත් රජ කුමරිය බිම බලාගත් විනව නොසැලී සිටින දඬුවම් තුළ ඇති කළේ මහත් අනුවේදනයකි.

“යය බුලත් මෙහි ලොහ එව්!” යි රජ නියෝග කළේය.

සිදුවන්නට යන්නට යුමක්දැයි වැටහුණු රාජ සභාවේ සිටි ස්ත්‍රීහු දුක් සුසුචි ලෝකටත් මුමුනන්නටත් පටන් ගත්හ. රාජකීය කාන්තාවක විසින් පහත් ජීවිතයක හා සබඳතාව පැවැත්වීමෙන් රජ කුලයට නිඟා කිරීමේ වරදට පත්වනු ලබන දරුණු අඩුවමකි මේ දැන් පැනවීමට යන්නේ. මෙය මරණීය දණ්ඩනයටත් වඩා දරුණු එකක් ලෙස සිවුහු සැලකුවෝය.

තැටියක තබන ලද බුලත් කොළ කීපයක් රජු වෙත ගෙන එන ලදී. රජු ගෙන් ලැබුණු අණ අනුව අදිකාරම් නිලමේ කෙනෙක් එක් බුලත් කොළයක් ගෙන දෙකට ඉරුවේය. ඉක්බිති ඔහු ඒ බුලත් ඉරු දෙකෙහි පුවක් කැබැල්ලක් හා හුනු ස්වල්පයක් බැගින් තබා හැකිළුවේය. මෙසේ හැකිළූ එක් බුලත් විටක්, මේ කුමක් සිදුවන්නට යන්නේ දැයි විමතියෙනුත් භීතියෙනුත් බලා සිටින වැද්දට කන්නට කියා දුන්නේය. අනෙක් බුලත් විට නාලිනී වෙත දී ඇට කන්නට කීවේය.

“එපා! එපා! මට එපා!” යි එය ඉවතට තල්ලු කරමින් කැරුණු නාලිනී රජතුමා දෙස මහත් බැගෑපත් බැල්මකින් බැලුවාය. එහෙත් කිසිදු සානුකම්ප පෙනුමක් රජු කෙරෙහි නොමැති බව ඇයට පෙනී ගියේය.

නාලිනි හාරප සිටි රැකපල ගැහැනිය ඊ මුලත් ඉරුව නාලිනිට බලයෙන් කවන්තර වූවාය. නාලිනි උරින් වර කාරා එය ඉවතට දූෂිතය.

මහ අදිකාරම ගේ කුමාරිහාටි ගේත් සුජාතා ගේත් සහාය ඇතිව නාලිනි ඇද පැළඳ ගෙන සිටි සියලුම රන් මිණි මුතු අබරණ කඩා ඇගේ ඇඟෙන් ඉවත් කරන ලදී. මුතු මැණික් ඔබ්බවන ලද ඇගේ රන් වළලු ද රන් මාලය ද පැහැත් කනකර ආසින්නම ද ආදී සියලුම අබරණවලට එකෙහෙහිම ඇ අහිමි වූවාය.

“සුජාතා ඔබ ඕවා නියාගන්න” යි නාලිනි කොපුළාය.

“ආ, නාලිනි සිය යෙහෙළි සුජාතාට කතා කළ අවසන් වචනයි.

“දැන් ඉතින් මැය රැගෙන යයි!” යි රජ වැද්දුට අණ කළේය.

“මින් පසු ඇය තොප ගේ වර්ගයේ එකියක්. තොපට රිසි දිහාවක දැන් යන්නට පුළුවනි. වහා දැන් මෙතැනින් පිටවී යව්! නැවත මගේ කන්දේ නුවර පස් පාගන්නට නොඑව්!” යි රජ භූභූමිය.

නොසිතූ තරලව කරුණාවකින් හා දයානුකම්පාවකින් වෙළි ගිය සෙල්ලා නාලිනි පෙරටු කොට ගෙන රජ වාසල පසුකොට මහ මහට අවනිර්ණ වූයේය. විශාල ජනකායක් ඔවුන් බැලීමට මහ දෙපස රැස්වී සිටියහ. මුළු ගතම ලෙසින් තෙත්වී දුර්වර්ණවී සිටි සෙල්ලා ඉතා අමාරුවෙන් ගමන් කළේය. ඔහුගේ අත් පා ඔහුට වළංගු නොවීය. නාලිනි සෙමින් සෙමින් වැද්ද අනුව පිය නැගුවාය. ඇගේ රුවන් සිහින් දේහය මැලවී ගොස් තිබුණි. ඇ දෙ අතින් මුහුණ වසා දෙ වැලමිට පපුවට තද කරගෙන හැඳුවාය. මහ දෙපස සිටියෝ ගෝකයෙන් හා සන්නාපයෙන් ඔවුන් දෙස බලා සිටියහ.

දුර්ග තරණය

මේ දූත ගැහැනු, ගැහැනු පිණිස යන පසළොස් පැන් ස්වයම්වේලට රජු ගේ රාජධානියෙන් බොහෝ දුර ගොස් සිටියහ. සඳුන් කළින් යොදා ගෙන තිබුණු උපක්‍රමය අනුව රාත්‍රියෙහි රහසින් නගරයෙන් පිටවූහ. ගැහැන් පෙරටුව ගවන් ගත්තේය. කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා සිහි අනුගමනය කළහ. රාත්‍රියත් දවාලත් හැන්ස්ට එක හා සමානය. සිහි එතරම් රාත්‍රියට හුරු පුරුදුව සිටියේය. පාලිගය පිටු පසින් දුන්නා කන්ද පාළුලට පැමිණීමට ඔවුන්ට වැඩි වේලා ගියේ නැත. මෙහි දී සඳුහු පිණිසයෙන් පරීක්ෂණකාරී වූහ. පෙති පුර සෙබලෝ නිතර සැටි සැලැහ. එක් කැපක පුර පසබලක සිටිනු දුටු හැන්ස් ඔහු වෙත යුද්ධ භාෂයේ දෙව කොටියකු වෙන් ගෙරෙව්වේය. පසබලා සිහි හුන් කැනින් මහ හැර ගියේය.

හැන්ස් ඔහු එහා පෙන්වීම අනුව කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා මහ වනයෙන් වැසිගත් කන්ද ඉහළට නගින්නට වූහ. ප්‍රභාතය ඉහළින් පහළට පෙරළි හා ලොකු ගල් කැනින් කැප රැඳී තිබුණි. කන්ද ඉහළට නගින්නට සඳුන්ට විඩා සෘජුව නැගී ගල් කුළු පසු කර යන්නට සිදුවිය. මේ බැවුම් දිගේ ඉහළට නැගීම හැන්ස්ට තම එතරම් කාර්යක්ෂම නොවීය. එහෙත් කපිතාන්වරුන්ට එය මහත් විඩා ගෙන දෙන්නක් විය. සමහර කැපක දී කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා කිසිවක් කර කියා ගත නොහැකිව බලා සිටියෝය. එවිට හැන්ස් ඔවුන්ට අත දුන්නේය. දහවල් කාලයක දී නට බැවුම් තරණය කිරීම කපිතාන්වරුන්ට අමාරු වෙන් කළ හැකි දු නමුත් තරු එළිය පවා නොවැටෙන සේ රුක්ස වෙන් කළ හැකි දු නමුත් තරු එළිය පවා නොවැටෙන සේ රුක්ස ගස්වලින් හා යන අතු පතරවලින් ගහන වූ බැවුම් ඒ රාත්‍රියෙහි නැගීම සිහිමට පවා බිය ගෙන දෙන කාර්යයක් විය. එහෙත් හැන්ස් ගේ උදව් දැනීම ඔවුහු මහත් අමාරුවෙන් කන්ද නගින්නට වූහ.

දණගාවින් ද බඩගාවින් ද ඔවුහු රාත්‍රිය පුළුල්ලෙම හනි ලමින් කන්ද නගින්නට වූහ. පෙරදිග අහසේ අරුණුලු නැගෙන හැටි මිදුම් අතරින් ඔවුන්ට දිස්විය. මේ වන විට ඔවුහු කඳු මුදුන කීවට කොට සිටියහ. දුන් ඔවුන් ඉහළින් ඇත්තේ තනි කළු කීවට කොට සිටියහ. දුන් ඔවුන් ඉහළින් ඇත්තේ තනි කළු ගල් පව්ව පමණි. හැන්ස් කළින් සිතා පිළියෙල කරන ලද වැල්වලින් කැනු වැල් ඉණිමහ එහි විය. ඔවුහු එය ආධාර වැල්වලින් කැනු වැල් ඉණිමහ එහි විය. ඔවුහු එය ආධාර කොට ගෙන කොත් පව්ව නැග මුදුනෙහි වූ කුඩා ගුහාවක් තුළට පිවිසියහ. හැන්ස් ඉණිමහ ඉහළට ඇදගත්තේය.

කඳු මුදුනේ වූ දැඩි හිතලය ඔවුන්ට හිරිහැරයක් විය. එහෙත් ඔවුහු ඉන් ඉදිරිපිට ගිනි ගොඩක් ගැසිට්ට බිය වූයේ ඉන් නගින දුම් නුවරැනට පෙනිය හැකි බැවිනි. නගරයේ සිට බොහෝ දුර ගෙවා ගමන් කළ නමුත් ඔවුන් ආ මහ කඳු බෑවුමේ වට රවුමකි. එහෙයින් පහළින් ඇති නගරය තවම ඔවුන්ට දර්ශනය වේ.

වෙනදා නියමිත වේලාවට මුරකාවල් පිරික්සීමට පැමිණෙන කපිතාන්වරුන් ඒ වේලාවට නොපැමිණීමෙන් ඒ ගැන රැකවලහු කලබලයට පත්වන බවත් ඒ බැව් රජුට සැලවූ කල පලාගිය කපිතාන්වරුන් ඇල්ලීම සඳහා රජු අස්සක් මුල්ලක් නැර සෙබළු කණ්ඩායම යවන බවත් රට ගැමි තැනැත්තෙකු මේ ගැන අණ බෙර ලවන බවත් ඔවුහු දැන සිටියහ. එහෙත් මාලිගය පිටු පසින්ම විහිද ගිය ටේ බිහිසුණු බෑවුම යහිත කන්ද මුදුනෙහි ඔවුන් සිටිනැයි කාට සිතිය හැකිද?

කඳු මුදුන හොඳින් එළිය වුණි. ඔවුන්ගේ සිරුරු කුඩාල්ලන් කැමෙන්, ලෙසින් තෙත්වී තිබෙනු දක්නට ලැබුණේ එවිටය. කුඩාල්ලෝ නවත් ඔවුන්ගේ සිරුරුවල එල්ලී සිටියහ. ඔවුහු දුම්කොළ සහ ඉන් කෙල රැගෙන එල්ලී සිටින කුඩාල්ලන් මුව හැමෙන් උන් ගලවා දමූහ. එහෙත් ලේ ගැලීම දිගටම පැවතුණි. ඔවුන් ඒ ගැන එතරම් සැලකිල්ලක් දැක්වූයේ නැත.

හිරු නැගී එත්ම ඔවුහු නිදල්ලේ වාසි ගෙන මහට ගෙනා ආහාර අනුභව කරන්නට වූහ. අනතුරුව ඔවුහු ළඟ තිබුණු අරක්කු බෝකල්වලින් ස්වල්පය බැගින් ගෙන පානය කළහ. මත් පැනිනුත් අහරවලිනුත් විඩාව පහ කරගත් ඔවුහු, ඔවුන්ට දන් ලැබී ඇති දලුත් නිදහසේ සුවය විඳින්නට වූහ.

පසුගිය රාත්‍රියේ එකිනෙකා අත්දුටු දේ ගැනත් ඔවුනොවුන්ගේ අනාගත වැඩ පිළිවෙළ ගැනත් ඔවුහු සාකච්ඡා කළහ. අනු-ක්‍රමයෙන් ගැස්පා ගේ කතාව අඩු වී ගියේය. ඔහු මහත් බර කල්පනාවක නිමග්න වී සිටිනු පෙනුණි.

“මොකද ගැස්පා ඔබට වෙලා තියෙන්නේ? ඔබට අසනීපයක් වන්ද?” යි එඩ්මන්ට් ඇසීය.

“නෑ, මං ඔබේ කල්පනා කළා.”

“මොනවද?”

“නිධාන් ගැන.”

“මගේ දෙවියනේ මෙහෙමත් පුදුමයක්!” යි එයාමත්ට හඬ නගා කීවේය. “හැන්ස්, මේ වගේ දෙයක් ජීව පෙර සිට අහල වත් නියොනවද? අපි මේ පණ බයේ පලායනවා. මේ විනිසා නිධාන් ගැන හිත දකිනවා. අපෝ අපෝ. මෙහෙමත් විභවයක්.”

“ඉතින් ටිකක් ඉපයපලලකෝ. ටා කියන දේ හොඳින් අහ ගනිල්ලා” යි කී ගැස්සා සිය සගයන් දෙදෙනා අසලට ඇසුණේය.

“අපි මොන ඉන්නා කළු පාපුල වදා ගේ මුරකාවල් තිබෙනවා. කිසිම කෙනෙකු මොකක්ද කැනීම රජු විසින්ම තහනම් කොට තිබෙනවා. එයාමත්ට. සිබ්ට මෙයින් යමක් වැටහෙන්නෙ නැද්ද?”

“ඔව්, අපි මෙහෙත් ඉක්මනට ගිය තරම්ට හොඳයි.”

“ඔව්, ජාන මොකක්ද? නමුත් අපි ටිකක් මෙහේ සොයලා බලලා ගියොත් හොඳයි නේද? නිකම් දේව බලයකින් වගේ අපව මෙහාට එවුණේ.”

“මොනවා හොයන්නද අපි මෙකෙල ගින්නේ?” යි එයාමත්ට ගැස්සා දෙස බලාගෙන සිටියේය. සිහුව ගැස්සා ගේ අඟස යන්තමින් වැටුණි.

“රජතුමා ඔහුගේ ධනය පාතුගිසින් ගෙන් ආරක්ෂා කිරීමට මේ පර්වත අස්සේ නිධාන් කරල තියෙන බව බොහොම දෙනෙක් කියනවා. ඉතින් ඒ ධනය මෙහි කොහේ හෝ තියෙන්නට ඕනැ.”

“ඉතින් අපට මොකද?”

“අපි හොයමු බලන්න!”

“ඔව්, හොඳ වැඩේ. නිධාන් හොයන්න ගිහින් රාජ පුරුෂයන්ට අනුවෙන්ට. මෝඩයෙක් වෙන්ට එපා ගැස්සා. රජු ගේ මුර හටයන් දැනුත් මේ කන්ද නැග ගෙන එනවද නැද්ද කියල කාටද කියන්නට පුළුවන්.”

“නැ නැ, එහෙම වෙන්නෙ නැහැ. ඔවුන් දැන් රට හැම ගැනම ගිහින් අපව හොයනවා ඇති. නමුත් මේ කන්ද මුදුන ගැන ඔවුන්ට කාටවත් කල්පනා වෙයි කියල මා නම් හිතන්නේ නැහැ. ඒ ගැන හැන්ස් දන්න නිසා තමයි ඔහු අප මේ ලිහිණි හෙල මුදුනට එක්කර ගෙන ආවේ.”

එයාමත්ට හුන් තැනින් නැගිටුවේය. “හැන්ස්, නැගිටපන්! ගැස්සාට පිස්සු වැහෙන්නට ඉස්සර වරෙන් අපි මෙතැනින් යන්න.”

ගැස්සා සිය විතුරා ගේ අතින් අල්ලා නැවත වාඩි ගන්නා ලෙස

බල කළේය. “ඔහු කියන්නා නැතැයි පසි පසුගිය දින වේලාවක්
ගත කරන්නා වූ නිසල. අපි නිසල පැයක් දෙකක් විතර
හොයලා බලමු. නිසලත් වැඩේ හොයන්නට ගැනෙයි බැරිවන
එකක් නැත. පැය දෙකක් විතර හොයලා පොකුණේ ගිලි වූණේ
නැත්තා අපි පසුවන තරම් ඉස්මතට වෙහෙත් යන්නට පටන්
ගනිමු. එයටත්, විකක් හිතල බලාපත් ඒ රන් මුතු ලැබීය
ගැන. සම්පාදිත වෙලාවට ගැන” යි ගැස්සා කැරුර සිතින්
කිවේය.

“අපි නිසලත් පෙළවත් නොසෙව්වත් ඉර බහින කල් කන්.
දෙත් අතින් පැත්තට බිහිත්ට හොඳ නැත. කළුවර වැටෙන
කෙක් අපි වෙහි ඉන්නට යනු” යි ගැන්සේ කිවේය.

“හරිදු මා කිව්වා!” යි ගැස්සා කැරුණු වේය. “ලබ හිතන්න
පුළුවන් වගේ අදහස නිසල මායාවක් කියල. මෙහි නිසලත්
කරල නියෙන වස්තුව ගැන නොසෙක් කරා යාමත් මට කියල
නියෙනවා. ඔහු ඒවා කොහෙන් දැන ගන්නාද කියා දෙසියො
නමයි දන්නේ. වස්තුව නිසලත් කරන්නට ඉස්සර වෙලා රජ-
පුරුවෝ ඊට හොඳ නිසි, හෝරා, නැකැත්කරුවන් ලවා බලව
ගන්නවා. ඊට පස්සෙ රජපුරුවෝ වෙස් වළාගෙන දුරු කනරින්
ගෙන්නවා ගත් විනිසුන් කිහිප දෙනෙකුත් සමග නිසලත් කරන
නැතට යනවා. ගැබ්බේ මේ යන විනිසුන් ලවා රජපුරුවෝ
දිවුරුම් ගන්නවා. නිසලත් පොළ රහසේ තබා ගන්නා හැටියට.
ගැබ්බේ වළක් කපලා එහි අඩියන් වළ වටෙන් ගල් පතුරු
අතුරන්නවා. ඊට පස්සෙ රන් රිදී කාසි, මාල, මුතු, මැණික් ආදී
වටිනා වස්තු තබා හාපනවලට පුරවලා වළ තුළ තැන්පත්
කරනවා. ඔබේ ඇගේ විවිල් කෙළින් හිටින්නේ මෙන්න මේ
කතාව ඇසුවාම තමා. ඒ කියන්නේ, නිසලත් වයා දමන්නට
පෙර රජපුරුවෝ දුනසෙක් යවනවා ගම්මානයට. ගම්මානයට
යන දුනසාව පළමුවෙන්ම ගමු වෙත විනිසා නිසලත් නිබෙන
නැතට කැඳවාගෙන ආ යුතුයි. ඉතින් ඒ දුනසා ඔහුට හමුවන
පළමුවෙනි විනිසා නිසලත් ලඟට කැඳවාගෙන ආවාම රජ-
පුරුවෝ ඒ විනිසා ගෙන් අහනවා නිසලත් පෙන්වලා, ඒ
නිසලත් ඔහුට අවුරුදු පනහක් යන තුරු රැක බලාගත්ව
පුළුවන්ද කියලා. ඉතින් මේ විනිසා ඊට එකඟ වෙනවා. එවිට
රජපුරුවෝ ඒ විනිසාට කියනවා තබා හාපනවල කියෙන වටිනා
වස්තුවෙන් ඔහුට හැකි තරම් දෙන්නට ගන්නටයි කියල. ඉතින්
ඒ විනිසා වස්තුවට ඇති බලවත් තණ්හාවෙන් වළ තුළට නැමීලා
ඒ වස්තුවෙන් කොටසක් දෙන්නට ගන්නට යුද්ධම් වෙත කොටම
ඒ ලග සිටින සෙබලෙක් ඒ විනිසා ගේ හිස තියුණු මුවහත්
කඩුවකින් ගසා දමනවා. විනිසා ගේ මළ කඳ කැනහිලුන්ට

කැපට කැපට අද දවන්ට පසු එයින් ගලන ලද්දේ වස්තු නිධානය එන තර්කයා. ඒම ක්‍රියාව නිසා අර වල විනිසා ප්‍රායෝගික දිගු කාල සීමාව තුළ යක්ෂයෙකු වෙලා නිධානය ගොස්වා කරන බවයි උපුන්ගේ විශ්වාසය. එය පුරාණයේ පටන් එන සිරිතක් ද. විනිසා ගේ කාල සීමාවෙන් පසු බහිරව යක්ෂයා නිධානයට අරක් ගන්නවා. නිධානය ගන්නට යමෙකුට උවමනා නම් ඊට විනිස් බිල්ලක් හෝ ගොනෙකු හෝ එව්වෙකු හෝ බිලි දෙන්නට ඕනෑ."

"ගැස්පා උඹේ කතාවෙන් වගේ ඇගේ ලේ කැට ගැහෙනවා"යි එයින් විහිළුවට මෙන් තෙපලේය. "උඹට බිල්ල දෙන්නට ගොනෙක්වත් එව්වෙක්වත් මෙහේ නැති නිසා උඹ මාව ද බිල්ලට දෙන්නට හිතාගෙන ඉන්නෙ? උඹට බේරිලා යන්නට හැන්ස් ගේ උපකාරය නොලැබුණොත් උඹ ය නියෙනවායයි කියන වස්තුවෙන් ප්‍රයෝජනයක් නැහැ නොවැ." ගැස්පා ගේ සිතා මුහුණ ලජ්ජාවෙන් රතු විය. 'බිල්ල ගැන අදහස අපි අනහැර දමුණො. ටා කියන්නෙ වාසනාව නියෙන කෙනෙකුට ලබාගන්නට වස්තුව මේ හරියේ නිබෙන බවයි' යි හේ කිවේය.

"හොඳයි එහෙම හිතමු. අපි ඒවා කොහේ කියල හොයන්නද?"

"නිධානයක් නියෙන තැනක නියෙනවා ගට මුහුණක් හෝ ඇත් මුහුණක් කොටා නියෙන ගලක්. එහෙම නැත්නම් ගල් ලිපියක් නියෙනවා" යි ගැස්පා කිය.

"පරණ ආවිච්චලා ගේ කරන්දර ගොඩක් යාපන් උඹේ ඔලුවට දලා නියෙන ගැබ්බි මට පෙනෙන්නේ" යි තවත් මෙවැනි දේ තොරිස්සු එඩ්මන්ට් කිවේය.

"නිකම් ශිතලේ වෙනන වෙච්ල වෙච්ලා ඉන්න කලියෙන් අපි ඔහේ ටිකක් නිකමට හොයලා බලමු. ශිතලවත් ඇරිලා යන්නෙ නැහැ."

"එන්න හැන්ස්" යි එඩ්මන්ට් එතැනින් නැගිටිමින් හැන්ස්ට කතා කළේය. "විනිසා කියන දෙයක් කරමු. නැත්නම් අපට කරන් ඇහිලා මෙකේ ඉන්නට ගම්බවෙන්නෙ නැහැ."

ඉක්බිති ඔවුහු වැල් ඉණිමගේ ආධාරයෙන් කඳු මුදුනෙහි, මහ වනයෙන් වැසි ගත් අනෙක් පැත්තේ ප්‍රපාතයට බටහ. මෙහි කුඩා තැනි තලාවක් බඳු තැනකට සේන්ද්‍ර වූ ඔවුහු තවත් ඉදිරියට යන්නේ කෙසේදැයි ලකවන්නට වූහ. විශාල පර්වත, ගල්ලෙන් හා පාතාලයන් ගෙන් ගහන වූ මේ පෙදෙස හරහා ගමන් කිරීම ඉතා අනතුරුදයක විය.

“අලි යළුවක් හරි වෙන වෙනාටා හරි කලාත්මක දෙයක් කොටලා තිබෙන ගලක් වෙතේ හොයන එක හරියට පිදුරු ගොඩක් ඉදිකටුවක් හොයනවා වගේ වැඩක්” යි එඩ්මන්ට් කීවේය.

“ගල කැටයම ගැන අවිනිත කරලා අපි බලමු විකක් සැක ගිනෙන තැන් තියෙනවාද කියල” යි ගැස්පා තම සමයන් දිගු ගැන්වුණේය.

“අපෝ. ට පලේ කැන් දහස් ගණනක් ඇති වෙතේ.”

තනි තනිව ගොස් පරීක්ෂා කරන එක හොඳ යයි හැන්ස් යෝජනා කළේය. එහෙත් කිසිවකු එකිනෙකාගේ කට හඬ ඇසෙන මාතයෙන් ඇතට නොයන සේ වග බලාගත යුතු බව හැන්ස් ඔවුන්ට අවවාද කළේය. තවත් අනතුරක් නැතිව සිටින බව එකිනෙකාට ඇහවීමට වරින් වර එසේ ශබ්දයක් කරන ලෙසද හැන්ස් ඔවුන්ට නියම කළේය. මීට එකඟ වූ තිදෙනා තුන් පැත්තකට පිටත්ව ගියහ.

දෙපැයක් පමණ ගත විය. හදිසියේම යමකුගේ මිරලතෝනියක් හැන්ස්ට ඇසුණි. ශබ්දය ඇසුණේ ගැස්පා බැස ගිය ප්‍රපාතය දෙසිනි. හැන්ස් වහා ගලෙන් ගලට පනිමින් වැටෙන්නට යන විට අකුල්වල එල්ලෙමින් බසිමින් ඒ දෙසට පිය මාරු කළේය. එඩ්මන්ට් පසු කොට බොහෝ දුරක් ගිය හැන්ස්ට එක් ගල ලෙණක් තුළින් වටුලන් පිටවී ඉහිලෙනු දක්නට ලැබුණි. එය තුළින් යමකුගේ කෙදිරිල්ලක් ඇසෙන්නට විය. හැන්ස් ලෙණ තුළට එබී බැලුවේය. එහෙත් ඔහුට කිසිවක් හරිහැටි පෙනුණේ නැත. ලෙණ තුළ තරමක අඳුරින් වැසී තිබුණි. එහෙත් ඒ තුළින් නිකුත් වන කෙදිරිල්ලත් හතලාමත් එහි යමකු මරණය සටනක් සෙදි සිටින බව සිතා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් විය. ලෙණට ඇතුළුවීමට නිබුණේ කුඩා කවුළුවකි. මිනිසකුට බඩගා යන්නමින් එහි රිංගා ගත හැක. දැන් මෙහි රිංගීම මාර මුඛයට යාටක් බව හැන්ස්ට වැටහී ගියේය. එහෙත් හේ පසුබට නොවුණේය. සිය කුඩා කිරිවිටිය කටින් බැහැරත් හැන්ස් පළලුවෙන් සිය දෙකකුල් ලෙණ තුළට දමා දැත්වල වාරුවෙන් එය තුළට ඇදුණේය.

කවුළුව තුළින් ලෙණ තුළට පිවිසි ඔහුගේ දෙපා අඩි තුනක් පමණ පහළින් පිහිටි ලෙණෙහි බිම ගැටුණි. ක්‍රමයෙන් පහත් වෙමින් ඇතට විහිද තිබුණු බැවුම් සහිත ලෙණ බිම, ලෙණ දොර පසෙක බිත්ති මුලින් කාන්දුවන දිය පාරකින් තෙමී ලිස්සන ගතියකින් යුතු බව එහි තුළ බව හැන්ස්ට වැටහුණි. ඔහු අත පත ගාමින් පහළට රුවන්නට විය. දැවැන්ත පිඹුරකු ගැස්පා වෙළා ගනු ලැබී සිටින හැටි ඔහුට පෙනුණි.

ලෙණ බිත්තියෙන් පිටට නෙරා සිටි ගල තුඩුවක වලිගය වෙලා ගත් දවැන්ත පිඬුරෙක් ගැස්සා ගේ එක් කලවයක් සහ ගෙලද වෙලා සිටින අයුරු ලෙණ පියස්සේ තිබුණු කුඩා විවරයකින් ලෙණ තුළට වැටුණු මද පළියෙන් හැන්ස්ට දක්නට ලැබුණි. සිය ගෙල පෙදෙය වෙලා තිබුණු පිඬුරු වෙළුම් ගැළවීමට ගැස්සා දැනින් අසාර්ථක තැනක් දරනු සිහුට පෙනුණි. හැන්ස් ගේ ඇස් හමුවේදීම පිඬුරා ගැස්සා ගේ පපුව ද වෙලා ගත්තේය. ගැස්සා, පිඬුරා වෙලා සිටි සිය කලවය නිදහස් කර ගැනීමට අනෙක් කකුලෙන් ඔහන් තැනක් දුරුවේය. එහෙත් ඔහු අනුක්‍රමයෙන් දුර්වල වී යන හැටි හැන්ස් දක්කේය.

පිඬුරා ගේ හිස ගැස්සා ගේ සිරුරෙහි කොතැනක හෝ සහවා ගෙන ඇති බව හැන්ස් දැනී. ඔහුට පිඬුරා ගේ හිස තිබෙන තැන සොයා ගන්නට එක විටට නොහැකි විය. පිඬුරා උගේ හිස ගැස්සා ගේ බිත්තියෙන්ද මද කරගෙන එය සපාගෙන සිටින සැටි අන්තිමට ඔහු සොයා ගත්තේය. හැන්ස් ගැස්සාට තුවාල නොවන පරිද්දෙන් සිය කුඩා කිරිවිටිය ගෙන පිඬුරා ගේ බෙල්ල පලා ඉරන්තට විය. පිඬුරා ගේ බෙල්ල කැපී යත්ම උගේ කිටි කිටියේ තිබුණු වෙළුම් බුරුල් වී ගියේය. මද වේලාවකින් පිඬුරු වෙළුම් ගැළවී ගියේය. හැන්ස් මළ විනිසක් බඳු ගැස්සා ගේ සිරුර ඉතා සිරුවෙන් ඔසවා ගෙන ලෙණ කවුළුව අසලට ගොස් පළලටෙන් ගැස්සා ගේ හිසක් දෙවුරන් කවුළුවෙන් පිටතට කළේය. ජ අසල හුන් එඩ්මන්ට් ගැස්සා ගේ අප්‍රාණික සිරුර ඔසවා එළියට ගත්තේය.

ගැස්සා මළ මිනියක් මෙන් විය. ඔහුගේ මුහුණ තිල් පැහැ ගැහී තිබුණි. ගෙල වටා තිබුණු තදබල සිරිමක් නිසා ගෙල කොර වී තිබුණි. ඔහුගේ ගෙළ කැඩී ඇත්දෝයි යන බියෙන් එඩ්මන්ට් එය සිරුවෙන් ජ මේ අතට හැරෙව්වේය. වසනාවකට මෙන් ගැස්සා ගේ ගෙලෙහි ඇති බලවත් මස් පිඩුවලට බරපතල හානියක් නොවී තිබීම ගැන ඔවුහු සතුටු වූහ. එහෙත් මද වේලාවක් ගැස්සා පිඬුරා ගේ ග්‍රහණයට අසුවී සිටියා නම් සියල්ල අවසන් වන්නට තිබුණි.

කුමක් කරමදෝයි, ගැස්සා ගේ අප්‍රාණික සිරුර දෙස බියෙන් බැහැරෙන බලා සිටි එඩ්මන්ට් සහ හැන්ස්, ගැස්සා ගේ මුහුණ විකිත් ටික පැහැපත් වන සැටින් ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කිරීම හා නාඩි වැටීම අනුක්‍රමයෙන් දියුණු වන සැටින් දකිමෙන් මද සහනයක් ලැබූහ. ටික වේලාවකින් ඔහුගේ ඇස පිහාටු සෙලවෙන සැටි ඔවුනට දක්නට ලැබුණි. ගැස්සා සිය දෙනෙත් හැර

බැලිය. යහ සහ පතනින් සිය ගෙල රතනා බැලිය. තමා දෙස සිතා ප්‍රහනිත යනුට බලා සිටින සිය සගයන් දෙදෙනා දෙස සිහිනයකින් පිළි පිළිකු පෙනී යනු බලන්නට විය.

"ගැස්පා, දූත පොරොල්ල ටිකක් පිළිද?" යි එඩ්මන්ට් ඇසිය.

එහෙත් ගැස්පා පිළිතුරු දිය හැකි තත්ත්වයක නොසිටියේය. යහ ඉතා පොරොල්ලෙන් කෙලින් වී ඉදි ගත්තේය. ඉක්බිති හෙතෙම ඉතා සිරුරෙන් සිය ගෙල එ මේ අත හැරවූයේය. පිඹුරා වෙළා ගොන සිටි සිය කලළය හේ අත ගැටේය. පිඹුරා හේ කටට හසු වී තිබුණු සිය බන්ධනාද ද හේ පිරික්සා බැලුවේය.

"චතුර" යි ගැස්පා කෙරෙහි හැටේය. දිය බඳුනට ළා කළ ඔහු හේ තොල වෙළලන්නට විය. පෙදුනාවෙන් ලිවිකෙවින් දිය භානය කළ ගැස්පා වටින් පර තැනී ගත්තකු මෙන් සැලකේය.

"ඔබ මරුවා හේ කට ළහටට ගියා. හැන්ස් තමා ඔබ ගළවා ගත්තේ" යි එඩ්මන්ට් කිය.

ගැස්පා පමණ ඉක්ම ගියේය. ගැස්පා තමාට සිදුවූ දේ ගොතලමින් කියන්නට වූයේය. ගල් ලෙණෙහි කවුළුව දුටු ඔහුට ඊට වඩා වස්තුව සහවා ඇතැයි සිතිය හැකි තැනක් තවත් තිබෙන්නට නුපුළුවනැයි සිතුවේ. කවුළුව තුළින් එහි එබී බැලූ ඔහුට එය ගත පසුරින් වැසි ගත් විශාල ගල් ලෙණක් බව වැටහුණි. ඔහු ඉතා අමාරුවෙන් එතුළට බඩගැටුවේය. ඔහු ලෙණ තුළට බැස නැගිටින්නට සුදුනම් වනවාත් සමගම ඔහුගේ බත්කෙන්නදට වැදුණු දරුණු පහරකින් හේ බීම ඇද වැටුණේය. එකෙණෙහිම ඔහුගේ ගෙල යකඩ පටියක් බදු යමකින් කීටි කීටියේ වෙළී ගියේය. යහ එය ගැළවීමට බලවත් වෑයමක් දරන්නට විය. යහට කැහැසීමට ලැබුණේ එක් වරක් පමණි. ඔහුගේ හුස්ම හිරවී ගියේය. වෙළුම් තද විය. ඔහු ජීවිතයක් මරණයත් අතර බිහිසුණු සටනකට වැදුණි. ඔහුට මතක එළුමණය. තමා ගළවා ගැනීමට තම සගයන් ආ හැටි ඔහු විමසුවේය.

"ගැස්පාට ඒ විස්තරේ ඔක්කොම කියන්න හැන්ස්" යි එඩ්මන්ට් කීවේය.

"මට ඔබේ කැහැසීම ඇහුණු හැටියෙම මට වැටහුණා වෙලා තියෙන දේ" හැන්ස් කීවේය. "ඔය වගේ මර ළතෝනි මා සිත තරම් කැලේ දී අහලා තියෙනවා. පිඹුරෙක් මුවෙකු අල්ලා ගත්තාම මුවා කැ ගහන්නේ ඔය විදියටමයි. ඉතින් ඔබේ මර ළතෝනිය ඇසුණාම මං තත්පරයක්වත් පමාවුණේ නැහැ. එඩ්මන්ට් හිටියේ මට වඩා ඇතින්. ලෙණ දෙර ළහට ආ මට

සිය කිනිස්ස එළියට ඇද ගත් එඩ්මන්ට් සම් මල්ලෙහි කට බැඳ තිබුණු ලනුව කපා එය ගල් තලාව මත මුණින් හැච්චේය. ඔවුන්ට සිය දෙනෙත් අදහාගත නොහැකි විය. පද්මරාග, දියමන්ති, රතුකැට, වෛරෝඩි ආදී මහාර්ඝ මැණික් ගල් රාශියක් ද රන්, රිදී, කාසි සහ ස්වර්ණාභරණ තොගයක් ද එහි විය.

“රජු ගේ ධනය තමා මේ” යි ගැස්සා උමතු වෙත් මෙන් සිය උගුල දණ්ඩ පිටිවදිවත් කිවේය. “මං කිව්ව කතාව බොරුද?”

“ඇත්තෙන්ම ඔබ කි දේ හරි” යි එඩ්මන්ට් ගැස්සා ගේ පිටට තවුටු කරවීන් කිවේය. හැන්ස් මේවා එතරම් අගය කළ බවක් පෙනුණේ නැත. හැන්ස්ට නම් මේවා තිරිවාන ගල්වලට වඩා වටිනාත් නැත.

එහි තිබුණු නොයෙක් වට්ටා වස්තූන් සිත් සේ පරීක්ෂා කළ ධුගු ජ්වා නැවතත් වල්ල ඇතුළට දමුණ. හැන්ස් ශක්තිමත් වැලක් හෝ වල්ල කෙරේ ඵල්ලාගෙන යා හැකි අන්දමට ගුව ගසා ගත්තේය.

ධුගු යළිත් ධුගු පළමුවෙන් සිටි තැනට පැමිණියහ. බලවත් සේ පෙහෙසට පත්ව සිටි ධුගු කටගැස්මකුත් සමග අරක්කු ස්වල්පයක් බැහිත් ගත්හ. දවසේ සෙසු කොටස හොඳ නින්ද කින් ධුගු ගත කළෝය.

ඉර බැස යද්දි එඩ්මන්ට් අවදිවූයේය. ඔහු අවුල් වූ හිස කෙස් අතින් සකසවීන් ගිඳ ගත්තේය. ධුගු ඇහි බැම හකුළවා ගැස්සා දෙස බැලුවේය.

“ගැස්සා” යි ඔහු කතා කළේය. “ඔබට වෙන්ට තිබුණු මාරකය ගැන අර රොඩී ගැහැනිය කියූ දේ කොයි තරම් ඇත්තද?”

“ඒක තේන්තම් තව බිත්දුවෙන් ඒ අනාවැකිය හරියටම හරියන්ට තිබුණා.”

චිත රජදහන

එදින දළ පාත්‍රයෙහිම සිටුවා ගමන් කළහ. එන ලැහැබිත් වැසි ගත් ගත අඳුරින් වෙළි ගිය හෙල් පල්ලම් හරහා වැටී තිබුණු ධුන්ගේ ගමන් මග ඉතා බිහිසුණු විය. උදාසන සිටුවා කඳු නාමුලට බැස ගත්හ. අසික වෙහෙසට පත් වී සිටි සිටුවා ලිය වඩුල්ලක් යටට වී නිදාගත්හ.

යවය ගැස්පා යන එදිනට අලදි දූහ. ගැන්ස් අතුරුදහනවී සිටින බව සිටුවාට දක්නට ලැබුණි. කටු අල වගයක් ගත් ගැන්ස් නොබෝ වේලාවකින් ආපසු පැමිණියේය. “මේ ළඟින් සොයා ගන්නා ලැබුණේ වෙපටිණයි. දූනට වෙවාසින් පිරි මගගන්නා වෙයි. හෙට සිට අපට ජීව වඩා හොඳ කෑම ලැබෙයි” යි ගැන්ස් කීවේය. අල පුලුස්සා අනුභව කළ සිටුවා අඳුරු වැටෙන තෙක් ගමන් කළහ.

පසු ද සිටුවා, ගැන්ස් විසින් සිය දුනු හි යහ වියලි මුළු මස් පොඳියක් සහවා තබනු ලැබූ මග ගස් බෙහෙයක් වෙත පැමිණියේය. දින දෙකකට පසු සිටුවාට ලැබුණු හොඳම ආහාරය එය විය.

සිටුවා දැන් පහත රට මග වනයට අවුත් සිටිනි. තැනින් තැනදි සිටුවාට දක්නට ලැබුණු වන යතුන් ගේ ගමන් මාර්ග හැරෙන්නට අන් කිසිදු මගක් එහි නොවීය. මේ ගමන එදිනටට නුපුරුදු එකක් මුළු ද ගැස්පාට එසේ නොවීය. සිතුවා කැලැටලදි සටන්හි යෙදී පුරුදුය. හේ මග වන මැද දඩයම් කළ හොඳ දඩයක්කාරයෙක් ද විය. එහෙත් මෙවැනි පාඨ යන වනාන්තරයක සිහි වීට පෙර කවදවත් සැරිසරා නොමැත. ස්වභාව ධර්මයා විසින් රක්ෂිත, මහා වන රාජධානියේ නිමග්නව ගිය සිටුවාට තනේ එහි කොතරම් කුඩා සතුන් දැයි වැටහී ගියේය.

ලංකාවේ වනාන්තර කිව නොහැකි තරම් විශාලත්වයෙන් පැතිරී ඇත. ජීවයේ විස්මිත අලංකාරය, සැරිසරන්නන් ගේ සිතෙහි ජ්‍යෙෂ්ඨ ද හය ද සංක්‍රාමය ද එක්වන්නට දනවයි. උස්ව තැනි විටපයෙන් විටපය ඇ පැතුරුණු වනයේ පති ගස්, පරම්පරා ගණන් පැරණිය. ජීවයේ නිලවර්ණ ශාඛා මණ්ඩල යට සෙවණ

හා සිසිල පාන පද්ධති, රුධිර පද්ධති, දහල සැකිලි කිරණ සහ
ප්‍රාග් ආවේණික පද්ධතිවල විවිධ ව්‍යායාමයන් මගින් පැහැයෙන් සිඳි නැගේ.

එක්වත්ව සහ ගැස්සා හැන්සි පත් අනුපිටි ඉතාමත් කිසිදු
දෙනෙකු වෙතින් වෙන් ගත්හ. රම්මිය පාන එළි, විල් එළි හරහා
හැන්සි පසු පස ගමන් ගත් කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා ඒවායේ
එවන්කාරයෙන් ඉවහන් රසාස්වාදය ලැබූහ. දැන් සතුරන් තවත්
ලගු බැඳ පනැයි සිතිය නොහැක. හැන්සි අනුව යාමෙන් තව
ආරක්ෂාව ස්ථිර බැඳ දන් සිටුවා නිදහසේ ගමන් ගත්හ. ගම්මාන
වෙසන් කිරිවිට එතරට භායාසයක් ගැනීම දැන් ඔවුන්ට උවමනා
නැත.

හැන්සිට නැව පාන පානය සඳහා පහදුවේ. එහි හැම පෙදෙ-
සක්ම ඔහුට පහදා ගුරු පුරුදුය. වනය පිළිබඳ හැන්සි තුළ
වූ පුද්ගලික දැනුම ගැනත් සිතුවම් නිර්මාණයට ගැනත් කපිතාන්-
වරුන් දෙදෙනා පදනම් වූහ. දුන්න හා හි තලන්, උරෙහි එල්ලා
ගත් කුඩා පොරොටන් ඉණෙහි ගසා තිබූ ඔහුට ප්‍රභේද ලැබුණු
කිරිවිටයන් ගැටවන්නට සහ වෙන අන් කිසිදු ආයුධයක් නො-
තිබුණේය. කපිතාන්වරුන් ස්වකීය ආරක්ෂාව ගැන යන්තම්
වත් සැක පහළ කර නොගත්තේ මේ ගුරු තරුණයා කෙරෙහි
සම්පූර්ණ විශ්වාසය නබවිනි. ඔවුන්ට ලැබුණු හැම ආහාරයක්ම
හැන්සි විසින් සපයා ගන්නා ලද ඒවා විය. මුළු මස් හැරෙන්නට
තවත් මස් වර්ග, අල, පලතුරු හා මී පැණි ඔවුන්ට කන්නට
ලැබුණි. එල් උරු, තලගොඩ හා වලිකුකුළු ආදී මස් ද හැන්සි
ඔවුන්ට සපයා දුන්නේය.

කලින් වට වැසි නිසා බත් මගේ දී මහ වනය අලුත් දළ දමයි.
නිල් පැහැයෙන් සිඳි නැගී ජීවයෙන් පිරී යයි. ප්‍රීතියෙන් කුල්මත්
වූ කුරුල්ලන් ගේ නාදයන් රැහැසියන් ගේ කන් බිහිරි කරවා
හඬන් වනය තුළ දෝංකාරය නංවමින් පැතිර යන්නේය.

එදින දවස ගෙවී යද්දී ඔවුන්ට ඉතා දර්ශනීය කුරුල්ලෙක්
පියාපිනූ දක්නට ලැබුණි. ඔවුන්ට මුණ ගැසුණු වල් උරු
රුද්ධවල සිටි පැටවු ඔවුන් දක බියපත්ව වේගයෙන් දුව ගොස්
පසුරු අතර සැඟවී ගත්හ. එහෙත් මහ උරු ඔවුන් දෙස
කෝපයෙන් මද වෙලාවක් බලා සිට ගොරවමින්, සෙමින්
සෙමින් පැටවුන් අනුගමනය කළහ. ඔවුන් දකිමෙන් බිය පත්
වූ විශාල මුළු රුද්ධවක් වේගයෙන් දුවන්නට විය. සාවුන් සහ

පළමුකලින් විශාල ගණනක් ඔවුන්ට දක්නට ලැබුණි. පළින්
 ඒ වේලාවේ ඒ වේ අත ඉහිලෙමින් පල බුද්ධිකාමයන්,
 බටහිරයන් හා ගිවිසුන් ද තවත් නොයෙක් වර්ගයේ කුරුල්ලන්
 සමඟ ද සිටිනු දුටහ. කැනිෂ් කැන හිරු එළිය වැටී පුල්ලි ගැසී
 තිබුණු පස්වල කොළ මත වසමින් යළිත් එකිනෙකා අහිඟවා
 පියාසා කියා නාන් වන් සමනලන් ගේ දර්ශනයෙන් ඇතැම්
 ප්‍රදේශ අලංකාර විය.

පසුරෝ සිය ගැටවුන් සමග ගසින් ගසට පනිමින් පල රස
 දිවුන් ඔවුන්ට නොයෙක් විහිළු තහළ කරන්නට වූහ. මෙය
 ඔවුන් ගේ එහෙත් විනෝදය පිණිස විය. බටහිරයන් ගේ “කුඩු”
 නාදයෙන් හසු කුරුල්ලන් ගේ මිහිරි ගී හඬුන් නිරතුරුවම
 න්‍යාය රූප පිළිබඳ දැන්වේ.

පසුවත්ම ගේ අදහසේ හැටියට අන් හැම පක්ෂියකුම අහිඟවා
 සිටි කුරුල්ලන් දෙවර්ගයක් විය. එක් වර්ගයක් වර්ණවත්
 පියාට නිසා අන් හැම පක්ෂියකුම අහිඟවයි. අනෙක් වර්ගය
 උන් ගේ මිහිරි ගී නාදයෙන් සෙස්සන් පරදවති. වමන්කාරය
 හින් සෙසු පක්ෂීන් පරදවන්නේ මොනරාය. වල්පොල්කිව්වා
 අන් හැම කුරුල්ලකුම පරදවා වනය ගි නාදයෙන් කුල්මත්
 කරවයි. මේ කුරුල්ලා ගේ ඉමිහිරි ගීතවත් නාදයෙහි පුදුම
 සංගීතයක් ගැබ් වී ඇත. මේ කුඩා පක්ෂියා ගේ ගීතවත් නාදයට
 ඔවුහු අනාප්තකර ආශාවකින් කන් දුන්හ. පාළු නිසල වන-
 කරයේ තනිව ගී ගයන මේ නාදුනන ගායකයා, මධුරස්වරයෙන්
 ගී ගැසීමට ප්‍රකට රැ කෝකිලයා පවා අහිඟවතැයි ඔවුහු සිතූහ.

සුවල් කාලයේ මහ වනය කොතරම් වමන්කාර ජනක ද,
 එතෙත් රාත්‍රි කාලයේ දී එය එපමණම බිහිසුණුය. දහවල්
 කාලයේ කුරුල්ලා ගී නදින් රූප පිළිබඳ දෙන මහ වනය නොවේ
 රාත්‍රියට ඇත්තේ. අහස උසට විහිද ගිය මහ තුරු පෙළ අතරින්
 දහවල් කාලයේ දී වනය තුළට පෙරි එන රන්වන් හිරු එළිය
 වෙනුවට රාත්‍රියෙහි දී මහ වනය බිහිසුණු සනාත්ධකාරයෙන්
 වෙළු වෙළු යයි. ඉඳු හිට හඬන බස්සකු ගේ අමිහිරි නාදය හැරෙන්නේ-
 නට රාත්‍රියෙහි දී මහ වනය සොහොන් පිටියක් මෙන් පාළුය.
 නිසලය, බිය ජනකය. වරෙක ඒ බිය ජනක පාළුවත් නිසංසල-
 යත් බිඳ ලටින් නරි රළක ගේ හු හඬ ඇසෙයි. වරෙක කොටි-
 යකු ගේ බිහිසුණු ගෙරවීමකි. ඒ සලකම මරණය ළඟ ළඟම
 ඇති බව දැනගැනීමට මෙන් ගෝනෙක් ගෝ මුවෙක් ගෝ හඬයි.

යළිත් උ බිය යනක පාපපටි රජයන්තෝය. ඒ නිසාම නිසා-
සලයට පැමිණෙන්නෝය. අවු සොහොනක් වෙන් පාච්චිත්තෝ
ය. නිසල වන්නෝය.

හැන්ස් සහ කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා රාත්‍රිය ෧෦ වූ විට සිය
අධික හෝ ඇළ එකක හෝ නවානැත් ගත්හ. ඉක්බිති ඔවුහු
විසිලි වූව යස් අනුභව කොට ගසකට හෝ ඉවුරකට හේන්තුළු
නිසල සැන්දෑවෙ පාච්චි විහිර විසිවින් පසුරු වටා නොනැවති
බලන කණ වැදිරියන් දෙස බලමින් අමිකොළ සහ සහා කළ
ගෙව්වෝය.

නිදි හැනිමට පෙර යුගු විශාල ගිනි වැලයක් ගසනි. එහෙත්
හැන්ස් පවිණක් මහ පත වැද රාත්‍රිය ගත කරන විට නම් ගිනි
වැල නොගසයි. ගිනි වැලයක් තිබියදින් කපිතාන්වරුන් තුළ
වහපන වැද රාත්‍රිය පසුම ගැනිම ජනිත කළේය. ඔවුහු නොයෙක්
විට හදිසියේ නිගැස්සුණහ.

දිනක් රාත්‍රියේ විශාල ගසක් යට යුගු ගිනි වැලයක් ගසුන.
හදිසියේම අවට විහිද ගිය ගිනි වැලයේ ආලෝකයෙන් මහත්සේ
තැනි ගත් ඒ ගස උඩ ගත් වදුරු රැළක් මහා ගාලගෝව්වියක්
කරන්නට වූහ. වදුරු රැළ හදිසියේ බිරියන් දෙන්නට වූයෙන්
ඉන් මහත් සේ තැනිගත් එඩ්මන්ට් කැගසමින් නැති සිටියේය.
බියෙන් පෙවිලිමින් යුගු හැන්ස් දෙස බලා සිටියේය. සිදු වූයේ
කුමක්දැයි නොදන් අයකු මමන් බිට දිගාවි සිය නිය වැලමිටට
බර කරගෙන සිටි හැන්ස් කට කොනකින් සිනා සෙමින් ගිනි
වැලය දෙස බලා සිටින සැටි දුටු එඩ්මන්ට් පුදුම වූයේය. බියට
යත් එඩ්මන්ට් ඒ බිය සහවා ගැනිමට තැත් කරමින් සිය සහයන්
සමග කොක් හඬලමින් සිනාසුණේය.

මහ වනයෙහි වල් අලි රංචු පිටින් සැරි සැරූහ. අහවල්
කාලයේ දී ඔවුනට වල් අලි දක්නට ලැබුණේ ඉතා කලාතුරකිනි.
එහෙත් හැම රැයකදීම පාහේ අතු කඩමින් කොළ බුදින වල්
අලින් ගේ හොල්මන් කිරීම ඔවුනට ඇසුණි. දිනක් මැදියම්
රැයේ ඔවුන්ගේ ගිනිවැලය අතුරු බැස දිලිසෙමින් තිබුණි. ඉතා
ළහින් ඇසුණු බිහිසුණු ගෝර නාදයකින් ඔවුහු තිගැස්සී අවදි
වූහ. දූවැන්න වල් අලියෙක් උගේ හොඬ වේගයෙන් ඒ මේ
අත වනමින් ඔවුන් දෙස බලා සිටින සැටි ඔවුනට දක්නට ලැබුණි.
හැන්ස් වහා නැගිටිය. යුගු වල් අලියා වෙත ගොස් මොනවා
දෝ කීවේය. අලියා සෙමින් සෙමින් කැලයට වැදුණි. දිනක්
ඇඳිරි වැටුණාට පසු වල් අලි රංචුවක් ඔවුන් ලැග සිටි තැනට
නුදුරින් ගස් වැල් පොඩි කරමින් හදිසියේම ගමන් කරන්නට
වීමෙන් ඔවුහු මහත්සේ තැනි ගත්හ.

මෙවැනි බිහිසුණු අත්දැකීම් මධ්‍යයේ වුවද ඔවුහු වනයේ
වමන්කාරයෙන් කල්මත් වූහ. තව අවුරුදු කිහිපයකින් ඔවුන්

දැන් පිටත් වන මේ මහ වනය ඔවුනට පරාදියයක් සේ සිහිවනු ඇතැයි ද මෙහි දී ඔවුන් මුහුණ පෑ ක්‍රාසපුරුණ සිද්ධීන් අමතක කොට යළි ලක්දිව වනාන්තරවල සැරි සැරීමට බලවත් ආශාවක් ඔවුන් තුළ ඇතිවනු ඇතැයි ද ඔවුහු සිතූහ.

වන වැද ගමනේ දී ඔවුනට එකිනෙකාගේ යටගියාව ගැන කතා කිරීමට ද අවස්ථා ලැබුණි.

යෝගාවචර හික්මුන්වගන්සේ ගෙන් ගැස්පා පිළිබඳව ඇසූ ද සිට, හැන්ස් තුළ නිර්භීත යුද සෙබලෙකු වූ ගැස්පා ගැනත් කොළඹ පැහැර ගනිද්දී එහි කොටු වී සිටි පාතුගිසින් විසින් ඕලන්දක්කාරයන්ට විරුද්ධව කරන ලද බිහිසුණු සටන් ගැනත් තොරතුරු දැන ගැනීමට බලවත් ආශාවක් තිබුණි.

සිංහල රජු ගේ හමුදාවනට විරුද්ධව ඔහු ගෙන ගිය කැරළි ගැනත් සිහිගේ කුඩා හමුදාවනට වඩා විශාල හමුදාවන් පරාජය කිරීමට තමා ගත් වෙහෙස ගැනත් ගැස්පාට හොඳට මතකය. කොළඹ පැහැර ගැනීම ගැන ඔහුට බොහෝ දේ කියන්නට තිබුණි. ඒට පස් අවුරුද්දකට පමණ පෙර ලංකාවේ තිබුණු ප්‍රධානතම පාතුගිසි බලකොටුව වූ කොළඹ, සතුරන් අතට පත් වීමේ සිද්ධිය ඔහුගේ සිත තදින් පැරුවේය. මේ වන තුරුත් ස්වකීය පාතින් දෙක මහ මුහුදේ යුද වැදී සිටින බව කපිතාන් දෙපොළ දැන සිටියහ. එම නිසා ඔවුහු ඒ ගැන කිසිවක් කතා කිරීමට මැලිවූහ.

දිනක් ඔවුනට අමතක නොවන දර්ශන දෙකක් දක්නට ලැබුණි. වනයේ පිටත්වන දුබල සතුන් ගේ අන්‍යෝන්‍ය සහයෝගය මැනවින් විදහා දැක්වෙන දර්ශනයකි ඉන් පළමු වැන්න. අනෙක මහ වනයේ දී ඉතාමත් කලාතුරකින් දක්නට ලැබෙන බඩගා යන සතුන් දෙදෙනෙකු අතරේ වූ බිහිසුණු පොරයකි. උතුන්ගේ කාය ශක්තිය උතුන් අභිභවා නොයන තරම් විය.

එදින සවස ඔවුහු වැව් කණ්ඩියක් වෙත පැමිණියහ. ලංකාවේ වියළි කලාපයේ වනාන්තරවල තැනින් තැන පෙර රජ දරුවන් විසින් තනවන ලද වැව්වල නටබුන් දක්නට ලැබේ. වැව් කණ්ඩිය මත විශාල පලු ගසක් විය. මේ ගස යට වාඩි ගත් ඔවුහු, ඔවුන් විසින් දඩයම් කරගන්නා ලද තලගොයින් දෙදෙනෙකු පුලුස්සා කෑහ. කැමෙන් පසු වැව් කණ්ඩිය මත ඇලවී සිටි ඔවුනට අසල ගසක කඳ මැදට වී එහාට මෙහාට දුවමින් නොකඩවා කෑ ගසන ලේනෙක් දක්නට ලැබුණි. මේ කුඩා සතා මහත් බියට පත්ව උදව් ඉල්ලා කෑගසන බැව් ඔවුනට වැටහුණි.

ලේනාන් තලගොයාන් මේ ගස් බෙනය
අසලට අවුත්—

නියත් පෙන් දියට පහත් වූ පිළිගැනීමක් 'පලා' යනුවෙන් දිය
යට ගොස් සැමණකින් පොදු බැහැරෙන ඉතිලි ගියේය. ආදි
කල්පිත නියන්ද්‍ර' නල්ලියන් වැනි කිසිල්ලු වැටි දුර අසින්
දිග ඇදී සිටියහ.

සැන්දෑල පැහැ වැට කණ්ඩිය දිගේ යමින් සිටියහ. විශාල
පත් ගාලුලින ගහන වැට කොන් එක් තැනක පත් පුරු
නැමුණක් යෙලවෙන ඔවුනට අක්නට ලැබුණි. ඔවුහු වැට
උපුර දිගේ ඉදිරියට ගියහ. ඔවුන් කිසි දිනක නුදුටු කොටසක්
බඳු දෙයක් පෙනෙන්නේ ඒ පො අත වැනි අභයට පහරක් ගැසීය.
විශාල කිසිල්ලු ගේ බඳු වෙළාගත් දවැන්ත පිඬුරකට විරුද්ධව
ඒ කිසිල්ලා කරන බිහිසුණු සටනකි එය. සටන දිගටම කෙරු
ණේය. කිසිල්ලා ඉදිරියට පනිමින් පිඬුරා ගේ නොවෙළි තිබුණු
කොටස යථා යුතු කරන්නට තැත් කළේය. පිඬුරා උගේ
සිරුරෙහි ඉතිරි කොටස කිසිල්ලා ගේ වියරු දත්වලින් බේරා
ගැනීමට ඒ පො අත වැනුවේය. පිඬුරා කිසිල්ලා ගෙන් බේරුණේ
යන්නටිනි. ගතවූයේ මොහොතකි. කිසිල්ලා තියුණු සටනකට
එළඹුණේය. උඟ් කියනක් බඳු බාවෙන් පිඬුරාට පහර
දෙන්නට විය. එහෙත් පිඬුරාට ඉන් බේරී සිටින්නට හැකි විය.
උඟ් සිරුරේ නොවෙළුණු කොටස කිසිල්ලා ගේ බාව නො
පදින සේ ඇතින් තබාගෙන සිටියේය. සිය පිටිනය ගළවා
ගැනීමට පාරාන්තික ලෙස වැර දින්නට වූ කිසිල්ලා උගේ පිටි
නිමෙන ගැටවලින් පිඬුරා ගොඩ කොට දමන අවසන් උඩු
බැල්ලෙන් පෙරළුණේය. එහෙත් එවිට පිඬුරා වහා උගේ
වෙළුම ගළවා ගෙන කිසිල්ලාට පෙරළීමට ඉඩ හළේය. යළිත්
කිසිල්ලා පෙර සිටි ඉරියව්වට එන්නට සුදුනම් වත්ම පිඬුරා වහා
උඟ් වෙළා ගත්තේය.

වඳ වෙළාවකින් පිඬුරා විසින් සමපූර්ණ කිසිල්ලා වෙළා ගනු
ලැබීය. කිසිල්ලා ගේ නිස පටන් බාව කෙළවර දක්වා වෙළාගත්
පසු පිඬුරා උඟ් යෙලවීමට පවා ඉඩ නොතැබුවේය. පිඬුරා ටිකින්
ටික උගේ වෙළුම කිටි කිටියේ තද කරන්නට විය. පිඬුරා ගේ
දරුණු වෙළීමෙන් සිරුරෙහි සියලු ඇටයක්ම කැඩී පොඩිවී ගිය
කිසිල්ලා අන්තිමේ දී මස් වැදෑල්ලක් බවට පත්විය.

ඉක්බිති පිඬුරා කිසිල්ලා මුදු හැර ඉවතට ඇදුණේය. යහළුවන්
කිදෙන උනුන්ගේ මුහුණු බලා ගත්හ. එඩිමන්ට තම කටට ආ
වචන නොකියා යටපත් කර ගත්තේය. තමා යන්නම් පිඬුරා
ගේ ග්‍රහණයෙන් ගැළවුණු යැව් ගැස්සාට සිහි විය. ගැස්සා ගේ
මුහුණින් ඒ බව හොඳින් පෙනී ගියේය. තමා වෙතට හැන්ස්
ඇඳගත් ගැස්සා මෙවැනි ඉරණමකින් තමා ගළවා ගැනීම ගැන
කෘතඥපූර්වකව ඔහු වැළඳ ගත්තේය.

1. Neanderthal - ටිකියා ගේ පරිනාමය පිළිබඳ එක්තරා ප්‍රශ්නයක්

"ඒ පිඬුරා, කිඬුලාට ගිලිත්ට අඟස් කළේ නැත්නම් උං මරා දමමි ඇයි? ටිට් නම් ඒක මග පුදුමයක්" යි එඩ්මන්ට් කීවේය.

"පුඬුරා දියේ පිනා ගෙන එන කොට කිඬුලා හමයි ඉස්සරා පුලා පිඬුරාට හෙට්ටු කර තියෙන්නේ" යි හැන්ස් කීවේය. පුඬුන් කිඬුලාට වඩා පිඬුරා ඉස්සර වුණා. කිඬුලා පිඬුරා අල්ලා ගත්ට ඉස්සර උං ඉචුරට පිනා ගෙන ආවා. ගොඩට ආවාම ලානවා උං තියෙන වාසිය. ඉතින් උං කිඬුලා වෙළාගත්තා. දියේ දී එහෙම යිය පොරය ඇති වුණා නම් පිඬුරාට බේරිලා යාට ලැබෙන්නේ නැහැ."

"ඒක අපුරු සටනක්" යි ටිට්ටික හුස්මක් ගත් ගැස්සා කීවේය.

හසයනියක් වාමයෙහි ගත කිරීමෙන් පසු එක් දිනක හැන්ස් සහ කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා වැද්දන් ගේ ලෙණ වෙත පැමිණියහ.

කනද උඩට සිරගතව සිටි එඩ්මන්ට් සහ ගැස්සා ගළවා ගෙන පාසු පැමිණීමේ ස්ථිර අධීක්ෂණයෙන් යුතුව හැන්ස් දුනු හි යුග්ම වැදී ලෙණෙන් පිටත් වූයේ, තමා දඩයමේ යන බව වැද්දන්ට කියමිනි. තමා එවැනි ත්‍රාසජනක ක්‍රියාවක් සඳහා යන බව වැද්දන්ට කිසිම අපූරකින් දැන ගැනීමට හේ ඉඩ නො තැබුවේය. ඒ බව වැද්දන් දැන ගත්තා නම් ඔහුට මේ ගමන කිසි සේත් යන්තට ධ්වනි ඉඩ නොදෙනු ඇත. එසේ දන්වා සිටිත් වළක්වද්දී ගියත්. ගිය දු පටන් සිටුවන් තමා වෙනුවෙන් යැවූ බව හැන්ස් දැන සිටියේය.

හැන්ස් වැදී ලෙණෙන් පිට වී දින කිහිපයක්ම ගත වී ගියේය. ඔහු ගිය අතක් වැද්දෝ නොදත්හ. ඔහු ආපසු නොඑනු දුටු වැද්දෝ බියට පත් වූහ. ඔහුට යම් කිසි අනතුරක් වී දෝසි සිතු ඔවුහු දින ගණනක් ඔහු සොයමින් වනය පුරා ඇවිද්දෝය. පසුව ඔවුහු මහත් දුකින් ලෙණ වෙත පෙරළා අවුත් ශෝකයෙන් කල් යවන්නට වූහ. හැන්ස්ට සිය රට ගැන සිහි වී තමා අතහැර දමා එහි යන්නට ඇතැයි රනී දුක් වූවාය.

සති හයකට පමණ පසු හැන්ස් පෙරළා වැද්දන් වෙතට පැමිණීම ඔවුනට මහත් සොම්නසට කරුණක් විය. හැන්ස්, දිගට වැඩුණු රැවුල් ඇති ප්‍රාංගු දේහයන්ගෙන් යුත් සිය මිතුරන් දෙදෙනා වැද්දන්ට හඳුන්වා දුන්නේය. කපිතාන්වරුන්

දෙදෙනා අයළු සිටි වැද්දේ කුරු මිනිසුන් මෙන් පෙනුණහ. වැද්දේ මහත් කුකුළුයෙන් කපිතාන්වරුන් දෙස බලා සිටියහ. මව්වැනි මිනිසුන් දෙදෙනාම හැන්ස් ගේ අනුදායමක් නැතිව පැමිණියා නව වැද්දන් මහත් බියට පත් වනු ඇත.

වැදි ලෙණ විශාල එකක් වූ නියා බිහිවී සියලු දෙනාටම එහි ඉඩ කඩ ඇතිව සිටින්නට හැකි විය. හැන්ස් ගේ ලගින තැන අසලින් ලෙණ කෙළවරෙහි ගෝන සමක් අතුරා කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා ගේ ලැගුම ස්ථානය පිළියෙල කරන ලදී. ඔවුහු අනු-ක්රමයෙන් මෙම කටුක වැදි ජීවිතයට හුරු පුරුදු වන්නට වූහ. ඉන් ඔවුහු විනෝදය ද ලැබූහ. ඔවුන් වෙනත් අනතුරුවලට හුරු පුරුදු වුවත් මෙහි ඇත්තේ ඊට හාත්පසින්ම වෙනස් අනතුරුදයක පරිසරයකි. ස්වකීය ජාති දෙක එකිනෙකා ගෙන් බලය පැහැර ගැනීම සඳහා බිහිසුණු ආයුධ ගෙන යුද වැදි සිටිය දී මෙම කපිතාන්වරුන් දෙදෙනා ආදිකල්පික ආයුධවල උපකාරයෙන් එදිනෙදා වෙල සපයා ගෙන එකට ජීවත් වූහ. මෙම ජීවිතය ඔවුනට ඊට වඩා දහස් ගුණයෙන් සැනසීමකි.

වැද්ද සහ කුමරිය

6 වසින් රජ වාසලින් පිටම කරනු ලැබූ නාලිනි කුමරිය බිසව බිමට හරවා ගෙන වාසල දෙරටුවෙන් නික්මී මහ මහට බැස ගමන් ගත්තාය. විශාල ජනකායක් තමා දෙස පිළිකුලින් බලා සිටින බව දන් ඇ දෙනෙත් බිමට හරවා ගෙන නිව කුලයක එකියක මෙන් යන්නට වූවාය. දන් ඇ වැදි කුලයට අයත් එකියක හැටියට මහජනයා විසින් සලකනු ලැබුවාය. කොහේ නමුත් ගොස් සැහ වෙනු රිසියෙන් යුහුසුලු වූ ඇ හැකි ඉක්මනින් ගමන් කළාය. එහෙත් අබ්බගානයක බවට පත් වී සිටි අසරණ වැද්ද නිසා ඇට ඉක්මනින් ගමන් කළ නොහැකි විය. ඇඟ, අතපය තැළි පොඩිවී ගිය වැද්ද කොර ගසමින් ඉතා සෙමින් ගමන් කළේය. නොසිතූ අන්දමට තමාට ප්‍රෝභි වී සිටින ලෝකයෙහි දන් ඇයට සිටින එකම භිතවතා මේ අබ්බගාන වැද්ද පමණකි. මෙය සිහිනයක් වත් දැයි නාලිනිට සමහර විට සිතූණි. තමා මේ වැද්ද සමග කතා කරන්නට යෑම නිසා ඇයට මේ සියල්ලක්ම සිදු වූ බව ඇ කල්පනා කළාය.

ඔවුන් ගිය සෑම තැනට ඔවුනට දී තිබුණු දඩුවම ගැන ආරංචි වී තිබුණි. ඒ හැම තැනකදීම බොහෝ ජනයා ඔවුන් බැලීමට මහ දෙපස රොක් වී සිටියහ. රජ වාසලින් පිටම කරනු ලැබූ කුලභිතයන් දැක ගැනීමට ගැහැනු, මිනිස්සු සහ ළමෝ සිය ගෙවල් තුළින් එළියට දිව පාවෝය. ඔවුන් කිසිවකු තුළ මේ දිනයන් කෙරෙහි කිසියම් අනුකම්පාවක් ඇති වුවත් ඒ බව ඔවුහු වචනයෙන් හෝ ක්‍රියාවෙන් ප්‍රකාශ නොකළහ. සමක් ඉල්ලා ගැනීමට ළඟට ගිය හොත් මහජනයා මොවුන් කෙරේ පිළිකුලෙන් එළවා ගත්තෝය. සෙල්ලා සිය සිරුර ඔසවා ගෙන යා නොහැකි තරම් බලවත් කාසික වේදනාවකින් ගමන් කරන්නට විය. එහෙත් නාලිනි ගමන් කළේ ඉවසා ගත නොහැකි සිත් වේදනාවකින්.

ඔවුන් ගමන් ගත් මහ අසල පිහිටි බෝගසක් යට අබ්බගාන-යෙක් සිහමින් සිටියේය. තම කාසි කිහිපයකින් යුත් පොල් කටුවක් ඔහු අසල තිබුණි. මේ අබ්බගානයා පසුකර යනවාත් සමගම දෙපා පණ නැතිව ගිය සෙල්ලා බිම ඇද වැටුණේය. නාලිනි ඔහු එසවීමට තැත් කළාය. එහෙත් ඒ සඳහා ඇට ඔක්කියක් නොවීය. බෝගස යට සිටි අබ්බගානයා ඔහුගේ සැරයටිය සෙල්ලා අතට දුන්නේය. සෙල්ලා එම සැරයටියේ

වාදකවන් ඉතා අමාරුවෙන් කැඟිවුවේය. සෙල්ලා කමැර පිහිට වූ සැරියටිය සිහන්නාට ගාසයු දුන්නේය. එහෙත් ඔහු එය නොපිළිගත්තේය. "මට වඩා එය උඹට උවමනා කානවා" යි සිහන්නා කීවේය. නාලිනි සිහන්නා වෙත කෘතඥ ප්‍රසන්න බැල්මක් හෙළුවාය.

දැවස ගතවෙද්දී සෙල්ලා අතරමග බොහෝ තැන්වල නවතිමින් ගමන් කරන්නාට විය. ඔහු මේ ගමන් කරන්නේ පාච් මහ ටනාට හැකි තරම් ඉක්මනින් විවිසිමටය. ඒ සඳහා ඔහු දින සිට කෙටිම මහ ඔහු අනුගමනය කළේය. එහෙත් එය ද ඔහුට වගන් දුෂ්කර කාර්යයක් විය.

ගිනි ගෙන දූවෙන්නා සේ සිටුවන් ගමන් කළ මහ තද අවිවේන් වත්වී තිබුණි. සිටුහු අධික විපාසයෙන් පෙළෙන්නට වූහ. නමනට ගරහා ඵලටා ගිනිනිසි යන බියෙන් කිසිවකුගෙන් වතුර ටිකක් ඉල්ලා ගැනීමට ඔවුහු මැලිවූහ. මහ දෙපස තිබුණු ජලයෙන් පිරි ගිය පින්තාලියක් අසලට යාටට පවා ඔවුහු බිය වූහ.

ජනාවාස පෙදෙස් මහ හරිමින් ගමන් ගත් ඔවුහු වෙල් පළියකට පැටිණියහ. ඒ අසල අඩු කුලයේ යයි සම්මත කින්නරයන් ගේ ගෙවල් කිහිපයක් තිබුණි. මේ ගෙවල් අසලින් කුඩා දිය උළක් ගලා යමින් තිබුණි. පිපාසයෙන් බල-වත් සේ පිඩා විඳිමින් සිටි නාලිනි මේ උළෙන් පැන් ටිකක් පොල් කටුවකට ගැනීමට සැරසුණාය. කින්නරයෝ ඇය ඵලටා ගත්හ. ඔවුන්ගේ දිය උළ කිලිටි කිරීමට තැන් කළේ යයි ඔවුහු නාලිනිටත් වැද්දටත් බැණ වදින්නට වූහ.

පෙත් ඇතින් තිබුණු විශාල ගස් සෙවණකට ඇදී ගත් සෙල්ලා යහ නාලිනි තවත් අඩියක් වත් ඉදිරියට යාගත නොහැකිව ගස යට වැතිර ගත්තේය. මද වෙලාවකින් මුහුණ පුරා වැඩුණු රැවුල් ඇති, පාවහන් රහිත යුරෝපීය ජාතිකයෙක් ඔවුන් අසලින් යන්නට පැමිණියේය. මොහු රජු විසින් අල්ලා ගනු ලැබ, කුඩා ගමක සිර කොට සිටින්නෙකි. නාලිනි කුමරියට පතවන ලද දරුණු දඬුවම ගැන මොහුට ද ආරංචි වී තිබුණි. ඔවුන් ළඟට පැමිණි මේ යුරෝපීයයා ඔවුන් දෙස මහත් අනුකම්පාවෙන් බලා සිටියේය.

ඉක්බිති ගේ එතැනින් පිටත් වී ගියේය. සවස් වීගෙන එද්දී යුරෝපීයයා කුරුමිබා ගෙඩි දෙකක් සහ ඉදුණු කෙසෙල්ගෙඩි ඇවරියක්ද අතැතිව ඔවුන් වෙත පැමිණියේය. ඔහු සිය හිණෙන් ඉනු පිහියක් එළියට ගෙන දිග හැරියේය. අනතුරුව බිම දණ ගසා ගත් ඔහු කුරුමිබා ගෙඩිවල ඇස්ස කපන්නට විය. ඇස්ස

කොහිල් කන්නා ලද කුරුවකු මගින් දෙකින් එකක් නාලිනි
කොටත් අනෙක වැද්ද අතටත් යහ දුන්නේය. අධික පිපාස-
යෙන් හා බඩසයින් වේදනා විඳිමින් සිටි ඔවුන් දෙදෙනාට
කුරුවකු පතුර අමාවක් බඳු විය. නාලිනිත් වැද්දත් සුද්දට පින්
වැටීන් කුරුවකු පානය කළහ. හිස් කුරුවකු ගෙඩිවල වැද
යහ සිදුනට ගලවා දුන්නේය. ඉක්බිති ඔවුන් දිරිමත් කරන්නා
වස් විය වැනි සුද්ද කටුකොබර සිනාවකින් ඔවුනට සංග්‍රහ කොට
යන්නට හිමියේය.

ඉන් වෙහෙසෙන් අධික පිපාසයෙන් කුසගින්නත් නිසා පහත
විඩාවට පත් වී සිටි නාලිනි යුරෝපියයා ගේ සංග්‍රහයෙන් සැනහී
කුඩා දරුවකු මෙන් නිදන්නට වූවාය.

සෙල්ලා දැය දවදී කරන විට අහසේ සඳ බැබළෙමින් තිබුණි.
ඇගේ ගත ගමන් වෙහෙස නිසා වේදනාවෙන් පෙළුණත්
රාත්‍රියෙහි ගමන් කිරීමට ඇ කැමති වූවාය. මිනිසුන් ගෙන
ලැබෙන ගැරහුට හා පිළිකුල් සහගත බැලිටුවලට රාත්‍රියෙහි
මුහුණ දෙන්නට පොවන නිසා ඇ සැනසුණාය. ගම්ගොඩවල්
පසු කොට අතටත් පතර හමු වූ ගෙවල් අසලින් දවතාර මෙන්
ඉරන් කළ සිටිනට සිටිවලට කළෝ බල්ලෝ පටණි.

සැනසුට පදකක පවුන ඉදිරියට ගමන් කළ සෙල්ලා පතර
දෙසට හැරුණේය. වනයෙන් වැසි ගත් කඳු හෙලක් මුදුනට
නැගී ගත් සිටිග ඉතා සෙමින් අනෙක් පසින් පහළට බසින්නට
වූහ.

අරුණලු වැටි දැන අහස ආලෝක වන සැටි කන්ද පහළට
බසින ඔවුනට පෙනුණි. වන පියෙස හිරු එළියෙන් බැබ-
ළෙන්නට විය. දෙළක් පසලට පැමිණි සෙල්ලා එතැන විඩා
හැරිය යුතු බව නාලිනිට දැන්වීය. යුරෝපියයා විසින් දෙන ලද
කෙසෙල් ගෙඩි පහුගත් කරන ලෙස සෙල්ලා නාලිනිට කීවේය.
තමාට බඩගිනි නැතැයි කී සෙල්ලා ඔහුට දන් කෙසෙල් ගෙඩි
කෑවේ නැත.

වැද්ද ගසක් යටට වී නිදන්නට විය. නාලිනි නුදුරින් හිඳගෙන
කල්පනා කරන්නට වූවාය. මේ වැද්ද තමාත් කැටුව යන්නේ
කොයිබට ද? තමාගේ ඉදිරි ජීවිත කාලයම මේ වැද්ද සමඟ
වනයේ ගත කරන්නට වෙයි ද? මෙවැනි දේ ගැන සිතමින්
සිටි ඇ ද නිදිකිරා වැටෙන්නට වූවාය.

බොහෝ සවස් වී ඇ අවදි වූවාය. තමා අවදි වන තුරු ඉව-
සිල්ලේ බලා සිටින වැද්ද ඇට දක්නට ලැබුණි. කෙටිමක් කඩා
නාලිනි අතට දුන් වැද්ද එහි ආධාරයෙන් තමා පසු පස සිරුවෙත්
කන්ද බසින ලෙස කීවේය. පෙරවුවෙන් ගමන් ගත් සෙල්ලා

තමා පසු පසින් වන නාලිනි ගේ ගමන පහසු කිරීම සඳහා ඉදිරියෙන් එගට නැව් තිබුණු අතුරුකිළි කඩා දමමින් බැසීමට පහසු නැත් හරහා පහළට බිසින්නට විය. බැසීමට අනතුරුදයක තැන්වලින් ඇට පරිස්සම් වන ලෙස කියා ඇ එවැනි තැන් පසු කරන තෙක් යිහ නැවක් බලා සිටියේය. වරෙක එවැනි තැන්වලින් බැසීමට යිහු ඇට අන දුන්නේය. මෙතරම් දුර්වල තත්ත්වයක සිටියදීත් සෙලලා තුළ තිබුණු මෙයියිය ගැන ඇ ප්‍රශ්න වූවාය.

මෙවැනි කටුක තවත් කිසියම්ත් නුහුරු නාලිනිට මේ ගමන ඉතා අසීරු එකක විය. භෞතිකයකු මෙන් සිටි සෙල්ලාට එය විඩාත් අමාරු කාරියකි. පසු ද සමය යිවුහු කපු බැවුමෙහි මැද භාගයේ ඇඳ හැලලැටින් තිබුණු රළුමය දිය ඇල්ලක් සෙලල පිහිටි සෙල්ලා ගේ ගල් ලැණ පටන පැටිණියහ. යිවුන් වෙත බුරා ගෙන ආ දුබුරු පාට හැලලැක් යිවුන් පිළිගත්තේය. සෙල්ලා ගේ වම්නයට බල්ලා නිතරම විය.

ඇල වූ ගල් පොත්තක් යට වැටී ලැණ පිහිටියේය. එය ගස් වලින් මනාව ආවරණය වී තිබුණි. ඇල වී තිබුණු ගල් පියස්ස යට ගේත්තු කොට තිබුණු සෙලලා ගේ දුනු හි ද පහළින් මස් පිළිස්සීම පිණිස තැනුණු වැස්සක් ද වුව සම දෙකක් ද හැරෙන්නට ලෙණ තුළ අන් කිසිවක් නොවීය. නාලිනිට හිඳ ගැනීම පිණිස ඔහු මුව සමක් පපුවෙය. ලෙණ බිත්තියේ ගල් පතුරක් ඉවත් කළ සෙල්ලා ඕපැණියෙහි බහා ලූ මුවමස් පිරුණු ගල් විවරය ඇට පෙන්වීය. ඉක්බිති වැද්ද අඩි කීපයක් අමාරුවෙන් ඉවතට ගොස් සිහි නැතිව බිම ඇඳ දැවුණේය. බලවත් සේ විඩාවට පත් වී සිටි නාලිනිට සෙල්ලා ගේ තත්ත්වය ගණනකට ගත හැකි නොවීය.

ලෙණ තුළ වූ හැඩ දැඩි ගල වන රාත්‍රිය නොනිදම පහන් කළ නාලිනි, ඇනුම් හරිමින් හිඳගත්තාය. වැද්ද තද නින්දේ පසුවන බව දුටු නාලිනි ලෙණ අසලින් ගලා ගිය දෙළෙහි ආවරණය වූ තැනකට ගොස් ඇඳුම් උනා ස්නානය කළාය. දුටුල්ලෙන් හා දහඩියෙන් අපවිත්‍ර වූ ඇගේ ඇඳුම් ඇ දෙළෙහි සෝද ගල් කලාවක වැනුවාය.

හදිසියේ අසලින් ඇසුණු සරසරයකින් ඇ කිහිපයුණාය. වන සතකුවත් එත් දෝ හෝසි ඇ බියෙන් වට පිට බැලුවාය. වැද්ද ගේ බල්ලා ඇ දෙසට එනු ඇට දක්නට ලැබුණි. දෙකන් උස්සා මඳ වේලාවක් ඇය දෙස නැවතී බලා හුන් බල්ලා නැවතත් වනය තුළට රිංගා ගත්තේය.

ගල් ලෙණට පෙරළා පැමිණි නාලිනිට සෙල්ලා තවමත් එම ඉරියව්වෙන්ම වැතීර සිටිනු දක්නට ලැබුණි. ඇ ඔහුට කතා

කළාය. එහෙත් වැද්ද ගෙන් කිසිදු පිළිතුරක් නොලැබුණි. ඔහු මැරී සිටි දෝඩි ඇ බිය වූවාය. ඇ බියෙන් වෙවිලන්නට වූවාය. ඇ යළිත් වැද්දට නැමුරු වී ඔහු පිරික්සුවාය. වැද්ද ඉතා සෙමින් හුස්ම ගන්නා දුටු ඇ සැනසුණාය.

බඩගින්න ඉටියා ගත නොහැකි දු ඇ මිපැණියෙහි බහාලූ මුව වස් කැබැල්ලක් අප්‍රියාවෙන් කෑවාය. වැද්ද දෑන් දෑන් අවදි වෙතැයි සිතූ ඇ වරින් වර ඔහු දෙස බැලුවාය. ඇය තුළ වැද්ද කෙරෙහි බලවත් අනුකම්පාවක් හටගත්තේය. එහෙත් ඔහුගේ බිහිසුණු මුහුණත් කෙටි රෙදි කඩකින් පමණක් සෙළව වසාගත් ගතත් දුටු ඇ නැතිගත්තාය. ඇ හැන්ස් ගැන සිතුවාය. ඔහුට දෑන් කුමක් වී ඇත්ද? බිම හිඳ ගෙන කල්පනා කරමින් සිටි ඇගේ දෙනෙතින් කළුප කඩා හැලෙන්නට විය.

සවස් විය. වැද්ද තවමත් නිදි ගත් වනම සිටී. බියෙන් හා සැකයෙන් තැනිගත් ඇ වැද්ද ගේ උරෙන් අල්ලා සෙලෙව්වාය. සිහින් කෙඳිරිල්ලක් ඔහුගෙන් නිකුත් විය. මුණින් තලා වැටී නිද හුන් වැද්ද නාලිනි විසින් අනෙක් පසට හරවනු ලැබීය. ඇයට දක්නට ලැබුණේ බිහිසුණු දර්ශනයකි. සෙල්ලා ගේ ගතෙහි වූ තුවාල පැයවා ඉදිම් සාරය ගලමින් තිබුණි. මැස්සෝ “සු” හඬින් ඔහු වටා හැසුරුණහ. තමන් මෙහි කැඳවා ගෙන ඒමට ඔහු කොතරම් දුකක් වේදනාවක් වින්ද දැයි ඇට සිතූණි. ඔහු කෙරෙහි ඇ තුළ වූ පිළිකුල අභිභවමින් මහත් අනුකම්පාවක් ඇගේ හද පත්ලෙන් නැගී ආවේය.

මේ මහ වන මැද වැද්ද වෙනුවෙන් ඇට කළ හැකි දේ කුමක් ද? ඇ අත්ල මැද්දය. වැද්ද ගේ බල්ලා පවා ඇය තනි කොට දමා ගොස් සිටියේය. නාලිනි බියට පත් ළදරුවකු මෙන් වැලපෙන්නට වූවාය.

මෙතැන නිකම් වැලපීමෙන් කිසිවක් කරගත නොහැකි බව හැඟුණු නාලිනි ලෙණ තුළ පිරික්සන්නට වූවාය. ගලේ විවරයක් අස්සේ තිබුණු ලබු කැටයක් ඇට දක්නට ලැබුණි. ඇ දෙළ වෙත ගොස් ඊට වතුර ගෙන ආවාය. ගොටුවෙන් අතට දිය ටිකක් ගත් නාලිනි එය සිරුවෙත් සෙල්ලා ගේ තොල් අතරට වත් කළාය. සෙල්ලා තලුමරමින් දිය පානය කරනු දුටු ඇ මහත් සැනසීමක් ලැබුවාය. ඉක්බිති ඇ ඔහුට මී පැණි පෙව්වාය. හැඳි වතින් කැබැල්ලක් ඉරා ගත් ඇ එය දියෙන් පොඟවා සෙල්ලා ගේ අපිරිසිදු සිරුර පිරිසිදු කළාය. අනතුරුව ඇ තවත් රෙදි පටි කිහිපයක් සිය වතින් ඉරා බරපතලව තිබුණු තුවාල ඉතා පරිස්සමින් වෙළුවාය.

වැද්දුරු සාත්තු සප්පායම් කිරීමෙන් පසු විඩාවට පත් නාලිනි
 යෙහෙක හිඳ ගෙන නිදි කිරන්නට වූවාය. මේ අතර තලගොයක
 කටින් බැහැරත් සෙල්ලා ගේ බල්ලා ලෙණ තුළට අවුත් එය
 මස් පුලස්සන තැන දමුවේය. ඉන්පිට උා සෙල්ලා අසලට
 ගොස් ඉව කරවන් සිටු වටා කැරකුණේය. තම ස්වාමියා ගෙන්
 කිසිදු බයක් නොලත් බල්ලා ඔහු අසලින් දිග ඇදී හතිලවින්
 ඔහු දෙස බලා සිටියේය.

බල්ලා විසින් ගෙන එනු ලැබූ සතා දෙස නාලිනි හිරිකිතයෙන්
 බලුවාය. තලගොයි මස් කුකුළු මස් මෙන් රසවත් බව
 පවහරුන් කියනු ඇය පසා තිබේ. එවැනි මසක රස බැලීමට
 ඇට සිත් වුවද එය පිසීම සදහා අවශ්‍ය බදනක් වත් හිත්දර වත්
 එහි නොමැත. තමන් විසින් ගෙන එනු ලැබූ තලගොයා
 මෙතෙක් වෙලා නොසලකා හැර තිබෙන දඩු බල්ලා එය ඉවතට
 ගෙන ගොස් තනිවම බදින්නට විය.

දින හතරක් ල නාලිනි. සිහියන් නැතිව පවත් වැටී සිටි වැද්ද
 ගේ කුඩාලවලට සාත්තු සප්පායම් කළාය. දිනපතාම වැද්ද
 දරවල වී යන සැටි දැට වැටුණි. යළි විදියකින් වැද්ද මළ
 නොත් තමාට කුමක් වේ දැයි ඇ කල-පනා කළාය. මේ බියකරු
 මහ වනසෙන් මො සොයා ගෙන පිටට යන්නට තමාට හැකි
 වේද? එසේ පිටට ගියත් කුලහිනියක ලෙස පිටම කරනු ලැබූ
 එකියකට යන්නට තැනක් ඇත්තේ නැත.

ගිනි පැලයක නොතිබුණෙන් රාත්‍රියෙහි ලෙණ තුළ අධික
 ගිනලයක් පැවතුණි. රාත්‍රියෙහි පැතිටි මර පාළුව බිදීමත් මහ
 චනය තුළින් වරින් වර ඇසුණු නොයෙක් බියකරු ශබ්දයන්
 ගෙන් ද සෙමින් ඇසෙන අධි ශබ්දයන් ගෙන් ද අතු සෙලවීමෙන්
 ද ඇ තැනි ගත්තාය. සිහියන් නැතිව වැදගෝනා වැද්දත්
 කිසියම් වන සතකු අසල හැසිරෙනු දැනීමෙන් වරින් වර ඉරන
 බල්ලාත් ඇගේ සිතට මද සැනසීමක් ගෙන දුන්හ.

නාලිනි ගේ මනා සාත්තු සප්පායම් නියා පස් වෙති දින
 උදාසන වැද්ද හොඳ සිහිය ලැබුවේය. වැද්ද වෙත නැඹුරුවී
 බලා සිටි නාලිනි දෙස ඔහු ඇසි පිය නොහෙළා බලා සිටියේය.
 ඇය විසින් පොවන ලද මී පැණි සහ දිය වැද්ද ආශාවෙන් ගිල
 දමුවේය. නාලිනි තම කුඩාලවලට සාත්තු කරන හැටි දැකට
 පත් කිකරු සතකු මෙන් වැද්ද බලා සිටියේය.

දින දෙක තුනකට පමණ පසු සෙල්ලාට නැගිටින්නට පුළුවන්
 විය. ඔහුට අධි කිහිපයක් එහා මෙහා ඇවිදින්නට පුළුවන්

ප්‍රයෝග්‍ය සහ සිය කටයුතු සියනින්නට කරගත්තේය. නාලිනි ගේ කරුණාපත් අනුකූලවත් විසින් සෙල්ලා ගේ සැබෑ ගති ස්වභාවයක් කරනු ලැබීය.

එදි සෙල්ලා විසින් ගෙන එනු ලැබූ කලාපයක කිසිවකු ප්‍රයෝග්‍යයට නොගත්තේ හෙයින් උතුරුපසු දිසාව කළ සතුන් ලෙණ පුහුණ නොගෙනාවත් නැතිවම කාදුටුවේය. ඉක්මනින් අවසන් වී යමින් තිබුණු වී පැණියෙහි බහාලූ මුවමස් කැබැලිවලින් ද නාලිනි බල්ලාට සංග්‍රහ කළාය. කරුණු තේරුම් බේරුම් කර ගත හැකි පුද්ගල ගතියකින් යුත් මේ නිරිසන් සත්‍ය නම් ස්වාමියා සුවපත් වී සිටින දෑක. දිනක් සමය වදුරු නාට්‍යයකු බැහැරෙන ආවේය.

ගිනි ගල සහ පුපුරු විකක් සිය පසියසලයෙන් පළියට ගත් සෙල්ලා දර කෝටු විකක්සොයා ගෙන එන ලෙස නාලිනිට කීවේය. ඉක්මනින් ඔවුහු ගිනිමැලයක් ගැසූහ. මිනිස් රුවක් බදු වදුරා සෙල්ලා විසින් හිතලයකින් හට ගසනු ලබන සැවි නාලිනි බලා සිටියාය. වැද්ද වදුරු නාට්‍යය ගේ බොකු බඩවැල් ඉවතට අදින සැටින් සමහර කොටස්, ඒ දෙස ඉතා ඕනෑකමින් බලා සිටින බල්ලා වෙත විසිකරන සැටින් අනතුරුව මස් විකක් ගෙන ගිනි මැලයෙන් පුළුස්සා කන සැටින් දුටු නාලිනි පිළිකුලෙන් ඉවත බලා ගත්තාය.

වෙවැනි ආහාරයකට නාලිනි තුළ ඇති පිළිකුල දුටු සෙල්ලා ඊට හටුල් වන ලෙස ඇට ඇවිටිලි නොකළේය. දිගටම ඒ පැණියේ බහාලූ මුව මස් අනුභව කළ ඇට පිළිස්සෙන වදුරු මිසින් නිකුත් වුණු රුවිකර සුවද ඉවසන්නට නොහැකි තරම් විය. ඒ සෙල්ලා අසලට ගියාය. සෙල්ලා පිළිස්සෙන දුඹුරුවන් මස් ගාතයක කොටසක් කඩා කැන්ද කොළයක තබා ඇර මිළිගැන්වුවේය. ඇ අප්‍රියාවෙන් මෙන් ඉන් වික වික ඇඟිලි මිළිගැන්වුවේය. ඒ අප්‍රියාවෙන් මෙන් ඉන් වික වික ඇඟිලි තුඩුවලින් කඩමින් කන්නට වූවාය. මද වේලාවකින් වදුරු මස් ඇති රසය ඇට වැටුණි. ඇ කැරකමින් වදුරු මස් බුදින්නට වූවාය. සෙල්ලා ඇ දෙස ප්‍රීතියෙන් බලා සිට වඩ වඩා රසැති කොටස් තෝරා ඇය වෙත පිළිගැන්වුවේය. බල්ලා උතුරු වෙත දමන ඇටකටු බුදින්නට විය.

එතැන් පටන් දිනපතාම බල්ලා මොනයම ගෝ සතකු දඩයම් කරගෙන ආවේය. උතුරු බොහෝ විට ගෙන ආවේ නාලිනිට කරගෙන ආවේය.

දැන් හොඳට හුරු පුරුදු තලහොයෙකි. සමහර විට ලා සාඩුන් හා මීමින්නන් ද ඩැහැගෙන ආවේය. සෙල්ලාන් නාලිනිත් තෙසනියක් ම ලෙණෙහි ගත කළහ. මේ තෙසනිය තුළ ඔවුන් යැපුණේ බල්ලා විසින් දඩයම් කර ගෙන එනු ලැබූ වන සතුන් ගේ මස් වලිනි.

තෙසනියකට පසු දිනක් උදෑසන සිය දුනු හි සහ පොරොවක් රැගෙන සෙල්ලා නාලිනිත් කැටුව මහ වනයෙන් වැසි ගත් කඳු බෑවුම දිගේ පහළට බසින්නට විය. ඔවුහු ඉතා සෙමින් ගමන් කළහ. එහෙත් තැනිතලා මහ වනයට පිවිසි සෙල්ලා අමුතු ප්‍රබෝධයක් ලැබුවකු මෙන් ගමන ඉක්මන් කළේය. සෙල්ලා මේ ගමන් කරන්නේ යළිත් සිය වැදි කණ්ඩායමට එකතු වන අවසෙයනි. කඳුකර ජීවිතයෙන් දැන් ඔහුට ඇති වැඩක් නැත.

දිනක් වනගත ගම්මානයකට පත් සෙල්ලා නාලිනිට වැල් ගොමුවක සැඟවී සිටින ලෙස කියා තමා කනිවම ඉදිරියට ගියේය.

තම්බාපු ඉරිහු කරල කිහිපයක් ද රැගත් සෙල්ලා පැයකින් පමණ ආපසු පැමිණියේය. ඔවුහු ඉරිහු කමින් යළිත් ගමන් කරන්නට වූහ. සෙල්ලා නාලිනි සමග කතා කළේ නැත. ගම්මානය දෙසට තනිවම ගොස් ආපසු පැමිණි සෙල්ලා ගේ මුහුණ වෙනදට වඩා අමුතු එළියකින් ඔප වැටී ඇති බව ඇට පෙනුණි. ඔහුට ගම්මානයෙන් ලැබුණු ආරංචිය සුබ එකක් වන්නට පුළුවන. සෙල්ලා දැන් පෙරට වඩා පරීක්ෂාවෙන් කිසියම් අරමුණක් කරා ගමන් ගෙන සිටින බව ඇට අවබෝධ වුණි.

ඔවුහු මහ වනය හරහා ඉදිරියටම ගමන් කළේය. මේ වැද්ද තමාත් කැටුව කොහි යන්නේ දැයි ඇ සිතුවාය. එහෙත් ඔහුගෙන් ඒ ගැන විමසීමෙන් වැඩක් නොවන බව දත් ඇ නිහඬ වූවාය.

තමා ස්වකීය දියණියක ලෙස සලකන මේ නුපුරුදු වනවාසී මනුෂ්‍යයා කෙරෙහි ඇ විශ්වාසය තැබුවාය. අතර මහ දී ඔවුන් එකිනෙකා සමඟ කතා නොකළත්, ඔවුන් තුළ එකිනෙකා කෙරෙහි තිබූ අනුකම්පාව ක්‍රමයෙන් වැඩි වන්නට විය. ආශ්‍රිත පාවිච්චි කිරීමට තරම් ශක්තියක් මෙතෙක් සෙල්ලා තුළ නුදුටුත්

ඔහු තුළ කිසිදු බියක් නොවීය. සෙල්ලා නිසා නමා වන සතුන් ගෙන් සම්පූර්ණයෙන්ම ආරක්ෂා වන්නේ යැයි නාලිනී සිතුවාය. වනයේ සුලභව තිබුණු අල වර්ගවලින් හා බල්ලා විසින් අල්ලා ගෙන එනු ලැබූ කුඩා වන සතුන්ගෙන් ඔවුහු කුසගින්න නිවා ගත්හ.

සුව පහසුවට මාලිගයේ ඇති දැඩි වුණු නාලිනී කූමරියට මේ වන මැද ගමන එන්ට එන්ටම කටුක විය. ඇට මහ වනය වද දෙන්නට විය. ගස් වලින් වැටුණු වියලි කොළ අතර හුන් සිය ගණන් මැසි මදුරුවන් දෂ්ට කළ ඇගේ සිනිඳු සම ගොරෝසු වී තිබුණි. ඇගේ සිරුර කුඩා තුවාලවලින් හා විෂ සහිත බිබිලි වලින් වැසී තිබුණි. මේ හේතුවෙන් ඇට නිතර නිතර තදින් උණ ගත්තේය. සමහර අවස්ථාවල දී ඇගේ අධික උණ ගතිය නිසා දින දෙක තුනක් මහ පමා වන්නට සිදුවිය. සෙල්ලා වන බෙහෙත් වර්ග පොඩි කොට තුවාලවලට දමීමට දුන්නේය. වැරැහැලි බවට පත්වී තිබුණු සිය ඇඳුමින් රෙදි පටි ඉරාගත් නාලිනී ඒ බෙහෙත් තුවාලවලට තබා බැඳ ගත්තාය.

සෙල්ලා ද යළිත් දුර්වල වන්නට විය. මියක් කැඩීමට ගොස් ගසකින් ඇඳ වැටීම නිසා ඔහුගේ දුර්වලත්වය සිසුයෙන් දියුණු වන්නට විය. ඔහුට රජ වාසල දී දෙන ලද අමාත්‍යමිත්‍ර දඩුවම් වලින් ඔහුගේ සිරුර තුළ තද බල ආබාධයක් හටගැනී තිබෙන බව පැහැදිලිවම පෙනෙන්නට විය. ඔහුගේ ආහාර රුචිය පවා ක්‍රමයෙන් හීන වන්නට විය.

ඔහු දුබල වන්නට වන්නට ඔහු සිය අරමුණ කරා යන ගමන ඉක්මන් කළේය. සෙල්ලා කිසියම් ලකුණු වැටුණු මහක් ශිෂ්ටයෙක් යන බව නාලිනී දින ගණනකම සිට අනුමාන කළාය. ඔවුන් ගමන කරන මහ දිගට ඇති ගස්වල කිසියම් සලකුණු වගයක් බලමින් ගමන් කරන සෙල්ලා දුටු ඇ කුතුහලයට පත් වූවාය. ඇයට එය ප්‍රභේලිකාවක් විය. ඇ ඔහුගෙන් ඒ ගැන විමසුවාය. එහෙත් ඊට ඔහුගේ පිළිතුර වූයේ කෙදිරීමක් පමණි.

අලයක් සාරා. ගැනීමට පවා නොහැකි අන්දමින් සෙල්ලා දුර්වල වූයේය. ඔහුට කළ හැකි වූයේ අල වැලක් ඇති තැනක් නාලිනීට පෙන්වා දීම පමණකි. දැඩි වියලි දණ්ඩක් වැනි යමක්

පාඩාට කොට පෙන ඇසිය හැකිවිටලින ඇසියාලාය. ඇසෙ
හැකිවිටලි සම ඇසී ලෙ ගලන්නා විය. පසුගිය ගස් ලබ
හිඳුනෙන බවනට දන් විළිස්සා. පහෙන් සිය දන්න ඇදීමට
සෙල්ලා සමන් වූයේ නැත.

ඔවුන් සිටින දුරටල තත්ත්වය වැටහි පෙන් ඇත්තේ දින
පතාම පාහේ පත සතකු පල්ලා පොත දාමය. ඇල පුලුස්
සන්නාක් වෙත් නාලිනි ගිනිවැලයක් ගසා ඒ සතුන් පුලුස්සා
පිළියෙල කළාය.

සෙල්ලා මහත් වැයවීන් ඉදිරියට ගමන් කළේය. ඉතාමත්
දුර්වල තත්ත්වයක සිටි සෙල්ලා මේ පණ තල රැකුණේ ඔහු
තුළ නිඬු තදබල බලාපොයාන්නාවක් නිසාය. සෙල්ලාට දන්
යාගත හැක්කේ දිනකට සැතපුම් තුන හතරක් පමණි. බොහෝ
විට දිය කඩක් අසලට වත් පැමිණීමට බවනට නොහැකි විය.
එහෙත් ගල් ලෙසෙහි සිට නාලිනි පෙන ඇල බැටය ඔවුනට
ලපකාරි වූයේය. දිය කඩක් හමු වූ විට ඇල බැටයට ජලය
පුරවා ගන්නාය.

නවා සේන්ද්‍ර වීමට අදිපත් කරගෙන සිටින ස්ථානය නුදුරින්ම
පිහිටා ඇත්තාක් වෙත් සෙල්ලා සිය දුර්වල වූ කයට සිහින්
අධිරූපය දෙන්නට තැත් කළේය. මදක් දුර ගමන් කළ
සෙල්ලා හනිලවින් වාඩි ගත්තේය. වෙදනාවෙන් කෙදිරි
ගැවේය. බඩ පපුව අත ගැවේය. කපුට සැලුවේය. විටින් විට
මහ ඇද වැටෙන සෙල්ලා මද වේලාවක් නැවති සිට නාලිනි හේ
ලපකාරයෙන් නැගිට ගමන් කළේය. මද දුරක් ගොස් යළිත්
පා පණ නැතිව ඇද වැටුණේය. නාලිනි යළිත් ඔහු වත්තම
කොට නැගිටු වන්නිය. නාලිනි ද බොහෝ දුර්වල වී සිටියාය.
ඇස දන් රුකඩයක් බඳුය.

ඔවුන් ගමන් ගන්නා ස්ථානයට ළඟා වනවාට වඩා මෙසේ
වැටි වැටි ගොස් මහ දී මළ හොත් වඩා හොඳ යයි නාලිනි
කල්පනා කළාය. මේ රුදුරු මහ වන මැද මේ මිනිහා වැනි
වැද්දන් සමග සිය ජීවිතයේ ඉදිරි කාලය දුක සේ ගත කිරීමේ
මතරුමක් නැති බව ඇ කල්පනා කළාය.

දිනක් සෙල්ලා කිසියම් සලකුණක් පිරික්සීමට බිමට නැඹුරු
වූයේය. එවැනි සලකුණක් වැද්දට හමු වූ පළමු වතාවයි මේ.
ඔහු එය නාලිනිට පෙන්වූයේය.

“පොකක ද ම?” යි අනුකූල නිසිපන නැද්ද නාලිනි ඇසුවාය. එය මිනිසකු වෙ හා සටහනක් බව පෙනවීමට ඔහු ඒ මත සිය පිය නමා “පටක අපේ ටිනිසුන් ගේ” යි කීවේය.

එය එසේම විය. නාලිනි ද එය ඇසුවාය. නාලිනි කුමරිය ගේ ආරක්ෂාව පැදි රැළකට භාර දීමට ස්ථිර අයිතිසානයෙන් යුත් සෙල්ලා ඉතා පවහයෙන් දුර්වල වී යටින් තිබුණු සිය කයෙහි ඉතිරිව තිබූ හැට පණ බිඳක්ම වෙහෙසෙව්වේය.

පුරා දින පදනක්ම ඔවුහු බිමට දිය බිඳක් නැතිව අධික පිපාස-යෙන් දුක් වින්දෝය. නාලිනි ළඟ තිබුණු කැටයෙන් දිය ගෙන ගිය හැක්කේ යටල්පයකි. එය ඔවුන්ගේ බල්ලාත් සමග පිරිසො ගත යුතුව තිබුණි. තෙවෙනි දින සවස් වන විට ඔවුහු විශ්ලී ගිය ඇලක් පටිත පැටිනියහ. ටෙහි දී සෙල්ලා බලවත් සේ දුර්වල වී සිහි නැතිව ඇඳ වැටුණේය.

පැයකින් පමණ සිහිය ලැබූ සෙල්ලා ඇල ඉවුර දිගේ බඩ ගාමින්, මුල් උඩට පොරා තිබුණු විශාල ගසක් අසලට පැමිණියේය. එතැන තිබුණු ගලක් පෙත් වූ සෙල්ලා එතැන යටට සාරන ලෙස නාලිනිට කීවේය. ඇ උල් කරගත් ලී කොටුවකින් එතැන සාරන්නට විය. ඇ හතිලටින් පැය ගණනක් නිස්සේ අඩි හතරක් පමණ යටට සැරිලෙන් පසු වතුර උනන්නට විය.

පසු ද උදෑසන සෙල්ලා නැගිටින්නට කිසිදු වැයමක් නොකළාය. ඔහු සෑම බලාපොරොත්තුවක්ම හැර දමා සිටියේය. සෙල්ලා හදිසියේ මෙවැනි දුබල තත්ත්වයකට පත්වීම ගැන නාලිනි තැනී ගත්තාය. සෙල්ලා ගේ සිරුර, ඇටකටුවලට ඇලුණු දිරා ගිය රුකඩයකි. දෙනෙත් වියලී ගොස් අඳුරු වී තිබුණේය.

ඔහු වතුර ස්වල්පයක් පමණක් බිවේය. කිසිවක් ආහාර වශයෙන් නොගත්තේය.

තමාට තමාම සැනිටියක් වූ නාලිනි, වැද්ද මළ හොත් තමාට වන්නේ කුමක්දැයි කල්පනා කරන්නට වූවාය. ඇගේ දෙනෙත් යටට ගිලී ගොස් තිබුණි. රාත්‍රියට වනය තුළින් නිතර පාහේ ඇසෙන බිහිසුණු ගෙරවුම් හඬ ඇට සිහිවිය. වැද්ද මළ හොත් එවැනි බියකරු වන මාගයකුට ගොදුරු වීම විනා ඇයට සිදු වන්නේ වෙන කුමක්ද? රාත්‍රියට බිය ගෙන දෙමින් ගොරවන ඒ සතා අනෙකකු නොව කොටියා බව ඇ දන්නිය.

තමාට සම්පවන ලෙස සෙල්ලා නාලිනිට සංඥාවක් කළේය.

ඔහු කෙදිරිගාමින් ගොතළුමින් මහත් අමාරුවෙන් කතා කරන්නට විය. සෙල්ලා ගේ කටින් පිට වූ වචන නාලිනිට

දිනක් සෙල්ලා කිසියම් සලකුණක් පිරික්සීමට
 බිමට නැඹුරු වූයේය

ඇසුණේ යන්නමිනි. “දූන් දළස් ගාණක ඉඳන් මා මේ එමින් තිටියේ එක්තරා ලකුණු වගයක් අනුවයි. තවත් අඩියක් වත් මට දූන් යන්ට බැහැ. ඒ ලකුණු බොහෝම පරණ ඒවා. මේ ඇත්තොට ඒවා හොයා ගන්නට බැහැ. නමුත් දූන් අපි ගමන් ගත් සතුන් ගේ වන පැදුම ඔස්සේ ගියොත් ඇත්තෝ යන මහ හරි. හරස් පැදුම ඇත්තෝට හමුවෙන්නට පුළුවනි. නමුත් ඒවා ගණන් නොගෙන ඉර නගින පැත්තම බලාගෙන ඉදිරියට යන්න. ඉර නගින්නේ, අර පැත්තෙන්. බහින්නේ මේ පැත්තෙන්” යි සෙල්ලා සිය දුබල අත දිගු කොට ඇට දිසාව පෙන්වා දුන්නේය.

සෙල්ලා ගේ අන්තිම මොහොත දූන් එළඹ තිබේ. ඔහුගේ මුළු ජීවිත කාලය තුළ දී ම නොකළ දිග කතාවක් ඔහු ඔහුගේ අන්තිම මොහොතෙහි කරන්නට වූයේය. “දූන් අපි ඉන්නේ මගේ රටේ. රියේ මං ඇත්තෝට යා යලකුණක් පෙන්නවා. මෙහි සිට වැඩි දුරක් යන්නට ඉස්සර වෙලා වැදී ගොඩක් තියෙන්නට ඕනැ. නමුත් ඇත්තෝ එහි ගෙන යාමට මට දූන් බිත්දුවක වාරුවක් නැ.”

මෙසේ කී සෙල්ලා බොහෝ වේලාවක් නිහඬව සිටියේය. නාලිනි කඳුළු පිරි දෙනෙතින් යුතුව අසරණ වැද්ද දෙස බලා සිටියාය.

ඔහු යළිත් කතා කිරීමට පටන් ගත්තේය. “ඇත්තෝට තනිවම ඒ වැදී ගොඩ හොයා ගන්නට අමාරුයි. එය තිබෙන්නේ මහා ගල් පර්වත අස්සේයි. නමුත් ඒ කිට්ටුවට ගිහින් හු කිව්වාම ඔවුන් දැන ගනිවි ඇත්තෝ ඉන්න බව. හෙමින් හෙමින් ගියත් හෙට හැන්දෑ වෙන කොට ඒ කිට්ටුවට යන්ට පුළුවනි. හෙට හැන්දෑ වෙනකල්ම ගමන් කරලා මිසක්, ඊට ඉස්සර වෙලා හු කියන්නට එපා. හැන්දෑ වුණාම හු කිය කියා ඉදිරියට යන්න. දූන් ඉතින් ඔය කැටයට දිය පුරවාගෙන මේ මගේ පොරොත් අල විකත් අරගෙන පිටත් වෙන්න.”

“මොනවා!” යි නාලිනි කැගැසුවාය. “මා විතරක් තනියම? ඒ තරම් දුරක්? ඇරත් ඔබ මෙතන අනාත කොට දමලා මා කොහොමද මෙතැනින් යන්නේ?”

“ඒකට කමක් නැහැ, දරුවෝ” යි සෙල්ලා තොල් මතුළේය.

“මගේ ජීවිතේ දූන් ඉතින් අවසානයයි. . .”

“මට බැහැ යන්න” යි නාලිනි කීවාය. “මම මෙහෙම ඉඳ ගෙන ඔබ රැක බලා ගන්නවා. ඔබට විකක් සනීප වුණාම අපි දොන්තටම යන්ට පුළුවනි.”

“ඒත් දරුවෝ, ඒක කවදවත් සිදුවෙන දෙයක් නොවෙයි” යි වැද්ද කෙදිරි ගුවෙය. “නව දුරටත් දරුවෝ මෙහෙම තිටියොත් දරුවෝටත් මගේ ඉරණමම අත්වෙනවා. මා කියන දේට ඇහුණත් ඔබත්. එත්තෝට මා කියන වැද්දත් හමු වුණොත් මා මෙහි ඉන්න බව කියන්න. එතතොට ඔවුන් මෙහි ඇවිත් මාව අරගෙන යාම.”

වැද්ද කියන දෙයෙහි සත්‍යයක් තිබෙන බව නාලිනිට වැටහුණි.

“මට තනියම යන්ට බයයි” යි ඇ කිව්වාය.

“එහෙම කියන්ට එපා දරුවෝ. අපේ නෑ යක්කු! දරුවෝ රැක බලා ගනිව්” යි ඉතා දුබල හඬකින් තෙපලා සෙල්ලා දෙනෙත් පියා ගත්තේය.

නාලිනි කැටය දියෙන් පුරවා වැද්ද අසලින් තැබුවාය.

“මොකක්ද ඒ?” යි සෙල්ලා සිය දෙනෙත් අමාරුවෙන් හරිමින් ඇසීය.

“ඔබට වතුර” යි නාලිනි පිළිතුරු දුන්නාය.

“එපා! එපා! දරුවෝ කැටය අරගෙන යන්ට” යි හේ කෙදිරි ගුවෙය. “දරුවෝට එය බොහොම උවමනා කරනවා. මාව අර දිය වල ලඟට ඇද දමන්ට. ඔට ඒ වළෙන් වතුර බොන්ට පුළුවනි.”

ඔහු කි පරිදි ඇ කළාය. ඉක්බිති ඔහු අසලින් ගිනි මැලයක් ගැසූ ඇ පුලස්සන ලද අල ගෙඩි කිහිපයක් ද සෙල්ලාට සප සපා සිටීමට කැමති ඔහුගේ පොතු මඩ්ස්සලය ද දුන්න හා හීතල ද ඔහු ළඟින් තැබුවාය. සිය ඇඳුමින් ලොකු රෙදි ඉරුවක් ඉරා ගත් නාලිනි ඉන් වැද්ද ගේ සිරුර වැසුවාය. අනතුරුව ඇ ඔහුගේ අවුල් වී ගිය හිස කෙස් අතින් පිරිමැද සකසා ඔහුගේ ගොරහැඩි දුබල අත ගෙන කඳුලින් තෙමී ගිය සිය කම්මුලට තද කර ගත්තාය. “ඔබ මට බොහොම අනුකම්පා කළා” යි ඇ ඉකිබිඳීමින් කිව්වාය.

ඉක්බිති නැගි සිටි ඇ “මා යන්නම” යි හඬමින් කිව්වාය.

“අපේ දෙයියෝ දරුවෝ ආරක්සා කරාව්” යි සෙල්ලා කොඳුළුළුය.

දිය කැටයත් සෙල්ලා ගේ කුඩා පොරොවත් ඉතිරි අල ගෙඩි විකත් රැගත් නාලිනි සෙල්ලා වෙත අවසන් වරටත් සානුකම්පව

1. වැද්දෝ ස්වකීය මළුවන් පදහනි. මළුවන් ගෙන් ආරක්ෂාව, සැලසේ යයි අදහන ඔහු මළුවන් හඳුන් වන්නේ ‘නෑ යක්කු’ යයි.

බලා සිටියාය. ඉන්සා ගම පොත්තැති පොත්තයන් ද හිස් කළහොත් ද සුදුව ඇසෙමින් සෙමින් ගමන් ගත්තාය.

පැය කිහිපයකට පසු සෙල්ලා යළිත් අවදි විය. ඔහුගේ කිහිපත් බලලා වලිකුකුළා මරා ගෙනවිත් යනු ලබන ඉව කාමින් සිටින සැට සෙල්ලා දුටුවේය. ඔහු ඌට් ආදරයෙන් පවුල් කළේය. නාලිනි ගේ රෙදි කැබැල්ල බල්ලාට ඉව කිරීම දුන් සෙල්ලා, ඌ ඌල්ලාගෙන් ආ වලිකුකුළා ද උගේ කටට දි ඇස ගිය දෙසට අත දික් කොට "පලයන්!" යි කියමින් ඌ ඒ දෙසට නැලෑ කළේය.

සිත්පලව බිම ඇඳ වැටී සිටි සිය ආදර්ශය ස්වාමියා තනිකර දමා යා නොහැකි බල්ලා කෙදිරි ගාමින් සෙල්ලා අසලම කර කැවෙන්නට විය. සෙල්ලා කෝටුවක් ගෙන පෙර සේම බල්ලාට අණ කොට තර්ජනය කළේය. එහෙත් බල්ලා කෙදිරි ගාමින් හැකිලෙටිනා ඔහු අසල වැතිර ගත්තේය. ඉක්බිති සෙල්ලා ඉතා අමාරුවෙන් අත දිගු කොට ගිනි මැලයෙන් ගිනි පෙනෙල්ලක් ගෙන, ඔහු සතුව තිබුණු මුළු වැර යොදා ඉන් බල්ලාට ගැසුවේය.

ගිනි පෙහෙලි පහට කැබලිලා මොර දෙමින් ඉවතට දිවුවේය. යළිත් නැවතී සෙරණට වැතිර සිටින තම ස්වාමියා දෙස බලා සිටියේය. තම ස්වාමියා ගේ අන්තිම අණට කිකරූ වූ බල්ලා නාලිනි ගිය දෙස බලා දන්නට විය.

වැඩි වෙලාවක් යන්නට පෙර බල්ලාට නාලිනි හමු විය. ඇ බල්ලා ආපසු එළවීමට තැත් කළාය. එහෙත් ඌ ඇට මහ හරිමින් ඇ පසු පස්සේම යන්නට විය. අසලින් නිකුත් වූණු සුළු ශබ්දයකට පඩා නාලිනි කැනී ගත්තාය. එහෙත් ඇ පසු පසින් එන බල්ලා ගේ සමාගමය නිසා ඇ මගත් සැනසිල්ලක් ලැබුවාය.

එදින රාත්‍රියෙහි බල්ලා ගෙන ආ වලිකුකුළා බෙදා ගෙන අනුභව කළ නාලිනිත් බල්ලාත් නිදන්නට වූහ.

අලුයම අවදි වූ ඇ බල්ලා සමග අලු ගෙඩියක් අනුභව කොට දිය ටිකක් බී යළිත් ඒ කටුක ගමන ඇරඹුවාය. දුර්වලව, ගැහෙමින් සිටි නාලිනි නිතර නිතර නවතිමින් විඩා හරින්නට වූවාය. ඇගේ දෙපා ඇයට මහත් බරක් මෙන් දැනුණි. එද මුළු දවසම ඇ හු කියමින් ඉදිරියට යන්නට වූවාය. සැත්දාවේ ඇ පණ නැතිව ඇඳ වැටුණාය. දිය කැටය ද ඉහිරි ගියේය. ඇ ක්ලාන්තව වැතිර ගත්තාය.

එදින රාත්‍රියෙහි ඇ අවදි වූ නැම වාරයක දීම ඇ යටිගිරියෙන් වූ කීවාය. ඇගේ හයංකර කට හඩ පාළු මහ වනය තුළ දෝකාර නංවමින් පැතිර ගියේය.

උලමා ගැබ්ම

රාත්‍රියෙහි නිසලව තිබුණු වැදි ලෙණ අලුයම් වේලේ යළි පණ ගැන්වෙන්නට විය.

වැදි පවුලේ පියා වූ මහලු රන්දුනා අවදිවී ලෙණ ඉදිරිපිට නිව් යටින් තිබුණු ගිනි මැලය පණ ගන්වා ගිනි තපින්නට වූයේය.

“රියේ රු උලමා අඩනවා බොටත් ඇහුණාද?” යි හැත්ප් රන්දුනා ගෙන් ඇසීය. “පැය ගාණක්ම උෟ ඇඩුවා.”

“ඔව්, කවුරු හරි මැරෙන්නට ළං වෙලා ඇති” යි රන්දුනා ගොරෝසු හඬින් කීවේය.

“මොකක් ද ඔහු ඉන් අදහස් කළේ” යි එඩ්මන්ට් ඇහුම් හරිමින් ඇසුවේය.

“ඒ කුරුල්ලාට අමනුස්සයෙක් ආවේස වෙලා ඉන්නවාය කියල ඔවුන් විස්වාස කරනවා. ඉතින් උෟ ඇඩුවාම කවුරු හරි මැරෙනවාලු.”

“එවැනි අවාසනාවන්ත දෙයක් මට සිදු නොවන්නට අපි දෙවියන්ට යාච්ඤා කරමු” යි එද රොඩ් ගැහැනිය කී ශාස්ත්‍රය සිහි වූ ගැස්පා කීවේය.

“ආ, එද නිධාන් භායන්ට ගිහින් අර ලෙණ ඇතුළට රිංගාපු වෙලාවේ ඔබ ඒ මාරකෙන් බේරුණා නොවැ” යි එඩ්මන්ට් කීවේය.

“ඔව්, නමුත් මට පින් සිද්ද වෙන්නට අපි මේ කැලෙන් පිට වෙලා අපේ ගම රටවලට ගියාම අපි ධනවතුන් වෙනවා” යි ලෙණ තුළ විවරයක තබා තිබුණු නිධන් මල්ල පෙන් වූ ගැස්පා කීවේය.

“ඒ ඇබ්ම මිනිස් කට හඬකට බොහොම සමානයි” යි මඳ වේලාවක් කල්පනාවේ යෙදී සිටි හැත්ප් කීවේය.

“උලමා අඩන්නේ එහෙම තමා” යි රන්දුනා කීය.

“මට හිතෙන්නේ බල්ලෙකුත් උඩු බුරලනවා වගේත් ඇහුණා” යි හැත්ප් යළිත් කීවේය.

“නරියෙක් ටෙන්ට ඇති” යි රන්දුනා කීවේය.

එහෙත් හැන්ස් ඉන් යැහිමකට පත් නොවූයේය.

“මෙතැන ඉඳන් ඒ තරම් ඇතින් නොවෙයි ඒ හඬ ඇහුණේ. වොකක් වුණත් ඒ ගිහින් බලන්න!!” යි හැන්ස් කීවේය.

“ඉන් ඇති පලේ මොකක් ද?” යි රන්දුනා ඊට හරස් වූයේය. “මොනවද, හුරට දකින්නට ලැබෙයි ඒ උලා ඇවිවොට ඔරවා ගෙන ඉන්න හැටි.”

“සුදු හුරා උච විදගෙන ආවොත් මං නම් උගේ මස් කන්නේ නැහැ” යි පෙළා දන් විලිස්සමින් කීවේය.

හැන්ස් තනිවට පිටත්විය.

නොබෝ දුරක් ගමන් කළ ඔහුට වැරහැලි ඇදගත් කෙටිවු දුර්වල තරුණියක් මළාක් මෙන් වැහිරී සිටිනු දක්නට ලැබුණි. බල්ලෙක් ඇය වට කරමින් සිටියේය. හැන්ස් ගේ පැමිණීමෙන් ප්‍රීතියට පත් බල්ලා මහත් බැහැ ගතියකින් වලිගය වනන්නට විය.

හැන්ස් දණ ගසා තරුණිය වෙත නැඹුරු වූවය. ඇගේ දුබල පෙනුම නිසා ඇ ඔහුට හඳුනා ගත නොහැකි විය. ඇ ඉතා සෙමින් හුස්ම ඉහළ පහළ හෙප්වාය. රාත්‍රියෙහි පැවති අධික ශීතයත් පිත්තන් නිසා ඇගේ ගත ශීතලයෙන් ගැහෙමින් තිබුණි.

හැන්ස් ඇය ඔසවා ගත්තේය. ඇගේ සැහැල්ලු බව ගැන ඔහු පුදුම විය. ඇගේ නින්දට බාධා නොවන සේ හැන්ස් ඇය ඉතා ප්‍රවේසමින් ඔසවා ගෙන යද්දී ඇ දෙනෙත් හැර ඔහු දෙස විනිත්තුවක් පමණ බලා සිටියාය. ඉක්බිති ඇ දුර්වල හඬකින් කෑ ගසා හැන්ස් ගේ හෙල බදුගෙන ඉකිබිඳින්නට වූවාය. ඉකි බිඳීමෙන් තවත් දුර්වල වූ ඇ යළිත් ක්ලාන්ත වූවාය.

හැන්ස් මදක් නැවතී ඇය දෙස බලා සිටියේය. ඇය මිය ගොස් ඇතැයි ඔහු කල්පනා කළේය. ඇය මිය ගොස් නැත. ඇය තවත් ජීවතුන් අතර සිටින බව ගේ දෑත ගත්තේය. ඔහු ඇය ඔසවා ගෙන යන්නට විය. බල්ලා ඔහු අනුගමනය කළේය. හැන්ස් ඇය ඔසවා ගෙන වැදි ලෙණ කරා තිබුණු කඳු බෑවුම නගින්නට විය. වැද්දන් ගේ බල්ලෝ පුදුම සතකු දුටුවත් මෙන් බුරන්තට වූහ. රන්දුනා ගේ තර්ජනයෙන් උණු තිහඩ වූහ.

“මොකද මං කිව්වේ. මං හිතුවා හරියටම හරි” යි සියල්ලන්ම හැන්ස් වටා විස්මයෙන් යුතුව රොක්වන විට ඔහු කීවේය. ඔහු මළ සිරුරක් බදු ඒ දබල තරුණිය ගිනි මැලය අසල එළා තිබුණු

ඉහත සඳහන් කරුණු සිදුවන්නා නිසාවෙනි. එහෙයින් පසුවද
 ඒවා වැළැක්වීමට පියවර ගත යුතුය.

පිටිවන කිහිප දෙනා විශ්වාස කළාටත් කටයුතුදෙහි යෙදෙන්නෝ
 වන අයට යාත්‍රා කරන්නට වූවාය. විසල්, පුදුරා හොස් නිවුණු
 තරුණිය හේ තොල තොට දිය බිත්ති කිහිපයක් දමා රනි ලී පැණි
 ස්වල්පයක් ද තොල්ලිල තැවරුවාය. තරුණිය එය වහා ලෙළ
 කළාය.

සිවුහු පැයක පමණ ඇය දෙස බලා සිටියෝය. ඔවු අතර
 ගිනි මැලිලයේ උණුසුනින් ටිකින් ටික සිහිය ලැබූ ඇ අධික
 පිපාසයකින් පෙළෙන්නාවට වූවාය. ඇ දෙනෙත් හැර ඇය වටා
 රොක් වී සිටියදීත් දෙස විස්මයෙන් බලන්නට වූවාය. නමු
 වෙත නැඟුරු වී සිටින තනිවත් ගිස කෙසින් යුත් විනිසුන්
 කිහිපදෙනා දෙස ඇ ඉතා සැකැස්මින් බලන්නට වූවාය. සිය
 දෙසෙන් අභ්‍යන්තර නොහැකි එකියක මෙන් ඇ හැන්ස් දෙස
 මහත් ඕනෑකමින් බලා සිටියාය. ඉක්බිති ඉතා අමාරුවෙන්
 සිතාසි දිග පුකුමක් හෙට් ඇ යළිත් නිදන්වනට වූවාය.

“මාව නිකම ගල ගැහිලා එගේ” යි ගැස්පා විස්මයෙන් කිය.
 එසවිත්ව සහ හැන්ස් සහ කී දේ තේරුම ගත නොහැකිව සිත
 දෙස බලා සිටියෝය.

“එඩ්මන්ට් සිබ්බ් බැරිද ඇ හඳුනන්න?”

“කවුද?”

“හැන්ස් සබ්බ් පත් ඇය මතකද?”

හැන්ස් හිස වැනුවිය. “මං කොහොටද හඳුනන්න?”

“ඇය නාලිනි, රජතුමා හේ මල්ලි.”

මහත් කැළඹීමකට පත්වුවකු මෙන් හැන්ස් නිත්දේ පසු වන
 තරුණිය දෙස නැඟුරුවී බලා සිටියේය.

ඇගේ ලොකු පුරු දෙනෙත්වලත් කෙටුම්පු මුහුණෙහිත් තමාට
 මුරු පුරුදු පෙනුමක් ඇති බව ඔහුට හැඟී ගියේය.

“ඇට ටිකක් සමාන බව මාත් පිළිගන්නවා” යි හැන්ස් පිටු
 පසින් සිටි එඩ්මන්ට් කීවේය.

“අප අතරින් ඇට හඳුනා ගත්ත හැකිවී තිබෙන්නේ හැන්ස්
 පමණකි වගේ පෙනෙන්නේ. කොහොමද ඒ?” යි ගැස්පා කිය.

“කන්දේ ආවර දුනු සිස් තරහයේ දී ඇ හැන්ස්ට දක් වූ
 යැලකිල්ල ඔබට මතක නැද්ද?” යි එඩ්මන්ට් ගැස්පාට මතක්
 කළේය.

හැන්ස් නිශ්ශබ්දව කල්පනා කරන්නට විය. කපිතාන්වරුන්
 හේ වාස හවනය අසල පිහිටි නුග ගස වෙතට ඇ තමා හමුවීමට

එදා රාත්‍රියෙහි පැවිණි යැවි සිහි කල්පනා කළේය. ඇට, ඒ දිව්‍ය ගෙවි ගොස් එතරම් කලක් නැත. එදා රාත්‍රිය - හැන්ස් ගේ ඉතයෙහි වැටී පෙනෙන්නට විය.

“කොහොඳ ද මගෙ අවමේ, ඇ මෙතැනට ආවේ?” යි එඩ්මන්ට් විස්මයෙන් තෙපලේය.

“ඇය සනිස වුණාම අපට ඒ ගැන දැනගන්නට ලැබේවි” යි ඇස්පා කීවේය. “අපේ අයරණ කෙලල! පෙ දුරකතරක කටුක ගමනින් ඇ බොහොම දුර්වල වෙලා තියෙනවා.”

හැන්ස් රනී වෙත හැරුණේය. “ඇය ගොඳට බලා ගත්ත ඔනෑ. ඇ අසාද්දිය අමාරු තත්ත්වයකයි ඉන්නේ” යි ඔහු ඇට කීවේය. “යමු අපි ගිහින් ඇට කෑම ටිකක් භොයාගෙන එමු. ගැස්පා! එඩ්මන්ට්! යමු! යමු!”

වැද්දන් ගේ බල්ලන් දෙදෙනා යවුන් අනුගමනය කළහ. එහෙත් සෙල්ලා ගේ බල්ලා නාලිනි වෙතම රැඳී සිටියේය.

එදින උදෑසන ඔවුහු වනයේ තිබෙන ඉතාමත් පහසුවෙන් දිව්‍යානුල අහර සොයා ගත්හ. නලගොඩි පැටියකු ද නලගොඩි බිත්තර කිහිපයක් ද ගොන්නල ටිකක් ද ඔවුහු නාලිනි සඳහා සොයා ගෙන ආවේය. මේවා පුලුස්සා කුඩා කැබලි කොට ආහාරය සකසා ඉන් ටික ටික නාලිනිට කැව්වේය.

එදින සවස් වන තෙක් නාලිනිට පැහැදිලි ලෙස කල්පනා කිරීමට ශක්තියක් නොතිබුණි. ඇට පළමුවෙන් සිහිවූයේ සෙල්ලාය. ඇ නැති ගත්තියක මෙන් මද වේලාවක් බලා සිටියාය. ඇ ඉතා සෙමින් කතා කළාය. සෙල්ලා ගේ තත්ත්වය ගැනත් ඔහු වැද ගෙට සිටින ස්ථානය ගැනත් ඇ ඔවුනට කීවාය.

වැද්දන් සමග හැන්ස්, ගැස්පා සහ එඩ්මන්ට් ද සෙල්ලා සොයා යන්නට වූහ. සෙල්ලා ගේ බල්ලා ඔවුන් පෙරටුවෙන් දින්නට විය. තමා කළ යුත්තේ කුමක්දැයි ඉවෙන් මෙන් දැනගත් බල්ලා ඔවුනට මහ පෙන්වමින් ඉදිරියෙන් යන්නට විය.

පෑ කුනකට පමණ පසු ඔවුහු එහි ළඟා වූහ. සෙල්ලා මැරී සිටියේය. ඔහු ගේ මළ සිරුර මැස්සන් ගෙන් යහ කුහුඹුවන් ගෙන් වැසී තිබුණි. මිනිසුන් එහු දුටු, මළ සිරුර අසල සිටි මුහටියෙක් හුදුරින් වූ අකුලකට රිංගා ගත්තේය. සෙල්ලා ගේ බල්ලා මළ සිරුර ඉව කොට විලාස කියන්නා සේ ශෝකාකුල හඬකින් උඩු බුරලන්නට විය. ඉක්බිති දී ඒ අසල වැතිරගෙන මහත් දුක්බර ගතියකින් බලා සිටියේය.

ඇට යැකිල්ලක් බඳු වූ වැද්ද ගේ සිරුරෙහි තිබුණු දරුණු තුවාල දට ඔටුහු බිසෙන් නැතිගත්හ. මෙවැනි දරුණු තුවාල

නිබ්බය දී මොහු යන සා දුටක් යකසේ පැමිණියේ දැයි ඔවුහු මවිත වූහ. දිග වළක් සැරෑ ඔවුහු වාරිත්‍ර අනුව සෙල්ලා ගේ මළ සිරුර එහි තැන්පත් කොට එහි පසෙක සිහුගේ දුනු හි ද තබා පස් දමූහ. මිනිවළ වල් උගරන්ගෙන් ආරක්ෂාවීම සඳහා කටු අකුල් ඒ වෙත ඇද දමූහ.

හක්කිටත් කතෝලිකයෙක් වූ ගැස්පා කෝටු කැබැලි දෙකක් කුරුසාකාරයට ගැට ගසා සෙල්ලා ගේ හිස පිහිටි පැත්තෙන් වළ මත සිටුවූයේය. ඉක්බිති ඔහු කෙටි යාවිඤ්චක් ද පවත්වා අතින් උර හරහා කුරුසිය ඇන්දේය. මේ අතර හැන්ස් සහ එඩ්මන්ඩ් පහත් කරගත් හිසින් යුතුව නොසැලි වළ අසල සිට ගෙන සිටියෝය. ටැද්දෝ යටි සුදු මිනිසුන් තිදෙනා දෙස පුදුමයෙන් බලා හුන්හ.

මේ සුළු ආගමික වතාවත්වලින් පසු පෙමා හැන්ස් ඇමතුවේය.

“සුදු හුරා, මොකක්ද ඒ අතින් සුදු හුරා කළේ” යි පෙමා ඇසීය.

“එහෙම නම් අපි මළවුන් ටිළලන්නෝ. දෙටියන් වහන්සේට සෙල්ලා ගේ ආත්මය ගැන යාවිඤ්ච කිරීමක් තමා ඒ කළේ” යි හැන්ස් කීවේය.

“මොකක්ද ඔබ වළ උඩ ගිටවාපු එක?” යි පෙමා ඇසීය.

“ඒ, හුනියමක්” යි රන්දනා ඡ්‍යොතමුත්තකු මෙන් කීවේය.

එදා රාත්‍රියෙහි වැදි ලෙණ පහළින් පිහිටි වැද්දන් ගේ යාග බීමෙහි වූ ගසක අත්තක කොළ මිටියක් එල්ල රන්දනා, සෙල්ලා ගේ ආත්මය නෑ යකුන් භාරයට ගන්නා ලෙස අයැදීමින් මහා යාදින්නක් කරන්නට විය.

පසු දින කෙළින් හිඳ ගැනීමට තරම් ප්‍රාණවත් ගතියක් නාලිනිට ලැබුණි. ඊට දින කිහිපයකට පසු ඇට නැගිට මඳ දුරක් ඇවිදීමට තරම් ශක්තියක් ලැබුණි. රනින් සමග ලෙණ අසල පිහිටි දෙළ වෙත යන්නට සිත නාලිනි පිරිමින් දඩයම් කිරීම සඳහා වනයට යන තෙක් බලා සිටියාය. නමාගේ අදහස් රනිට වටහා දීමට නාලිනිට මඳක් අපහසු විය. වැදි බසත් නාලිනි ගේ බසත් දෙකෙහිම බොහෝ වචනවල සමාන මූල වුව ද වැද්දන් කතා කළේ වඩා පුරාතන බසකි. එම නිසා වැදි යුවතියන් නාලිනින් අතර සිදු වූ කතාබහ වචනවලට වඩා සංඥාවලට සීමා විය.

දෙළ වෙත ගිය නාලිනි ඇඳුම් උනා ස්නානය කළාය. අනතුරුව ඇ සිය හැට්ටයන් සෙල්ලා ගේ තුවාල වෙලා ඉකිරිව වැරැහැල්ලක් බවට පත්ව තිබුණු කිලිටි රෙද්දක් සෝදන්නට වූවාය. මෙය දුටු රනි කැලය තුළට වැදි ලොකු ලියන් වැලක්

කඩා ගොනුවක් ගලක් එන කඩා තැප්පා ය. ඉක්බිති ඇ තැප්පා ලියන් වැල කඩා දිය වළකට දමා එහි දිය කැලකුවාය. දියෙන් පෙණ නගින්නට විය. රනි ගේ උපදෙස් අනුව නාලිනි සිය රෙදි ඉන් සෝදා ගත්තාය. ඒ වලෙහි සබන් පෙණ බදු දියෙන් රෙදිවල නිබුණු කුණු පහවී යන සැටි ඇ දුටුවාය.

සෝදා අවසන් වූ රෙදි විරිකා නිම කළ නාලිනි, වැලක් ඇද ගෙන අවුත් අවට ඇති තැනක ගස් දෙකක් අතර බඳින්නට රනිට කීවාය. නාලිනි සිය කෙස් කලඹ උනා කෝටු කුරුවලින් එහි අවල හැර පිරිසිදු කොට වියලෙන්නට ගැරියාය. වියලුණු කෙස් වැටිය ඇ එක්කොට බැඳ ගත්තාය. කොණ්ඩා ගැටය තදවීම සඳහා ගැසීමට රන්කුරු දන් ඇට නැත. ඒ වෙනුවට ඇ ලී පතුරක් ගසා ගත්තාය.

ඇගේ ඇඳුම් වියලී තිබුණි. ඇ සැට්ටය උරලා ගත්තාය. ඇගේ රූප ශෝභාව පෙනෙන අයුරු, පටි ඉරා ඉතිරිව තිබුණු සිහින් වස්ත්‍රය ප්‍රචචිත් තරම් හොඳින් සකස් කොට හැන්දාය.

දඩයමේ ගොස් ආපසු පැමිණ ස්වකීය සැහැල්ලු පසෙකින් තැබූ දඩයක්කාරයන්ට දක්නට ලැබුණේ එදින උදෑසන ඔවුන් දුටු සුදුමැලි නාලිනි නොවේ. කෙටිවූ දුබල සිරුරකින් යුක්ත වුවත් ඇගේ පිරිසිදු සමෙහි වර්ණය, අවටට දැවී මැසී මදුරුවන්ට ගොදුරුවී දුර්වර්ණවී තිබුණු රනි ගේ ගතට වඩා ප්‍රසන්න විය. කරුණයන් දෙදෙනාම ඔවුනොවුනටම සීමා වූ පියකරු ගතියකින් යුක්ත වූහ. එකියක් මේ බිහිසුණු වනකරයට නුහුරු වූවාය. අනෙකි එහිම හැදී වැඩී ජීවත් වන්නියකි.

නාලිනි යළිත් කුලින උඩරට කතක් මෙන් දිස්වූවාය. මේ වනවාරි පිරිස අතරින් ඇ හොඳින් කැපී පෙනුණාය. ඇ හොඳින් හඳුනන, තඹවත් හිස කෙස් ඇති උඩු කය නොවැසූ යුරෝ-පියයන් දෙදෙනා ද වැදී ජීවිතයක්ම ගත කරමින් සිටි හෙයින්, ඔවුන් ගෙන් ද ඇය කැපී පෙනුණාය.

සෙල්ලා ගේ දුඃඛිත මරණය ගැන ඇසූ නාලිනි ඔහුගේ මිනිවළ වෙත යාමට නොඉවසිලිමත් වූවාය. සෙල්ලා ගේ මිනිවළ පිහිටියේ වැදී ගුහාවෙන් සැතපුම් පසළොස්සක් පමණ ඔබ්බෙනි. දුබල තත්ත්වයක සිටින නාලිනිට එතරම් දුරක් පයින් ගමන් කළ නොහැක. ඔවුහු විශාල ගෝන සමක් ගෙන එය ශක්තිමත් පොළු දෙකක් උඩ මඩියක් කොට එල්ලා එහි නාලිනි තබාගෙන ගමන් කළෝය. හැන්ස්, ගැස්පා සහ එඩ්මන්ඩ් මාරුවෙන් මාරුවට ඇය ඔසවා ගෙන ගියහ. මේ ශක්තිමත් මිනිසුන් තිදෙනාට ඇය බරක් නොවීය. සවස් වන විට ඔවුහු එහි ළඟා වූහ.

නාලිනි බිම නැඹු යටුනු පසෙකට වුහ. ඇ නැගිට තනිවල
සෙල්ලා ගේ චිත්තවල වෙන දු- වුවාය. මග දී සිය උදව්කාරයන්
ලවා කඩවාගත් ඉදිද මල් කිහිපක් ඇ සෙල්ලා ගේ මිනි
වල මත නැඟිටිය. තමා වෙනුවෙන් සෙල්ලා කරන ලද මහා
පරිත්‍යාගය ගැන මෙතෙක් කළ නාලිනි බොහෝ වේලාවක් ඒ
සෙල්ලා ගත කළාය. ඉන්පසු ඇ සිය සගයන්ට එකතු වුවාය.

උද නාලිනි විසින් සාරන ලද දිය වළ පිහිටි දෙළෙඹි වියලි
බිම සෙවණකට වී වාඩි ගත් ඔවුහු මහට ගෙනා පුලුස්සන ලද
වුටමස් හා අල අනුභව කළහ.

මේ වන තෙක් තමාට වෙවැනි කටුක ගමනක් එන්නට වූයේ
ඇඬිද යන්නා ගැන චිත්තයකුදු ඇය ඔවුනට කියා නැත. ඇය
විසින් මුහුණපාන ලද බිහිසුණු අන්දමකින් නිසා ඇය තුළ හටගෙන
ඇති නැති ගැනීම හා දුබල බව මහ හැරී ගොස් ඇගේම ඕනෑ
කමින් ඒ ගැන සිදුනට විස්තර කරන තෙක් ඔවුහු බලා සිටියහ.

මේ අවස්ථාවේ දී ඇ ඒ බිහිසුණු කතාව සවිස්තරව කියන්නට
මහට ගත්තාය. කපිතාන්වරුන් ගේ අතුරුදහන් විමෙන්
පාලියෙහි උද්ගත වූ තත්ත්වය ගැනත් වැද්ද රීට සම්බන්ධ වූ
සැටින් විස්තර කළ ඇ දුන් ඇය සිටින තැනට එන තෙක් වූ
ඇගේ කටුක පිඩාසෙන් පිරි ගමන ගැනත් සියලු තොරතුරු ඇ
ඔවුනට කියාය. සෙල්ලා තමා කෙරෙහි දක්වන ලද අනුකම්-
පාවත් ඔහු තමා වෙනුවෙන් කළ ආත්ම පරිත්‍යාගයක් ගැන
නාලිනි සදහන් කළේ කඳුළුබර දෙනෙකිනි. දරුණු ලෙස
තුඩාල විමෙන් අඩ පණ වූ වන සතකු සිය නිජපොළ බලා
ඇදෙනායාක් වෙන් මගත් අමාරුවෙන් තමා කැටුව, විටින් විට
ඇඳ වැටෙමින් සෙල්ලා වැදි ලෙණ බලා ඉදිරියටම ගමන් කළ
සැටින් අවසානයේ දී ඔහුගේ දෙපා පණ නැතිව යළි නො-
නැගිටින්නට ඔහු බිම ඇඳ වැටුණු සැටින් නාලිනි ඉකිබිඳීමත්
විස්තර කළාය.

ශිෂ්ට යයි සම්මත ලෝකය හා ගැටීමක් නැතිව වනවාරි
පිවිතයක් ගතකළ වැද්දකු හද තුළ එවැනි කරුණා මහිමයක්
හා අනුකම්පාවක් හා චිරත්වයක් පහළවීම ගැන ඔවුහු ප්‍රසම් වූහ.

“ඔහු හරියට මා මෙහි ඉන්න බව දැන ගෙනම වගේ ඇවිත්
නියෙන්නේ” යි නාලිනි සිය ගෝකාන්මක කතාව අවසන් කළ
පසු කල්පනාවෙන් බරවී සිටි හැන්ස් කීවේය.

“එහෙනම් ඔහු ඒ බව මට නොකීවේ ඇයි?” යි නාලිනි
ඇසුවාය. “මා එන කල්ම ඔහුගෙන් ඇසුවා මාව කොහේද
අරගෙන යන්නේ කියල. නමුත් ඔහු කිසිවක් ඒ ගැන කීවේ
නැහැ.”

“යළුව විය කළ විය හැකි බලාපොරොත්තුවක් ගැන යළි තුළ විශ්වාසයක් ඇති කිරීමට ඔහු අකමැති වෙන්නට ඇති” යි ප්‍රතිචාරයක් කීවේය.

“නමුත් ඔහු කොහොමද දන්නේ මා කොපමණ ඉන්නාද කියල?” යි හැන්ස් ඇසීය. “ඔබ දෙන්නා වාසලින් පිට වෙලා මෙහි එන අතර තුරේ සෙල්ලා කවුරුත් එක්ක කතා කළාද?”

“සෙල්ලා අතර මග කැනක වැටුණාට හැරවිය දුන් හිඟන-නයි, අපට වතුර බොන්නට නොදී එළුවා ගත්ත කින්තරයොයි. අපි ක්ලාන්ත වෙලා ඉන්න කොට අපට කුරුමබයි කෙසෙල් ගෙඩිය ගෙනැවිත් දුන්න ඒ කරුණාවන්ත සුදු චක්‍රස්සයයි ඇරෙන්නට වෙත කවුරුවත්ම අප එක්ක කතා කළේ නැහැ. අපි කැලේට ඇතුල් වුණාට අපට කිසිම කෙනෙක් හමු වුණේ නැහැ. සෙල්ලා හැම දිවම ගමන් කළේ ගමවානයන් මග හරිවෙනයි” යි නාලිනි කීවාය.

“ඇත්තෙන්ම මම නම් යහ ගැන හරිම පුදුමයි” යි ගැස්පා කීය.

“කොහොම පුණක් හැන්ස් සොයාගෙන තමයි සහ ඇවිත් තියෙන්නේ. නාලිනි ඔබට විශ්වාසද සෙල්ලාට මග දී කිසිම කෙනෙක් හමු නොවූ එක ගැන? අතර මග දී ඔහු ටික වේලාවකට වත් ඔබට ඉන්නයි කියලා කොහොටුවක් ගියේ නැද්ද? සමහර විට එවැනි අවස්ථාවක දී ඔහුට හමුවුණා ද දන්නවයැ හැන්ස් දුටු කෙනෙක්; නැත්නම් ඔහු අහස කෙනෙක්” යි ගැස්පා මද වේලාවක් කල්පනා කරමින් සිටි කීවේය.

නාලිනි කල්පනා කරන්නට වූවාය. “ඔව් ඔව්, සමහරවිට මා හුදුම කෙනෙක් ඔහුට හමුවෙන්නට ඇති. මං එහෙම කිව්වේ මොකද දන්නවද? අපි කන්ද උඩරට ඉඳන් පහළට ඇවිත් දින දෙකකට විතර පස්සෙ අපට ඇහුණා බොහෝම ඇතිත් බල්ලෙක් බුරුන හබක්. මට වැල් ගොමුවක හැඟිලා ඉන්නය කියල සෙල්ලා තනිවම ගියා ඒ පැත්තට. පැයකට විතර පස්සේ ඔහු තම්බාපු ඉරිහු කරල් කීපයකුත් අරගෙන ආපසු ආවා. මට දුන් හිතෙනවා ඔහු කොහේ හරි හේනක පැලකට යන්න ඇති කියල.”

“අන්න හරි. ඒක තමා මේකේ රහස්” යි කී හැන්ස් හේ දෙනෙත් දිව්නියෙන් බබළන්නට විය. “සෙල්ලාට හමු වුණ අය ඔහුට කියන්න ඇති මා කොහේ දී හරි ඇතකු පිට යනවා ඔහුට දකින්නට ලැබුණු බව. මා වැද්දන් එක්ක ජීවත් වන බවත් ඔවුන් දැනගෙන තියෙන්න ඇති. වනකරයේ වුණත් භාරවී පැතිරෙනවා.”

“ආ, මට දැන් පනක පුණ්‍ය පසලොස් ගිණිත් එතකොට ඔහුගේ මුහුණේ තිබුණු ප්‍රීතියත් ගියා. ඊට පස්සෙ ඔහු මොනවා ගේ ලකුණු වගයක් තල තලා ගමන් කරන්නා වුණා. මට මහ පුදුමයක් වුණේ ඔහු ඒ ලකුණු බල බලා ආවේ බිම් තොවෙයි. අතු පතරයේ තිබුණු ගස් දිවයි. සිහොට යනකොට වරක් ඔහු මා දිනා බලා පොකකද සලකුණක් මට පෙන්වුවා. නමුත් මට කිසිම අමුතු දෙයක් පෙනුණේ නැහැ. මා ඇසුවා මොකක්ද ඔහු පෙන්වුවේ කියලා. නමුත් සහ කිසිත් නොකියාම ගමන් කළා.”

“ගහක කොපරි ඉහළින්ද ඔහු ඒ ලකුණ සිට පෙන්වුවේ?”
 යි හැන්ස් ඇසීය.

“ඔබේ උයට වඩා ටිකක් ඉහළින් වගේ” යි ඇ කීවාය.

“යමහර විට ඒ ලකුණ ඇතකු ගේ දළ පහරකින් වෙච්ච එකක් වෙන්නට පුළුවනි.”

“අපට දකින්නට ලැබුණා වගේම කැලේ ඔනෑ තරම් ඒ වගේ ලකුණු තියෙනව නොවැ” යි එඩ්මන්ට් කීය. “ඇත් දළ පහරකින් ඔහු කොහොමද යොයා ගත්තේ ඒක අසවල් ඇතා ගේ දළ පහර කියලා?”

හැන්ස් කල්පනා කරන්නට විය. “ආ මට දැන් තේරෙනවා” යි හැන්ස් හඬ නගා කීවේය.

“මගේ දිකුද් ගේ දළ අග කපල නොවැ තියෙන්නේ. රජ-පුරුවන් ගේ හැම ඇතකු ගේම දළ කපනව නොවැ. දිකුද් ගේ කපාපු දළවලට දමා තිබුණු යකඩ කොපු මං ගළවා දමමා. ඉතින් දිකුද් ගේ දළ වලින් කුඩාල වුණු ගස් වල තියෙන ලකුණු අනෙක් දළකාරයින් ගේ දළ පහරවල්වලින් හඳුනා ගත්ට පුළුවනි. ඔබ දක්ක ලකුණු පරණ එකක් ද නාලිනි? මීට අවුරුදු එකහමාරකට පමණ ඉහත දී දිකුද් මාව ඒ හයානක මරණයෙන් බේරා ගෙන කන්ද උඩරට ඉඳලා එන කොට ගස්වල වැදුණු උගේ දළ පහරවල් වෙන්ට ඕනෑ සෙල්ලා බල බලා එන්නට ඇත්තේ.”

“මොන තරම් පුදුමද?” යි නාලිනි කීවාය.

“සෙල්ලා මහ පුදුම මනුෂ්‍යයෙක්” යි හැන්ස් කීවේය.

“ඒ තරම් ගොරහැඩි, දැකීමට පවා බිය උපදවන මිනිසෙක් මට ඔය තරම් අනුකම්පාවක් දක්වයි කියලා කාටද හිතන්නට පුළුවන්” යි නාලිනි කීවාය.

“ඇත්ත වශයෙන්ම කිසි කෙනකුට එහෙම හිතන්නටත් බැහැ” යි කී හැන්ස් ඇය සමග එකඟ විය. “මාව එද කැලේ දී කොටු කරලා අල්ලා රජවාසල සිරකරුවකු බවට පත්කළේ

ඔහුගේ ආධාරයෙන් පුළුන් මා යහට පහත් කැමැත්තකින් තිටියා. මා හිතන්නේ ඔහුත් මට ඇලුම කරන්න ඇති කියලා. ඔහු මට කළ දේ ගැන යහ පසුව සනාථ වෙන්ට ඇති. අපේ පලා යාම ගැන ඔය ආරංචිය ඔහුගෙන් දැන ගත්තේ වදදිලා වුවත් ඔහු හිතන්න ඇති ඔහු එළි කළ දේවල් නිසා තමයි නාලිනිට මේ ඉරණම අත් වුණේ කියලා. ඒ නිසාම තමයි ඔහු ඔය තරම් ඔබ වෙනුවෙන් පරිත්‍යාගයක් කළේ.”

“සෙල්ලා වගේ වනවාරි ටිනිහකුට හැඟිම් ඇති වෙන්ට පුළුවන්ද?” යි එඩ්මන්ට සැකයෙන් ඇසීය.

“එඩ්මන්ට, ඔබට ඒ බව දැන් හොඳටම තේරිලා තියෙන්න ඕනැ” යි හැන්ස් එඩ්මන්ට කි කතාවට විරුද්ධව කියා සිටියේය. “ඔබ දැන් වැද්දන් එක්ක එකට ජීවත් වෙලා ඔවුන්ගේ ජීවිතය ගැන හොඳට දැනගෙන තියෙන්න ඕනැ. ඔවුන්ගේ පෙනුම අවලක්ෂණ වෙන්ට යුච්චනි. ඔවුන්ගේ සිරිත් විරිත් ශිලාවාරයයි කියාගන්නා ලෝකය සමග නොගැළපෙන්නට පුළුවනි. එහෙත් එඩ්මන්ට, ඔවුන්ට තිබෙන්නේත් අපට වගේම මිනිස් සිත්ක්” යි හැන්ස් වේගවත්ව කීවේය.

“මා ඒ ගැන සනාථ වෙනවා. මා එහෙම කතා කළ එක බොහොම වැරදියි. මා ඒ ගැන බොහොම තැවෙනවා” යි එඩ්මන්ට හැන්ස් ගේ උරහිසට තට්ටු කරමින් කීවේය.

හොඳටම සවස් විය. ඔවුහු ඉක්මනින් ලෙණ වෙත ගමන් ගත්හ. රාත්‍රිය එළඹෙත්ම ඔවුහු එහි පැමිණියහ.

දැන් වැදි ලෙණෙහි භාවිත වන ප්‍රධාන භාෂාව සිංහලයි. වැද්දන්ට එය තේරුම් ගැනීමට අපහසු විය. එඩ්මන්ට සහ හැන්ස් පමණක් තනිව සිටින විට ඔවුහු සිය මවු බසින්ම, එනම් ලන්දේසි බසින් කතා කළහ. එඩ්මන්ට සහ ගැස්පා තනිව සිටින විට ඔවුහු පාතුගිසි බසින් කතා කළහ. හැන්ස් වැද්දකු මෙන් වැදි බසින්ම වැද්දන් ඇමතු වේය.

මෙම වනගත වැදි පවුලට යෝග්‍ය අන්දමින් ජීවත්වීමට නාලිනි සෑම උත්සාහයක්ම දැරුවාය. එහෙත් වැද්දන් ගේ සමහර සිරිත් විරිත්වලට ඇගේ තිබුණු අකමැත්ත හා පිළිකුල ඇට සහවා ගත නොහැකි වූ වාර බොහෝයි. කිසිදු පිරිසිදු කමක් නැති බව හා විශේෂයෙන් ඔවුන් සතුන් පුලුස්සා උන්ගේ ඕනෑම පිළිකුල් සහගත කොටසක් කිසිදු බැලීමක් තැකීමක් නැතිව අනුභව කළ අන්දම ඇ පිළිකුල් කළාය. මේ බැව් වටහා ගත් හැන්ස් හොඳ හොඳ මස් කැබැලි වෙන් කොට වෙනම පුලුස්සා පිළියෙල කොට කැන්ද කොළයක තබා නාලිනිට පිළිගැන්වුවේය. ගැස්පා සහ එඩ්මන්ට ද කෑම වේල එසේම ඔවුන් විසින්ම පිළියෙල කරගනු ලැබීය.

රනි ඇගේ දිනපතා කටයුතුවල වෙනස් වෙන්න නිසා වූවාය. වෙනස් වෙන්නේ කිරිය ද දහනතර හැට්ටිද කෙල්ලකි. රනි ඇත් සමග වනයට ගොස් අල සැරිම, බෙහෙත් පැළෑටි එකතු කිරීම, විෂ දමා වළවල මාංශ ඇල්ලීම, දර සෙවීම ආදී කුඩු මහත් කටයුතුවල යෙදුණාය. ඇ සමග එක්ව ආහාර පිළියෙල කිරීමෙහි ද රනි ප්‍රථමින් තරම් වෙහෙස වූවාය.

කල් යාමේ දී නාලිනි වැදි පිවිතයට හුරුපුරුදු වූවාය. නාලිනිට රනි හෙන් ලැබුණු මෙහෙවර ස්වාමී දුවකට යිය හිතවත් මෙහෙකාරියක ගෙන් ලැබෙන මෙහෙවර බිඳු විය. එහෙත් රනි එවැනි හැඟීමක් ඇතිකර නොගන්නාය. මේ මහා වනකරයේ මිනිස් පිවිතය සාර්ථකව පවත්වා ගෙන යන ව්‍යායාමයේ දී නම් රනි නාලිනිය හේ ස්වාමීද්‍රැක වෙන්න වූවාය. ලෙණෙහි දිනපතා වැඩ කටයුතුවලට සහභාගි වීමට නාලිනි වෙහෙස ගන්නාය. සාවකු හෝ මිමින්නකු වැනි කුඩා සතුකු හම ගැසීම, කෝටු දෙකක් එකට අතුල්ලා ගිනි මෙළවීම වැනි දේ කරන්නට ඇ හුරු පුරුදු වූවාය. එහෙත් මෙවැනි දේ සඳහා ඇයට කිවුණු නුපුරුදු ගතිය රනි නිසා වඩාත් කැපී පෙනුණි.

දිනක් සවස නාලිනි සහ හැන්ස් වනයේ ඇවිදීමින් සිටිය දී ඔවුහු මුල් උඩට නෙරා ගිය ගසක් අසලට පැමිණියහ.

“මෙන්න අපට විඩා හරින්නට හොඳ තැනක්” යි හොඳට ගැඩ ඇති මුලක් මත වාඩි ගත් නාලිනි කීවාය. හැන්ස් ස්වකීය ටැලමිටට බර දී ඇය අසලින් ඇසුවවාය. අඩි පනහක් පමණ ඉහළට යන තෙක් අතුවලින් පතාර වූ කෙළින් වැඩුණු විශාල රිටි ගසක් ඔවුන් ඉදිරියේ තිබුණි. ගස මුදුනින් පැත්තකට විහිදී ගිය අත්තක විශාල බඹර පැණි වදයක් එල්ලෙමින් තිබුණි. බඹරා මී මැස්සාට විඩා නපුරු එකෙකි.

“අන්න කියෙනවා ඔබටවත් කඩන්න බැරි වදයක්” යි නාලිනි නිකමට මෙන් කීවාය. හැන්ස් ඒ දෙස බැලුවේය.

“මොනවා ඒක කඩන්නට මට බැහැ”? යි ඔහු නැගිටීමින් කීවේය. “හොඳයි බලමු!”

“අතේ ඔය ගහට නම් නගින්න එපා!” යි නාලිනි බියෙන් කැහැසුවාය.

එහෙත් හැන්ස් නාලිනි නොනැකූවේය. ගසේ උඩ අත්තකින් විශාල ලියන් වැලක් පහතට එල්ලෙමින් තිබුණි. ඒ වැල අල්ලා ගත් හැන්ස් වදුරකු මෙන් ගස දිගේ බඩ ගාන්නට වූයේය. ඔහු කිසිදු බියක් නැතිව වැල අල්ලමින් මහත් බිය උපදවන සේ ඒ

අතට මේ අතට වැනෙමින් ඉහළට නගිනු දුටු නාලිනි මහත් සේ නැති ගෙන ඒ දෙස බලා සිටියාය. ඉහළට නගිමින් සිටි හැන්ස් එන්ට එන්ට ඇයට පෙනුණේ කුඩාවී යන්නාක් මෙනි. හැන්ස් බබර වදය නිබුණු නැතට ළඟා වී සැණෙකින් එහි එල්ලී ගත්තේය.

ඇහට නොදනෙන සේ අත්ත දිගේ බබර වදය දෙසට යන හැන්ස් දුටු නාලිනි ගේ හිස කැරකෙන්නාක් මෙන් ඇට දනුණි. අත්ත උඩටම නැග ඒ මත දිගා වූ හැන්ස් ඉතා සෙමින් එහි වසා සිටි දහස් සංඛ්‍යාත බබරුන් මැත් කරන්නට වූයේය. දහස් ගණන් බබරු කෝපයෙන් මග හඩින් නාද කරමින් හැන්ස් වසා ගත්හ. මෙවැනි භයානක දර්ශනයක් කිසි දිනක නුදුටු නාලිනි උන් හැන්ස්ට මැරෙන තෙක් දුෂ්ට කරනු ඇතැයි සිතුවාය. ඇබියෙන් සිය දෙනෙත් වසා ගත්තාය. තමා ඔහුට ඒ බබර වදය ගැන එසේ නොකියා සිටියා නම් කොපමණ හොඳදැයි ඇට සිතුවේ.

විශාල පැණි වදයක් කඩා ගත් හැන්ස් එය එක් අතකින් එල්ලා ගෙන පහළට බසින්නට විය. ඔහු මඳක් දුර බැස්සේය. එහෙත් එක් තැනක දී ඔහුගේ ග්‍රහණය ගැළ වී ගොස් ඔහු බිම පතිත වන්නට ගිය නමුත් ගසෙහි කඳෙහි නිබුණු අතු කොටයක යටි දණ නමා එල්ලී යන්නම් බබරුණේය. මෙහි දී වුව ද ඔහු අත නිබුණු පැණි වදය ගිලිහී නොවැටුණි.

පැණි වදයන් එල්ලාගෙන නාලිනි වෙත ගිය හැන්ස්ට ඇය සුදුමැලි වී සිටින අයුරු දක්නට ලැබුණි. “නාලිනි බය වුණා ද මා වැටෙයි කියලා?” යි හැන්ස් සිනාසෙමින් ඇසුවේය.

“හැන්ස් ඔබ මා කොයි තරම් බය ගැන්නුවාද!” යි ඇ කීවාය. “මීට පස්සෙ එහෙම ඔය වගේ දේවල් කරන්ට එපා! හොඳයි පොරොන්දු වෙන්න කරන්නේ නැහැ කියල.”

“ඔබේ අර සුරය තමා මාව හැම වතාවක දීම ආරක්ෂා කරන්නේ” යි සිය අතෙහි බැඳ තිබුණු රන් සුරය පෙන්වමින් හැන්ස් කීවේය.

ඔවුහු බොහෝ වෙලාවක් එහි වාඩිගෙන කල් ගත කළහ.

“හැන්ස්, ඔබ මේ කැලෙන් පිටවෙලා ගියාම මොනවා කරන්න ද හිතාගෙන ඉන්නේ?” යි ඇ මේ අතර ඇසුවාය.

“මා කවදවක් හිතලා නැහැ මෙහෙත් යන්න. මා දවසින් දවසම මේ පිටිතයට ඇබ්බැහි වෙනවා. මේ පිටිතේ මට හොඳට ම ඔබ්බව.”

“නමුත් හැමදමත් ඔබ මෙහෙම ජීවත් වෙන්න බලාපොරොත්තු වෙනවායැ?”

“කොහොමද දන්නෙ? මා ඒ ගැන තවම කල්පනා කරලා නැහැ. ඒක කොහොම වෙතත් මට මෙන්න මේ ටික කියන්න පුළුවනි. ඔය කන්ද උඩරට ඉන්න මිනිස්සු මට තිත්ත වෙලයි. නියෙන්නේ.”

“මට සිදුවුණු හදියට පස්සේ මටත් හිතෙන්නේ එහෙම තමයි” යි නාලිනි කීවාය. “මම දැන් පිටුවාල් කරපු නින්දිත, කුලභිත ගැහැනියක් පමණයි. මගේ මුළු ජීවිත කාලෙම මා ඒ විදියට ජීවත් වෙන්න ඕනැ.”

“ඇයි ඔබට පුළුවන් නොව ඔබ නාඳුනන පළාතකට යන්න?”

නාලිනි ඊට පිළිතුරු වශයෙන් කළේ හිස වැනිම පමණකි. මේ කතාවෙන් පසු ඔවුහු ලෙණ වෙත පිටත් වූහ.

ඇන ගෙම් කම්මල

ගැන්ස්, ගැස්පා සහ එඩ්මන්ඩ්, දඩයම් කිරීම සඳහා වැදී
ලෙගෙන් පිටත් වන්නේ බොහෝ උදෙසාමය. අඳුරු වැටි
ගෙන එන්ට් ඩ්වුහු දඩයම් කරගත් සතුන් ද කර තබා ගෙන,
විඩාවට පත්ව ආපසු පැමිණෙති. නාලිනි, රනි සහ පෙමා ගේ
බිරියන් දැවේ වැඩි කාලයක් එකම වැඩෙහි යෙදුණෝය. කළ
යුතු වැඩ වැඩක් නැති නාලිනි, වැදි තරුණියන් සමග වනයට
ගොස් දිය උහබවල පිසුන් ඇල්ලීමටත් අල සැරීමටත් ඔවුනට
සහාය වූවාය. ටී වැයක් කැඩීම් සඳහා ගසකට නැගිලිදීත්
බිහිසුණු වන සතකු ගේ තර්ජනයකදීත් රනි ගේ උපදෙස් අනුව
අනෙක් තරුණියන් දෙදෙනා ක්‍රියා කළහ.

වැද්දන් ගේ ක්‍රියා පිළිවෙල ගැන නාලිනි තුළ පිළිකුලක් ඇති
වී තිබුණත් ඒ බැව් ඇ ඩ්වුනට දූන ගැනීමට ඉඩ නොතැබුවාය.
එහෙත් ඔවුන්ගේ කටුක ආහාර කෙරෙහි ඇය තුළ වූ අප්‍රියාව
නම් පැහැදිලිවම පෙනුණි.

දිනක් ගැන්ස් ඊතල මුණතක මස් කුට්ටියක් දවවා එය නාලිනි
සඳහා පුළුස්සමින් සිටියේය. මෙය දුටු නාලිනි කල්පනා
කරන්නට වූවාය. “අපේ අපට වළංවත් තිබුණා නම් කොයි
තරම් රස ආහාර පිසින්නට පුළුවන්ද?” යි කියමින් ඇ ගැන්ස්
දෙස බලා සුසුම් ලැබාය.

“වළං හදන්නට මා උත්සාහ කළා” යි ගැන්ස් කීවේය.
“නමුත් ඉන් වැඩක් වුණේ නැහැ. ඇරත් අපි කල්පනා කළා
මස් උයනවාට වඩා මේ විදියට පුළුස්සනවා වඩා රසයි කියලා.
තේද පෙමා?”

“ඇයි මේ විදියට කාපුවාම තියෙන වැරද්ද මොකද?” යි කී
පෙමා මස් කැබැල්ලක් රස කොට ගිල දැමුවේය.

වැද්දන්ට අවශ්‍ය ඊතල ලබා ගන්නා ලද්දේ ලෙණට සැතපුම්
විසි පහක් පමණ ඇතිත් පිහිටි ගම්මානයක ජීවත් වූ කම්මල්
කරුවකු ගෙනි. ඊතල ගෙන ඒම සඳහා ගැන්ස්, රන්දුනා සහ
ඩ්වුගේ පුත් පෙමාත් ගම්මානයට යන්නට පිටත් වූහ. එද මස්
පුළුස්සන විට නාලිනි තමාට කී කතාව ගැන්ස්ට සිහි විය.
කම්මල්කරු වෙත යන ගමන් ඔහු ගැස්පා සහ එඩ්මන්ට් කැඳවා
නොගත්තේය. කවුරුත් විසින් හෝ ඔවුන් දකිනු ලැබෙතියි
හේ බිය විය.

කමමල්කරු වෙ නිවහනට නුදුරු වෙ පනසෙන් පුඩකු මරා
ගත් සිදුහු එය කඳක බැඳගෙන කමමල්කරු වෙත යන්නට පුහ.
වැද්දන් සහ ගෙන් රිතල ලබා ගත්තේ පුදුම විදියේ ගනුදෙනුවක්
වගිනි. පල්ලාරකුගේ පුළුකුගේ පරාගන්තාවැද්දේ රාත්‍රියෙහි
කමමල්කරු ගේ පැළපත අසලට ගොස් එස් කඳ පැලේ තබා
ආපසු එති. පසු ද උදේ කමමල්කරු එස් කඳ දැක කාරණය
වටහා ගනී. සහ රිතල නගා නිව් කොට වැද්දන් මස් ගෙනැවිත්
නැඹු තැනින්ම පම රිතල නබයි. කිහිප දිනකට පසු රාත්‍රියේ
ආපසු කමමල්කරු ගේ පැළපත වෙත පැමිණෙන වැද්දේ
රිතල රැගෙන යනි. එහෙත් පෙ වතාවේ දී කෙසේ හෝ
කමමල්කරු හමු වන්නට හැන්ස්ට සිතා කළේය.

“බොලා දෙන්නා වෙහේ නැවතියල්ලා. මං මේ බරත් අරත්
කමමල්කාරයා වෙත යන්නට” යි හැන්ස් රත්දනා සහ පෙමා
අමතා කීවේය.

“මොනවා! පෙ එහ දවල්!” යි රත්දනා පුදුමයෙන් ඇසීය.

“ඒ ගැන කලබල වෙන්න කාරියක් නැහැ. සිංහලයන්ට මාව
ගොදට පුරුදුයි. ඇරත් ඔය කමමල්කාරයා මිට ඉස්සරත් මං
ගමුවෙලා තියෙනවා. බොලා මමමත් ඉන්න වගක් මං ඔවුන්ට
කියන්නේ නැහැ” යි කී හැන්ස් බර වූ එස් කඳ කර තබාගෙන
යන්නට විය. කඳෙහි බරට සහ ඒ පෙ අත පැද්දෙන්නට විය.

සිය බල්ලා බුරහු ඇසි පැළපතන් එළියට පැමිණි කමමල්කරු
කඳත් කර තබාගෙන එන හැන්ස් දැක කුතුහලයෙන් බලා
සිටියේය.

“ඒයි මමම පරෙල්ලා! පෙ බලනවකො මේ කවුද කියල” යි
ඔහු සිය දියණියටත් බිරියටත් අඬගැනේය.

හැන්ස් දැක ඔවුහු පුදුම වූහ. එහෙත් ඔහු පිළිගන්නා ලද්දේ
එහත් දයාවෙනි.

කමමල්කරු කඳ හිස් කිරීමට හැන්ස්ට උදව් වූයේය. අනතුරුව
සිය දියණිය විසින් සුදු රෙද්දක් දමා පිළියෙල කොට නැඹු බිංඳු
පුටුවෙහි වාඩිවීම සඳහා හැන්ස් අයැදීය. ඉක්බිති ඔහු බුලත්
වට්ටිය හැන්ස්ට පිළිගැන්වුවේය.

“බො ආයෙන් දකින්නට ලැබීම අපට ලොකු සන්තෝසයක්” යි
කමමල්කරු කීවේය. හැන්ස් දිකුද් නමැති ඇතාත් සමග කන්ද
උඩ රවිත් පලා එන අතර එහි පැමිණි ඔහු ඔවුන්ට මුණ ගැසෙන්නට
යෙදුණි.

“අපි හිත හිතා හිටියා බොට මක් උණාද කියලා.”

“ළඟදි ඔබට මාව දකින්නට නොලැබුණත් මටයි මගේ
අනෙක් හමුල්කාරයන්ටයි ඕනෑ තරම් රිතල හඳුන්නට ඇති.”

“හැබැව්! ඒම කෙටෙන්තො ඉතින් එහෙම නමො. ඉතින් බොට්ටුමේ එන්න නිලුණා නොවැ. ඇයි නාවෙ?”

“ඔබ දන්නට නොට පැද්දන් ගෙ හැටි.”

කම්මල්කරු සිතා යුගේය. “මං හිතන්නෙ නෑ බොත් පැද්දෙක් හැටියට හිතාගෙන ඉන්නවා කියල.”

“ඇයි බලන්නකො ටිකක් මා දිහා” යි හැන්ස් කීවේය.

දවමාන් දුටත් සිතාගෙනත්නට වූහ.

“ඉතින් කොහොට ද නොරතුරු. මොනවද කන්ද උඩරට පැත්තෙ ආරංචි? මොකුත් අලුත් දෙයක් එහෙම නැද්ද දැන ගන්න?” යි මැන දී රජවාසලෙහි සිදු වූ සිද්ධීන් ගැන යමක් මේ දුරස්තර ගම්මානයට ආරංචි වී ඇත්දැයි දැනගනු රිසියෙන් හැන්ස් ඇසුවේය.

“අපට ඒ නට්ටු රටාකුන ආරංචි වෙන්නෙ නැහැ නොවැ. කැන් මාලිගාවේ සිදුවුණ මහ බයානක සිද්දියක් ගැන දුසමාන ආරංචි වගයක් පැතිරිලා තියෙනවා” යි කම්මල්කරු කීවේය.

“ඒ මොකක්ද?”

“ආරංචියක් තියෙනවා කන්දේ නුවර රජපුරුවෝ, උන්නාන්සි ගේ ලේලිය රජවාසලට මස් ගේන වැද්දට පාවාදිලා කුලයෙන් පිටට කරලා රාජධානියෙන් පිටුවාල් කළයි කියල.”

“මොකක් නිසා කියනවද රජපුරුවෝ ඒක කළේ?” යි හැන්ස් මගත් පුද්ගලයෙකුට පත් වූ බවක් පළ කරමින් ඇසීය.

“අර යුරෝපා ජාතික කපිතාන්වරුන් දෙන්නා ගේ පලා යාමට උදව් කිරීම ගැන බිඳින් සම්බන්ධ වෙලා තියෙනවාලු” යි යි කම්මල්කරු ඉතා ඛණ්ඩා කමින් හැන්ස් දෙස බැලුවේය.

“මං හිතන්නෙ බො ඒ ගැන යමක් දන්නවා ඇති නොවැ?” යි කම්මල්කරු යළිත් කීවේය.

“මම? ඇයි ඔබ එහෙම ඇහුවවෙ?”

“ඔබත් ඒ දවස්වල කන්දේ නුවර උන්නු බවට ආරංචි පැතිරිලා තියෙනවා.”

“මගෙ අම්මෝ! වෙන මොනවද ආරංචි වෙලා තියෙන්නේ? ඒට ඔය කන්ද උඩ රට දී වෙච්ච දේවල්වල හැටියට මං ආයෙන් යනව ද ඒකෙ රිංගන්න? මෙහෙමත් කනන්දර හැදෙනව නොවැ.”

“මාත් ඒක තමයි කිව්වේ ඔය ආරංචිය කියාපු මිනිහට.”

“ඉතින් ඒ වැද්දයි තරුණියයි ගිය දිහාවක් ගැන ආරංචියක් පැහැසි කියනවද?”

“මොකුත් නෑ. එහෙම දෙයක් වුණාම මිනිසුන් ගේ මුහුණ බලන්න බැහැ නොවැ. කොයි රට යනව ද කියන්න බැහැ.”

මේ අතර කම්මල්කරු ගේ බිරිය කැවුම්, කොකිස්, අතිරසය හ ඉදුණු කෙසෙල් ගෙඩි ආවරියක් ද ඔහු ඉදිරියෙන් තැබුවාය. මෙවැනි කැම වර්ග කන්ද උඩ රට දී ද ඔහුට පුරුදුය.

කටේ නිබුණු බුලත් හපය ඉවතට දැමූ හැන්ස් කම්මල්කරු ගේ දියණිය විසින් කොතලයකින් ඔහු ගේ අතට වත්කරන ලද ටතුරෙන් කට සෝද ගත්තේය. ඉක්බිති ඔහු ඒ රසවත් කැවිලි වලින් මදක් අනුභව කළේය.

“මේ ඉතුරු ජ්වා මට කැලේ දී කන්ට අරන් යන්නම්” යි හැන්ස් ඇසුවේය.

“අපේ අහන්ඩන් දෙයක්ද! ගෙන ගියාම මොකද?” යි ඔවුහු කිහි.

“මං මේ කැරකමට ඉල්ලනවා කියල හිතන්න එපා. මට මෙන්න මේ වගේ වළං දෙකකුයි භාල් ටිකකුයි ලුණු පොඩ්ඩකුයි දෙනවද?”

හැන්ස් ඉල්ලූ සෑම දෙයක්ම පමණක් නොව, එලවලු, මිරිස්, කුනාපහ ගොඩක් ද ඔවුහු ඔහුට පොදි බැඳ දුන්නෝය.

“මං ආයෙත් ඊතල ගෙනියන්ට එන කොට මේ බඩුවලට හරියන්ට මොනවද ගේන්නේ?” යි නමාට ලැබුණු බඩු පොදිය කදට බැඳ ගනිමින් හැන්ස් ඇසුවේය.

“අපට නියෙන දේ බොහෝම සන්නේසෙනුයි බෝට් දුන්නේ. ඒවට අපි මොකුත් බලාපොරොත්තු වෙන්නේ නැහැ” යි කම්මල්කරු කීවේය.

“බිම්කොහොඹ ටිකක් ගේන්නද?” යි මෙම බෙහෙත් වර්ගය සිංහලයන් විසින් ඉතා අගය කොට සලකනු ලබන බව දන් හැන්ස් ඇසුවේය.

“අපේ ටිකක් ගෙනාවොත් ලොකු උදව්වයි.”

“බිම්කොහොඹ තරම් මා කැමැති වෙනත් දෙයක් නැහැ” යි හැන්ස් වලසුන් විසින් සහර දෙන ලද සිය අත ඔවුන්ට පෙන්වා සිතාසෙමින් කීවේය. වරක් බිම්කොහොඹ සෙවීමට ගොස් හැන්ස්ට වලසුන් කළ හදිය ඔහුට හොඳට මතකය.

“අපි මේ අහන්නට හිටියේ ඔය තුවාල කොහොම වුණාද කියල.”

“බිම්කොහොඹ හොයන්ට ගිහින් වෙව්ව දේ තමයි මේ. වලසුන් ඊට විරුද්ධ වුණා.”

“අනේ එහෙනම් අපට බිටකොහොඹ යනා නැහැ” යි මවත් දියණියත් කීවේය.

හැන්ස් හඬ නගා සිනාසුණේය. “එහෙම කිව්ව නිසා හේන්න හිනාගෙන හිටියටත් වැඩිය බිටකොහොඹ ගෙනෙනවා. වැඩි පුර එයා සිබට බඩුවලට නුවමාරු කර ගත්ත බැවිණි. මම ලොකු ලඳු කැටයක් දුන්නොත් බඩර පැණිත් ගෙන හැකි.”

මේ සිංහල ගැමි පවුලෙහි කාරුණික භාවයට ස්තූති කළ හැන්ස් මහ වනය බලා යන්නට ඔවුන්ගෙන් සමුගත්තේය.

“ඇවිවො මෙව්වර වෙලා මොකද කළේ?” යි මහ බල බලා සිටි රන්දුනා ඇසීය.

“මොනවද ටේ සුදු හුරා අරන් ඇවිත් තියෙන්නේ?” යි පෙමා ඇසීය.

“ලෙණල ගියාම බලන්ට බැවිණි. ඒත් ලෙන්න ලඟට මගට ගියහ බඩුවක්” යි හැන්ස් සිය කඳ තුළින් දුටකොළයක් ඇද කඩා විටක් දෙකක් සපනා දුන්නේය. දුටකොළ සපා රස උරා කෙල ගසටින් යුගුලුපු සපුහු ගමන් කරන්නට වුහ.

හැන්ස්ට ලැබී තිබුණු නැගි දරු නාලිනි ප්‍රීතියෙන් උද්දම වූවාය. නැම දෙනා අතර බෙදන්නට ප්‍රජාණ නුවුණත්, නාලිනි තිබෙන හැටියට කැවුම් කෙසෙල් ගෙඩි සියල්ල සැම දෙනා අතර සම සේ බෙදන්නට වූවාය. නමා කම්මල්කරු ගේ ගෙදර දී කැවුම් කෙසෙල් ගෙඩි කෑ බව කී හැන්ස් සිය කොටස ප්‍රතික්ෂේප කළේය. ගැස්සා සහ එඩමන්ට් ද ස්ටැක්ස කොටස් ආදරයෙන් ප්‍රතික්ෂේප කළහ. රන්දුනා සහ පෙමා ද සුදු හුරා විසින් ගෙනෙන ලද දුටකොළ වඩා හොඳ බව කියා කැවුම් කෙසෙල් ගෙඩි ප්‍රතික්ෂේප කළෝය. නාලිනි, රන්දුනාට සහ පෙමාට කැවිලි බෙදන විට හැන්ස් ඔවුන් වෙත හෙලු බැල්ම ඒ ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට බොහෝ සෙයින් බලපෑවේය. ඒවා කෑවේ කරුණියන් තිදෙනා පමණි.

එදින සවස නාලිනි, රනි ගේ ද සහාය ඇතිව බතක් ද මුට්මස් වෑඤ්ජනයක් ද තැබුණු අල ද පිළියෙල කළාය. නාලිනි ගේ කෑම පිසීමේ දක්ෂතාව එදින මොනවට පැහැදිලි විය. කැන්ද කොළ-වලට බෙදා සියල්ලන්ටම කෑම පිළිගැන්වූ නාලිනි ඇති ඇති කියද්දීත් බලෙන් බෙදුවාය.

සිත් සතුටින් කල් ගෙවී යන්නට වූයේය. හැන්ස් ඊතල ගෙන ඒමට කම්මල්කරු වෙත යාමට පමා විය. කම්මල්කරු වෙත යාමට සුදුසු කාලය එළඹ තිබෙන බැව් ඔහුට මතක් කළේ රන්දුනාය.

තමා දැන් කම්මල්කරු සමග ඉතා කුලුපග හෙයින් තමා ගේ ආරක්ෂාවට කිසිවකු අවශ්‍ය නැතැයි කී හැන්ස් තනිවම පිටත් වූයේය.

පැණිවදවලින් පිරුණු ලොකු ලඬු කැටයක් ද ඩයාල බිම් ආකාශනාමි මිටියක් ද කඳ බැඳගත් හැන්ස් කම්මල්කරු ගේ පැල්පත වෙත ආවේය. ඔහු එහි එන විට ඔවුහු අහවල් කෑම කන්නට සූදානම් සිටියේය. ඔවුහු මහත් ප්‍රීතියෙන් හැන්ස්ට ද කෑමට වාඩිවන ලෙස අයැද සිටියේය. අතර ගැහිංගමන් පසු ඔවුහු නොයෙක් දේ ගැන කතා කරමින් සැන්දෑ වන තෙක් සිටියහ.

හැන්ස් පිටත්වන්නට සූදානම් වෙත්ම පාදනන තරුණයෙක් කම්මල්කරු ගේ වත්තට ඇතුළු වනු ඔහුට දක්නට ලැබුණි. තරුණයා ඔවුන් වෙත අවුත් යමක් විවසනවා වෙනුවට මහත් කනගාටුවකින් මෙන් ගසක් යටට වී වාඩි ගත්තේය.

“කවුද අර?” යි හැන්ස් ඇසීය.

“අනේ, අපි කියන්නේ දන්නේ නැහැ. ඔහු අපා මෙතන නතර වෙමින් ගමක් ගාගේ දැට්ටිනවා. ටා ගින්නේත් පොතවා අපේ භාෂනවා ඇති. ඔහුටා ගිට්ට් පපරාටද් දවසක වලසාලට වත් කොහෙවත් අනුවෙනවා” යි කම්මල්කරු කීවේය.

“ඔහු ඉස්සර වෙලාම මෙහාට ආවේ කවද්ද?”

“මීට මාසෙකට විතර ඉස්සර” යි කම්මල්කරු කීය.

මේ ඇසූ හැන්ස් කල්පනා සහිත විය. ඔහු වටින් වර තරුණයා දෙස බලමින් කම්මල්කරු සමග කතා කරන්නට විය. මේ අතර කම්මල්කරු හැන්ස් ගෙන් පැසු පැනයකට ඔහුගෙන් පිළිතුරු ප්‍රමාද වූ නිසා ඔහු යළිත් හැන්ස් පැමිණිය.

“ඇයි ඔබට මොකුත් කියන්නට තියෙනවද? එහෙම දෙයක් තියෙනවා නම් කියන්න. අපට පුළුවන් දෙයක් කරන්නම්” යි හේ කීවේය.

“අනේ නැහැ” යි හැන්ස් කීවේය. “මට උවමනා දේවල් පමණක් නොවෙයි ඊට වැඩියෙනුත් දිලා තියෙනවා. මං අර තරුණයාත් එක්ක වචනයක් ලෙකක් කතා කරන්නද?”

“ආ ඒකට මක් වෙනවාද?” යි කම්මල්කරු කීය.

හැන්ස් නාඳුනන තරුණයා වෙත ගොස් කතා කළේය.

“ඇයි ඔබ මේ දුකෙන් වගේ ඉන්නේ?”

හැන්ස් දෙස බැලූ තරුණයා වහා නැගිටිවේය.

“ආ මේ ඔබ ද?” යි තරුණයා විස්මයෙන් හැන්ස් දෙස බලමින් කීවේය.

“ඔබ මා හඳුනානද?” යි පුද්ගලයෙකු පත් හැන්ස ඇසීය.

“ඇයි නැත්තේ?”

“කොහේ දී ද ඔබ මා දකලා තියෙන්නේ?”

“ඇයි කන්නද් නැරට පස්වාසල දි! මම දකුණු හැටියෙකු වෙමු හඳුනා ගත්ට පුළුවන්.”

හැන්ස ගේ මනස කන්නද් දුරටට පස් මාලිගය කරා දිවෙමය. නමා මගි සිර කොට සිටිය දී මාලිගයේ හුන් තරුණයන් අතරින් මෙවැනි රූපත් තරුණයකු සිටි බව සහතිකයක් සේ තමන්ට පෙනෙයි.

“අපි විකක් ඉදගනිමු” යි හැන්ස කීවේය. “ඔබේ නම? ඔබට මෙහෙම එන්නට සිදුවුණේ ඇයි?”

“මම නිල, මට අප දී මාලිගාවේ සිටින්නේ භයානක සිද්ධියක් පස්සෙ මා ඉන් පලා ආවා” යි කී සහ, හැන්ස නාලිනිට අත් දී ඉරණම නොදන්නා සිතට පිළිබඳ සියලු පවත් කියන්නට වූයේය. හැන්ස ඒ සිද්ධිය පිළිබඳ හැම දෙයක්ම නාලිනි ගේ මුහුණ දකුණෙන් සිටිනා සිතට හේ සිහිනෙකුද මනාසිතුවේය.

“ඇයි ඔබ මාලිගාවෙන් පැනලා ආවේ?” යි හැන්ස ඇසීය.

“මං මේ යන්නේ නාලිනිව හොයා ගත්ටයි. ඇයටත් වැද්දටත් වෙච්ච දෙයක් ගැන හරියාකාරව දැන ගන්නා තෙක් මම ඔහේ යනවා. මගේ පණ තියෙන කල් මා ඇය සොයා ගෙන යනවා.”

හැන්ස අතෙහි බැඳ තිබුණු සුරය ඔහු දුටුවේය.

“ඔබ දන්නට ද ඔය සුරය ඔබ වෙත එවීමෙන් ඇ ඇගේ ජීවිතය පවා පරදුට නැටු හැටි. ඔය සුරයත් සමග ඇ මාව තමයි ඔබේ සිර කුඩුවට එව්වේ. මාත් ඒක අරන් ආවේ මරුවා දක දකයි.”

“ඒ ගැන මා ඔබට පින් දෙන්නවා” යි හැන්ස කීවේය. “නමුත් නාලිනිට සිද්ධියේ දේ ගැන ඔබ ඔය තරම් කැළඹිලා ඉන්නේ ඇයි? ඇ ඔබේ නංගිද?”

“මා ඇගේ ටස්සිනා” යි නිල ඉවත බලමින් කීවේය.

ඔහු යළිත් හැන්ස දෙස දෙන්නත් අයාගෙන බලා සිටියේය. නිල ගේ සිතට කිසියම් බොහොමයක් සහගත හැඟීමක් රිංගන්නට විය. “සමහර විට ඔබ දකලවත් අහලවත් තියෙන්නට බැරි ද නාලිනිත් වැද්දත් ඉන්න දිහාක්?”

හැන්ස නිශ්ශබ්ද වූයේය.

“ඇයි ඔබ කතා නොකරන්නේ?” යි නිල නොඉවසිල්ලෙන් ඇසීය.

“එන්න මාත් එක්ක යන්න. දැන් ඉතින් ඔබ සොයා වෙහෙසෙන්න ඕනෑ නැහැ ඒ ගැන” යි හැන්ස කීවේය.

වැදි ලෙණ හැර යෑම

ඵදින හපස හැන්ස් යහ නිල වැදි ලෙණ වෙත ලගා වුහ. ලෙණ කිවවුහල වැටිනි හැන්ස්, නිල අපතා, නමා ලෙණ වෙත ගොස් සාදුපක කරන බිමත් එතෙක් මහ රැදි සිට ඔහුගේ සාදුට ඇසුණු විල ලෙණ වෙත එන ලෙසත් දනුම දුන්නේය.

හැන්ස් තනිවම ලෙණ වෙත පුදුන් ගැස්සාට සහ එඩ්මන්ඩ්ට ආවාර කොට දුනු හි පෙසකින් තැබුවේය. හේ කම්මල්කරු වෙතින් ගෙනා ඊතලවල හොඳ තරන බැලීමට රත්දනාට දුන්නේය.

ඉක්බිති හැන්ස් නාලිනි වෙත ගියේය. “ඔබට අපුරු දෙයක් පෙන්වන්නට පුළුවන් දැන් වට. දැන් ධනතා හිටගෙන ඇස් දෙක වහන්න.”

නිසිවක් පත්වුම ගත පොහැකි වූ නාලිනි හැන්ස්ට කිකරු වූවාය. හැන්ස් ද ඇ පිටුපසින් සිටගෙන ඇගේ දෙනෙත් සිය දෑතින් වැසුවේය. ඉක්බිති ඔහු මග නැවති සිටි අයට එන්නට සාදු කළේය.

“ඔන්න දැන් ඇස් අරින්න!”

විස්මයෙන් හා බුතුහලයෙන් සිය පසසිතා නමා ඉදිරියේ සිටිනු ඇට දක්නට ලැබුණි.

“අයියෝ නාලිනි මේ ඔබ ද?”

“ඔබ කොහොම ද මෙහි ආවේ?”

“හැන්ස් ගෙන් අහගන්න” යි නිල හැන්ස් දෙස බලමින් කීවේය.

“කම්මල්කරු ගේ පැලෙ දී වට සුහු හමුවුණා. ඔහු ඔබ සොය සොයා ඇවිදිමින් හිටියා.”

මේ කුමක්දැයි බුතුහලයෙන් ඔවුන් දෙස බලා සිටින වැද්දන් දෙසත්, වැදි ලෙණ අවටත් නිල බැලුවේය.

“කෝ සෙල්ලා?” යි නිල නාලිනි ගෙන් ඇසීය.

“ඔහු මළා.”

“කමක් නැහැ. එයත් හොඳකට වුණා වගේ” යි නිල සැනසුම් සුසුමක් හෙළමින් කීවේය.

“එහෙම කතා කරන එක වැරදියි නිල. ඔහු නොසිටින්නට මා අද ජීවතුන් අතර නැහැ.”

ගෙන්වා ගනු ලැබූ තරුණයෙකි. මෙවැනි තරුණයන් රජ මැදුරට ගෙන්වා ගත් පසු යළිත් ඔවුන් ඔවුන්ගේ දෙමාපියන් වෙතට ගෙන යාමට ඉඩ නොලැබේ. ඔවුන් බැලීමට ඉඳි ඊට පැමිණිය හැක්කේ ඔවුන්ගේ පිරිමි නෑදෑයන්ට පමණි. කිසිම තරුණයකු ගේ මවකට පවා රජවාසලට පැමිණීම තහනම් කොට ඇත.

නිල රජ වාසලට ගෙන එන විට ඔහු ගේ වයස අවුරුදු දහයක් විය. රජ අණින් ඔහු සිය දෙමාපියන් හැර දමා පිට වෙද්දී ඔහුත් ඔහු ගේ දෙගුරුනුත් හෙළා කඳුට අපමණය. රජ වාසලට පැමිණ කලක් ඇවෑමෙන් ඔහු එහි ජීවිතයට පුරුදු විය. නාලිනි ගේ සමාගමය නිසා ඔහුට කාංසියක් නොවිය.

“අපි එතට වැඩුණා. එකිනෙකාට ඇලුම් කරන්නට පුරුදු වුණා” යි නිල කීවේය.

එවිට නාලිනි ඔවුන් අසලට පැමිණියාය.

“මම මේ ගොල්ලන්ට කීවා අපේ තොරතුරු” යි නිල කීය.

යළිත් ඔහු හැන්ස් වෙතට හැරී කතා කරන්නට විය. “ඔබට පුළුවන් නම් අප මේ චිකාකරෙන්න පිටතට එක්කර ගෙන ගිහින් රජතුමා ගේ අණසකට අයිති නැති ගමකට, පහත රට ඕලන්දයන්ට අයිති පත්තුවකට ඇරලන්නට. අපට පුළුවනි එතකොට සැනසිල්ලේ පිවිත් වෙන්නට” යි ඔහු කීවේය.

“ඔව් හැන්ස්, අපේ පිවිත් බවට සම්පූර්ණයෙන්ම ණය ගැතියි. ඉතින් ඔබ අපට ඒ උපකාරය කළොත් ඒක ලොකු දෙයක්” යි නිල අනුමත කරමින් නාලිනි කීවාය.

වනය හැර දමා යන්නට දැන් සුදුසු කාලය බව එඩ්මන්ට් සහ හැන්සා ද හැන්ස්ට කීහ. “අපි වනයට කොපමණ කැමති වුණත් අපි අපේ ගමරටවලටත් යන්නට එපායැ” යි එඩ්මන්ට් කීවේය.

“එහෙනම් අපි හෙට පාන්දරින්ම පිටත් වෙමු” යි කී හැන්ස් ඒ අදහස වැද්දන්ට ද සැල කළේය.

“ඒක හොඳයි” යි රන්දුනා කැප්පනාවෙන් බරව කීවේය.

එදින සවස මහා වැදි යාගයක් විය. රන්දුනා යාගය පවත්වමින් පසු ද අලුයම දීර්ඝ ගමනක් සඳහා පිටත් වෙන ඔහු ගේ අමුත්තන්ට දෙවියන් ගේ ආරක්ෂාව අයැද සිටියේය. බොහෝ පව්ලාවක් යාගය පැවැත් වූ රන්දුනා පසු ද ගමන පිළිබඳව ඇති පෙර නිමිති ඉතාමත් සුබ බව සැල කළේය.

සිය දුන්නත් හිතල කොටුවත් පොරොවත් කෑරේ එල්ලාගත් හැන්ස් පාන්දරින්ම ගමනට පුදනම් වූයේය. සෙස්සෝ ද ඔවුනට

රිසි අන්දමින් සුදුවා වූහ. ඔවුහු විසලි මුවමස් පොදියක් හා දිය
නො යාටට ලොකු ලැබකැටයක් ද පිළියෙල කරගෙන සිටියහ.
වැද්දන් විසින් තනාව දක්වන ලද කරුණාටින්න ලීලාව වෙනු-
යෙන් සපාට යනුනි කළ පාලිනි, රනි වෙන ගොස් මහාර්ථ
මැනියා යනලන ලද පාලයක් ඇගේ කරේ බැන්දය. ඇ මේ
මාලය නිදන් වියතු පිරුණු ලිලලෙන් තෝරා ගත්තාය. නාලිනි
ගැස්පා යන පිටිවන්ට, රනිට එම මාලය පැළඳවීමට කල් නියා
පිළියෙල කර ගත්තා. වෙ බැව් නොතේ හැන්ස්, නාලිනි, රනිට
මාලයක් පළඳවනු දැක මහත් සේ මිනි වූයේය.

සිංහල සිරිතට අනුව නාලිනි දැන් එක්කොට වැද්දන්ට
ආයුබෝවන් කීවාය.

ගැස්පා, එඩිමන්ට් යන නිල ද වැද්දන්ට ස්තුති කොට ආචාර
පවත්වා මගට පිළිපත්ත. පාලිනි ද ඔවුන් සමග එක්වූවාය.
හැන්ස් මඳක් ලෙණ වෙන රැඳුණේය.

“සුදු හුරා, බෝ ආපසු අප වෙන එනවා තේද?” යි රන්දුනා
ශාකාටන් ඇසීය. මේ ප්‍රශ්නය හැන්ස් ගෙන් අයන තෙක් රනි
නොඉටයිල්ලෙන් සිටියාය.

“ඔව්, ඔව් අප්පොව්වෝ, ඒත් මට කියන්ට බැහැ කවද එන්ට
ලැබෙයි ද කියල. අපට ලොකු දුරක් යන්න තියෙනවා නොවැ”
යි කී හැන්ස් රනි වෙන ලා වී ඇගේ උර හිසට අතක් තබා
අනෙක් අතින් ඇගේ නිකට අල්ලා සෙලවූයේය. ඉතා බැහැ-
පත් බැල්මකින් ඇ ඔහු දෙස බලා සිටියාය.

“ගිහින් එන්න” යි රනි තොල් මතුවාය.

“මා ආපසු එනවා රනි. ආපසු එනවා.”

හැන්ස් සියල්ලන්ටම ආචාර කොට ලෙණ ගලෙන් පහළට
බසින්නට වූයේය.

ලෙණ දෙර සිට ගත් රනි ඇත යන හැන්ස් දෙස බලා සිටියාය.
යළිත් තමාට හැන්ස් දකින්නට ලැබෙන්නේ ඇගේ සිතෙහි සැක
පහළ වන්නට විය. මීට පෙර ද ඔහු ඇය හැර දමා ගොස් බොහෝ
දවස් බැහැර ගත කොට නොයෙක් ගැහැටවලට මුහුණ පා ආපසු
පැමිණියේය. එහෙත් මේ වර ඔහු යන ගමන ඒ සියල්ලටම
වඩා දුර එකකි. සමහර විට ඔහුට එහි දී ඔහුගේ මිනිසුන් හමු
වන්නට පුළුවනි. එහෙම වුණොත් ඔහු ආපසු නැවත් සිටින්න-
ටත් පුළුවනි. රනි සුසුම් ලැබාය.”

වැද්දෝ ලෙණ තුළ වාඩි ගත්හ. “අද ලෙණ හරිම පාඑයි” යි
රන්දුනා කීවේය.

රනි සිය මාලය ඇතිවලින් පිරිමිදිමින් හැන්ස් ගිය දෙසට හැරී දුකින් බලා සිටියාය. පොතු වගයක් කටට දමා ගත් රන්දුනා ඒවා යපමින් ගිනි ලොඩක් ගැසීමට සූදනම් වූයේය. ගැස්පා තමාට තැහි කොට ගිය කිනිස්ස එහි කොපුවෙන් එළියට ගත් පෙමා එහි දිලිසෙන තලය දෙස බලන්නට වූයේය. පෙමා හේ බිටිය නාලිනි හෙන් තැහි ලැබුණු වළල්ල අල්ලා අත් ගොබයේ ඉහළ පහළ යැව්වාය.

පුරා සති දෙකක් ම හැන්ස් හේ වෙහෙසීම අනුව ඔවුහු ගමන් කළහ. කලාතුරකින් හමු වූ වැද්දන් හැර අන් කිසිවෙක් ඔවුනට මුණ නොගැසුණහ. නාලිනි හේ පහසුව තකා ඔවුහු කඩින් කඩ ගමන් කළේය. ඒ අතර සතුන් සුලභ පෙදෙස් හරහා ද ඔවුනට යන්නට අවශ්‍ය විය. එසේ නොකළ හොත් ඔවුනට ආහාර නැතිව මිය යන්නට සිදුවනු ඇත. අතර මග දී හමුවෙන මී පදයක් හෝ අල ගෙඩි කිහිපයක් එකතු කර ගන්නා ඔවුහු සවස් වන තෙක් ගමන් කළේය. ඉක්බිති නාලිනි සහ නිල හේ ආරක්ෂාවට ගැස්පා හෝ එඩ්මන්ට් යන දෙදෙනා ගෙන් එකකු තෝරා හැන්ස් අනෙකා සමග දඩයම් කිරීම සඳහා මහ වනයට විදින්නේය. මුවකු දඩයම් කර ගත් විට, එය ගිනි ගසා වේලා ගැනීම සඳහා ඔවුහු පුරා දවසක්ම ගෙවූහ. මහ වන මැද ඉණි දෙකක් සිටුවා ටවා හරහා ලියක් බැඳ දඩයම් කළ මුවා එහි එල්ලා ඊට යටින් කුඩා ගිනි ගොඩක ගසන ඔවුහු මුවා පුළුස්සා ගනිති. මේ සඳහා ඔවුනට දින කිහිපයක් ගත වේ. ඒ දිනවල ඔවුනට විවේක සුවය ද ලැබේ.

නාලිනි හේ විඩා ගතිය පහ කිරීම සඳහා එඩ්මන්ට් හේ සහ ගැස්පා හේ ඉල්ලීම පරිදි, හැන්ස්, උනායේ ජීවත්වන නා නා සතුන් පිළිබඳ අපූරු කතා කීවේය. ඔහු තමාට මහ වනයේදී මුහුණ පාන්නට වූ ත්‍රාසජනක සිද්ධීන් විස්තර කළේ ලොම් දහැගන්වන ආකාරයෙනි. තමා නිතර යාමට බලවත් කැමැත්තක් දක් වූ මහ වන මැද විල් තෙර වටා දෙතුණු නොයෙක් රස කතා ඔහු කියේය. ඔහුගේ වන ටිතුරන් වූ, සිය ජීවිතය බේරා දිකුද් නමැති ඇතා, යඳ හෝනා, දියායි සුරතල් නමින් අමතනු ලබන අඳුන් දිවියා, බට්ටි නමැති සුරතල් වැඳිරිය සහ ටිකි නමැති මුගටියා පිළිබඳ නොයෙක් කතා ඔහු විසින් කියන ලදී.

කොළඹ කොටුව අල්ලා ගැනීමට දී ඇති වූ බිහිසුණු සටනේ දී තමා අභිතව සටන් වැදුණු සැටින් තම සගයන්ව සිටි සයිමන් ද බස්තෝ, උඩටියන් වයිරා පියතුමා, අන්තෝනියෝ කියුනා පියතුමා ආදීන් තම රට ජාතිය වෙනුවෙන් යඳ වැදුණු සැටින් ගැස්පා රසවත් ලෙස විස්තර කළේය. ඩෙමියන් පියතුමා හා ගැස්පා සටනින් දිවි ගලවා ගත් කිහිප දෙනා අතර වූහ. එඩ්මන්ට්

මුහුදු සහ ගොඩ සටන් ගැනත් තමාගේ මෙන් ම හැන්ස් ගේත් මව බිම වූ ඔලන්දය ගැනත් මිස්තර කීවේය. සෑම රාත්‍රියකම, ඔවුහු, නාලිනි ගේ බිය පහකිරීම සඳහා විශාල ගිනිමැලයක් ගැසූහ. ඊළඟ අලියකු ගේ බෙරිහන් දිමෙනුත් හයංකර කොටියා ගේ ගොටිමෙනුත් ගෝනකු ගේ හදිසි හැඩිමෙනුත් ඇ නින්දෙන් නිහඬ සි අවදි වූවාය.

දිනක් රාත්‍රියේ ධවුන් නොදැනුවත්වම ගිනි මැලය නිවී ගියේය. ඊට පසු පෙළාපකට පසු දවැන්ත වලසුන් දෙදෙනෙක් ගොර-වටින් බිම පතුල ගාමින් ඔවුන් වෙත ළං වන්නට වූහ. හැන්ස් වහා නැගිට සිය පොරොට අතට ගෙන වලසුන් වෙත ගොස් මොහොතකට කියා කෑ ගැසුවේය. උහු කෑ ගසමින් වනයට වැදුණේය. මව පුදුම කරුණකින් තුළ ඇති වන සතුන් බිය වන අද්භූත බලය ගැන නාලිනි සුදුම් වූවාය. මෙතරම් හයංකර වන සතුන් සතුටට පත් වන බවට පමණක් බියෙන් පලා යාම දන්තැටි දෙකකු පළාපක ගැටයම කරුණක් වූයේය.

ධවුන් පහ පහ පැදුරු කළ ගැට දිනකදීම බිඳුන් ගේ එකම කුරුමයා වූයේ හැන්ස්ය. ඔහු තුළ උරින් පුරා ගත බිස පහට ගියේ හැන්ස් නිසා විනා පන් කිසිවක් හෙතු කොට ගෙන නොවේ. බිටට දිය ගිහ වූ ටිට ඔහු ඉවෙන් මෙන් දියඇති තැන් සොයා ගත්තේය. ටිට බැස්සකු මෙන් වී වද ඇති තැන් ද සොයා ගත්තේය. කැදුරු තුළ පහේ බටපොයකු හෝ අත්තක වසා සිටිනු හැන්ස් ටිට්ටා දැකූ ලැබුට හොත් උර ඔහුගේ හි පහර පොරවදින්නේය. උරයට පැදුණු දෙයක් ගෙලැමක් දෙසින් ඇසුණ හොත් හැන්ස් ප ගෙයට යයි. වින්පොන් හෙළිමුණු පකුලක් අස්සට රිංගා ගන්නා බහු ඉන් එළියට එන්නේ තවු ගසන වර්ණවත් වළිකුකුළකු අතින් එළලා ගෙනය.

දිනක් සවස ඔබ්බ ඉතා උස් වූ පර්වත පාමුලකට පැමිණියේය. පසු ද උදෑසන අනෙක් අය අවදි වීමට පෙර හැන්ස් පර්වත මුදුනට නැග ගත්තේය. ඔහු එහි මුදුනෙහි තිබුණු ගසකට නැංගේය. ඔහුට දකුණු පසින් මහා වන පෙතින් වැසි ගත් දර්ශනය කළ වැටි ඇතට විහිදී තිබුණි. කඳ වැටිවලට ඔබ්බෙන් නිල්වත් වන පෙත කෙළවරේ නිල්වත් මහ මුහුදු ඔහු ගේ දෙනෙතට ලක් විය. ඇතින් නැවක් යාත්‍රා කරමින් තිබුණි. මුහුදු දෙසින් ඔහු දෙසට හමා ආ සුළඟෙහි පහස වීද එය උරා බිවේය. යළිත් ඒ මහ මුහුදේ නැවක යාත්‍රා කරන්නට ඇත්තමයි හේ සිතිය. සිය යටගියාව ගැන කල්පනා කරමින් ඔහු කිසි මුදුනේ පැය කීපයක් ගත කළේය.

හැන්ස් ආපසු සිය සහයන් වෙත පැමිණෙන විට දේශගත වී තිබුණි. සිටිනු හැන්ස් ගේ අතුරුදහන් වීම ගැන කලබල වී සිටියහ. නමුත් පාලන වුදුනේ දී දුටු දර්ශනය ගැන සිහි සිටිනව විස්තර කළේය. ඔලන්දක්කායායන්ට අයත් කිසියම් නැව් තොටක් සම්පයට පිළුන් පැමිණ සිටින බව සිටිනු කලපතා කළහ.

මීට දින පදකකට පමණ පසු පක්ල විසලි ගිය ගහක් වෙත ඔවුහු පැමිණියහ. පති වැල්ටල් එක් තැනක මිනිසකු ගේ පා සටහනක් පිටුපාට දක්නට ලැබුණි. තව සහයන් ගහ අසල නවත්වා තනිව සිටින වි ගිය හැන්ස් ආපසු පැමිණියේ සතුටු දයක පණිවිඩයක් රැගෙනය. තව සැතපුම් කිහිපයක් ගිය විට ගා මෝයක් අසල සිහිටා කිහිපා ගම්මානයක් ගැන සිහිට දැන ගන්නට ලැබී ඇත.

එදින දහවල් කෑම ගත් පසු මහා ගස් පැවරුණකට වී හිඳගෙන සිටියහ. හැන්ස් නාලිනි සහ නිල වෙතට හැරුණේය. “ඒ ගම්මානෙ ඔබ දෙන්නට පදිංචි වෙන්න නැතක් සොයා ගන්න අමාරු වෙන එකක් නැහැ. හෙට වා ඔබ ඒ ගම්මානය කිට්ටුවට ගිහින් ඇරලන්නට. එහි කාටවත් ඔබ ගැන කිසිවක් දැනගත්ට පිළිවෙළක් නැහැ. ගව නිට්ටුවට ගිහින් ඇරලපුවාම එතැන ඉදන් ඔබ කැමැති නැතකට ගිය හැකි නොවැ. එතැන සිට දිවයිනට ගමටල් නියොවා. පඩිපන්ට! ගැස්පා! ඔබ දෙන්නාටත් ඒ විදියටම. සතු තැනකට යන්නට පුළුවනි නොවැ.”

“ඇයි ඔබ අපිත් එක්ක එන්නේ නැද්ද?” යි එඩ්මන්ට් ඇසීය.

ගැස්පා කිසිවක් නොකියා හැන්ස් දෙස ඉතා ඕනෑ කමකින් බලා සිටියේය. සිටුන් ගේ වන සංචාරය නිම වූ විට හැන්ස් කුමක් කරන්නේද යන්න ගැන එඩ්මන්ට් සහ ගැස්පා නිතර පාහේ සාකච්ඡා කළහ. එහෙත් හැන්ස් සමග ඒ ගැන වැඩි යමක් සිටිනු කතා නොකළහ. එය හැන්ස් විසින්ම තීරණය කළ යුතු දෙයක් හෙයිනි.

“අපිත් එක්ක යළි හැන්ස්!” යි එඩ්මන්ට් ඉල්ලා සිටියේය.

හැන්ස් හිස වැනුවේය. “වෙනි උන අතර මා ඒ ගැන බොහොම දේ කල්පනා කළා. එද මා අර කපු මුදුනට නැග වේලාවේ ඒ නැවත් උහුදත් දැක්කාම මට හිතුණා මගේ රටට ආපසු ගිහින් මගේ මිනිසුන් හමුවෙන්නට ඕනෑ කියල. නමුත් මට එහි ගියොත් වෙන්නේ යුද්ද හමුදාවට බැදිලා නොයෙක් ජාතීන්ට අයත් රටවල් කොල්ල කරන්නට හවුල් වෙන්නටයි. එවැනි නින්දිත දේවල්වලට මම කැමැති නැහැ.”

“ඇයි ඔබ කැමැති නැද්ද ඔබගේ පදමාපියන් බලන්න?” යි එඩ්මන්ට් ඇසීය.

“ඔව්, විශේෂයෙන් මගේ අම්මා බලන්න මා හරිම ආසාලෙන් ඉන්නෙ. නමුත් දැන් ඔවුන් මා ගැන හැම බලාපොරොත්තු වත්ම අනහැරලා බොහොම කල් ඉකුත් වෙලා ඇති. මා වැඩ කරපු නැව සමාගම දන්වල ඇති නැවේ හිටපු ඔක්කොම මිනිස්සුන් සමග නැව පුහුණු බත් වුණු බව.”

“ඇයි හැන්ස් ලියමනක් නොලියන්නේ? එතකොට ඔබට පුළුවන් නොවැ ඔබ ජීවතයේ අතර ඉන්න බව ඔබේ අම්මාට දන්වන්න” යි නාලිනි කීවාය. “එඩ්මන්ට්ට පුළුවන් නොවැ ඒ ලියමන අරන් යන්නට. ඔබ එහෙම කළොත් ඇට ලොකු සැනසීමක් ලැබේවි.”

“නැහැ නාලිනි. දැන් ඔය තියෙන හැටියටම කරුණු සිදු වුණාට. මා නැති වුණු එක ගැන ඔවුන් තුළ ඇතිවුණු දුක දැන් බොහෝ දුරට තුනි වෙලා ඇති. ඉතින් ලියමනක් යැව්වොත් ඔවුන් යළිත් මා ගැන බලාපොරොත්තු ඇතිකර ගනිවි. ඉතින් ඒ බලාපොරොත්තු නැති වෙන්නටත් පුළුවනි. එතකොට ඔවුන් නැවතත් මා ගැන දුක් වෙන්නට පටන් ගන්නවා.”

“උඹ මග හිතුවක්කාරයෙක් හැන්ස්” යි ගැස්පා කීවේය.

“ඔව්, එඩ්මන්ඩ් මට කියන්නට පුළුවන්. නමුත් ඔබ අපට අපේ ජීවිත තිබෙන තාක් අමතක නොවන කෙනෙක් බවට පත්වුණා. අප ප්‍රාර්ථනා කරනවා නැවතත් ඔබ අපට හමුවේවා කියා.”

එදින හවස ඔවුහු එළිමහන් තැනකට අවුත් නිධන් වස්තු මල්ල ලිහා ඒවා එළියට ගත්හ. ගැස්පා සහ එඩ්මන්ට් එක සමාන කොටස් හතරකට නිදන් වස්තු බෙදුවෝය.

“නාලිනි ඔහු ගොඩක් තෝරා ගන්න ඉස්සරවෙලා” යි ගැස්පා සහ එඩ්මන්ට් ඇගෙන් ඉල්ලා සිටියෝය.

“ඇයි? ඔය වස්තුවට මට කිසිම අයිතිවාසිකමක් නැහැ නොවැ. ඒවා අයිති ඒවා සොයා ගත්තු අයට පමණයි” යි නාලිනි කීවාය.

“එහෙනම් මේ ඔක්කොම අයිති හැන්ස්ට” යි ගැස්පා කීවේය.

නාලිනි කිසිම දෙයක් නොපිළිගත්තාය. එහෙත් ඔවුන් ගේ බලවත් පෙරැත්තය නිසා, විශාල දියමන්තියක් සහිත මාලයක් ගෙන ඇ කරේ පැළඳ ගත්තාය.

රන් කාසි කිහිපයකුත් නොකපන ලද වැණින් ගල් කිහිපයකුත් ගන්නා ලෙස ඔවුහු නිල ගෙන් ඉල්ලා සිටියහ. නාලිනින් ඔහුන් අලුතෙන්ම ජීවිතය ඇරඹිය යුතු බැවින් ඔවුනට මුල් අවශ්‍ය බව ඔදිහු පෙන්වා දුන්හ. මේ වස්තුවෙන් ටිකක් විකුණා ඔවුනට පදිංචියට කැපක් ගොයා ගත හැකි බව ඔවුහු කියා සිටියහ.

හැන්ස්ට ලැබුණු කොටස ඔහු ප්‍රතික්ෂේප කළේය. “මේ මහ කැලේ ඔවායින් මට ඇති වැඩේ මොකක්ද?” යි ඔහු කීවේය.

“කාටද කියන්නට පුළුවන් වැඩක් වෙයිද නොවෙයිද කියලා. කපද හරි ඔබට මේවා උවමනා වෙන්ට පුළුවනි. ඔන්න අපි එහෙම ඔය ගොඩ අරන් යන්නේ නැහැ” යි එඩ්මන්ට් කීවේය.

ගැස්පා සහ එඩ්මන්ට් මුව සම්මුඛව තනාගෙන තිබුණු මුහුණට ස්වකීය කොටස් දමා ගත්හ. හැන්ස් තමා ගේ කොටස අසල වූ ගස් බෙහෙවින් දැමුවේය.

නිල, ගැස්පා සහ එඩ්මන්ට් ගමන් කරන්නට වූහ. නාලිනි හා හැන්ස් ඔවුන් පසු පස ගියහ.

“හැන්ස් එන්න අපත් එක්ක යන්න” යි නාලිනි ඔහු ගෙන් බැහැරවී ඉල්ලා සිටියාය. “මා හිතන්නේ නැහැ ඔබ සැකල්ම මේ වනයේ ජීවත් වෙයි කියල.”

“ආ දන්නේ නැහැ නාලිනි. කොතරම් අවුරුදු ගණනක් මේ වන වනයේ මා ඉඳි ද දන්නේ නැහැ. එව්වරයි මට කියන්නට පුළුවන්. මට ඒ තරම් මහ වනය පුරුදු වෙලා. මට හිතෙනවා මේ වනය අනහැරලා මගේ රටට ගිහින් මට ජීවත් වෙන්න නැහැ කියල. මගේ මිනිසුන් අතරට ගියාම ඔවුන්ගේ රණඩු දොරටුවයි යුද්දවලටයි මට එක් වෙන්න බැහැ. ඊට වැඩිය දහෙන් සම්පතයි මේ වනයේ ලැබෙන සැනසීම.”

“අයි හැන්ස් ඔබ එහෙම කතාකරන්නේ? මට හරි දුකයි සිතේ ගැන.”

“ආ මේ වනයට දැනට වෙන කොට මට වයස දහතරක්වත් නැහැ. මේ වනයේ දී මට මුහුණ පාන්නට වුණු ගැහැට අපමණයි. මගෙන් පාය කෙරෙහි මගේ ඇල්ම එන්නට එන්නටම වැඩි වුණා. මා දැන් හය අවුරුද්දක් වනයේ ජීවත් වෙලා තියෙන බව ගැස්පාලා කියනවා. ඔවුන් මට හමුවෙන කල් මා දැන සිටියේ නැහැ මා වනගත වෙලා කොපමණ කලක් ද කියල. දැන් මා තනි වුණාම නැවතත් මට කාලය අමතක වෙලා යනවා.”

“අයිගෝ හැන්ස්!” යි නාලිනි බියපත් එකියක මෙන් කීවාය. “මේ මහ වනය ඔබේ ඇට කටුවලටත් කා වැදිලා තියෙනවා.”

“මාත් හිතන්නේ එහෙම තමා.”

“ඔබ දැන් මොකද කරන්නේ? ඔබ නැවතත් වැද්දන් පහව යනවද?”

“ටික දවසකට යන්න ලැබෙන්නේ නැහැ. ඔබලා ගැන කල්පනා කරමින් මා මහ වනේ ටික දවසක් ඇවිදිනවා.”

“ඔබට හරිම පාළුවක් දෙනයි නේද?”

“ඔව්, නවුත් කුස ගින්න නිවාගන්න දඩයම් කරන්න සිදු වෙනවා. වන සතුනුයි, කරුල්ලොයි මහ රුස්ස ගසුයි නියෙන තුරු මේ මහ වනයේ මට පාළුවක් දෙනෙන්නේ නැහැ.”

ඉක්බිති හැන්ස් නාලිනිය මගේ අතින් අල්ලා ගෙන සිය සගයන් කිව්ව කිරීමට යුහුසුලු විය.

නියමලා අලය

පසු ද උදේ හැන්ස් ඇතුළු කණ්ඩායම ඔවුන්ගේ ගමනෙහි අවසානය දකිමින් ගමන් කළහ. ගම් කුකුළක හඬලන හඬ ඔවුනට ඇතිත් ඇසුණි. හැන්ස් හැර අන් හැමෙකකුගේම සිතෙහි අමුතු ප්‍රීතියක් ඇති වන්නට විය.

“මෙන්න මෙනැන දී තමයි අපි වෙන් වෙන්නේ” යි හැන්ස් කීවේය. “ඔබට දැන් කියෙන්නේ මෙන්න මේ අඩි පාර දිගේ යන එක පමණයි. ටික දුරක් ගියාම ගම්මානය හමුවෙයි.”

හැන්ස් මෙසේ කියනවාත් සමගම හදිසියේ අසලින් අතු සෙලවෙන හඬක් ඇසුණි. ඔහු පහන් වී අකුල් යටින් එබී බැලුවේය. කුඩා මුව පොව්වකු වැනි සතකු අකුල් අතරින් රිංගමින් ඔවුන් දෙසට එනු හැන්ස්ට දක්නට ලැබුණි. ඔහු දුන්න සුදුනම කළේය. ඒ බල්ලකු බව ඔහුට පෙනුණි. මේ සෙල්ලා ගේ බල්ලා නොවේදැයි ඔහු උදවු සැටියේම හැඳින ගත්තේය. එදි නමා නාලිනි ඔසවා ගෙන එද්දී නමා සමග වැදී ලෙණට ආ මේ බල්ලා රනි සමග ඉතා කුලුපගව ජීවත්වුණු බව හැන්ස් දන්නේය. උදා කිසි විටෙකත් රනි අත් නොහැරියේය.

හැන්ස් අසලට පැමිණි බල්ලා ඔහු දුව කොට කෙඳිරි ගාමින් ආපසු බලන්නට විය. බල්ලා කෙඳිරි ගාමින් හැන්ස් දෙසත් නමා පසු කොට ආ මහ දෙසත් බලන්නට විය. උදා කුමක්දෝ හැන්ස්ට ඇඟවීමට තැත් කරන්නාක් මෙන් හැසිරෙන්නට විය.

“මොකද වේකෙ තේරුම?” යි හැන්ස් කල්පනා කළේය. “මට උදා පස්සෙන් එන්ට කියනවා වගේ. ඔබ ගම්මානයට යන්න. මා බල්ලා එක්ක උදා කැමැති වන දිනාවකට යන්නම්.”

“අපිත් එනවා” යි ගැස්පා තීරණාත්මකව කීවේය.

“සමහර විට මෙය බොහෝ දුර ගමනක් වෙන්නත් පුළුවනි. ඔබ හතර දෙනා යන්න. මා ගිහින් බලන්නම් බල්ලා මොකද කියන්නේ කියල” යි හැන්ස් කීවේය.

“බැ, බැ. අපිත් එන්ටට සනෑ ඔබත් එක්ක” යි එඩ්මන්ට් ස්ටීර්වම කීවේය.

“එතකොට නාලිනි? ඇට මේ හැටි මේ කැලේ ඇවිද්ද හැකිද?”

“අයිසෝ නැහැ. මට දැන් කැලේ හොඳට පුරුදුයි” යි නාලිනි කීවාය.

බල්ලා පසු පස ගමන් කළ ඔවුනට බිම වැටී සිටි තරුණියක්
දක්නට ලැබිණි

“මොකයි, ටොටොට යයි” යි බල්ලා පසු පස යාමට නො-
ඉඩසිලිලෙන් සිටි හැන්සේ කීවේය. “සමහර විට අප හිතනවාට
වඩා දුර ගමනක් යවමු. හැන්සේ දර නම් සබට ආපසු එන්නට
බැරිය.”

නව්‍යා පතට ගැහිණි ගැන සතුටට පත් බල්ලා පෙරවුමෙන්
පෙන් ගත්තේය. බල්ලා ගේ ගමන සිටුවන්නේ ගමනට වඩා
ඉන්නේය. විවිධත් කණ්ඩායම පසු වූ විට බල්ලා සිටුවන්
වතාවක් නැති බලා සිටියේය. හැන්සේ සහ එඩ්මන්ට් පෙරවු-
මෙන් පෙන් කළේය. නැවතී මැදි කොට ගත් නිල සහ ගැස්පා
පිට පසින් පෙන් කළේය. සැතපුම පහක් පමණ ගමන් කළ
සිටුව, අන්තර්ගත සිටුවන් ගමනේ දී අවසාන නවාතැන පිහිටි
තැනට පැමිණියේය. එහි බිම වැටී සිටි තරුණියක් සිටුවන්ට
දක්වාට ලැබුණි. ඇ දරා කිසිවකු නොව රනි වූවාය. ඇගේ
ප්‍රාණය නිවැරදි වී ඇති බවක් පෙනෙන්නට තිබුණි. ඇය අසල
පැයක් පොයාපත් සිටිමුණු මස් කැබැලි කිහිපයක් සහ හැන්සේ
පිසින් ඇට සාදා දෙන ලද මුටු සම් බැගයන් විය. මේ බැගය
දෙකලා ගත් එඩ්මන්ට් නිසාවට මෙන් ඊට අත දමුවේය. ඔහු
එය තුළින් අලුතෙන් ජෛවයක් එළියට ගත්තේය.

“මොකක්ද මෙ පලේ?” යි එය අත්ල උඩ තබා ගත් එඩ්මන්ට්
අසුවේය.

එය දුටු හැන්සේ ගේ දෙබලම හිතියෙන් රැළි ගැසුණේය. ඔහුණ
මැලවී ගියේය.

“මොකක්ද ඒ හැන්සේ?” යි නාලිනි ඇසුවාය.

“නියහලා අලයක්. කැලේ නිබෙන විසවලින් මාරක විස
වර්තය නමා ඒ” යි හැන්සේ කීවේය.

“ඉතින් මෙකෙන් ඇයට ඇති වැඩේ මොකක්ද?” යි ඔවුහු
කල්පනා කරන්නට වූහ.

ගැස්පා කතා කළේය. “මට දැන් තේරෙනවා මෙකෙ අදහස
මොකක්ද කියල. ඇ අප පස්සෙන්ම ඇවිත් තියෙනවා. අපි
නවාතැන් ගත් තැන්වලම නැවති නැවති ඇ ඇවිත් තියෙනවා
අපව හමුවෙන්න. ඇ හිතන්න ඇති හැන්සේ ඇය අවසානයට
දමා යයි කියලා. ඒ බය නිසා තමයි ඇ මේ විදියට පස්සෙන්ම
ඇවිත් තියෙන්නේ. ඇ තීරණය කරන්නට ඇති ඔබ හමු නුවුවොත්
සිය දිවි භානි කර ගන්නට” යි ඔහු හැන්සේ වෙත හැරෙමින් කීවේය.

“මට තේරුම් ගන්නට බැහැ ඇයි ඒ විදියට ඇ කල්පනා කළේ
කියල” යි හැන්සේ මහත් දුක් බර හඬකින් කීවේය. “මා එද එන

කොට මා ඇට කිව්වා මා නොවරදවාම ආපසු එන බව" යි හැන්ස් ගේ දෙනෙතින් කඳුළු බිඳු කඩා වැටුණේය.

"නමුත් ඇ මේ වතාවේ දී හිතන්ට ඇති ඔබ ආපසු එන එකක් නැහැයි කියල. ඇ ඔබ එන තෙක් කොහේ හෝ නැවතීලා ඉන්ට තීරණය කරන්ට ඇති. ඔබ නාවොත් මේ අලය කාල දිවි හානි කරගන්ට තීරණය කරන්ට ඇති" යි කී ගැස්පා අල ගෙඩිය බිම දැමුවේය. "නමුත් ඇ එය කාලා නැහැ. ඉතින් කොහොමද ඇ මළේ?"

"ඒක තමා මෙතැන තියෙන ගැටලුව ගැස්පා" යි හැන්ස් කොඳුළේය. "සාමාන්‍යයෙන් මේ අල බිහින්නෙ දෙක දෙකයි. සමහර විට වෙතෙ අනෙක් අලේ ඇ කැවද දන්තේ නැහැ."

දිනක් හැන්ස් විසින් ඇට ගෙන ගොස් දෙන ලද නියහලා මල දෑ ඇ බියෙන් ඉවත ලූ සැටි ඔහුට සිහි විය. නාලිනි ගේ දෙනෙතින් කඳුළු කඩා හැලෙන්නට විය.

ගැස්පා, එඩ්මන්ට්ට සහ නිලට සංඥාවක් කළේය. ඔවුහු ඔවුනට සොයා ගත හැකි වූ ලී උල් ආදියෙන් වළක් කැපුවේය.

වළ කපා අවසන් කළ ඔවුහු හැන්ස් දෙස බැලුවේය. හැන්ස් රනි ගේ සිරුර එසවීමට සිය දෑත් ඇගේ ඇඟ යටින් දැමුවේය. ඔහු ඇගේ සිරුර ඔසවා සැණකිත් බිම අතහැර ඉවතට පැන්නේය. ඇගේ සිරුර යට සිටි පොළඟෙක් ඒ සමගම ඔහු වෙත ගසා පැන්නේය. හැන්ස් ඉවත පැන උගෙන් බේරුණේය. පොළඟා ඉවතට ඇදෙනවාත් සමගම හැන්ස් සිය පොරොවෙන් උගේ හිස පොඩි කළේය.

රනිට සිදුවී තිබෙන දේ කාහටත් පැහැදිලිය. රනි ගේ සිරුර අනෙක් පසට පෙරළී ඔවුනට පොළඟා ගේ දත් පහරවල් ඇගේ සිරුරට කාවැදී තිබෙන හැටි දක්නට ලැබුණි. රාත්‍රියෙහි ඇ මෙතැන නිද සිටිය දී පොළඟා ඇගේ උණුසුමට ඇඟ යටට රිංගා ගන්නට ඇත. රාත්‍රියෙහි ඇ නින්දෙන් සෙලවීමක දී උඹ ඇට දෂ්ට කරන්නට ඇත.

"අර බලන්න! ඇ හුස්ම ගන්නවා නේද?" යි නාලිනි කෑ ගැසුවාය.

සියල්ලෝම රනි වෙත නැඹුරු වී පරීක්ෂාවෙන් ඇය දෙස බලා සිටියහ. නාලිනි කීවේ ඇත්තකි. ඇගේ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කිරීම ඉතාමත් දුර්වල වී තිබුණි. යමකුට, ඇ හුස්ම ඉහළ පහළ හෙළනවා ද කියා දැන ගත හැක්කේ ඉතා පරීක්ෂාවෙන් බලා සිටියොත් පමණි. වරක් නවතිමින් ද වරෙක යළි පණගැන්වෙමින් ද හුස්ම ඉහළ පහළ වන්නට විය. ඇය තුළ තවමත් පණ

කිවෙහ බවට සැකයක් නැත. ගැස්පා රනී ගේ අත අල්ලා නාඩි පිටික්කන්නට විය. “මට දූනෙනවා ඇගේ නාඩි වැඩ කරනවා වගේ” යි ගේ කිවේය.

“ම. හිතන්නෙ හැන්ස් ඇය බිම දූමු නිසා ඇතිවුණු ගැස්පීමක් ඇගේ හදවත ක්‍රියාකරන්නට පටන් ගන්න ඇති” යි එඩ්මන්ට් කිවේය.

“දෙවියන්ට පින් සිද්ද වේවා!” යි ගැස්පා සුසුම් ලැබේය.

“අයිගෝ අපි ඇ වැලලුවා නම්!” යි නාලිනි බියෙන් වෙච්ඡා ලමින් කීවාය.

“පොළහා නොසිටින්නට ඒක තමා වෙන්ට තිබුණේ. ඒ අතින් අපි ලාට ණය ගැනිමි” යි එඩ්මන්ට් කිවේය.

හැන්ස් කිසිදු කතා බහක් නැතිව දුක්බර මුහුණින් යුතුව රනී ගේ මුහුණ දෙස බලා සිටියේය.

“හැන්ස්, ඇයට සුවය ලැබේවි” යි ගැස්පා ඔහු සැනසුවේය.

“ඔබ දුටුවා නොවැ දන් වැදිලා තියෙන හැටි. ඒවා ඒ තරම් යටට කාටදිලා නැහැ. සිටලා ගිහින් විතරයි. සිරුණු තැන් වලින් හොඳටම ලේ ගලලා තියෙන නිසා ඒ හැටි විසක් ඇගේ ශරීර ගත වෙලා නැහැ.”

“ඒ වුණත් අපි නාවා පාම ඇ මිය යන්ට තිබුණා. කොයිතරම් විස සහිත සතෙක් වෙන්ට ඕනෑ ද ලා!” යි කියමින් නාලිනි රනී ළඟින් හිඳගෙන හමාගේ ඉරි ගිය වස්ත්‍රයේ කැබැල්ලකින් ඇගේ ඇඟ පිය ද ඇට පවන් සලන්නට වූවාය.

“ඇට බෙහෙත් කරන්නට විදියක් නැද්ද?” යි නාලිනි ඇසුවාය.

මේ ආසුණු හැන්ස් වට පිට බැලුවේය. ඔහු, අසල තිබූ ගසකින් පළලැති ඔබාලයක් කඩා ගොටුවක් ගැසුවේය. ඔහු ලවු කැටයෙන් දිය ටිකක් ගෙන කොළ ගොටුවට වත්කොට, ඉකුත් ද කැටු මි ටදයෙන් මි පැණි ටිකක් ද පෙරා ඊට මිශ්‍ර කොට එය නාලිනි අතට දුන්නේය. ඇ එය ක්ලාන්තව සිටි රනී ගේ තොල් අතරට ටික ටික වත් කළාය. රනී එය ගිලින්නට වූවාය. වරක් ඔදවරක් ඇ දිය මුහු මි පැණි ඔක්කාරයෙන් ඉවත දූමු නමුත් මද වේලාවකින් ඉතා ඕනෑ කමින් එය පානය කරන්නට වූවාය. ඇය බලවත් පිපාසයකින් පෙළෙන බව ඔවුනට වැටහුණි. රනී ගේ දෙනෙත් වැසි තිබුණි.

“මා කොහේද මේ ඉන්නේ? මට මොකද මේ වෙලා තියෙන්නේ?” යි ඇ කෙදිරි ගැවාය.

“මට හරි නිදි මතයි.”

“රනි, ටම ඔබ ළඟ ඉන්නවා රනි.”

“ඒ මගේ සුදු මුරා ද කතා කළේ?” යි රනි, හැන්ස් අමතන සුදුසුදු නමින් කොළලාය. “මං හරි බයෙන් හිටියා බො මාව දමලා යයි කියලා.”

“රනි, මා එය කවදුවත් නොකරන දෙයක් රනි. ඔය ඇස් දෙක ඇරලා මා දිහා බලන්න, රනි.”

“අපෝ, ටම ඇස් අරින්න බෑ, සුදු මුරා” යි ඇ තතනමින් කීවාය.

හැන්ස් සිය ඇතිලි තුඩුවලින් ඇගේ ඇස පිහාටු මැක් කළේය. රනි හැන්ස් ගේ මුහුණ දෙය මද වේලාවක් සිය දෙතෙන් රඳවා සිට සිහාසුණාය. ඉක්බිති ඇ ඡන්දට වැටුණි. ඇගේ හිතවත් බල්ලා ද ඇය අසලින්ම නිදා ගෙන උන්නේය.

“මේ බල්ලා සෙල්ලා ගේ” යි නාලිනි කීවාය. “සෙල්ලා ඔත්පල වෙලා හිටිය දී මු තමයි දඩයම් කරගෙන ඇවිත් මගේ පීටිතය රැක්කේ. ටම වතාවේ දී උෟ රනි ගේ පීටිතය බේරුවා. ඇය මැරෙන්නට යද්දී උෟ හැන්ස් සොයා ගෙන ආ එක නොවැ සුදුමේ!”

මද වේලාවකින් ගැස්පා කතා කළේය. “මීට වැඩිය බයානක සිද්දියක් ගැන මා අහලා තියෙනවා. මා එය කිව්වට ඔබ කවුරුවත් විශ්වාස කරන්නේ නැහැ.”

“නෑ බලන්ට කියන්නකෝ” යි එඩ්මන්ට් කීවේය.

“දවසක් මට මිනිහෙක් හමුවුණා. මිනිහා එක පාරටම මට කීවා ‘මහත්තය දන්නවද මේ ඔබ ඉදිරියෙ ඉන්න මම, එක වරක් මළ මිනිහෙක් බව?’ කියල. මේ බව අහපු මාව උඩ ගියා. එතකොට ඔබ අවතාරයක් ද කියල මං ඇසුවා.

“ඒ ගණනකටටත් ගත්තෙ නැතුව ඒ මිනිහා මේ කතාව කියා ගෙන ගියා.”

“මීට අවුරුදු පහකට ඉස්සර මට නයෙක් ගැසුවා. මට නොයෙක් බේත් කරන්ට පටන් ගත්තා. මහා සැර බෙහෙත් ජාති මගේ නාසයට පිම්බා. විසංඥව නින්දට වැටෙනවාට මගේ ඇස්වලට ගව්විරිස් කුඩ දෑමිමා. ඒවා ඇහුවේ නැහැ. ටික වේලාවක් ගියාම මට මළාක් මෙන් සිහිය නැතුව ගියා. ඊට පස්සෙ කොපමණ වෙලා ගියා ද මා දන්නේ නැහැ. මට සාන්තම ඇහුණා හාමදරු නාමක් මතක බණ කියනවා. එතකොට මට අනණා මා පෙට්ටියක් ඇතුළේ ඉන්න බව. මට හරියට බය හිතුණා. මම අහලන්නට පටන් ගත්තා. පෙට්ටිය සෙලවෙනවා දකලද කොහේද මාව විගහට ඒළියට ගත්තා. මේ සහතික ඇත්ත මහත්තයා.” ඔන්න ඔය විදියටමයි මිනිහා ඒ කතාව කීවේ.”

“මේ කතාට ඇත්ත බව විනිශ්චය ලෙස ගෙදරට ගිය මිනිහකු ගෙන්ම දූත ගත්තට ලැබුණා” යි ගැස්පා කීවේය.

නිල නිදසොන හුන් තැනින් නැගිට ගොස් සපුන් විසින් යාරන ලද වළ වහ වහා වසා දමන්නට විය. රනි අවදිවන්නට පෙර එය වසා දැමීමට සියල්ලෝම වෙහෙස ගත්හ.

වරින් වර රනිට අවදිව සිටීමට ඔවුහු සැලැස්වූහ. ඔවුහු ඇය හිඳුවා මී පැණි ආදිය කන්නට දුන්හ. මදක් එහාට මෙහාට සක්මන් කරන්නට සැලැස්වූහ.

පසු ද උදෑසන ඇයට හොඳ සනීපයක් දැනෙන්නට විය. එහෙත් ඇගේ හන්දිපත්වල චේදනාව බලන්නට තිබුණි.

තෙදිනකට පසු රනිට ගමන් කිරීමට තරම් සුඵයක් ලැබුණි. එදින උදෑසන ඔවුහු වෙන්වීමට තීරණය කර ගත්හ. හැන්ස් සහ රනි මහ වනයටත් ගැස්පා ඇතුළු කණ්ඩායම මුහුදු බඩ ගම්මානය කරාත් යාමට සූදනට වූහ. ගැස්පා ඇතුළු කණ්ඩායම ඔවුන් සමග ගම්මානයට යන්නට එන ලෙස හැන්ස්ටත් රනිටත් ඇවිටිලි කළහ. එහෙත් ඒ අදහස ගැන සිතන්නටවත් රනි රුචි නොකළාය.

එය ඉතා දුක්බර විශේෂයක් විය. එහෙත් සිදු වූ දුක් විපත් අවසන්ව මෙසේ වෙන්වී යාමට සිදුවීම ගැන සිතන ඔවුන්ට ලැබුණේ එක් විදියක සැනසීමකි.

ව්‍යා කෙළවර

නාලිනි ඇතුළු ඒ සියලුදෙනා මගේ ප්‍රාය කෙළවරට පැමිණියහ. ඔවුන් ඉදිරියේ ගමනාන්තයක් විය. මැටි ගසා අතු සෙවිලි වෙළඳ අතර මහාදින නැගුණු ගොඩනැගිල්ලක් තිබෙනු ඔවුන්ට දක්නට ලැබුණි. එහි ඉදිරිපස මාර්ගාකාර බිත්තියේ යුගලයක් හා තිබුණි.

“අප ගොඩනැගිල්ල දිනා බලන කෙනෙකුට එය පෙනෙනාමේ දෙව් වැදගත් වගේ” යි ගැස්පා කීවේය.

“එය දෙව් වැදගත් වාටි කිසිම අසාධාරණයක් නැතිව අප පිළිගනිමි. ඔබ සහෝද්‍ර ඉන්න ටිකක්. මා ගිහි බලලා එන්නම්” යි කී ගැස්පා පිටත් විය.

එය දෙව් වැදගත් විය. ගැස්පා එහි බරාදයට ගොඩ වී ඇතුළු වී පාතට නිලාණ දෙවෙනා එහි බැලුමේය. යාච්ඤා වහන දිග හැට අත දිග තරාලනා ප්‍රකාශය ඉදිරියේ සිටි ගෙන සිටි පුරුෂයෙක් සහිතව දෙවෙනාට ලක් විය. ඔහුගේ දෙවර පුළුල්ය. දේහය දුස්ස. පුරුෂයා කුමා පිටු පස හැරී බැලුවේය. ගැස්පා දුටු යනු වහා සිත වෙනට පාවේය.

මිද වෙළඳාමක් යන මතක් ඔවුන් දෙදෙනාට ඔවුනොවුන්ගේ දෙනෙත් අදහාගත නොහැකිවත් මෙන් ඔවුනොවුන්ගේ මුහුණ දෙස බලාගත් පහළ සිටියහ.

“ගැස්පා!”

“ඔබ්බෙන් පියකුමනි!”

දෙදෙනා ගේ අත් තරයේ එකිනෙකා වැළඳ ගනී.

“මෙක නම් පුදුමෙන් පුදුමයක්. මට ඔබ මේ විදියට මුණ ගැසෙයි කියලා මා සිහිනෙකින් වත් සිතුවේ නැහැ.”

“මටත් එහෙම නම්.”

ගැස්පා ගේ වැරහැලි ඇසුම් දෙසත් දිගට වැඩුණු රැවුල සහ හිස කෙස් දෙසත් පුරුෂයා කුතුහලයෙන් යුතුව විමර්ශ කරන්නට වූයේය.

“හිතවත, මොකද ඔබ මේ ඇඳගෙන ඉන්න ඒවායේ හැටි?”

“මා මේ එන්නේ ඉතා දිග මග වන මග ගෙවා ගෙනයි.”

“හැබැට! මට ඒ ගැන විස්තර කරන්න. නෑ නෑ මෙකත බැහැ, එන්න යන්න මාත් එක්ක.”

“මගේ තව යාළුවෝ කීප දෙනෙක් අර වන කෙළවරේ බලා ඉන්නවා. අපි බොහොම දුරක් ගෙවා ගෙනයි මෙහාට ආවේ. ඔබට පුළුවන් ද අපට මෙහේ නවාතැන් දෙන්න?”

“මොනවද ඔබ මේ කතා කරන්නේ! කෝ ඒ ගොල්ල? මා ඔවුන් ඉන්න තැනට එක්ක යන්න.”

“මේ තමා මා ඔබට කලින් විස්තර සඳහන් කළ ඩේටයන් පියතුමා” යි ගැස්පා, නාලිනි ඇතුළු පිරිසට පියතුමා හඳුන්වා දුන්නේය.

මඩ දුටුලිවලින් තැවරි, විඩාදර පත් වී සිටි මොවුන් දෙස පියතුමා විස්මයෙන් බලා සිටියේය.

“ඇත්තටම අපූරු නඩයක් නේද?” යි ඔහු සිනා සෙමින් කීවේය. “දරුවා, ඔබට බොහොම තෙහෙට්ටු බව පෙනෙනවා” යි පියතුමා නාලිනි දෙස බැලුවේය.

“එන්න ඔක්කාම මාත් එක්ක යන්න” යි හෙතෙම ඔවුන් කැටුව දෙව මැදුර වෙත යන්නට විය.

දෙව මැදුර අසල පිහිටි කුඩා පොල් වත්තක කටු මැටි ගසා අතු සෙවිළි කරන ලද සිය කුඩා ගෙය වෙත පියතුමා ඔවුන් කැටුව පිටිසියේය. ඉඩකඩ ඇති අන්දමට ඔවුනට වාඩිවීමට සැලැස්සූ පියතුමා කැට ටිකක් පිළියෙල කරන ලෙස සිය සේවකයා මෙහෙය වූයේය.

“අපි ඉස්සර වෙලා වැවර ගෙඩියක් බොද්ද, ඔබට බොහොම නිබන් ඇති නොවැ” යි කී පියතුමා හොඳින් කතා කොට වැවර ගෙඩි කිහිපයක් කඩාගෙන එන ලෙස කීවේය. කොළුවා පොල් අත්තකින් කොළ කිහිපයක් ගළවා ගෙන එය අඹරා ඉන් වළල්ලක් තනා එය දෙකකුල්වලට දමා යන වඳුරකු මෙන් ගසකට නහින්නට වූයේය. ඔහු හොඳ වැවර වල්ලක් තෝරා ගෙඩි එකින් එක නෙළා බීම තෙළුවේය.

ඔවුහු සුපිහිටි වැවර බිට්ටිය. ගෙඩිවල පහටියෙන් ගසා ගත් ලෙලි පෙනිවලින් ඒවායේ ලොඳ ද සුරාගෙන කෑහ. කුරුමිබා සංග්‍රහය පිටිමින් සිය ඥාම අඳුන්තන් අමුතු පණක් ලද බව පියතුමාට පෙනුණි. පියතුමා ඔවුන් පිළිබඳ තොරතුරු ඇසීමට හරි බරි ගැහි වාඩි ගත්තේය.

“ඉතින් ගැස්පා කියන්න ඔබ ගැන සියලු තොරතුරු” යි පියතුමා ගැස්පා දෙස ඔහු කමින් බලන්න කීවේය. “මා හිතා ගෙන ගිටියේ කොළඹ සතුරන් අතට පත් වුණායින් පසුව අනෙක් අය වගේ ඔබත් ඉන්දියාවට යවන්න ඇති කියල.”

“ඊට ඉස්සර වෙලා මං ඕලන්දක්කාරයන් ගෙන් බේරිලා ගියා.”

“එහෙනම් මේ තරම් කාලයක් ඔබ කොහේ ද හිටියේ?”

“යන්ද උඩ රට සිංහලේ රජු ගේ රාජ සේවයට බැඳි හිටියා.”

“මොනවා? එහි සිටි හැම දෙනා ගෙන් ඔබ විතරයි ඒ?”

ගැස්පා සිතා සුරුණිය. “යම් මා රජු යටතේ සේවය කළා, උඩ ඉහත වගේ මිත්‍ර එඩ්මන්ට් වැන් සටියර්වෙල්ට් ද මා සමඟ රාජ සේවයේ හිටියා.”

“යලන්ද ජාතිකයෙක්?” යි ඇසූ පුරුක තුමා මහත් සිතැකමින් කිසි දෙය බලා සිට නාලිනි වෙත හැරුණේය.

“එතකොට මට රුමන් නෝනා?” යි ඔහු විමසුවේය.

“ඇය රජතුමා ගේ ලේලි. මේ තරුණයා ඇගේ මස්සිනා” යි ගැස්පා නිල වෙත අත දිගු කර කියේය.

“ඉතින් කොහොම ද දෙවියනේ ඔබ හැම දෙනා මෙහෙම එකතු වුණේ? ඔබගේ හැටියට ඔබ දවස් ගාණක්ම මහ වනේ ගත කොට තිබෙන හැඩයි ජේන්තො.”

“එක ඇත්තයි පියතුමනි” යි ගැස්පා කීය. “මීට මාස දෙකකට උඩ දී අපි සිටියේ යන්ද උඩ රට.”

“ඉතින් ඔබ එය වී කෙසේ නොසිතා හැඳිලා ආවා? ඉතින් ඔබ එතෙක් රජතුමා මොනවාද කළේ?”

“නෑ නෑ, අපි එකට හමුවුණේ මහ වනේ දී. එක් එක් දිනවෙන් ඇවිත්, වෙන වෙන දවස්වල දී තමයි අපි එකට හමුවුණේ.”

මේවිට පියතුමා මහත් පුදුමයෙන් ඔවුන් දෙස බලන්නට විය. “මට ඔබ කියන දේ මොකක් තේරෙන්නේ නැහැ. මා හිතන්නේ ඔබට මොකක් කන්නට යලස්වලා ටිකක් විඩා හැරියාට පස්සේ ඒ කැමත් අරගෙනම කතා කරන එක වඩා හොඳයි කියල. එතකොට මට මුල තිටත්ම මේ ගැන දැන ගත්ට පුළුවනි.”

ඉක්බිති ඔහු නැගිට කුඩා කාමරයකට ඇතුළු වී පෝට් වැනි බෝතලයක් සහ කුඩා වීදුරු දෙකක් ද රැගෙන ආවේය. “අපි මේ පුදුම හමුවීම ගැන ප්‍රීතිවේලි. මෙන්න ඉස්සර වෙලා ඔබට පොඩ්ඩක්” යි කී පුරුකතුමා බෝතලයෙන් ටිකක් වීදුරුවකට වත්කොට නාලිනිට පිළිගැන්වුවේය. නාලිනි එය පිළිගැනීමට මැලිවූවාය. “හා හා, එකට කමක් නැහැ. ගන්න! පිළිගැනීමට මැලිවූවාය. “හා හා, එකට කමක් නැහැ. ගන්න! මෙක ඇහට බොහොම හොඳයි” යි කී පියතුමා වැඩි වැඩි පිළිගත්තාය.

“මෙන්න ඊළඟට ඔබට” යි ඔහු මදක් වැඩිපුර වත් කොට නිල අතට දුන්නේය.

ඉක්බිති බෝතලය සෙසු අයගේ අතින් අතට හුවමාරු වන්නට විය. එඩ්මන්ට්, ගැස්පා සහ ඩේවියන් පියතුමාත් වරින් වර හිතේ හැටියට බොමින් බෝතලය නිස් කළෝය.

“ආ, මේක තමා බ්ලේ!” යි ගැස්පා පිය දෙකොල ලෙවකමින් කීවේය. “මට එය පාකුණාලය සිහි කරවනවා. මේ පාඨ පිටිසරට ඔබ තමා කොහොමද මේවා ගෙන්වා ගත්තේ?”

“ආ, අපට ඒවාට මාරු නියෝගයක්” යි පියතුමා කිය. “ඒත් මා ලග වසින් ගබඩාවක් පුරවලා නියෝගයක් කියල හිතන්න එපා! හැබැයි, ඔලන්ද නැව්වලින් එහෙම නොවෙයි මේවා ගත්තේ” යි ඔහු එඩ්මන්ට් දෙස බලා සිතා සෙමින් කීවේය. “ඒ ගොල්ල දන්නේ නැහැ මා මෙහේ ඉන්න බවක්.”

“දන් ඉතින් සුරුවුවක් බොන එක ගොද නේද?” යි කී පියතුමා කළ සුරුවු දෙයකින් යුත් ටටියක් තුළ කඩා දිගු ගැර සිය අත්ල දඩ පඬා අපෝනනට දැල්ලුවේය. නිල දුම් නොබොන බැව් කිවේය. ගැස්පා සහ ඩේවියන්ට මහත් ආසාවකින් සුරුවු පිළිගෙන පාකුණාලය පිසින් ගෙනෙන ලද ගිනි පෙණෙල්ලකින් ටටා දල්වා ගත්හ. ඔවුහු සැර ගෙ හමන සුරුවු දුම් නිව්ගිල්ලේ පිට කටින් ඒවායේ ප්‍රීතිය භුක්ති වින්දහ. ඩේවියන් පියතුමා ද සුරුවුවක් දල්වා ගත්තේය.

“මා හිතනවා මේ නෝනාට හුණක් තෙහෙට්ටු ඇති කියලා. ටිකක් නිද ගන්නොත් පොදු නේද?” යි කී පියතුමා හිඳගෙන සිටි අසුනින් නැගිටුවේය.

“ගැස්පා, ඇගේ සැප පහසුප ගැන බලන්නට ඕනෑ. ඕනෑ කරන දෙයක් මගේ ටැබ් කාරයින්ට කියල ගෙන්වා ගන්න. මා ගම්මානයට ගිනිත් ඇට නිද ගන්නට ඇඳකුසි ඇතිරිලි දෙකකුසි ඇගේ අත් උදව්වට කෙල්ලකුසි ගොයා ගෙන එන්නමි. ඇට ඕන නම් නා ගන්ට පොදුට ආවරණය කරපු ලිඳක් තිබෙනවා. මේ මගේ පෑටි ගේ ඇගේ සැප පහසුපට ඇතිද මන්ද? මේක මට විතරක් හදපු ගෙයක් නොවැ. නමුත් අපට පුළුවනි ඔය අල්ලපු ගෙදරකින් ඉඩ පහසු කටි ලබා ගන්ට. මෙහේ ඉන්න මිනිස්සු බොහොම කරුණාවන්තයි.”

ඩේවියන් පියතුමා ගේ පුදුම අමුත්තන් ගැන ඇසූ ගම්මු එහි රොක්වන්නට වූහ. මේ ගම් මස් මරන්නන් ගේ ගමකි. සිය දෑල් සහ ඔරුවල වැඩ කරමින් සිටි ධීවරයන්ට මේ අමුත්තන් ගැන ආරංචිය ලැබී වහා පියතුමා ගේ පැල වෙත රොක්වූහ. උඩු කය නොවසා හිණට වතක් පමණක් හැඳ සිටි මිනිස්සු අමුත්තන් දෙස පුදුමයෙන් බලා සිටියෝය. මහත් ගෞරවයෙන් පුජක

තුමා දෙස බැලූ ඔවුනට ඉවත්ව යන ලෙස කියමින් එතුමා ගම ගොඩ දෙසට ගමන් කළේය.

නාලිනිය ගේ පහසුව සඳහා ගම්මානයෙන් තරුණියක් පැමිණියාය. ඉන් පසු ගැස්පා ඇතුළු පිරිස මුහුදු වෙරළ කරා ගියෝය. මහ වනයේ අඳුරු නිල්ලට පුරුදු වී සිටි ඔවුනට වෙරළ බිඳෙන රළ මාලා ඇති තෙරක් නැතිව විහිද ගිය නිල් මහ මුහුදක් අහසක් අමුතු ප්‍රබෝධයක් ගෙන දුන්නේය. ගැස්පා සහ එඩ්මන්ට් රළ ගෙඩින් සමග පොර බදමින් පිනා වෙරළට මදක් ඇතිත් තිබුණු ගල් පරයක් වෙත ගියහ. මුහුදෙන් ඇත ඇතුළු රටේ හැදුණු නිල මුහුදු දුටු පළමු වතාව මෙය විය. ඔහු වැල්ලේ වැතිර ගෙන වැල්ලට ගසන රළ පහරින් නැවුණේය.

හැන්දෑවේ ඔවුහු ඉතා රසවත් මාළු පිණි සහිත බතක් අනුභව කළහ. අලුත් මුහුදු මාළු හොඳින් ඉස්සන් බැඳුමක් ඔවුනට දෙව් බොජුනක් මෙන් රසවත් විය. මහ වනයේ කටුක දිවි පෙවෙතින් දවස් යවා එළි මහනට පැමිණීමෙන් පසු ඔවුනට ලැබුණු මේ ප්‍රථම සංග්‍රහය ඔවුහු සිත් සේ ප්‍රීතියෙන් භුක්ති වින්දහ.

“දැන් ඉතින් මට ඔක්කොටම ඉස්සර කියන්න ඕනෑ මෙහාට එන්න පාර ගොයා ගන්නේ කොහොම ද කියලා” යි ආහාර ගැනීමෙන් පසු හරි බරි ගැහි වාඩිගත් ඩේමියන් පියතුමා ඔවුන් ගෙන් ඉල්ලා සිටියේය.

“ඒක බොහොම දිග කතාවක්” යි ගැස්පා කිය.

“ඉතින් කියන්න බලන්න.”

දක්ෂ කතාකරුවකු මෙන් ගැස්පා මුල පටන්ම කතාව කියන්නට විය. ඔහු පළමුවෙන් හැන්ස් පිළිබඳ කතාව කීවේය. නැවකින් අතරම වී මහ වනයේ ජීවත් වූ නොලාවකු වන හැන්ස් රජ මාලිගයට අල්ලා ගෙන ගොස් සිර කොට සිටි සැටින්, ඉන් පසු ඔහු රජු ගේ බිහිසුණු දඩුවමෙන් ගැලවී ගොස් අවුරුදු එකහමාරකින් පමණ පසු ආපසු රහසේ කන්ද උඩ රටට අඩුත් තමා සහ එඩ්මන්ට් මුදු ගෙන ආ සැටින්, ඔවුන්ගේ පලායාමෙන් නාලිනිට අත් වූ ඉරණම ගැනත්, එතැන් පටන් ඔවුන්ගේ දෛවෝපගත ගම්නෙහි අවසානය තෙක් ගත වූ කාලය තුළ සිදු වූ සිද්ධීන් ගැනත්, ඔවුන් පියතුමා වෙත පැමිණීමට පෑ කිහිප-යකට පෙර ස්වකීය ගැලවුම් කාරයාව සිටි හැන්ස් යළිත් මහ වනය වෙතම ආපසු ගිය සැටින්, ගැස්පා විස්තර කළේය.

“හැන්ස් ඔබ ගෙන් වෙන්ව යළිත් වනයට යන්නට ඉඩ දී බලා ඉදිමෙන් කර තිබෙන්නේ ලොකු වරදක්” යි ඩේමියන් පියතුමා වේගවත්ව කීවේය. “ඔබට හොඳට පුළුවන් කම තිබුණා ඔහු මෙහි එක්කර ගෙන එන්න. ඔහුට නැවතත් ඒ

වනවාරි ජීවිතයට යන්නට ඉඩ හරින්නට ඔබට කිසිම යුතුකමක් තිබුණේ නැහැ. කොහොම කළා ද ඔබ ඒක ගැස්සා? මහත්මයා ඔබ වූ කල කොහොම නම් ඉඩ දුන්නා ද ඔහුට එසේ කරන්නට? ඔබේම රටේ දරුවා" යි පියතුමා එඩ්මන්ට් දෙස බලමින් කීවේය.

ගැස්සා ගේ සහ එඩ්මන්ට් ගේ මුහුණු රතු විය.

"පියතුමනි, කියන්නට නම් බොහොම ලෙහෙසියි. නමුත් කරන එක තමා අමාරු" යි ගැස්සා කීවේය. "අපි ඔහුට නිකම්ම යන්නට ඇරියා නොවෙයි. ඔබ දන්නේ නැහැ ඔහුගේ හැටි! ඔහුට නියෙන්නේ මහා පුද්ගල ගල් හිතක්. කිසිම කෙනෙකුට බැහැ ඔහුට කරුණු කියා අවබෝධ කරවලා ඔහු නම්මා ගන්න. ඔහුට පුද්ගල අදිස්ටාන සක්තියක් තිබෙනවා. ඔහු මෙහි එක්කර ගෙන එන්නට අපි ඔහුට නොකී දෙයක් නැහැ, පියතුමනි."

"ඔබ මට සමාජිකයා ඕනැ" යි පියාට සිහියට පත් වෙමින් පියතුමා කීවේය. "ඔබට මා කතා කළ විදිය වැරදියි මා හිතන්නේ. එහෙම කතා කරන්නට මට යුතු කමක් නැති බව මට වැටහෙනවා."

"ආ, පියතුමනි, ඒක බොහොම සුළු දෙයක් නොවැ. අපට වැටහෙනවා ඔබ කී දේවල්" යි ගැස්සා කීවේය.

එඩ්මන්ට් ද ගැස්සා අනුමත කරමින් හිස වැනුවේය.

"අනේ, අසරණ තරුණයා. මට ලොකු ආශාවක් උපන්නා ඔය හැන්ස් දෑක ගන්නට. ඇත්තටම ඒ වැදි කෙල්ල ඔහු ගේ බිරියද?"

"එහෙමයි පියතුමනි" යි ඔවුහු පිළිතුරු දුන්හ.

දීර්ඝ නිශ්ශබ්දතාවක් ඔවුන් අතර පැතිර ගියේය. ඉක්බිති වෙමින් පියතුමා නැගිට විඩාව පහ වී යාමට සියල්ලන්ම නිදා ගතහොත් හොඳයයි යෝජනා කළේය.

හක්නිමත් කතෝලිකයෙක් වූ ගැස්සා පසු ද උදේ දෙව් මැදුරේ පූජාවට සහභාගි වූයේය. පූජාවට හෝ දුක් විපත්වලින් මුදා ඔවුනට මෙහි ළඟාවන්නට සිද්ද කර වීම ගැන කළ දේව ස්තෝත්‍රයට හෝ සම්බන්ධ වීමට ඔවුන්ට ඉඩක් නොහැකි වුවද වෙමින් පියතුමා ගේ ඉල්ලීම පරිදි සෙස්සෝ ද දෙව් මැදුර කරා ගියහ. පියතුමා ලකින් බසින් කළ යාවැස්සෙන් පසු ඔහු සිංහලෙන් සියල්ලන්ම ඇමැතුමේය. ඔහුගේ වාග් වාතුරය-යෙහුන් ගම්හිර කට හඬනුත් ඔවුන්ගේ හඳවත් ස්තූති පූර්වක හැඟීමවලින් උතුරා ගියේය.

පසුව ඔවුහු උදෑසන තේ පානය සඳහා වාඩිවූහ. "මම ඊයේ රාත්‍රිය තිස්සේම කල්පනා කළේ හැන්ස් ගැනමයි. මට හිතෙනවා මා ඔහු වෙනුවෙන් යමක් කළ යුතුයි කියලා. ගැස්සා, ඔබත් මේ

මහත්මයාත් සමග මා යන්ට ඕනෑ ඔහු හමු වෙන්න" යි පියතුමා එඩ්මන්ට් දෙසට හැරෙමින් කීවේය. "ඔබ අන්තිමට නවාතැන් ගත් තැනට ගියාම ඔහු හමුවෙන්නට පුළුවන් වෙයි. මගේ සේවකයා අපට ගෙනියන්ට කැම මොකක් සුදුනම් කරල දෙවි."

ඔවුහු ඉතා කැමැත්තෙන් පියතුමා ගේ යෝජනාවට එකඟ වූහ. ඔවුන්ගේ දෛවෝපගත ගමනෙහි අවසාන නැවතුම් පොළක් ස්වකීය අසහාය ආරක්ෂකයා වූ හැන්ස් පිළිබඳ ඔවුන් තුළ තිබූ මතකත් මේ ගමන සඳහා ඔවුන් තව තවත් දිරිගැන්වීය. නොවැරදීම පසු ද ආපසු පැමිණෙන බව නැලතිට සහ නිලට කී ඔවුහු හැන්ස් හමුවීමට මහ වනය බලා පිටත් වූහ.

මිනිස් ස්වභාවය පිළිබඳ තියුණු අවබෝධයකින් යුක්ත වූ ඩේමියන් පියතුමා හොඳ උගතෙක් විය. හැන්ස් සිටිනු ඇතැයි පියතුමා අනුමාන කළ ස්ථානයෙහිම ඔහු සිටිනු ඔවුනට දක්නට ලැබුණි. ඔවුන් අන්තිම වරට හැන්ස්ටත් රන්ටත් ආයුබෝවන් කී නැතම ඔවුන් සිටිනු දුටු ගැස්පා සහ එඩ්මන්ට් පුදුම වූහ. ඔවුන් එනු දුටු හැන්ස් නැගී සිටියේය.

ඩේමියන් පියතුමා සිය පුරත ඔහු වෙත දිගු කොට "පුතා, ඔබ ගැන සියලු තොරතුරු මා ඔබේ මේ යහළුවන් ගෙන් දැන ගෙන, මා ඔවුන් ගෙන් ඉල්ලා ගිටියා මා ඔබ වෙත එක්කරගෙන එන ලෙස" යි කියා හැන්ස් දෙස බලා සිටියේය. පියතුමා බිම හිඳ ගෙන සිටි රනි දෙස බලා සිනාසුණේය. මේ වැනි ලෝගු ඇඳුමකින් සැරසුණු දන්ත පුරුෂයකු කිසි දිනක තුදුටු රනි ලජ්ජාවෙන් මෙන් ඉවත බලා ගත්තාය.

"ඔබතුමා මා බැලීමට ඒම ගැන මා බොහොම සතුටු වෙනවා. ගැස්පා, එඩ්මන්ට්, මේ පියතුමාත් එක්ක ඔබ ආ එක මට ලොකු ප්‍රියියක්. මා හිතුවේ නැහැ ඔබ මට නැවතත් දකින්නට ලැබේවි කියල" යි හැන්ස් කීවේය.

"පියතුමනි, ඉතින් වාඩි වෙන්න. බිම තමයි මේ කැලේ වාඩි වෙන්නට තියෙන්නේ" යි ගැස්පා විහිළුවට මෙන් කීවේය.

"දන් මද්දහනත් වෙලා. බොහොම බඩගිනියි."

ඔවුහු ගෙන ආ කැම බදුන් විවෘත කළෝය. පිරුණු බත් මුට්ටියක් සහ සුවඳ වහනය වූ මුදු මාළු සහ එළවලු හට්ටි කිහිපයක් ද ඒ අතර විය. කැපිලි වගයෙන් හකුරු ගෙනැවිත් තිබුණි. රනි ඉතා ආශාවෙන් හකුරු කෑවාය. ඩේමියන් පියතුමා ඇතුළු යෙස්සෝ විශාල ලබු කැටයක ගෙන ආ මීරා සිත් සේ පානය කළහ. ඉක්බිති ඔවුහු සුරුවටු දල්වා ගත්හ. හොඳ ආහාර පානයන් ගෙන් සන්තර්පණය වූ ඔවුහු කතාවට එත්හ. රනි ද උදොස්ගිමත් බවක් පළ කළාය.

ඔවුහු රාත්‍රිය, තනාවෙන්ම පහන් කළහ. මෙයින් පියතුමා හැන්ස් ගේ ජීවිත තොරතුරු ඔහුගෙන්ම විමසා දැන ගත්තේය.

පසුදු උදේ හැන්ස් ගේ යහපවතට කරන්නට නොහැකි වූ දෙයක් කිරීමට පියතුමා සමත් වූ බව පෙනුණි. හැන්ස් ගම් මාතයට එක්කරගෙන යාමට පියතුමා විසින් ඔහු කැමති කරවා ගන්නා ලදී. එහෙත් රනි ගේ විරුද්ධත්වයට ද ඔහුට අවනා ගීමට සිදු විය. රනි කිසි දිනක වනයෙන් පිට ගොස් නැත. වනයෙන් පිටත් මිනිස් වාසයකට යාම පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තිය අයත් වීම ඇති බවෙන් කුප්පන්නට වූවාය. එහෙත් ඔවුහු ඇය සනසාලූහ. හැන්ස් ගම්මානය වෙත ගොස් රාත්‍රියෙහි දී ඇය වෙත පැමිණෙන තෙක් ඇට ගම්මානය අසල වනයේ ගුහාවක සැඟවී සිටිය හැකි බැව් කී ඔවුහු. හැන්ස් සමග ගම්මානය දෙසට යාමට ඇය කැමති කරවා ගත්හ.

රනිට යන්නමින් හෝ මුහුදු පෙන්විය යුතු බව ඔවුහු තීරණය කළහ. වෙරළ පාරේ පෙදෙස දෙසට වනය තුළින් ගමන් කළ ඔවුහු, ගස් අතරින් පෙනුණු මුහුදු රනිට දැක්වූහ. නගින බහින රළ ගෙඩි ඇති, අනන්තව විහිද ගිය නිල් මහ මුහුද දුටු රනි ගේ ඇස් ගෙඩි එළියට පතින්නට මෙන් සුදුනම් විය. ඇ දෙ වේලාවක් ඒ දෙස බලා බියට පත් වූව දෙකක මෙන් වනය තුළට දුටු ගොස් සැඟවී ගත්තාය. හැන්ස් සිතා සෙමින් ඇය පසු පස ගියේය. රනි වෙවිලමින් ඔහුගේ අත තරයේ අල්ලා ගත්තාය. “අනේ, සුදු හුරා අපි ආපහු යමු. අනේ ආපහු යමු” යි ඇ හැන්ස්ට ඇවිටිලි කරන්නට වූවාය.

“බය වෙන්න එපා රනි!” යි ඔහු රනි සනසන්නට විය.
“මා ආයෙත් එහේ යන්නේ නැහැ” යි ඔහු මහ මුහුද දෙසට අත දිහා කරමින් කීවේය.

ඔවුහු රනි මිනිසුන්ට නොපෙනෙන තැනක රඳවා පූජක බව ගේ නිවහන වෙත ගියහ.

එදින සවස මේ යුරෝපීයයන් සතර දෙනා මුහුදු වෙරළ වෙත ගියහ. පින්තුරයක් බඳු හැන්ස් ගේ රූපත් දේහයෙන් වටි වූ ගැමි තරුණයන් කිහිප දෙනෙක් ඔවුන් පසු පස එන්නට වූහ. එහෙත් සෙසියන් පියතුමා ගේ ඉල්ලීම අනුව ඔවුහු ඉවත්ව ගියහ. පාඨ කැනකට පැමිණි ඔවුහු වැල්ලේ වාඩි වී, වැල්ලේ අතන මෙතන තිබුණු කක්කුටු මඟවලින් එයට ආ කක්කුටුවෝ ඒ මේ අත දිව ගියහ. ඉරු බැස යන්න විය. දැන අහස රන් පැහැයෙන් අඳුරු පැහැය නැගෙමින් තිබුණි. පියතුමා ඇතුළු යුරෝපීයයන් හතර දෙනා ඔවුනොවුන් ගේ ආගමය පිළිබඳව යාකඩින් කරන්නට වූහ. හමුදන් මග